

Riksdagens protokoll

2006/07:126

Torsdagen den 14 juni

Kl. 10.00 – 21.09

Protokoll
2006/07:126

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 8 juni.

2 § Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Anna Lilliehöök* (m) avsagt sig uppdraget som suppleant i utrikesutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till utrikesutskottet

Andre vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Björn Hamilton som suppleant i utrikesutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i utrikesutskottet
Björn Hamilton (m)

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:628

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:628 Grundlagsskydd av våra gemensamma tillgångar

av Hillevi Larsson (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 15 juni 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 7 juni 2007

Justitiedepartementet

Beatrice Ask

Interpellation 2006/07:631

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:631 Ångermånaden för asylsökande
av Mats Pertoft (mp)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 18 juni 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 11 juni 2007

Justitiedepartementet

Tobias Billström (m)

Enligt uppdrag

Ola Henrikson

Planeringschef

5 § Meddelande om skriftliga frågor under sommaruppehållet

Andre vice talmannen meddelade att skriftliga frågor som lämnats in under tiden *fredagen den 15 juni kl. 10.00–fredagen den 7 september* skulle besvaras av statsråd inom fjorton dagar efter det att frågan framställts.

Meddelandet hade delats ut till kammarens ledamöter.

6 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 7 juni

UU3 Norden

Punkt 1 (Det nordiska samarbetet)

1. utskottet

2. res. (v)

Votering:

266 för utskottet

22 för res.

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 s, 82 m, 25 c, 20 fp, 19 kd, 16 mp

För res.: 22 v

Frånvarande: 26 s, 15 m, 4 c, 8 fp, 5 kd, 3 mp

Punkterna 2 och 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU16 Statens ansvar för vissa betaltjänster m.m.

Punkt 1 (Statens ansvar för grundläggande betaltjänster)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

148 för utskottet

141 för res. 1

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 83 m, 25 c, 20 fp, 19 kd

För res. 1: 103 s, 22 v, 16 mp

Frånvarande: 26 s, 14 m, 4 c, 8 fp, 5 kd, 3 mp

Punkt 8 (Bankernas kostnadsansvar)

1. utskottet

2. res. 7 (v, mp)

Votering:

247 för utskottet

40 för res. 7

2 avstod

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 s, 83 m, 25 c, 20 fp, 19 kd

För res. 7: 2 s, 22 v, 16 mp

Avstod: 2 s

Frånvarande: 26 s, 14 m, 4 c, 8 fp, 5 kd, 3 mp

Punkt 9 (Konsekvenser för sysselsättningen)

1. utskottet

2. res. 8 (s, v, mp)

Votering:

147 för utskottet

143 för res. 8

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 25 c, 20 fp, 19 kd

För res. 8: 105 s, 22 v, 16 mp

Frånvarande: 25 s, 14 m, 4 c, 8 fp, 5 kd, 3 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU16 Tävling med hästdjur

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU17 Ett utvidgat miljöansvar

Punkt 1 (Definitioner)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

147 för utskottet

142 för res. 1

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 25 c, 20 fp, 19 kd

För res. 1: 104 s, 22 v, 16 mp

Frånvarande: 26 s, 14 m, 4 c, 8 fp, 5 kd, 3 mp

Punkt 2 (Ansvarsgenombrott)

1. utskottet

2. res. 2 (mp)

Votering:

272 för utskottet

16 för res. 2

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 s, 83 m, 25 c, 20 fp, 19 kd, 21 v

För res. 2: 16 mp

Frånvarande: 26 s, 14 m, 4 c, 8 fp, 5 kd, 1 v, 3 mp

Punkt 5 (Bemyndiganden)

1. utskottet

2. res. 5 (s, v, mp)

Votering:

147 för utskottet

143 för res. 5

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 25 c, 20 fp, 19 kd

För res. 5: 105 s, 22 v, 16 mp

Frånvarande: 25 s, 14 m, 4 c, 8 fp, 5 kd, 3 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FöU10 En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. 1 (s)

3. res. 2 (v)

4. res. 3 (mp)

Förberedande votering 1:

22 för res. 2

16 för res. 3

252 avstod

59 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

106 för res. 1

22 för res. 2

162 avstod

59 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

146 för utskottet

124 för res. 1

20 avstod

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 24 c, 20 fp, 19 kd

För res. 1: 105 s, 19 v

Avstod: 1 c, 3 v, 16 mp

Frånvarande: 25 s, 14 m, 4 c, 8 fp, 5 kd, 3 mp

Punkt 2 (Propositionens lagförslag om försvarsunderrättelseverksamhet m.m.)

Under denna punkt hade i res. 4 av Ulrica Messing m.fl. yrkats att riksdagen skulle avslå regeringens förslag till lag om ändring i lagen om försvarsunderrättelseverksamhet och lag om ändring i sekretesslagen.

Vidare hade Britt Bohlin Olsson m.fl. (s, v, mp) i en skrivelse yrkat att lagförslagen skulle vila i minst tolv månader på grund av att lagförslagen innebar sådan begränsning av fri- och rättighet som avsågs i 2 kap. 12 § regeringsformen.

Först skulle beslut fattas om yrkande om avslag.

Om res. 4 avslogs skulle beslut fattas om antagande av lagförslagen.

1. utskottet
2. res. 4 (s, v, mp)

Votering:

146 för utskottet

143 för res. 4

1 avstod

59 frånvarande

Andre vice talmannen konstaterade att majoriteten av de röstande hade avslagit res. 4.

Därmed skulle fattas beslut om lagförslagen skulle antas.

Enligt 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen kunde lagförslagen antas om *minst fem sjättedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Om så inte skedde skulle lagförslagen hänvisas till konstitutionsutskottet för prövning om bestämmelsen att lagförslagen skulle vila i minst tolv månader var tillämplig.

Beslutet skulle fattas genom omröstning.

Med hänsyn till kravet på fem sjättedels majoritet företogs rösträkning utan föregående uppresning.

Votering:

146 för att lagförslagen skulle antas

143 för att lagförslagen skulle hänvisas till konstitutionsutskottet

1 avstod

59 frånvarande

Andre vice talmannen konstaterade att *mindre än fem sjättedelar* av de röstande hade röstat för att lagförslagen skulle antas. Kammaren hade således beslutat att hänvisa lagförslagen till konstitutionsutskottet för prövning om bestämmelsen att lagförslagen skulle vila i minst tolv månader var tillämplig.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 24 c, 20 fp, 19 kd

För res. 4: 105 s, 22 v, 16 mp

Avstod: 1 c

Frånvarande: 25 s, 14 m, 4 c, 8 fp, 5 kd, 3 mp

Punkt 3 (Rättssäkerhetsgarantier)

1. utskottet

2. res. 5 (mp)

Votering:

149 för utskottet

17 för res. 5

123 avstod

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 5 s, 82 m, 23 c, 20 fp, 19 kd

För res. 5: 1 s, 16 mp

Avstod: 99 s, 1 m, 1 c, 22 v

Frånvarande: 25 s, 14 m, 5 c, 8 fp, 5 kd, 3 mp

Sven-Erik Österberg (s) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Prot. 2006/07:126

14 juni

Punkt 4 (Propositionens lagförslag om signalspaning m.m.)

a) Propositionens lagförslag om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

I skrivelse från Britt Bohlin Olsson m.fl. (s, v, mp) hade yrkats att detta lagförslag skulle vila i minst tolv månader på grund av att lagförslaget innebar sådan begränsning av fri- och rättighet som avsågs i 2 kap. 12 § regeringsformen. Konstitutionsutskottet hade i yrkande till betänkandet anmält att det funnit att bestämmelserna i den föreslagna lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet fick anses utgöra en sådan begränsning av de fri- och rättigheter som omfattades av bestämmelserna om det särskilt kvalificerade förfarandet i 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen.

Enligt denna föreskrift i regeringsformen kunde lagförslagen ändå antas om *minst fem sjättedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Om så inte skedde skulle lagförslaget hänvisas till försvarsutskottet för att där vila i minst tolv månader från det datum ärendet anmälades i kammaren, det vill säga minst tolv månader från den 11 juni 2007.

Beslutet skulle fattas genom omröstning.

Med hänsyn till kravet på fem sjättedels majoritet företogs rösträkning utan föregående uppresning.

Votering:

146 för att lagförslaget skulle antas

143 för att lagförslaget skulle vila

1 avstod

59 frånvarande

Andre vice talmannen konstaterade att *mindre än fem sjättedelar* av de röstande hade röstat för att lagförslaget skulle antas. Kammaren hade således beslutat att hänvisa lagförslaget till försvarsutskottet för att där vila i minst tolv månader från den 11 juni 2007.

Partivis fördelning av rösterna:

För att lagförslaget skulle antas: 83 m, 24 c, 20 fp, 19 kd

För att lagförslaget skulle vila: 105 s, 22 v, 16 mp

Avstod: 1 c

Frånvarande: 25 s, 14 m, 4 c, 8 fp, 5 kd, 3 mp

b) Propositionens förslag om ändring i lagen om elektronisk kommunikation såvitt avser 6 kap. 19 §

Britt Bohlin Olsson m. fl. (s, v, mp) hade i den tidigare nämnda skrivelsen yrkat att även detta lagförslag skulle vila i minst tolv månader på grund av att lagförslaget innebar sådan begränsning av fri- och rättighet som avsågs i 2 kap. 12 § regeringsformen.

Enligt denna föreskrift i regeringsformen kunde lagförslaget ändå antas om *minst fem sjättedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Om så inte skedde skulle lagförslaget hänvisas till konstitutionsutskottet för prövning om bestämmelsen att lagförslaget skulle vila i tolv månader var tillämplig.

Beslutet skulle fattas genom omröstning.

Med hänsyn till kravet på fem sjättedels majoritet företogs rösträkning utan föregående uppresning.

Votering:

146 för att lagförslaget skulle antas

143 för att lagförslaget skulle hänvisas till konstitutionsutskottet

1 avstod

59 frånvarande

Andre vice talmannen konstaterade att *mindre än fem sjättedelar* av de röstande hade röstat för att lagförslaget skulle antas. Kammaren hade således beslutat att hänvisa lagförslaget till konstitutionsutskottet för sådan prövning som avsågs i 2 kap. 12 § sista stycket regeringsformen.

Partivis fördelning av rösterna:

För att lagförslaget skulle antas: 83 m, 24 c, 20 fp, 19 kd

För att lagförslaget skulle hänvisas till KU: 105 s, 22 v, 16 mp

Avstod: 1 c

Frånvarande: 25 s, 14 m, 4 c, 8 fp,

5 kd, 3 mp

c) Propositionens förslag om ändring i lagen om elektronisk kommunikation såvitt avser 6 kap. 21 §

Britt Bohlin Olsson m.fl. (s, v, mp) hade i den tidigare nämnda skrivelsen yrkat att lagförslaget skulle vila i minst tolv månader på grund av att lagförslaget innebar sådan begränsning av fri- och rättighet som avsågs i 2 kap. 12 § regeringsformen. Konstitutionsutskottet hade i yttrande till betänkandet anmält att det funnit att den föreslagna bestämmelsen i 6 kap. 21 § om utvidgning av tystnadsplikten för bland andra operatörerna utgjorde en sådan begränsning av de fri- och rättigheter som omfattades av bestämmelserna om det särskilt kvalificerade förfarandet i 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen.

Enligt denna föreskrift i regeringsformen kunde lagförslaget ändå antas om *minst fem sjättedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Om så inte skedde skulle lagförslaget hänvisas till försvarsutskottet för att där vila i minst tolv månader från det datum ärendet anmälades i kammaren, det vill säga minst tolv månader från den 11 juni 2007.

Beslutet skulle fattas genom omröstning.

Med hänsyn till kravet på fem sjättedels majoritet företogs rösträkning utan föregående uppresning.

Votering:

146 för att lagförslaget skulle antas

143 för att lagförslaget skulle vila

1 avstod

59 frånvarande

Andre vice talmannen konstaterade att *mindre än fem sjättedelar* av de röstande hade röstat för att lagförslaget skulle antas. Kammaren hade således beslutat att hänvisa lagförslaget till försvarsutskottet för att där vila i minst tolv månader från den 11 juni 2007.

Partivis fördelning av rösterna:

För att lagförslaget skulle antas: 83 m, 24 c, 20 fp, 19 kd

För att lagförslaget skulle vila: 105 s, 22 v, 16 mp

Avstod: 1 c

Frånvarande: 25 s, 14 m, 4 c, 8 fp, 5 kd, 3 mp

Prot. 2006/07:126

14 juni

Kallelse till sammanträde

Andre vice talmannen kallade på uppdrag av konstitutionsutskottets ordförande konstitutionsutskottet till sammanträde kl. 14.00 denna dag i konstitutionsutskottets sessionssal.

En skriftlig kallelse skulle delas ut till kammarens ledamöter.

9 § Utvärdering av penningpolitiken

*Utvärdering av
penningpolitiken*

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2006/07:FiU27

Utvärdering av penningpolitiken.

Anf. 1 LARS ELINDERSON (m):

Fru talman! I finansutskottets betänkande nr 27 behandlas en utvärdering av den svenska penningpolitiken under åren 1995–2005. Sex av riksdagens partier står bakom betänkandet.

Finansutskottet gav i november 2005 professorerna Giavazzi och Mishkin i uppdrag att tillsammans göra en utvärdering av den svenska riksbanken och penningpolitiken. Det är den mest omfattande och genomarbetade analys av svensk penningpolitik som gjorts sedan inflationsmålet infördes i mitten av 1990-talet. Utvärderingen skulle bland annat ge svar på följande frågor:

- Är Riksbankens övergripande mål rätt utformat?
- Är inflationsmålet rätt utformat?
- Har Riksbanken fört en penningpolitik som uppfyllt inflationsmålet?

- Vilka prognos- och analysmetoder använder sig Riksbanken av samt hur ser Riksbankens beslutsprocess ut? Har Riksbanken en effektiv och ändamålsenlig kommunikation med omvärlden?
- Har Riksbanken rätt verktyg för att nå inflationsmålet?
- Hur klarar sig Sverige jämfört med andra länder med inflationsmål?

Utredarna Giavazzi och Mishkin har bland annat haft möjlighet att träffa företrädare för Riksbanken, arbetsmarknadens parter, universitetsvärlden, finansmarknaden, regeringen och riksdagen. Dessutom har ett 20-tal remissinstanser haft möjlighet att avge yttranden om penningpolitiken direkt till utredarna.

Den färdiga utvärderingen presenterades av professor Giavazzi vid en presskonferens i november 2006. Två dagar senare höll utskottet en utfrågning om utvärderingens resultat där, förutom professor Giavazzi själv, också riksbankschefen Stefan Ingves och professor John Hassler vid Institutet för internationell ekonomi vid Stockholms universitet deltog.

Utvärderingen skickades i början av december 2006 på remiss till ett stort antal utvalda remissinstanser. Riksbanksfullmäktige, Riksbankens direktion, Konjunkturinstitutet med flera viktiga institutioner svarade med yttranden.

Vidare har finansutskottet besökt Stockholms universitet och diskuterat utvärderingens resultat.

Finansutskottet delar utvärderarnas allmänna omdöme, att Riksbanken och den svenska penningpolitiken tillhör de mest framgångsrika i ett internationellt perspektiv.

Utskottet framhåller också vikten av att det finns en bred samsyn om inflationsmålets utformning. Ett viktigt uttryck för detta är att riksdagen och regeringen ställer sig bakom målet, vilket regelmässigt sker i samband med behandlingen av budgetpropositionen.

Med detta överlämnar jag betänkandet till partiernas företrädare för debatt.

Anf. 2 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Det är alltid bra med utvärderingar, för att se resultaten och kunna genomföra förändringar. Därför välkomnar Vänsterpartiet även denna utvärdering. Den har lett mig till tankar om de stora frågorna, tankar om demokratins utveckling och dess brister. Utvärderingen har inte skrivits med det syftet, och troligtvis har inte så många som deltar i debatten i dag funderat i de banorna.

Den proposition som förelåg före beslutet om Riksbankens ställning 1999 ägnade fyra rader och ett ord åt demokratin. Demokratin hade inte någon större betydelse när beslutet togs – annat sågs vara överordnat. Som medborgare har man svårt att förstå vad som kan vara viktigare än just demokratin, men vi fick en så kallad fristående riksbank – fristående från just demokratin.

På s. 16 i utvärderingen kan man läsa: ”I en demokrati är det alltid med viss olust man lämnar över makt över politiska beslut som påverkar så gott som alla medborgare till icke folkvalda tjänstemän.”

Sedan kommer man fram till att det är en olust som medborgarna ska stå ut med. Men det här är faktiskt en kärnfråga – och en märkvärdigt otuggad kärnfråga, en som försvinner i tekniskt prat om antalet ledamöter i direktionen, mandatperiodens längd för de oavsättbara eller utformningen på diagram.

Lotta Fogde säger i Dagens Nyheter i maj: ”När riksbanksledningen missar inflationsmålet, till priset av högre arbetslöshet och lägre produktion än annars vore möjligt, händer – ingenting. Det är svårt att komma på någon grupp i samhället vid sidan av kungen som åtnjuter samma privilegium. – – Kungen får man åtminstone kritisera. När Riksbanken får kritik blir det debatt om kritiken.”

Sedan slutet av 80-talet har den ekonomiska politiken avdemokratiserats. Vi har sett avregleringar, privatiseringar, en minskande offentlig sektor, behov av ökad avsättning för kapitalet med behov av en alltid tillgänglig arbetskraftsreserv. Lägg därtill de tvångströjor som de förtroendevalda har klätt sig i för att tillmötesgå marknaden, överskottsmål, budgettak och en så kallad fristående riksbank – allt för att anpassa oss till EU:s stabilitetspakt.

Sedan början av 90-talet har vi haft en för oss ovanligt hög arbetslöshet. Allmänhetens intressen har underordnats marknadens. Ja, då blir det möjligt att frånga målet om full sysselsättning men ändå låtsas som att det inte har hänt.

Det är utifrån den historiska tillbakablicken vi också måste se utvecklingen av penningpolitiken.

Den ekonomisk-politiska retoriken är naturligtvis fylld av prat om jobb. För de breda folklagen är full sysselsättning fortfarande det som är överordnat. Många människor kanske till och med tror att det är så i politiken. De kanske har missat att en majoritet i riksdagen har beslutat att Riksbanken enligt lag ska ha prisstabilitet som det överordnade målet och att Riksbanken ska vara helt fristående, alltså från de demokratiska politiska besluten. I förarbetena till riksbankslagen står det till och med uttryckt att Riksbanken kan och ska motverka en förbättrad sysselsättning om den menar att denna sysselsättningsökning står i motsättning till den egna bedömningen om jämviktsnivån på arbetslöshet.

Vi menar att det här är både samhällsekonomiskt och demokratiskt problematiskt.

I utvärderingen uttrycks det dessutom mycket tydligt, vilket inte har gjorts i den politiska debatten, att Riksbanken styrs utifrån en teori om jämviktsarbetslöshet. Det här låter tekniskt, som någonting som experter skruvar och rattar med. Men det är mycket viktigare än så.

Utgångspunkten har i stället varit teorier om att det finns en naturlig nivå på arbetslösheten, att inflationen ökar om arbetslösheten sjunker under den nivån. Till priset av hög arbetslöshet försöker man därför hålla inflationen nere.

Med andra ord: Arbetsmarknaden betraktas som vilken marknad som helst, där utbud och efterfrågan bestämmer priset på varan. Arbetslösheten blir med ett sådant synsätt så låg som möjligt om det finns så lite som möjligt som hindrar en marknadsmässig prissättning. Då kan utbud och efterfrågan mötas på arbetsmarknaden.

I en sådan marknadsmodell är det naturligt att fackföreningars krav på goda och kollektivt framförhandlade lönevillkor eller en arbetsrättslagstiftning som skyddar arbetstagare från godtycke utgör stelheter som stör den fria prisbildningen och därmed höjer nivån på jämviktsarbetslösheten.

Om man beskriver arbetsmarknad på det sättet landar man bekvämt i en politik som sticker rakt högerut. Den ekonomiska politikens uppgift blir i det perspektivet att släppa fram de fria marknadskrafterna. Efterfrågan på arbetskraft eller fördelningen mellan vinster och löner får inte någon vikt i en sådan beskrivning.

Det är uppenbart för de flesta att det här är ett fundamentalt politiskt ställningstagande om hur samhället ska organiseras. Arbetslösheten är inte vilket marknadsproblem som helst. Människor som går eller inte går till jobbet en vanlig dag är inte varor som blir kvar eller inte blir kvar på hyllan. Och mellandagsrea på sommarkläder har inte samma effekter på samhället som lönesänkningar eller timanställningar.

Dagens penningpolitik utgår från en märklig marknadsliberal världsbild. Här blir ökad sysselsättning eller löneyft till grupper som kräver sin rättmätiga del av tillväxten ett problem som Riksbanken måste ta tag i. Och i stället för stimulanser i ekonomin som kan öka efterfrågan på arbete, som till exempel Vänsterpartiets förslag om byggande av hyresrätter eller satsningar på järnvägar eller välfärd, är fokus på det man kallar arbetsmarknadens funktionssätt. Lösningarna blir fler visstidsanställningar, sänkta ersättningsnivåer i a-kassan och press nedåt på lönerna. Det är mumma för högern, men socialdemokraterna borde stå för något annat.

Riksbanken har varit dålig på att uppnå sitt eget inflationsmål. Målet har systematiskt och långvarigt underskridits, vilket enligt utvärdering har lett till såväl onödigt hög arbetslöshet som produktionsbortfall.

Även om man skulle acceptera synsättet att det finns en jämviktsarbetslöshet som inte penningpolitiken kan bidra till att rubba bör man kunna se att arbetslöshet på kort sikt också får långsiktiga effekter, till exempel i och med att människor förlorar kompetens och kanske inte kan komma tillbaka till arbetsmarknaden när arbetslösheten kommit ned till sin så kallade korrekta nivå. Det är katastrofalt både för individen och för samhället, för alla vill vara behövda.

I utvärderingen lyser dessutom samhälleliga maktförhållanden helt med sin frånvaro. Men penningpolitik kan inte särskiljas från en samhällspolitisk debatt. Därför är det inte heller en slump att husprisernas inflytande på inflationsbedömningen blir föremål för väsentligt större diskussioner än arbetslösheten. Det torde ha samband med vilka samhällsskikt som först och starkast påverkas av förändrade huspriser respektive hög arbetslöshet.

Den penningpolitiska debatten har präglats av en syn på inflation som nästan gett intryck av att det är en katastrof som diskuteras. Allt över 2 procent $\pm$ 1 procent är en stor olycka. Men är detta rimligt? Tillväxtforskningen yttrar sig genom regressionsanalyser där många signifikanta effekter testas på tillväxttakten. Där går det förstås att hitta studier som pekar på ett positivt samband mellan låg inflation och högre tillväxt. Men det finns samtidigt gott om empiriska studier som visar på helt andra resultat.

I den stora EMU-utredningen konstaterade man att den ”empiriska forskningen om de samhällsekonomiska kostnaderna av inflation finner i allmänhet att de är relativt små vid en måttlig inflationstakt – under 10 procent”.

Flera andra studier pekar i samma riktning. Handelsbankens Mats Kinnwall konstaterar för finansutskottet att i ett urval av 18 OECD-länder sedan 1992, i nästan den största undersökning som har gjorts, har det funnits ett starkt signifikant positivt samband mellan genomsnittlig inflation och genomsnittlig tillväxt. Siffror från Världsbanken visar ungefär samma sak. Den högsta genomsnittliga tillväxten finns i gruppen med en inflationstakt på mellan 4,6 och 7,5 procent, följt av en grupp med högre inflationstakt. Därefter kommer länder med lägre inflation.

Jag misstänker att jag kan få den där typen av tröttsamma på gränsen till infantila motargument som att Vänsterpartiet vill elda på inflationsbrasan och det ena med det andra. Men nej, vi påstår inte att hög eller volatil inflationstakt är eftersträfvansvärt. I stället manar vi med dessa konstateranden till ett ifrågasättande av fokuseringen på en mycket låg inflationstakt som en viktig målvariabel för den ekonomiska politiken. Vi menar att de samhällsekonomiska följderna av penningpolitiken i första hand är intressanta om man tittar på bredare samhällsekonomiska effekter och då särskilt följderna för arbetsmarknaden.

Penningpolitiken kan självklart inte enskilt lösa problemen med hög arbetslöshet. Men precis som utvärderingen visar bidrar den till att tusentals arbetstillfällen missas och framför allt att fokus i den ekonomiska politiken flyttas från efterfrågan på arbete till arbetsgivarnas krav på att arbetstagarna ska vara flexibla, underdåniga och inte ställa för höga lönekrav.

Majoriteten i utskottet väljer att kritisera Riksbanken för att den har bidragit till högre arbetslöshet, och de kräver ökad flexibilitet. De vill också utveckla uppföljningen och ansvarsutkrävandet av Riksbanken, vilket i sig är bra, men de väljer ändå inte att ändra i riksbankslagen. Även fortsättningsvis blir kungen och riksbanksdirektionen de enda oavsättbara i vårt land. Även fortsättningsvis kommer vi att styras av en penningpolitik som styrs av tjänstemän. Även fortsättningsvis kommer prisstabilitet att vara överordnat full sysselsättning. Ja, det kanske till och med ska motverka full sysselsättning.

Majoriteten vill debattera penningpolitiken i större utsträckning, och det är bra. Men vem ska vara mottagare? Enligt riksbankslagen får de inte ta emot instruktioner i direktionen när de fullgör penningpolitiska uppgifter.

Majoriteten anser också att regeringen ska fortsätta att avhålla sig från att delta i den penningpolitiska debatten. På så sätt kan en regering fortsätta att ducka för att diskutera viktiga delar av sin ekonomiska politik. Och omvänt kan vi hamna i den märkliga situationen att en regering inte skulle kunna gå i polemik mot en politik som strider mot den egna.

Till sist, fru talman: Det nuvarande systemet skapar en benägenhet att exempelvis peka ut breda samhällsskiktets löneökningar som ett problem medan de samhällsekonomiska effekterna av vidgade klyftor och en formidabel inkomst- och förmögenhetsutveckling för de allra rikaste förbigås med ointresse.

I och med den nuvarande riksbanksregimen förpassas viktiga politiska ställningstaganden till en debatt som förmodas vara icke-politisk och från vilken medborgarna förväntas hålla sig undan. Det undergräver det demokratiska systemet mer allmänt.

Därför, fru talman, anser Vänsterpartiet fortfarande att penningpolitiken är politisk och ska styras av de folkvalda, för det handlar trots allt om demokratin.

Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anf. 3 STEFAN ATTEFALL (kd):

Fru talman! Bakgrunden till dagens betänkande är, som Lars Elinder-son redovisade inledningsvis, en omfattande utvärdering gjord av de två internationellt erkända professorerna Francesco Giavazzi och Frederic Mishkin. De har utvärderat den svenska penningpolitiken mellan åren 1995 och 2005.

Det är värt att understryka vad de två professorerna skriver, nämligen att Riksbanken och den svenska penningpolitiken tillhör de mest framgångsrika i ett internationellt perspektiv. Låt oss vara stolta över dessa berömmande ord och också tacka alla dem som arbetat i Riksbanken under dessa år för deras insatser.

I dag kommer vi att fatta ett mycket viktigt beslut. Det handlar om människors jobb, boende och privatekonomi. En penningpolitik som leder till hög inflation och stora produktionssvängningar slår rakt in i människors plånböcker. Den straffar den som sparar och investerar, premierar den som lånar, gör den rike rikare och drabbar dem med små marginaler hårt. Därför är en sund och stabil penningpolitik tillsammans med ordning och reda i statsfinanserna två fundamentala hörnstenar i ett anständigt samhälle. Därför är också lättsinne på detta område så förödande.

Mot denna bakgrund är jag som finansutskottets ordförande oerhört glad åt den breda partipolitiska enighet som finns bakom detta betänkande. Jag vill rikta ett tack till mina utskottskolleger för ett konstruktivt och gott samarbete i framväxten av det betänkande som vi nu ska ta ställning till.

Tack vare detta samarbete kan vi nu visa upp en imponerande politisk bredd kring ramverket för den svenska penningpolitiken bestående av sex av riksdagens sju partier. Det är 94 procent av mandaten i kammaren.

Sex av sju partier slår fast tre viktiga principer i dagens beslut:

1. Riksdagen markerar vikten av en oberoende och självständig riksbank.
2. Riksdagen uttrycker sitt tydliga stöd för det nuvarande inflationsmålet och inflationsmålets nivå på 2 procent $\pm$ 1 procentenhet.
3. Riksdagen stryker under vikten av att riksdagen och finansutskottet tar ett större ansvar för att följa upp och utvärdera den förda penningpolitiken.

Så här tydlig och bred var inte uppslutningen 1998 när nuvarande ramverk antogs. Då var det fem partier bakom den nya ordningen, och det var inte alls samma helhjärtade uppslutning. Det betänkande vi har i

handen och det beslut vi i dag kommer att fatta är därför av stor betydelse för stabiliteten i den svenska penningpolitiken.

I det svenska politiska systemet finns också en god tradition av att samla oss till breda överenskommelser om viktiga grundläggande frågor för Sverige. Det kan gälla grundlagsförändringar, pensionsuppgörelser, stora delar av utrikespolitiken, EU:s grundläggande regelverk, budgetlagen och som nu det penningpolitiska ramverket. Det är goda exempel i denna tradition.

Fru talman! Det ifrågasätts ibland, inte minst av politiska krafter ute till vänster, om det är bra för jobben och demokratin med en självständig riksbank. Till detta vill jag ge två svar, ett principiellt och ett ekonomiskt.

Först tar jag det principiella argumentet. Det är inte odemokratiskt om vi här i riksdagen fattar ett demokratiskt beslut om att delegera den dagliga skötseln av exempelvis penningpolitiken till ett annat organ. Vi gör på ett liknande sätt i statlig förvaltning, där myndigheter och styrelser får ett ganska stort utrymme att inom givna ramar sköta det dagliga arbetet, eftersom vi vet att verksamheten då bättre uppnår sitt syfte.

Hela vårt rättsväsende är också uppbyggt på det sättet. Riksdag och regering lägger sig inte i de enskilda domsluten men däremot lagarna som styr domstolens arbete.

Låt oss ta ett annat exempel. Förbundskaptenen för det svenska fotbollslandslaget, Lars Lagerbäck, har det direkta och ensamma ansvaret för lagets träning, uttagning av vilka spelare som ska spela och den taktiska uppläggningsen av matcherna. Ågaren till laget, i det här fallet Svenska Fotbollförbundet, utser förbundskaptenen och ger riktlinjer för arbetet. Men alla vet att svenska landslaget inte skulle fungera särskilt bra om Svenska Fotbollförbundets styrelse skulle lägga sig i uttagningen av laget och det taktiska spelet i de enskilda matcherna. Coachen har ansvaret tills hans kontrakt går ut eller tills han avgår.

Jag vet inte om Vänsterpartiet exempelvis anser att det är odemokratiskt av Svenska Fotbollförbundet att ge Lars Lagerbäck det här ensamma ansvaret eller om man överväger att ringa Lars-Åke Lagrell, Fotbollförbundets ordförande, och skälla ut honom för odemokratiska metoder.

Samtidigt som landslaget spelar sina matcher pågår en bred debatt om landslaget har rätt spelare och använder rätt taktik. Motsvarande roll i penningpolitiken har riksdagen, och denna roll har vi nyttjat för lite, och vi måste utveckla den. En självständig riksbank kräver en livlig penningpolitisk debatt, uppföljning och utvärdering, dels för att debatten i sig breddar samhällsengagemanget i dessa viktiga frågor, dels för att det tvingar Riksbanken att vässa sin analys, argumentation och pedagogik. Det mår både Riksbanken och Sverige bra av.

I dagens betänkande poängteras vikten av att riksdagen och finansutskottet utvecklar sin roll i utvärderings- och uppföljningsarbetet. Det gäller exempelvis våra utfrågningar och våra årliga utvärderingar. Dessutom trycker vi på den viktiga roll som riksbanksfullmäktige har, både när det gäller processen att utse direktionsmedlemmar och att kontrollera Riksbanken.

Det ekonomiska skälet till en självständig riksbank är att den har varit framgångsrik. Det visar professorernas utvärdering tydligt. Inflationen har sjunkit ned till en stabil och låg nivå liksom inflationsförväntningar-

na, och svängningarna i produktionen har minskat. Allt detta leder till fler jobb, mer investeringar och en bättre fördelningspolitik. Vårt nya penningpolitiska ramverk är därför en viktig delförklaring till de ekonomiska framgångar Sverige upplevt under 1990-talets slut och på 2000-talet.

Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att penningpolitiken långsiktigt inte kan lösa problemet med hög arbetslöshet och utanförskap. För att komma ned till den låga arbetslöshet vi hade på 1980-talet krävs att spelreglerna för svensk ekonomi förändras, exempelvis när det gäller företagsklimat, skattepolitik och arbetsmarknadens funktionssätt. Riksbanken kan gasa och bromsa i ett rådande väglag, men om inte vägen rustas upp och rensas från sådant som begränsar framkomligheten, ja, då kan aldrig Riksbanken trycka så hårt på gasen som kanske vore önskvärt för exempelvis jobbens skull.

Riksbanken har således bara en del av ansvaret för den ekonomiska utvecklingen. Regering och riksdag har ansvar för att göra vägen så rak och framkomlig som möjligt, så att farten kan hållas på en jämn och hög nivå.

I rapporten konstaterar vi också att inflationen under senare år konsekvent underskridit inflationsmålet, vilket sannolikt bidragit till att arbetslösheten varit högre och produktionen lägre än annars. Detta beror enligt utvärderarna på att Riksbanken underskattat produktivitet utvecklingen. Den underskattningen var i och för sig inte Riksbanken ensam om. Alla andra gjorde liknande underskattningar. På grund av globaliseringen och den tekniska utvecklingen steg produktiviteten snabbare än vad någon riktigt insåg. Riksbanken har också erkänt att med facit i hand hade räntan under en viss tid kunnat vara något lägre.

Vad kan vi dra för lärdom av detta? För det första att penningpolitik inte är någon exakt vetenskap eftersom det handlar om att bedöma framtiden, ibland utifrån ett statistiskt svårtolkat material. För det andra måste Riksbanken, trots svårigheterna, utveckla sina prognosmetoder och sin analysförmåga av vad som sker i den reala ekonomin. Här har Riksbanken redan påbörjat ett arbete, och finansutskottets roll är att följa upp hur det arbetet fortskrider.

Fru talman! Jag sade att sex av sju partier i riksdagen står bakom dagens betänkande. Vänsterpartiet är det parti som utmärker sig. Man skriver i sin motion att den nuvarande svenska penningpolitiska modellen är ett "institutionellt uttryck för en nyliberal grundsyn" och att den har till syfte att "minska de folkvaldas möjligheter att föra en ekonomisk politik för full sysselsättning" och samtidigt bidrar till att försvaga löntagarnas positioner på arbetsmarknaden. Det är starka ord. Retoriken är så uppskruvad att man kan läsa den vänsterpartistiska svordomen "nyliberal" hela fem gånger i motionen.

Jämför man Vänsterpartiets motstånd mot vår penningpolitiska regim i Sverige i dag med den argumentation som partiet hade i slutet av 1990-talet så ser man att utvecklingen har gått åt det hållet att Vänsterpartiet rör sig allt längre ut i den politiska periferin. Samtidigt säger sig partiet vilja ingå i en regering tillsammans med Miljöpartiet och Socialdemokraterna, de som står för den här så kallade nyliberala grundsynen och vill försvaga löntagarnas positioner på arbetsmarknaden, enligt er egen retorik.

Hur får ni ihop detta, Ulla Andersson? Ni är svaret skyldiga i denna debatt.

Fru talman! Jag vill med detta yrka bifall till förslaget finansutskottets betänkande FiU27 i sin helhet.

Prot. 2006/07:126

14 juni

*Utvärdering av
penningpolitiken*

Anf. 4 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag ska återigen börja med att citera. "I en demokrati är det alltid med viss olust man lämnar över makt över politiska beslut som påverkar så gott som alla medborgare till icke folkvalda tjänstemän." Det här står Stefan Attefall och jämför med en fotbollsmatch. Jag vet inte om jag ska skratta eller gråta, men jag kan konstatera att den demokratisyn som detta präglas av gör mig väldigt orolig.

Sedan kommer Stefan Attefall även in på att han vill föra en livlig debatt om Riksbanken och penningpolitiken. Penningpolitiken är precis som jag sade: Den påverkar varenda människa genom det instrument som den faktiskt är. Den är en viktigt verktyg i den ekonomiska politiken. Om man då har en regering som säger sig verka för full sysselsättning, och om då Riksbanken anser att det här motverkar prisstabiliteten, har vi alltså ett verktyg som gör tvärtom mot vad det andra gör, alltså motverkar de folkvaldas beslut.

Om väljarna på något sätt ska kunna påverka fullt ut, hur ser då Stefan Attefall på det här problemet? Det är till och med inskrivet i den lagstiftning som du här står och försvarar.

Sedan säger du att det här är ett demokratiskt beslut. Ja, visst kan man fatta demokratiska beslut om sådant som är odemokratiskt. Det är fullt möjligt, och det har vi nog gjort även tidigare, tyvärr. Vi har fört över en mängd lagändringar till en högre institutionell nivå.

Sedan frågar Stefan Attefall mig hur jag ser på det här med arbetstagnarna och om det här försvagar arbetstagnarnas ställning. Ja, jag tycker att det är mycket tydligt. Tittar vi till exempel på den senaste lönerörelsen så har Riksbanken hotat med högre ränta i och med att löneökningarna förväntas bli högre än vad Riksbanken tycker att de ska vara. Är inte det då ett hot mot arbetstagnarna, som får ytterligare en part att förhandla med? Inflationspiskan viner, men Riksbanken är ju inte förhandlingsbar. Det är däremot deras mottagare i lönerörelsen i övrigt.

Anf. 5 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Syftet med min jämförelse med en fotbollsmatch och fotbollslandslaget var att visa att det är ganska vanligt i vårt samhälle att vi lägger över ansvar på olika aktörer och organ som sköter verksamhet under vissa givna förutsättningar.

Jag nämnde också rättsväsendet. Om Ulla Andersson inte gillar fotboll så kan vi ta rättsväsendet i stället. Vi stiftar lagar, men vi låter domstolarna tolka lagarna och göra det oberoende. Det innebär en delegation av att leva upp till lagstiftningen och se till att människorna i Sverige följer svenska lagar. Det innebär inte att vi tycker att det är oviktiga beslut. Tvärtom – det är oerhört viktiga beslut som fattas. Men vi överlämnar dem till domstolar, inte folkvalda politiker, därför att vi tror att rättsstatens principer bättre upprätthålls med den ordningen. Det är samma princip bakom detta.

Sedan måste man inse en sak. Vad är Riksbankens roll? Jo, den är som jag sade: Den innebär att gasa och bromsa i rådande väglag. Men Ulla Anderssons och min uppgift här i riksdagen är att se till att vägen blir så rak och bra som möjligt så att Riksbanken kan gasa eller kan släppa bromsen. Då kan vi också ha både högre löneökningar, fler människor i arbete och liknande saker. Det är att inte smita undan från det ansvar vi har här i riksdagen att inse vad Riksbanken har för roll och vad riksdagen har för roll.

Det intressanta med Ulla Andersson är att hon bedriver en politik som kommer att leda till högre inflation, och högre inflation leder alltid till att sparare och investerare missgynnas medan låntagare gynnas. Människor med små marginaler hamnar alltid i kläm i ett sådant samhälle. Det visar all erfarenhet. Det är beklämmande att Vänsterpartiet försvarar en sådan ordning.

Anf. 6 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag måste säga att jag tycker det är en tråkig utveckling i Kristdemokraterna som tidigare åtminstone var oeniga i den här frågan. Nu verkar de helt stå bakom den rigida ordning som finns.

Stefan Attefall säger att jag skyller ifrån mig. Jag anser att vi bör ta det ansvar vi faktiskt har. Jag anser inte att vi ska lägga det ansvar som vi folkvalda har på oavsättbara tjänstemän. De är alltså helt oavsättbara och ska inte ta emot instruktioner från de folkvalda. Det är en odemokratisk ordning, och det är också ett sätt för de folkvalda att inte ta det ansvar de är satta att ta. Politiken formas ju i en konflikt. Det är en samhällelig rörelse. Vi har olika ingångar till hur vi vill lösa samhällets problem, och det bör även kunna påverka penningpolitikens utformning.

Stefan Attefall kanske inte lyssnade tidigare, men jag redogjorde för ett stort antal forskningsstudier utifrån de utfall som funnits i olika länder. Där visar man att just länder med medelhög inflation haft bättre tillväxtmöjligheter än till exempel Sverige som haft låg inflation. Jag tycker att också det är värt att fundera över.

Min ingång i det hela är utifrån demokratin och den syn vi fått när arbetsmarknadens funktionssätt hela tiden är i fokus. Stefan Attefall jämför det med vägbanan och att vi ska rensa den från sådant som stör. I Stefan Attefalls politik ingår att sänka a-kassenivåer och öka antalet visstidsanställningar. Är det sådant som stör arbetsmarknadens funktionssätt? Vad anser Stefan Attefall att vi ska rensa bort? Om man läser de penningpolitiska rapporterna eller Konjunkturinstitutets rapporter ser man att det är just sådana problem som stör arbetsmarknadens funktionssätt. Eller hur?

Jag tycker att det här är en politisk fråga som de förtroendevalda i riksdagen ska ha inflytande över. Det är tråkigt att Stefan Attefall inte tycker det.

Anf. 7 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Den kraftiga kritiken mot det penningpolitiska ramverk som vi har, och som gör att Ulla Andersson använder så starka uttryck som att det försvagar löntagarnas position och bidrar till högre arbetslöshet, skulle Ulla Andersson alltså förena med ett samarbete med partier som också står för det synsätt som jag här redovisat gällande det penningpolitiska ramverket. Det blir nog lite svårt att få ihop dessa två saker.

Det handlar helt enkelt om att ha en tydlig uppdelning mellan vad som sköts på olika områden i vårt samhälle. Rättsväsendet fungerar bättre om domare oavhängigt tolkar lagen och utfärdar de domar som ska utfärdas. Politikerna lägger sig inte i detta. Varför? Jo, för att vi på så sätt får ett bättre rättssamhälle med tydligare regler för hur det ska fungera. Vi gör en bodelning mellan vad de politiska besluten ska omfatta och inte omfatta. Så är det också med penningpolitiken. Det innebär dock inte att riksdagen inte spelar en viktig roll för sysselsättningen och den ekonomiska utvecklingen.

Jag är övertygad om att ju bättre vi får ramverket för finanspolitiken att fungera, alltså arbetsmarknadens funktionssätt – vi kan diskutera vad exakt det ska innehålla; det kan vi ha olika politiska uppfattningar om – desto högre tillväxt och sysselsättning kan vi ha och desto högre reallöneökningar kan vi tillåta oss. Men om ekonomin inte fungerar ger det en bromsande effekt på jobben och även på löneökningarna.

Att tro att man bara kan gasa med hjälp av Riksbanken och strunta i det finanspolitiska ramverket är att vara naiv. Vi vet också att om vi låter inflationen gå upp kan den lätt skena i väg, vilket slår mot de svagare grupperna i vårt samhälle. Den rike klarar sig alltid. Den som lånar gynnas i ett sådant samhälle, medan den som sparar och investerar missgynnas. Ett sådant samhälle vill inte jag ha.

Anf. 8 PÄR NUDER (s):

Fru talman! I april 2005 fattade riksdagens finansutskott efter förslag från dess dåvarande socialdemokratiska ordförande Arne Kjörsberg beslut om att genomföra en extern och oberoende utvärdering av penningpolitiken under 1995–2005. Två internationellt välrenommerade utländska professorer fick uppdraget att granska om Riksbankens mål är rätt utformat och om penningpolitiken uppfyllt inflationsmålet samt lämna förslag till att Riksbanken bättre kan fullfölja sitt uppdrag i olika hänseenden.

Även om utvärderarna inte hade till uppgift att se över själva grundbulten i den penningpolitiska regimen, nämligen Riksbankens oberoende och självständighet, finns det skäl att inledningsvis säga något om den saken. Det råder i dag bred enighet världen över om att penningpolitiken bäst hanteras av en oberoende och självständig centralbank som hämtar sitt mandat från ett folkvalt parlament. I Sverige väljer foljdriktigt folket riksdagen som väljer riksbanksfullmäktige som väljer riksbanksdirektion som i sin tur bestämmer räntan. Så ser delegeringskedjan ut.

Riksbanken är en myndighet underställd riksdagen. Av detta följer en uppenbar parallell. De flesta myndigheter i vårt land är underställda regeringen som utses av en statsminister som väljs av riksdagen som väljs av folket. Regeringen får inte intervensera i de enskilda ärendena vid dess underlydande myndigheter. Lika lite får riksdagen styra de enskilda penningpolitiska besluten. Det följer av grundlagen i regeringsformen i båda fallen. Den ordningen har vi socialdemokrater varit med om att införa, och den står vi bakom.

Ett sådant arrangemang ställer emellertid stora krav på öppenhet och granskning av den institution som anförtratts uppgiften att fatta ett så avgörande myndighetsbeslut som räntebeslutet är. Räntan är, som alla

vet, avgörande för såväl enskildas ekonomi som för hela samhällsekonomin.

Den offentliga debatten om penningpolitik får inte föras uteslutande av experter och sakkunniga. I slutändan är det bedömningar gjorda av enskilda individer med olika erfarenheter, kunskaper och värderingar i form av Riksbankens direktion som sätter räntan, inte datorer fullmatade med avancerade kalkylprogram.

Riksdagen är det naturliga forumet för debatt och granskning av penningpolitiken. Det är svenska folkets valda företrädares skyldighet att aktivt debattera, granska och utvärdera samtliga politikområden, så även penningpolitiken. Det kommer också att ske än tydligare framöver. Det kommer i dag beslut om att riksdagens och finansutskottets granskning och utvärdering av Riksbanken och penningpolitiken ska förstärkas och tydliggöras. Att se tillbaka, utvärdera och lära av framgångar och misstag måste även ske i penningpolitiken.

De två oberoende utvärderarnas allmänna omdöme är att Riksbanken och den svenska penningpolitiken tillhör de mest framgångsrika i ett internationellt perspektiv. Utvecklingen har enligt utvärderarna främjats av en bra styrning av landet och en regeringspolitik inriktad på en ansvarsfull finanspolitik, finansiell stabilitet och en ökning av produktiviteten. Vi delar den uppfattningen.

Samtidigt noterar finansutskottet att inflationen konsekvent underskridit inflationsmålet under senare år, vilket sannolikt bidragit till att arbetslösheten varit högre och produktiviteten lägre än vad den annars skulle ha varit. Det är ett viktigt konstaterande. Riksdagen kommer i dag att ge rätt till dem som kritiserade Riksbanken för några år sedan. Riksbanken misslyckades med sin fundamentala uppgift, att bedöma inflationens utveckling och därmed sätta räntan på rätt nivå. Det bidrog till högre arbetslöshet. Finansutskottet noterar samtidigt med tillfredsställelse att Riksbanken tagit lärdom av dessa år och nu bygger ut sin förmåga att bedöma den reala ekonomins utveckling.

Det råder bred enighet i det svenska samhället om att det nuvarande inflationsmålet är väl avvägt och definierat. Finansutskottet anser dessutom att den nuvarande ordningen med ett av Riksbanken fastställt inflationsmål som riksdag och regering ställer sig bakom fungerar väl. Någon ändring på den punkten är inte nödvändig.

Ett annat viktigt beslut som riksdagen i dag kommer att fatta är att den svenska penningpolitiken bör bedrivas på ett flexibelt sätt, det vill säga att politiken bör inriktas på att stabilisera såväl inflations- som sysselsättnings- och produktionsutvecklingen. Finansutskottet konstaterar att Riksbanken redan tagit steg i den riktningen men bör ytterligare tydliggöra sin penningpolitiska strategi och utveckla beskrivningen av vad flexibiliteten innebär. Likaså bör Riksbanken tydligt ange och diskutera om och varför till exempel husprisutvecklingen påverkat direktionens bedömning av inflationen. Tillgångspriser ska inte utgöra självständiga mål för penningpolitiken.

Fru talman! LO-ekonomen Gösta Rehn myntade uttrycket ”Vi måste hata inflationen”. Bakom detta märgfyllda citat finns insikten om att hög inflation gröper ur vanliga löntagares köpkraft, omfördelar resurser från dem som inte har till dem som har fasta tillgångar och dessutom driver upp räntan, så att investeringar hämmas. Gösta Rehn hade varit nöjd med

det senaste decenniets inflationsutveckling. Hans efterträdare som LO-ekonom, Per-Olof Edin, gjorde en banbrytande insats då han under slutet av 1980-talet och början av 1990-talet lyckades övertyga den samlade fackföreningsrörelsen om att lönebildningen måste stå i samklang med vad samhällsekonomin och den internationella konkurrenskraften tillåter.

Som inga andra har svensk fackföreningsrörelse bidragit till att knäcka inflationen i vårt land. Detta tillsammans med en stark finanspolitik har gjort jobbet lättare för Riksbanken. Löntagarna har följdriktigt under det senaste decenniet fått reallöneökningar.

Det är för tidigt att summera årets avtalsrörelse. Riksbanken kan emellertid alltför lätt förlita sig på en ansvarsfull fackföreningsrörelse. Det framgår av de avtal som hittills har slutits på arbetsmarknaden. Det är inte de lågavlönade kvinnornas rättmätiga krav på högre löner som äventyrar inflationsmålet. Nu ankommer det på arbetsgivarna att hålla emot den lokala löneglidningen. Inte minst måste de sifferlösa avtalen i tjänstemannasektorn rymmas inom de samhällsekonomiska ramarna.

Samtidigt kan vi konstatera att finanspolitiken har lagts om sedan valet förra året. Stora ofinansierade skattesänkningar eldar på i högkonjunkturen, skattesänkningar som till avgörande del hamnar hos redan högavlönade och förmögna. Det skapar spänningar i samhället och kommer att bidra till högre räntor. Finanspolitikens utformning och dess inverkan på penningpolitikens utformning har vi olika uppfattningar om här i riksdagen. Men om spelreglerna, ramarna och den penningpolitiska regimen råder bred politisk enighet. Det är bra för Sverige att riksdagen från tid till annan kan visa stor samsyn i för nationen avgörande frågor.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i finansutskottets betänkande nr 27.

I detta anförande instämde Agneta Gille, Hans Hoff, Sonia Karlsson, Tommy Ternemar och Christina Zedell (alla s).

Anf. 9 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! När beslutet om en fristående riksbank fattades här 1999 deltog ingen socialdemokrat från finansutskottet, för frågan var en särskiljande faktor i det socialdemokratiska partiet. I finansutskottet sade du, Pär Nuder, att penningpolitik inte är något hokusfokus, utan just politik. Jag tycker också att det är bra att du har kritiserat Riksbanken för deras missar. En ytterligare sak som är bra med Socialdemokraterna är att ni har samma övergripande ekonomisk-politiska mål som Vänsterpartiet, nämligen full sysselsättning.

Men den här utvärderingen borde ställa till vissa problem för er. Den visar att människor har drabbats av arbetslöshet, eftersom inflationsmålet ständigt har underskridits. Den visar att Riksbanken jobbar utifrån en norm om jämviktsarbetslöshet, alltså att det finns någon sorts naturlig arbetslöshet som inte ska rubbas, för att inflationen då ökar. Inflationsspiskan blir även en ytterligare part i lönerörelsen, en part som fackföreningsrörelsen inte kan förhandla med. Lågavlönade kvinnor straffas för detta, inte till exempel de enorma vinsterna i företag eller aktieutdelningar. Fokus blir hela tiden på arbetsmarknadens funktionssätt och löneökningar hos arbetarna.

Ni har ställt er bakom en riksbankslag som säger att prisstabiliteten ska vara överordnad den fulla sysselsättningen. År 2000 går Riksbanken in och motverkar den förda politiken, vilket vi kan ta del av i Riksbankens protokoll, eftersom de anser att arbetslösheten blir för låg, att detta påverkar inflationen och att de därför måste höja räntan. Det här är ett problem som ni har.

Därför vill jag fråga dig, nu när ni håller på att utveckla er politik inom många olika områden, hur diskussionen pågår i ert parti. Kommer ni utifrån det som nu har framkommit att fundera vidare kring att prisstabiliteten ska vara överordnad den fulla sysselsättningen?

Anf. 10 PÄR NUDER (s) replik:

Fru talman! Ulla Andersson går väldigt hårt åt den nuvarande penningpolitiska regimen. Och det kan man väl göra när man är i opposition.

Jag har med mig en av de 15 budgetpropositioner som vi tillsammans arbetade fram när vi samarbetade och hade en socialdemokratisk regering. Jag vill till riksdagens protokoll läsa in det som Vänsterpartiet då ställde sig bakom, för det var precis samma formuleringar som fanns i alla 15 propositionerna. ”Den av riksdagen fastlagda övergripande uppgiften för penningpolitiken är prisstabilitet. Riksbanken bedriver penningpolitiken självständigt. Riksbanken har definierat prisstabilitet som att ökningen av konsumentprisindex skall begränsas till 2 procent med en tolerans på 1 procentenhet uppåt och nedåt. Regeringen stöder penningpolitikens inriktning och står bakom inflationsmålet.” Så gjorde även Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

När vi kommer tillbaka 2010 tror jag att ni också kommer att ställa er bakom det. Jag tar diskussionen om Riksbankens oberoende och självständighet som en parentes.

Det intressanta är vem som egentligen ska sätta räntan, Ulla Andersson, om det inte är en oberoende och självständig riksbank som ska göra det. Vad är bäst för den fulla sysselsättning som du och jag är överens om? Är det att vi har ett instruktionsförbud som förbjuder en moderat finansminister att tala om vad han tycker att penningpolitiken ska göra, eller är det att räntan sätts av riksbanksfullmäktige, där det finns en borgerlig majoritet och moderaten Johan Gernandt är ordförande? Analogt med ditt resonemang ska väl räntan sättas av riksbanksfullmäktige, som är demokratiskt valt och hämtar sin majoritet ur den rådande riksdagens majoritet.

Det vore intressant om du kunde tänka lite högt om vem som ska sätta räntan och vad som är bäst för den fulla sysselsättningen.

Anf. 11 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag är glad att Pär Nuder uppskattar en penningpolitisk debatt. Jag förstod nästan att han skulle ta med sig även den nådiga luntan. Men du vet precis som jag att det där inte är fullt ut socialdemokratisk politik. Det är inte fullt ut Vänsterpartiets politik, och det är inte fullt ut Miljöpartiets politik. Det är en mix av oss. Vi har fått ta och ge, som man måste göra i ett samarbete.

Jag konstaterade att du, Nuder, i ditt inledningsanförande först nämnde huspriserna och därefter arbetslösheten. Jag vet inte om du också påverkas av den normbildning som sker. Jag har också läst en del av det

du tidigare har sagt och då konstaterat att du är väldigt inriktad på arbetsmarknadens funktionssätt och inte alls i samma utsträckning på efterfrågan på arbete.

Om folket har valt en regering ska man ge den regeringen förtroendet att föra den politik som folket har valt, oavsett vilken partifärg det är. För mig är den frågan inte särskiljande på det sättet, utan det är en demokratisk fråga som jag tycker är avgörande.

Man har gjort vissa jämförelser mellan domstolarna och penningpolitiken. Det här blir ungefär som om vi skulle säga till domstolarna: "Ni ska minska brottsligheten. Nu får ni utforma lagar och döma som ni vill." Det är riksdagen som utformar lagstiftningen, men här har vi inte gjort så. Vi har bara sagt att det ska vara prisstabilitet.

Sverige är ett av få länder i världen, faktiskt ett av sju, som har överlåtit till Riksbanken att sätta inflationsmålet. Vi är ett unikum på det sättet, och det tycker jag också är rätt odemokratiskt. Det finns goda exempel runt omkring oss att titta vidare på, där det finns en delvis mer flexibel penningpolitik och där den fulla sysselsättningen inte är överordnad prisstabiliteten.

Anf. 12 PÄR NUDER (s) replik:

Fru talman! För att ta det sista först börjar jag med inflationsmålet. Vi har ordningen att Riksbanken fastställer inflationsmålet. Sedan ställer sig riksdag och regering bakom det. Jag ser fram emot att Vänsterpartiet om man ogillar inflationsmålet berättar var det ska ligga. På samma sätt tycker jag att Vänsterpartiet har bevisbördan om vem som egentligen ska sätta räntan om det inte är en oberoende direktion, som inte får ta direktiv från en regering.

När det gäller huspriserna måste du ha lyssnat dåligt på vad jag sade. Jag sade att huspriserna inte ska få vara ett självständigt mål för penningpolitiken. Målet för penningpolitiken är, enligt den flexibla inflationsregim som vi nu med Riksbanken preciserar, att stabilisera svängningarna i bland annat produktionen, det vill säga också sysselsättningen.

Det är en banbrytande signal som riksdagen i dag skickar till Riksbanken att den ska ta hänsyn också till svängningar i produktionen.

Jag tror att det här är en parentes. Vi kommer att få ge och ta även nästan gång vi kommer tillsammans i regeringsställning. Jag är ganska övertygad att vid nästa tillfälle vi gör en sådan utvärdering kommer även Vänsterpartiet att sluta upp bakom en självständig och oberoende Riksbank.

Vid närmare eftertanke tror jag inte att ni tycker att det är bättre för den fulla sysselsättningen att vi låter den borgerliga majoriteten i riksbanksfullmäktige sätta räntan. Det gagnar inte den sak som jag tror att du och jag har gemensam.

Anf. 13 ULF SJÖSTEN (m):

Fru talman! Den svenska penningpolitiken är viktig för oss alla oavsett om vi bor och verkar i Vilhelmina, Stockholm eller Borås. Penningpolitiken har, som jag kommer in på senare, en betydelse för sysselsättningen men fastmer för att skapa långsiktiga förutsättningar för en effektivt fungerande ekonomi och en stabil övergripande ekonomisk utveckling.

Prot. 2006/07:126
14 juni

*Utvärdering av
penningpolitiken*

Begreppet penningpolitik upplevs nog av många människor i vårt samhälle som komplicerat och kanske också svårtillgängligt. Just därför, fru talman, är det av central betydelse att den penningpolitiska debatten vitaliseras och breddas i framtiden. I detta arbete är Riksbankens förmåga till fortsatt öppenhet och transparens oerhört viktiga komponenter.

Den svenska riksbanken är en av de mest öppna centralbankerna i världen. Det tydliggörs av att den nyligen beslutade att publicera ledamöternas namn i protokollen från de penningpolitiska mötena. Det är en åtgärd som har fått internationellt erkännande. Vi uppmuntrar en fortsättning av denna process.

Jag vill också inledningsvis slå fast vikten av att värna riksbanksreformen från år 1999 särskilt med avseende på Riksbankens oberoende och självständighet. Jag känner stort förtroende för den svenska penningpolitiken och för Riksbankens förmåga att hantera densamma.

Utvärderingen av den svenska penningpolitiken har gjorts som ett led i finansutskottets arbete med utvärdering och uppföljning av Riksbankens arbete och omfattar, som tidigare sagts, åren 1995–2005. Utvärderingen koncentrerades kring ett antal frågeställningar.

Är Riksbankens övergripande mål rätt utformat? Är inflationsmålet rätt utformat? Har Riksbanken en effektiv och ändamålsenlig kommunikation med omvärlden? Har man rätt verktyg för att nå inflationsmålet?

Två oberoende forskare och professorer – Francesco Giavazzi och Frederic Mishkin – fick uppdraget. I november förra året fick vi och alla andra ta del av resultatet. En bred remissomgång, seminarier och utfrågningar ligger till grund för det betänkande vi debatterar här i dag.

Rekommendationer till förändringar handlade bland annat om vikten av att förtydliga att tillgångspriser inte är ett självständigt mål för penningpolitiken. Riksbanken bör lämna information om den framtida räntebanan, och inflationsmålets nivå bör inte ändras.

Dialogen mellan riksdagen och Riksbanken bör förbättras. Tiden för finansutskottets utfrågning av riksbankschefen med anledning av inflationsrapporten bör läggas senare än i dag. Man slår också fast att riksdagen, och inte minst denna pleniska, är en viktig plats för offentliga debatter om penningpolitiken.

Man ansåg också bland annat att presumtiva direktionsmedlemmar borde framträda i utfrågningar i riksdagen innan de utsågs.

Utskottet delar många av uppfattningarna som redovisades av Giavazzi och Mishkin. Det gäller inte minst omdömet att den svenska penningpolitiken och Riksbanken tillhör de mest framgångsrika i ett internationellt perspektiv.

Vi avvisar dock förslaget om en minskning av antalet ledamöter i direktionen. Vi avvisar också förslaget om minskning av den karenstid som finns för avgångna ledamöter från tolv månader till nio månader eftersom bärande skäl för en sådan förändring inte har presenterats.

Vi delar uppfattningen att inflationen de senaste åren konsekvent har underskridit inflationsmålet på 2 procent, vilket sannolikt bidragit till att arbetslösheten varit högre och produktionen varit lägre än vad den annars skulle ha varit.

I den processen har Riksbankens bedömningar haft en betydelse. Dessa prognoser delades dock av de flesta andra bedömare, fru talman, vilket är viktigt att framhålla.

Det är bra att man arbetar med en tydligare organisation och ledning inom Riksbanken. Organisationsförändringarna måste dock ske i enlighet med regeringsformens och riksbankslagens regler och intentioner. Förslag som går längre måste givetvis underställas nödvändiga förändringar i gällande lag och författning.

Debatten om den svenska penningpolitiken ska i ännu högre grad föras i riksdagen i framtiden. Riksdagens roll som utvärderare av penningpolitiken och granskare av det uppdrag som delegerats till Riksbanken bör stärkas. Riksdagens dialog med riksbanksfullmäktige bör också stärkas.

Fru talman! Erfarenheten av att anlita extern expertis för granskning av penningpolitiken har varit mycket positiv. Vi kommer med all säkerhet att förfara så även i framtiden.

Utskottet betonar att det nuvarande inflationsmålets nivå på 2 procent med plus minus en procentenhet som toleransintervall har fungerat bra. Vi betonar också vikten av en bred samsyn om inflationsmålets utformning och att den nuvarande ordningen i Riksbanken med att såväl inflationsmål som nivån på målet anges fungerar väl.

Fru talman! Det är positivt att Riksbanken numera publicerar sin egen prognos över reporäntans utveckling de kommande tre åren. Jag tror inte att det har någon negativ påverkan på förtroendet för penningpolitiken.

Fru talman! Sex partier står bakom betänkandet. Det är ett bra betänkande. Det är ett betänkande som är väl underbyggt. Jag vill avslutningsvis med glädje yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 14 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag tror nog att finansutskottet borde tacka mig för att vi får debattera penningpolitik i dag. Det verkar annars vara en ganska dålig debatt, eftersom alla står och säger ungefär samma sak, eller hur?

Jag har några frågor här. I era anföranden talar ni väldigt mycket om ansvarsutkrävande och att vi måste stärka utfrågningarna av Riksbanken. Jag minns också när vice ordförande i riksbanksfullmäktige Leif Pagrotsky fick frågan av mig i finansutskottet om hur deras kontroll av direktionsens arbete såg ut. Han skrattade och sade: Vad är det vi ska kontrollera när vi inte får ha åsikter om penningpolitiken?

Problematikens kärna finns lite grann där. Vi ska utkräva ansvar. Ledamöterna är icke avsättningsbara, vilket man brukar vara i en demokrati. Ansvarsutkrävandet är en grund i svensk representativ demokrati. I detta forum med penningpolitiken och den regim vi har valt fungerar inte det, eftersom ledamöterna är icke avsättningsbara.

Jag vet att Moderaterna gillar monarkin. Men någon grundläggande demokratisk faktor borde även ni ha funderat på i detta. Det är nu bara kungen och direktionen i Riksbanken som inte går att avsätta. Jag skulle gärna vilja ha några synpunkter på det från Ulf Sjösten.

Jag förstår att Moderaterna gillar det här. Ni är för expertstyre. Ni tycker inte att folkvalda ska ha så stort inflytande, utan experter vet oftast bättre. Därför ska de också fatta beslut i frågor som även är avgörande för människors livsförutsättningar.

När man tittar i den penningpolitiska rapporterna ser man att de lösningar som finns där för att hålla inflationen nere är just lösningar som Moderaterna gillar. De går högre upp; det är alltså sådant som inte ska störa arbetsmarknadens funktionssätt. Därför är era lösningar också ett svar på det här, med sänkta nivåer i a-kassan och ökat antal visstidsanställningar till exempel.

Jag har alltså full förståelse för att ni gillar det här. Däremot har jag mindre förståelse för Socialdemokraternas ställningstagande.

Anf. 15 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Fru talman! Den ordning som antogs 1999 har tjänat Sverige mycket väl. Vi har haft en låg inflation, vi har haft en bra ekonomisk utveckling och vi har haft en god utveckling på arbetsmarknaden. Det är vi fullständigt eniga om här i kammaren – sex partier.

När det gäller Riksbankens roll är just självständigheten och oberoendet en grundläggande del av Riksbankens uppdrag och dess förmåga att fungera som den självständiga part som anger de penningpolitiska målen. Det är så vi har avsett att det ska vara. Självständigheten och oberoendet är grundläggande för den här politiken.

Det framgår tydligt att Ulla Andersson och Vänsterpartiet är emot det här. Men frågan är: Vad är alternativet? Var ska inflationsmålet ligga om ni själva ska ange detta? Ulla Andersson har fått frågan tidigare, och jag tycker att det är dags att avge ett svar nu. Var bör inflationsmålet ligga enligt Vänsterpartiet? Jag vill gärna ha ett svar på det.

Anf. 16 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Ni säger att den här regimen har tjänat Sverige väl. Jag säger inte att Riksbanken inte har gjort ett fullgott jobb. Men det finns grundläggande problem. Det här ska vara en av de riksbankerna som fungerar bäst i världen, och ändå konstaterar även ni i utvärderingen att detta har lett till att vi har missat tusentals arbetstillfällen. Då funderar man på hur det ser ut runt omkring i världen. Det är konstigt att inte ni ser det här som ett problem. Det är en katastrof för varje individ som har missat ett arbetstillfälle på grund av detta.

Jag tycker att det grundläggande problemet i hela resonemanget är att ni avsäger er ert eget ansvar för politiken. Penningpolitiken är politik, som vi här helt överlåter till oavsättbara tjänstemän.

Ni frågar: Vad är alternativet? På vilken nivå ska inflationsmålet ligga? Det beror väl på hur det ser ut i samhället i stort. Om vi har en hög arbetslöshet så måste vi kanske göra insatser som kräver ett annat inflationsmål än det vi hade fem år tidigare. Det är väl så att verktygen har förändrats beroende på vilken situation i samhället vi har. Det beror på hur maktförhållandena på arbetsmarknaden ser ut, till exempel.

Det kan väl inte vara så att arbetstagarna hela tiden ska vara underordnade. När arbetslösheten kraftigt sjunker kan arbetstagarna ställa berättigade krav på stora löneökningar, trygga anställningar och så vi-

dare. Men då har vi Riksbanken som enligt sitt uppdrag, som ni står bakom, ska motverka detta. Det är ett demokratiskt problem.

Prot. 2006/07:126
14 juni

Anf. 17 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Fru talman! Det är svårt att fastslå hur många arbetstillfällen som vi inte har fått på grund av de underskattningar som Riksbanken har gjort. Men frågan är hur många arbetstillfällen vi har fått i och med att vi har haft en stabil ekonomisk utveckling över tid och genom att vi har haft en låg inflation och en trovärdig penningpolitik. Det tycker jag är en viktig fråga i sammanhanget.

Penningpolitiken och politiken i övrigt är givetvis två incitament för en god utveckling i Sverige – ekonomiskt, sysselsättningsmässigt och i övrigt. Vi är eniga, nästan samtliga i den här kammaren, om att penningpolitiken är ett viktigt instrument för att nå en stabil ekonomisk utveckling. Vi är också eniga om medlen för att nå detta.

När det gäller politiken i övrigt har det väl framgått att vi är något mindre eniga. Det ska vi debattera nästa vecka. Men jag tycker att det är mycket glädjande att sex partier nu kan sluta upp kring det här betänkandet. Det är ett viktigt betänkande. Det är viktigt för Sverige, och det är viktigt för utvecklingen i Sverige.

Anf. 18 PER ÅSLING (c):

Fru talman! Penningpolitiken kanske inte är den vanligaste frågan vid landets köksbord. Men den är och förblir den viktigaste frågan för hushållen och för medborgarnas ekonomiska välfärd.

När riksdagen debatterar den förda politiken bör vi också ta utgångspunkt där. Oavsett vilka mål vi sätter upp för Riksbanken och oavsett hur banken väljer att eftersträva dem är och förblir det yttersta målet en god ekonomisk utveckling och en stigande välfärd i vårt land.

Därför är den utvärdering som har gjorts av de första tio åren med inflationsmålet glädjande läsning. Det har varit en tioårig framgångshistoria med stabila räntor och en god och uthållig tillväxt. Den breda enigheten i utskottet visar också en bred uppslutning bakom det sätt som Riksbanken utför sitt uppdrag på. Det är i alla avseenden ett gott betyg både åt Riksbanken och åt de politiker som enades bakom dess oberoende ställning.

Det förhindrar inte en debatt om Riksbankens verksamhet och de penningpolitiska målen. Tvärtom bidrar en öppen och levande debatt både till ständig förbättring och till en större förståelse och ett stöd för den förda politiken.

Bland alla de åtgärder som vi diskuterar i dag finns en fråga som kommer att få större uppmärksamhet än de övriga. Den handlar om ifall Riksbanken har varit alltför försiktig i sina räntebeslut och om detta har betytt sämre ekonomisk utveckling och en högre arbetslöshet än nödvändigt.

Jag står naturligtvis bakom utskottets yttrande och instämmer i bedömningen att Riksbanken sett i backspegeln kunde ha bedrivit en mer expansiv politik, samtidigt som detta också har haft viss inverkan på ekonomisk utveckling och arbetslöshet.

Jag vill ändå mana till försiktighet i tolkningen av utvärderingen. Slutsatsen om arbetslösheten är inte på något sätt självklar. Den reservat-

*Utvärdering av
penningpolitiken*

ionen gör också författarna till rapporten. Den viktigaste orsaken till att vi har högre arbetslöshet i dag än för 20 år sedan är inte penningpolitik utan andra faktorer. Att göra Riksbanken till huvudansvarig för det som är ett politiskt ansvar är vare sig rättvist eller framåtsyftande.

Det är inte heller självklart att den förda politiken har lett till en sämre ekonomisk utveckling. Till att börja med måste vi konstatera att den förda politiken och fokuseringen på inflationsmålet har varit en förutsättning för den höga och uthålliga tillväxten, och inte en broms.

Förmodligen skulle Riksbanken ha kunnat vara bättre på att förutsäga den reala ekonomiska utvecklingen. Analysen hade kunnat vara bättre. Men Riksbankens analys har inte varit dålig. Tvärtom visar utvärderingen att dess prognoser har varit bättre än genomsnittet. Alla tog i början av 2000-talet miste på tillväxtkraften i ekonomin. Det är naturligtvis inte bra, och därför är det ett positivt besked att Riksbanken nu håller på att ytterligare se över sina modeller.

Fru talman! De viktigaste slutsatserna i utvärderingen och även i utskottets betänkande kanske finns i de lärdomar som vi i riksdagen som huvudman för Riksbanken bör dra. Det handlar främst om hur den penningpolitiska debatten ska föras. Jag är helt enig med utskottet om att riksdagens kammare är det naturliga forumet för denna debatt. Jag delar dessutom utredarna Giavazzis och Mishkins beskrivning när det gäller problematiken i om den verkställande makten eller ministrarna ägnar sig åt att debattera eller kritisera centralbanken, i synnerhet om syftet är att påverka centralbankens beslut.

En tredje observation handlar om penningpolitikens mål. När utskottet har uttalat sitt stöd för den mer flexibla politik som Riksbanken för är det viktigt att framhålla att det inte handlar om flera jämställda mål. Målet är fortfarande en stabil prisutveckling. Men när banken utformar medlen måste man också ta hänsyn till arbetsmarknad och produktion.

Den flexibla politiken handlar om hur prisstabiliteten ska uppnås och inte om det ska göras. Det är lärdomar som de politiska partierna och statsråden, oavsett vilken ministär som sitter, bör ta till sig. Vi bär alla ansvar för Riksbankens möjligheter att bedriva en penningpolitik som gynnar tillväxt och välfärd.

Fru talman! Den självständiga Riksbankens arbete med att bevara prisstabiliteten har varit ytterst framgångsrikt. Det har varit så framgångsrikt att vi tillhör den globala elitserien. Frukten av det kommer alla medborgare i vårt land till del genom ökade reallöner, stabila priser och förutsägbara kostnader för våra lån. Det resultat vi uppnått är också något att vara rädd om. Därför välkomnar jag den breda uppslutning bakom målen och instrumenten som dagens debatt visar.

Fru talman! Jag yrkar bifall till finansutskottets sexpartiuppgörelse i betänkandet FiU27.

Anf. 19 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Penningpolitiken är, som vi har hört tidigare, någonting som påverkar de allra flesta i det här landet. De senaste månaderna har många människor funderat på om det är dags att binda räntorna eller om man ska avvakta ytterligare något.

Det är viktiga politiska beslut som fattas av Riksbanken. När penningpolitiken bestäms av en självständig, oberoende riksbank är det väl-

digt viktigt att vi i riksdagen lägger kraft på att utvärdera, kontrollera och granska.

Finansutskottet har under ganska lång tid jobbat med detta betänkande om penningpolitiken, och vi får väl säga att vi har lärt oss en hel del. Förmodligen kommer det att innebära att debatterna om penningpolitiken blir vanligare framöver, och vi kanske också blir mer insatta. Jag vill passa på att tacka Ulla Andersson för att hon har bidragit till att det har blivit en debatt. Det är mycket bra.

Jag vill redan så här i början slå fast att det är min och Folkpartiets fasta övertygelse att politiken med en självständig och oberoende riksbank är riktig och bra. De förändringar som gjordes av det svenska ramverket på 90-talet är en av huvudförklaringarna till att vi nu kan skörda. I den omläggningen var en självständig, oberoende riksbank ett avgörande sätt att skapa förtroende för svensk ekonomisk politik. Utvärderingen visar också att Sveriges riksbank tillhör de mest framgångsrika i världen. Det är också Folkpartiets och utskottets bedömning.

Fru talman! Den förda penningpolitiken har tjänat Sverige väl. Men det är klart att inget är så bra att det inte kan bli bättre. I det här fallet handlade det framför allt om prognoserna. Penningpolitiken tar sikte på hur ekonomin utvecklas de kommande åren. Beslut om räntenivån måste därför bygga på prognoser om framtiden. Man ska fundera på konjunkturläge, arbetsutbud, hur arbetsmarknaden fungerar, hur produktiviteten utvecklas, tillgångspriser och mycket annat och göra en bedömning av hur detta förändras och hur det påverkar inflationstrycket.

Under de senaste åren är det framför allt produktivitsutvecklingen och hur globaliseringen påverkar importpriserna som har varit svårt att förutsäga. De strukturella förändringar som har skett i världsekonomin, ökad globalisering, ny informationsteknik och annat, har gjort att vi producerar mer och smartare. Riksbanken har missat kraften i denna utveckling, och det har också alla andra prognosmakare gjort.

Den överraskande starka produktiviteten har i sin tur inneburit att man har underskattat tillväxten och överskattat inflationstrycket i ekonomin. Samtidigt har den globala konkurrensen inneburit att importpriserna hållits nere. Mycket talar nu för att produktivitsutvecklingen håller på att avta. Det brukar ju vara så när konjunkturen går in i en mognare fas, men vi har ju blivit överraskade förr. Jag tycker personligen att det är ganska skönt att det inte finns några prognoser om framtiden som stämmer exakt. Det är skönt att man inte i detalj kan förutsäga vad som kommer att hända om några år eller ens om några veckor. Så länge människan är fri att förändra sin egen vardag är varje prognos om framtiden osäker. Därför finns det all anledning att vara ödmjuk i det här läget. När detta är sagt måste man ändå också säga att vissa felprognoser får större konsekvenser än andra.

Finansutskottet och utvärderarna konstaterar gemensamt, som vi hört från tidigare talare, att riksbanksdirektionens prognosmissar, som i sin tur innebar att man höll för hög reporäntan under en period, sannolikt lett till högre arbetslöshet och sämre produktion. Det är inga stora fel. Det handlar om tiondelar av procent, men det har fått konsekvenser som berör människor. Samtidigt ska vi dock komma ihåg att vi i detta läge redan hade en rekordlåg ränta. Reporäntan har varit nere på 1 ½ procent. Man måste nog fundera på vad ytterligare en sänkning skulle kunna innebära

för realekonomin och om det kanske skulle skapa nya problem, till exempel på tillgångsmarknaderna.

Man kan hävda att Riksbanken borde vara bättre än alla andra på att göra just inflationsprognoser, och så är det nog. Därför är det viktigt att Riksbanken nu visar att man tar till sig den kritiken. Det är bra att man redan har inlett ett arbete med att bättre förstå hur den reala ekonomin och arbetsmarknaden fungerar.

Fru talman! I detta sammanhang vill jag lyfta upp några andra granskningar av prognoser som Riksrevisionen har gjort. När Riksrevisionen granskade den förra regeringens ekonomiska prognoser kom man fram till följande: Regeringens prognoser skiljer sig dock på en punkt från de andra prognosinstitutens prognoser. Under de år som granskningen avser har regeringen systematiskt redovisat mer optimistiska prognoser för den öppna arbetslösheten.

Så skriver riksrevisorerna i sin granskning. Det var kanske anledningen till att det aldrig kommer några tillräckligt kraftfulla jobbåtgärder.

Jag tar inte upp detta för att klandra den gamla regeringen utan för att visa att prognosfel är ganska vanliga. Det är inget unikt för just denna utvärdering. Men det får också konsekvenser för den politik som förs. Därför är det viktigt med ödmjukhet och sans och balans även i denna debatt.

Fru talman! Utskottet konstaterar, liksom utvärderarna, att öppenhet är viktigt. När riksdagen delegerar penningpolitiken är det viktigt med insyn och öppenhet. Riksbanken ligger redan bra till i internationella jämförelser. Man är en av de bästa också på detta område. De penningpolitiska rapporterna publiceras kontinuerligt, och där kan var och en läsa vilka bedömningar som görs. Finansutskottets öppna utfrågningar är en del av utvärderingen. Det är viktigt att de bibehålls. Protokollen offentliggörs, vilket också är viktigt för öppenheten. Det är bra att detta sker på frivillig basis. Folkpartiet har tidigare argumenterat för att det också bör skrivas in i lagen. Jag tycker fortfarande att man bör vara öppen för att överväga en sådan lagstiftning.

Riksbanksdirektionen har dessutom aviserat att sätta namn i protokollet. Även om jag i grunden sympatiserar med denna ökade öppenhet vill jag ändå ta tillfället i akt att markera att detta inte får innebära en ökad försiktighet i diskussionerna.

Penningpolitiken är viktig, men man kan inte lösa alla Sveriges problem med reporäntan. Sverige har under lång tid haft för hög arbetslöshet. Vi haft en hög ungdomsarbetslöshet, och vi har haft ett stort utanförskap. Detta kan inte skyllas på penningpolitiken. Det krävs olika medel i den ekonomiska politiken. I det läge vi nu befinner oss i är det till exempel viktigt att finanspolitiken fungerar på ett sätt som gör att man ökar arbetskraftsutbudet och att den och inflationspolitiken gemensamt drar åt samma håll.

En viktig del i det här betänkandet handlar om riksdagen och utskottet och att vi måste bli bättre på att utvärdera penningpolitiken framöver. Jag ska gärna erkänna att jag tycker att vi har varit lite för försiktiga och haft för få penningpolitiska debatter i riksdagen tidigare. Jag hoppas att vi, trots den breda överenskommelse som nu finns, också får en debatt framöver. Jag vill särskilt säga att jag tycker att det är bra att Miljöpartiet

nu också ingår i den breda överenskommelsen om en självständig, oberoende riksbank. Jag tror att det är viktigt för Sverige.

Nu är det Vänsterpartiet som mäter ut sig. Man ska komma ihåg att det som Vänsterpartiet i sin reservation kallar institutionaliserad nyliberalism har inneburit lägre inflation, vilket gynnar dem med få tillgångar, lägre räntor, vilket inte minst barnfamiljer har fått känna av, och allmänt stabilare ekonomisk utveckling i Sverige, vilket har varit bra för oss alla.

Nu ser vi också att jobben kommer på bred front. Jag lyssnade väldigt intresserat på replikskiftet tidigare mellan Ulla Andersson och Pär Nuder. Där sades det att det var ett givande och tagande när s, v och mp gjorde upp om budgetarna. Då kan man konstatera att i det givandet och tagandet valde tydligen Vänsterpartiet att acceptera ett system som man egentligen tycker är nyliberalt.

Fru talman! Jag vill med detta yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 20 MATS PERTOFT (mp):

Fru talman! Jag vill börja med att från Miljöpartiets sida uttrycka att vi ser väldigt positivt på denna breda uppslutning kring utskottets betänkande. Så många som sex partier står bakom det. Jag passar på att yrka bifall till förslaget i betänkandet redan nu.

För Miljöpartiet är det egentligen en grundprincip att det måste vara en stabil ekonomi, för en långsiktigt hållbar politik och utveckling kan inte finnas om man inte också har en stabil ekonomi. Därför är det viktigt med en ansvarsfull ekonomisk politik. Särskilt om man också vidgar blicken och ser på de utmaningar när det gäller miljö- och klimatfrågor som världen står inför är det viktigt att man vet att denna bit, till exempel låg och stabil inflation och penningpolitik, ligger fast. Det utgör en bra och stabil grund för framtiden.

Det gör det också lättare att behålla ett grepp om resten av utvecklingen. Vi välkomnar också den ytterligare fokusering på målstyrning som denna utvärdering innebär med att ta in externa experter, att konkretisera och förtydliga också utskottets och riksdagens roll som kontroller men att sedan se att det faktiskt är Riksbankens självständighet som det hela måste vila på.

Som flera talare tidigare har uttalat vill jag säga att det måste finnas starka skäl för att man ska ändra på en politik som har varit så framgångsrik. Naturligtvis ska man ändra om det finns skäl, men de skälen har i alla fall inte historien visat.

Det är klart att inför de utmaningarna är det bra att vi klagör att penningpolitiken också bör vara mer flexibel och att den har varit för restriktiv. Antagligen är det så att sysselsättningen har lidit av en för restriktiv politik. Men det är också andra aspekter som kan lyftas fram, och det är ju bra att detta med oklarheten kring tillgångspriser och speciellt huspriserna – att det inte är ett mål i sig – finns med i utskottets betänkande.

Som helhet – det har flera talare redan tidigare sagt – är det från Miljöpartiets sida viktigt att det är riksdagen som sätter målet för penningpolitiken och att vi kan fortsätta diskutera detta så mycket som möjligt. Detta är också någonting som Miljöpartiet har påtalat ganska länge, även om det kanske inte har nått fram till alla.

Jag kan roa mig med att citera Miljöpartiets motion 1996/97:Fi213 där vi skrev: ”Prisstabilitet har avgörande betydelse för möjligheterna att uppnå en ekologiskt hållbar ekonomisk utveckling.”

Vi har väl själva under de gångna åren när vi har samarbetat med den socialdemokratiska regeringen varit ett av de partier som har stått upp för inflationsmålet och betonat betydelsen av det. Därför tycker vi att denna utredning är bra, och därför, fru talman, yrkar vi också bifall till finansutskottets förslag.

Anf. 21 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag börjar känna mig hemma här på vänsterkanten i talarstolen!

Jag skulle vilja fråga dig, Mats, om det i Miljöpartiets värld är en förutsättning för en stabil ekonomi att det bara är tjänstemän som bestämmer. Eller hur resonerar ni egentligen? Vad är det som har hänt i Miljöpartiet? Ni som brukar ifrågasätta rådande ordningar, så kallade sanningar och det politiska etablissemanget ställer nu er själva i det ledet. Är stugvärmen så lockande att ni gör avkall på det ni tidigare har stått för?

Jag ska citera vad som sades i debatten förra gången detta debatterades. Jag börjar med Per Lager från Miljöpartiet. ”Vi i Miljöpartiet menar att det är odemokratiskt att låta så gott som oavsättliga tjänstemän bestämma över ett så centralt politikområde. Inflationsbekämpning kan komma att drivas till ytterlighet och leda till oönskade effekter, bl.a. till stigande arbetslöshet. Det är självklart att det är de valda politikerna som skall ha ansvaret och som också bör ta det vad gäller avvägningen mellan inflation och t.ex. sysselsättning.”

Jag går över till vad er nuvarande partiledare sade i debatten 1998. ”Det är inte en formalitet om olika metoder att organisera hur Riksbanken skall fungera, utan det är ett mycket viktigt politiskt vägval. Orsaken till att vi står vid denna vägkorsning är att ekonomismen har blivit religion, en kult som landets politiska ledning i brist på egna idéer och visioner har gjort till sin egen religion. Från att det ekonomiska perspektivet varit en fråga om något enkelt och ganska pragmatiskt har det blivit överordnat och själva meningen. Bakgrunden till dagens beslut är att en del ekonomer anser att kapitalplaceringarna, valutahandlarna, har större förtroende för Sverige om vi överlämnar penningpolitiken till experter, till tjänstemän.”

Vad är det som har hänt i Miljöpartiet? Vilken förändring har skett i er syn på demokratin?

Anf. 22 MATS PERTOFT (mp) replik:

Fru talman! Det är inte så mycket som har hänt inom Miljöpartiet, utan det kanske snarare är så att man inte får göra ifrågasättandet till en fråga i sig. Man måste se till verkligheten.

Det är klart att ekonomismen kan bli kult, och det är klart att det är någonting som vi alltid kommer att bekämpa, liksom dogmatism i den frågan. Samtidigt handlar det om att vi har ett ansvar att skapa realistiska och bra förutsättningar för en långsiktig ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling. Det tror vi att vi gör bättre genom att ha en oberoende riksbank och genom att samtidigt som finansutskottet och riksdagen sätta

upp målen i stället för att vi här ska börja diskutera vilken ränta vi ska ha och så vidare.

Miljöpartiet har inte ändrat sig, utan vi ser snarare på vad som är det verkliga behovet i dag i stället för att fastna i en dogmatisk hållning kring att detta absolut vore fel.

Prot. 2006/07:126

14 juni

*Utvärdering av
penningpolitiken*

Anf. 23 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Vad är det verkliga behovet? Behovet ser tydligen i Miljöpartiets värld ut så att vi inte behöver använda oss av de ekonomisk-politiska verktyg som finns längre. Eller hur ska jag tolka detta?

Jag ska fortsätta att citera Peter Eriksson. "Det är en trött, gammal och desillusionerad maktelit av personer som helt har övergått till att se sig själva som de tjänstemän och förvaltare som genomfört det här. Jag undrar var ni har gjort av visionerna, drömmarna om att tillsammans bygga ett bättre samhälle. Var finns lusten och glädjen i att arbeta politiskt? Var finns elden? Finns det ens en enda gnutta glöd kvar någonstans långt där inne? Man måste ifrågasätta det eftersom ni nu är beredda att återigen sälja ut demokratin för en vattvälling!"

Jag tycker att det är kloka ord från Peter Eriksson. Jag tycker att Miljöpartiet många gånger har kloka uppfattningar. Men vad som har hänt i denna fråga, i den demokratiska, grundläggande uppfattningen i Miljöpartiet, skapar en viss oro hos mig. När jag hör hur du resonerar förstår jag att du anser att oavsättbara tjänstemän är bättre på att utforma den ekonomiska politiken än vad förtroendevalda är och vad deras väljare har för förväntningar på dem att de ska utföra.

Är det så i Miljöpartiets värld i dag? Är stugvärmen så himla lockande? Jag tror nog inte att ni resonerar på det sättet när det gäller miljöpolitiken eller klimathotet. Är det bara tjänstemän som ska lösa det också, eller?

Anf. 24 MATS PERTOFT (mp) replik:

Fru talman! Nej, Miljöpartiet resonerar varken—eller i den frågan, utan vad vi säger är tydligt. Det handlar om att skapa förutsättningar för att just skapa en ekologiskt hållbar utveckling. Det gör vi inte om vi samtidigt låter den ekonomiska politiken fara iväg. Det var någonting som både ert parti och Socialdemokraterna upplevde i våra förhandlingar där Miljöpartiet ofta var det parti som pekade på betydelsen av att ha en fortsatt hållbar ekonomisk utveckling som inte fick fara iväg, vilket Vänsterpartiet snarare var benäget att låta den göra.

Det är därigenom vi skapar långsiktig utveckling. Det du citerar från Peter Eriksson står vi fortfarande för. Vi sätter upp målen och kontrollerar dem, men vi har tjänstemän som utför målen. Den målstyrningen står vi också bakom.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 17 §.)

10 § Statens upplåning och skuldförvaltning

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2006/07:FiU22
Statens upplåning och skuldförvaltning (skr. 2006/07:104).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 17 §.)

Utvecklingen inom den kommunala sektorn

11 § Utvecklingen inom den kommunala sektorn

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2006/07:FiU24
Utvecklingen inom den kommunala sektorn (skr. 2006/07:102).

Anf. 25 TOMMY TERNEMAR (s):

Herr talman! I skrivelsen om den kommunala sektorn kan vi se att den ekonomiska utvecklingen i kommunsektorn i sin helhet har förbättrats för fjärde året i rad. Kommunsektorn visade ett överskott på ca 15,3 miljarder kronor före extraordinära poster vid utgången av 2006.

Det finns givetvis flera orsaker till att kommunsektorn som helhet har förbättrats. En avgörande orsak till att kommunernas ekonomiska resultat förbättrats ända sedan 2002 är att den socialdemokratiska regeringen fram till 2006 fört en ansvarsfull ekonomisk politik. Denna politik lade också grunden till det goda resultatet i årets avtalsrörelse för de anställda i kommunsektorn.

Under tiden 2001–2005 har det skett en personalförstärkning med 27 000 personer i kommunsektorn och med 23 000 personer i vård- och utbildningssektorn i det privata näringslivet. Det riktade statsbidraget till personalförstärkning i skola och fritidshem visar att personaltätheten ökat med motsvarande 15 200 heltidstjänster.

Vi socialdemokrater förde en medveten politik för att det goda ekonomiska resultatet i kommunsektorn skulle användas till fler välfärdsarbetsplatser till gagn för kommuninvånarna i stället för till sänkta skatter.

Ett område i kommunernas verksamhet där man tydligt kan läsa av hur kommuninvånarna mår och hur arbetsmarknaden utvecklas är försörjningsstödet och hur många hushåll som får del av detta bistånd. Vi kan även här se att den socialdemokratiskt förda politiken varit positiv. Antalet biståndsmottagare har sjunkit med hela 44 procent sedan 1998 då antalet var som högst.

Nu kommer tyvärr signaler från kommunföreträdare om att den positiva kurvan bryts och att fler får bistånd. Detta sker när ekonomin går på högvarv. Det beror alltså inte på lågkonjunktur, utan orsaken står att finna i den moderatledda regeringens förslag och beslut om sänkt a-kassa, sänkt nivå i sjukförsäkringen och borttagande av rekryteringsstödet för personer som går på komvux samt plusjobb.

Herr talman! I betänkandet kan man också läsa om hur oerhört viktig den kommunalekonomiska utjämningen är inte minst för de små kommunerna i glesbygden. Utjämningen är viktig för att alla kommuner i landet ska kunna ge en likvärdig och god service.

Nu vet vi att den moderatledda regeringen är i färd med att förändra detta system. Jag lovar att vi socialdemokrater kommer att följa denna fråga mycket noga och se till att vi har ett rättvist system för utjämning mellan kommuner så att det inte blir som den nu förda politiken för individer – att de som redan har ska få mer på bekostnad av dem som har mindre. Sverige har faktiskt råd att även på detta politiska område föra en rättvis politik.

Herr talman! Detta betänkande är en skrivelse som ska läggas till handlingarna. Därför har jag inget särskilt yrkande.

I detta anförande instämde Agneta Gille, Hans Hoff, Sonia Karlsson, Pär Nuder och Christina Zedell (alla s) samt Ulla Andersson (v).

Anf. 26 ANNA LILLIEHÖÖK (m):

Herr talman! Vi är alla i olika skeden i livet mycket beroende av de välfärdstjänster vi får genom kommuner och landsting. Det är just genom de kommunala tjänsterna som vi tar del av den offentliga verksamheten i form av barnomsorg, skola, äldreomsorg och sjukvård.

Jag vill yrka bifall till förslaget i betänkandet. Det är ett enigt betänkande, så debatt kan möjligen tyckas överflödig.

Skrivelsen om den kommunala utvecklingen är emellertid en väldigt viktig kunskapskälla – viktig också för att vi ska kunna följa landets ekonomi. Skrivelsen visar på en konstruktiv utveckling av arbetet med uppföljning och utveckling av kommunernas viktiga välfärdstjänster som bedrivs med statsbidrag.

Grunden för en förbättrad service är ny kunskap om hur verksamheter fungerar och goda exempel. Redovisningen visar också på stora möjligheter till förbättringar och innehåller många goda exempel. Den visar vad som fattas, och den tvingar fram en precisering av målen och av hur verksamheterna uppfyller sina syften. Utskottet betonar också hur viktigt det är med ett bra kvalitativt underlag för att bedöma kostnad och resultat.

Detta är väldigt viktigt, inte bara för att vi i finansutskottet och här i riksdagen ska kunna följa upp verksamheterna, utan för att detta leder till en förbättrad service som kommer medborgarna till godo. Jag har sett situationer där ett slags ransoneringsperspektiv i kommunverksamheterna har förhindrat en sund diskussion om resultat och måluppfyllelse, vilket har haft negativa effekter både för service och för kvalitet.

Vi har sett många exempel där medborgarna inte har kunnat veta vad som förväntas. Alternativ har inte funnits att tillgå. Vårdgarantin är ett exempel på något som infördes för att råda bot på detta. Vi som patienter skulle få besked, och det gav möjlighet till alternativ när det inte fungerar.

I skrivelsen pekar man på många områden som särskilt behöver utvecklas och följas upp. Ett av dessa områden är vårdgarantin. Man visar också att det är väldigt stora skillnader i kvaliteten på tillgänglig information, och det är också stor skillnad i kvaliteten på tjänster.

Utskottet har tagit upp detta och särskilt pekat på behovet av att bland annat förbättra resultatuppfyllelsen inom hälso- och sjukvården, vilket är väldigt svårt. Detta gäller även övriga tjänster, till exempel jämförelser av äldreomsorgen mellan kommuner.

Kompetens och organisation är naturligtvis kritiska faktorer för utveckling. Fortsatt höga sjuktal visar att det här finns ett stort område för förbättring. Även detta trycker vi på i utskottets betänkande.

Det finns många skillnader i kommunal service, och detta visar på möjligheter till utveckling. Ska vi se framåt är det glädjande att konstatera att vi nu har vidtagit flera åtgärder för att få en bättre uppföljning. Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att se på informationen till brukare och att dessutom följa upp många av de tjänster som finansieras med statsbidrag.

Sveriges Kommuner och Landsting och staten har träffat en överenskommelse om att bedriva ett projekt som utvecklar systematiska jämförelser. Regeringen har tillsatt en grupp för att utveckla e-tjänster, och arbetet kommer att bedrivas just tillsammans med kommuner och landsting.

Men kanske allra viktigast för utveckling och förbättrad service är regeringens politik för mångfald och alternativ. För att kunna effektivisera verksamheter krävs kunskap om kostnadssamband. Det är därför ett steg på rätt väg när regeringen reformerar kostnadsutjämnningen med en mer realistisk bas för strukturella kostnadsskillnader. Generella statsbidrag ger kommunerna större möjlighet att själva kunna påverka ekonomin.

Jag vill också nämna finansutskottets kommande utvärdering av finansieringsprincipen som är en pusselbit som bidrar med kunskap till bättre utveckling.

I framtiden kommer det att ställas stora krav på kommunens verksamheter när de äldre kommer att utgöra en större del av befolkningen. Därför är en god hushållning och framförhållning helt nödvändig om vi inte ska lägga över kostnader på framtida generationer. Vi har just nu en resit när vi kan göra förändringar och förbättringar. När vi får flera äldre kommer ekonomin att vara mer ansträngd än den är i dag.

Redovisningen av det mycket goda resultatet för kommunsektorn är en glädjande läsning. När flera arbetar ökar inkomsterna, och kommunernas skatteintäkter ökar. Utvecklingen kommer att vara rekordartad under 2007. Under första kvartalet i år ökade antalet sysselsatta med 104 000 personer. Den största ökningen avser ungdomar mellan 16 och 24 år som hade en ökad sysselsättning med 44 000 jämfört med första kvartalet förra året.

Inkomster och ökat skatteunderlag kommer att ge kommunerna större intäkter också under åren framöver så att det går att klara av en ökad service, klara av ökade kostnader och bygga en nödvändig buffert inför framtiden. Här har vi också marginaler för att genomföra effektiviseringar och förändringar. Det gäller att ta det tillfället. Att fler arbetar betyder inte bara skatteinkomster utan också lägre kostnader. Till exempel här i Stockholm har antalet socialbidragstagare minskat i mycket rask takt.

Herr talman! Jag vill avslutningsvis konstatera att politiken för fler i arbete och färre i utanförskap skapar positiva cirklar och gör att vi får råd med mer både ur den egna plånboken och till kommunernas viktiga välfärdstjänster. Högre skatteintäkter och lägre sociala kostnader är konkreta resultat också för kommunerna.

Herr talman! Jobbpolitiken fungerar!

Herr talman! Betänkandet om utvecklingen inom den kommunala sektorn kan tyckas magert. Men innehållet och den verksamhet som beskrivs inom våra kommuner och landsting är mycket omfattande. Dessutom är den verksamhet som kommuner och landsting bedriver den offentliga verksamhet som medborgarna upplever som den viktigaste sett ur ett demokratiskt perspektiv. Det är alltså en viktig fråga som betänkandet nu beskriver. Det är därför positivt att utskottet också är enigt i den här frågan.

Utvecklingen inom den kommunala sektorn

Herr talman! Det går bra för Sverige. Det går också bra för kommunerna och landstingen i landet. Det kommer dessutom att gå bättre för de kvinnor som är sysselsatta inom Sveriges kommuner och landsting då de pengar de får kvar i plånboken efter skatt ökar väsentligt under året. Närmare 80 procent av de anställda i kommun- och landstingssektorn är kvinnor. Numerärt pratar vi om 880 000 människor. Av de 880 000 människorna har 330 000 kvinnor mindre än 20 000 kronor i månaden i lön.

Herr talman! Alliansregeringens jobbskatteavdrag tillsammans med en välbehövlig och rimlig löneutveckling, som årets avtalsrörelse har gett, gör 2007 till det år då kvinnorna äntligen fick sin beskärda del av kakan. Det är den största nettoökningen för en undersköterska i vården på många år. Utfallet netto, alltså pengar i plånboken, blir dubbelt så mycket efter halvårsskiftet som utfallet har varit under de gångna åren. Det här sker i en tid då alliansen innehar regeringsmakten. Det går alltså bra för Sverige.

Herr talman! Nu är inte allt bara positivt. Det gäller att ha ett långsiktigt perspektiv i den kommunala planeringen. Det gäller att planera inför den demografiska utveckling vi har framför oss. Det gäller att åtgärda brister i utbildningen i våra kommunala skolor. Det här innebär att förstärkningen av den kommunala skattebasen är en fråga som behöver analyseras djupare.

Herr talman! En berättigad fråga är om det är tillfredsställande att mer än 10 procent av eleverna som går ut grundskolan inte har behörighet till gymnasieskolan eller att var fjärde elev som går ut grundskolan inte når målen i alla ämnen. Betygsskillnaderna är dessutom stora mellan pojkar och flickor, de är stora mellan kommunerna. Här behövs en rejäl översyn. Det är här vi lägger grunden för framtiden för såväl enskilda individer som samhället i stort.

Att kommuner och landsting förra året gjorde ett överskott på drygt 15 miljarder kronor ska alltså inte tas till intäkt för att prioriteringar och effektiviseringar i kommunerna och landstingen ska upphöra.

Vi kan också konstatera att medelskattenivån om 31 kronor och 55 öre i våra kommuner är alltför hög och bör minska, åtminstone på nivån 1:55 för att nå den nivå som diskuterades i den senaste skatteuppgörelsen. Det gäller också att kommunerna når upp till kravet på en god ekonomisk hushållning. I det arbetet ska en sammanvägning göras av såväl det finansiella som det verksamhetsmässiga perspektivet. Få är de kommuner som gör det.

I det arbetet ska också de kommunala bolagens verksamhet vägas in. Få är de kommuner som väger in det här i sin bedömning av den ekonomiska hushållningen. Här måste vi få till en förbättring från den kommunala och landstingskommunala sektorn.

Från statens sida ska givetvis överenskommelsen som inryms i begreppet finansieringsprincipen följas. Det är ett krav för att ge begreppet kommunalt självstyre ett reellt innehåll. Det får aldrig bli så att det kommunala självstyret naggas i kanten. Den inriktningen har också alliansregeringen fört in i sitt program inför den här valperioden.

En ödesfråga för många kommuner och landsting är skatteutjämningen. Det gäller såväl kommuner i glesbygd som kommuner i tillväxtområden. Det är därför positivt att dels en justering nu sker inom utjämningsystemen, dels att en översyn aktualiseras av såväl inkomst- som kostnadsutjämning.

Det är också nödvändigt att förfina uppföljningen av verksamheten inom framför allt hälso- och sjukvården för att uppnå ett verklighetsförankrat underlag vid beräkningen av åtgärderna. Det system vi har i dag är inte tillfredsställande. Det här har mycket riktigt påpekats av utskottet i betänkandet.

Herr talman! Även om betänkandet är tunt är beskrivningen som är underlag till betänkandet omfattande och bra. Jag delar de synpunkter som utskottet har angivit i betänkandet och yrkar bifall till det förslag till beslut som utskottet har avgett.

Anf. 28 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Av debatten i riksdagen kan man ibland få intrycket att den myndighet som de flesta svenskar kommer i kontakt med är FRA. Så är inte riktigt fallet. Det är betydligt vanligare att man kommer i kontakt med kommuner och landsting genom skolor, sjukvård och så vidare. Hur vi har det i den kommunala sektorn över huvud taget spelar en väldigt stor roll för människors förtroende för det offentliga.

Låt mig börja med att säga att det är viktigt att man i alla kommuner och landsting säger att det man ska göra ska man göra bra. Mycket är bra i Sverige, men i en del av de kommunala och landstingskommunala verksamheterna vet vi att människor upplever att servicen inte är den de har förväntat sig. Det är en orsak till att många söker motsvarande service eller kompletterande service inom den privata sektorn. Därför är det en maning till oss alla som har förtroendeuppdrag att vi ser till att den kommunala sektorn och landstingssektorn har den kvalitet som människor förväntar sig.

Totalt sett ser det bra ut. Även om tideräkningen inte är den som Tommy Ternemar sade, nämligen att allt börjar vid 2002, utan vi kan gå ännu längre tillbaka i tiden och se hur det har varit tidigare, går det för många kommuner och landsting hyfsat bra. Samtidigt ska vi ha klart för oss att genomsnittsvärden är av ganska ringa värde i den enskilda kommunen eller det enskilda landstinget.

Det är också skillnad på våra kommuner och landsting. Stockholm ser annorlunda ut än Bjurholm. Sedan finns Gotlands läns landsting, som innefattar även Gotlands kommun, och Stockholms läns landsting. Det är väldiga skillnader.

Ett antal kommuner och landsting har ändå under denna brinnande högkonjunktur, där skatteintäkterna har ökat så enormt, inte nått upp till positiva resultat. Då kan man förstå att det är viktigt hur olika system utformas så att den kommunala servicen kan bli lika i alla delar av landet. Det är klokt att regeringen ser över detta.

Låt oss skifta perspektivet till något annat och låt det bli det jag talade om i december, nämligen den demografiska utvecklingen – som är otroligt central på många olika håll. Vi måste konstatera att kommunerna och särskilt landstingen utmärks av en mycket speciell sak, nämligen att andelen kvinnor bland de anställda är hög i förhållande till andelen män. Det går också att säga att andelen män är låg, särskilt inom landstingen. Det ställer också krav på oss alla att se till att de arbetsuppgifter som så många kvinnor utför uppskattas så att de blir mer konkurrenskraftiga. Det har att göra med kvaliteten inte minst inom sjukvården. Människor ska känna sig uppskattade efter förtjänst. Vi ska se till att inkomstklyftorna mellan män och kvinnor, inte minst inom dessa sektorer, kan minskas på olika sätt. Det är dock inget som staten ska lägga sig i, ej heller riksdagens finansutskott, utan det är framför allt en förhandlingsfråga. Vi kan bara uttala vårt stöd för detta.

Statens andel av bidragen till kommunerna uppgår till ungefär 20 procent, det vill säga 80 procent av intäkterna kommer från patientavgifter och andra avgifter samt framför allt från kommunalskatt. Det är riktigt som Jörgen Johansson sade nyss, nämligen att kommunalskatten är hög för många människor – 31:55 kronor. Vi som är lite äldre minns när dåvarande finansministern Gunnar Sträng var oroad över att kommunalskatten skulle överstiga 20 kronor. Nu är vi en bit över 30 kronor.

Hur man än formulerar sig är det angeläget att de kommunala skatterna inte ytterligare stiger. Vi har haft en tendens, Tommy Ternemar, att lösa alla problem med stigande skatter. Det gäller både kommuner som styrs av socialdemokrater och andra. Vi måste hitta andra vägar också. Låt mig använda ett gammalt centeruttryck: Den kommunala skatten vänder den tunga ändan ned. Den drabbar dem med de lägsta inkomsterna allra hårdast.

Herr talman! Jag vill allra sist ta upp en speciell fråga som har att göra med självständigheten i kommunerna. Det framgår i betänkandet – som jag föreslår läggs till handlingarna – att de specialdestinerade statsbidragens andel av de totala bidragen från staten har ökat från 33 till 42 procent. Det kanske inte låter så mycket, men det är en oroväckande utveckling för det kommunala självstyret om man skulle bli mer och mer beroende av specialdestinerade bidrag. Vi som befinner oss på riksdagsnivå, eller på regeringsnivå, har en tendens att vara de goda gävornas givare och tala om för kommunerna vad de ska göra med pengarna. Det finns alltid goda skäl för detta, men totalbilden kan ofta bli den motsatta, det vill säga att man anpassar verksamheten efter de specialdestinerade bidragen. Det är inget bra sätt. Därför är det viktigt att man ser till att man endast i undantagsfall specialdestinerar bidrag till kommunerna.

Anf. 29 EMMA HENRIKSSON (kd):

Herr talman! Senast jag stod i en talarstol var i Huddinge kommunfullmäktige i måndags kväll när jag hade glädjen att få vara med och rösta igenom en kommunal budget. Det var glädjande därför att det går bra för kommunerna, och det är också vad som framgår i den här debatten. Det har gått bra för kommunerna.

Mycket har redan lyfts fram i debatten. Jörgen Johansson lyfte fram ett par saker jag hade tänkt på, bland annat skolan och kvinnornas löner. Därför tänker jag inte upprepa dessa saker. Jag skulle vilja lyfta fram

några saker som visar att trots att vi har haft en positiv kommunalekonomisk utveckling fyra år i följd finns det områden där utvecklingen går åt fel håll. Det har drabbat våra äldre. Det har drabbat dem som är i störst behov av den verksamhet som kommunerna och landstingen erbjuder – de som är sjuka och våra barn. Jag tänkte börja med barnen.

Vi vet att barn i Sverige har det förhållandevis bra jämfört med barn i många andra länder. Men, precis som vi har hört tidigare säger ett snitt inte så mycket vare sig när det gäller kommuner eller när det gäller det enskilda barnet. För det enskilda barnet som lever i utsatthet, som har drabbats av kanske familjens svek men framför allt av samhällets svek, hjälper det inte att det går bra i snitt.

När kommunerna inte klarar av att uppfylla sina åtaganden är det barnen som far illa. Några av dessa barn lever under knappa ekonomiska förhållanden. Trots att det har gått så bra för kommunerna, trots att vi har haft en ekonomi på uppgång under flera år, har antalet fattiga barn i vårt land ökat. Det är inte acceptabelt.

Att barnfattigdomen har ökat trots att ekonomin har vuxit visar på vilken enorm ihållighet det har funnits i den förra regeringens självberöm när man har lovordat den egna politiken. Det är en politik som har lett till att fler har hamnat utanför, fått sämre ekonomi och sämre möjligheter att påverka sin egen ekonomi. Det är inte acceptabelt, och det är en politik som har drabbat barnen.

Nu har vi en regering som satsar på en politik som leder till att fler människor får komma i arbete, att det blir förbättringar i den kommunala ekonomin och att det blir ett ekonomiskt lyft för den enskilda människan.

Alla vuxna som finns runt omkring våra barn i barnomsorgen, på förskolorna och familjedaghemmen, i skolan och på fritids, har en oerhört viktig uppgift. Barngruppernas storlek och personaltätheten är en viktig faktor för hur våra barns vardag ser ut. Tyvärr är det alldeles för många barn som vaknar med magont därför att deras arbetsmiljö, deras vardag, inte erbjuder trygghet och inte är stärkande. Den här klumpen i magen vet jag att många föräldrar också har. För några år sedan pratade jag med en mamma som då hade sin andra dotter på väg in i sexårsverksamheten. Hon bävade för det därför att hon mindes hur det var när den äldsta dottern började på skolan.

Det var väldigt bra lärare och fritidspersonal. Men det var så enormt många barn, uppemot hundra barn på en och samma fritidsverksamhet, så när hon skulle hämta sin dotter de första dagarna var det ingen som visste var dottern var någonstans. De fick gå runt och leta i en halvtimme innan de hittade barnet. Man hade inte koll på vilka barn som fanns där. Man hade inte lärt sig hur barnen såg ut, och man visste inte var någonstans de var eller om de över huvud taget var kvar. Det är inte acceptabelt. Vi måste ta det på allvar när vi ser att barngrupperna inom fritidsverksamheten har ökat samtidigt som personaltätheten har minskat.

Det visar också att det är viktigt för den kommunala självstyrelsen att vi ger kommunerna möjligheter ekonomiskt men också att vi ger dem verktygen för att erbjuda alla människor tillgång till en bra, pålitlig kommunal verksamhet med god kvalitet. Det som behövs förutom de ekonomiska förutsättningarna är alltså rätt verktyg.

Förändringarna i utjämningssystemet, som tidigare har lyfts fram, är en del på vägen. De strukturella skillnader som funnits mellan kommu-

nerna i den tidigare utformningen av utjämningssystemet har man nu börjat se över. Och som tidigare har lyfts fram kommer man att titta ännu mer på vilka faktorer som borde tas med.

Den andra mycket oroväckande tendensen som lyfts fram i skrivelsen är minskningen av antalet platser i särskilt boende. Det är en framforce-rad utveckling som är varken långsiktig eller ekonomiskt hållbar. Den är inte rationell och tar inte hänsyn till de äldres behov eller önskemål utan tvingar människor att bo kvar hemma, när de egentligen vill och behöver något helt annat. Det har ställt enorma krav på de anhöriga. Det har skapat oro och ensamhet hos den enskilde som har tvingats bo kvar hemma. Därför är jag glad att Maria Larsson-pengarna som kom i budgeten faktiskt stärker kommunernas möjligheter att bygga fler äldreboenden.

Det tredje jag vill lyfta fram i skrivelsen är möjligheterna att nå målpuppfyllelsen i sjukvården. Detta har tidigare berörts i debatten, men jag vill särskilt peka på vikten av att fokusera på patientsäkerheten. Det är inte tillfredsställande att människor i vårt land i dag, trots den mycket goda sjukvård vi har, dör och skadas på grund av brister i vården. Operation patientsäkerhet, som Socialdepartementet under Göran Hägglunds ledning har satt i sjön, är ett steg för att komma till rätta med detta.

Att ha tillgång till bra uppföljningar och tydliga och rättvisande fakta är väldigt viktigt för att se hur utvecklingen går och var man ska vidta åtgärder. Det är det som är syftet med skrivelsen, och det är det som är ett av syftena med Operation patientsäkerhet.

Även om de brister som jag har pekat på är allvarliga är inte framtiden jättedyster för den kommunala sektorn, utan det görs mycket som är bra först och främst tack vare all den personal som lyfter verksamheten. Det ger hopp om en ljusnande framtid, inte bara för studenterna som har åkt förbi och skrålat på våra gator utan också för barn och gamla som är de som i första hand får del av den kommunala verksamheten och även för alla oss andra som någon kommer att behöva den.

Anf. 30 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Utan kommunalare stannar Sverige. Det har länge varit Kommunals paroll, och visst stämmer det. Den kommunala välfärden berör alla människors liv, och basen för den välfärdens utförande är självklart de anställda, vilka till 80 procent är kvinnor.

Ni har nu hört ganska mycket om den kommunala verksamheten. Jag skulle egentligen vilja att den här rapporten skickades hem till vartenda hushåll, för det är faktiskt ganska avgörande för människors liv hur den kommunala servicen och välfärden fungerar.

Vi kan se att det har hänt en hel del här. Vi har fått fler anställda i kommunsektorn, och ekonomin har stärkts. Vänsterpartiets initiativ till starka statsbidrag har självklart haft en avgörande betydelse för det. Vi kan se hur skolresultaten har förbättrats. Men vi kan också se hur äldre tvingas bo kvar hemma, fast de vill flytta hemifrån, och att det får konsekvenser, förutom för den sociala hälsan, som att de vräks eftersom de inte klarar av sin egen försörjning.

Vi kan också se hur kommunerna mot lagstiftningen kräver att de anhöriga, framför allt döttrar, svärdöttrar med flera, ska ställa upp och ta ett ansvar som kommunerna enligt lagstiftningen har för en fungerande hemtjänst och särskilda boenden.

Prot. 2006/07:126

14 juni

Utvecklingen inom den kommunala sektorn

Många kvinnor får därför bära enorma bördor, först sitt eget arbete, sedan det obetalda hemarbete som de har huvudansvaret för och ovanpå det ansvaret för äldre, sjuka föräldrar, svärföräldrar, visar med flera. Ja, kvinnorna ska tydligen vara välfärdens bärare, men deras löner ska vara lägre. De ska dessutom ställa upp frivilligt när den offentligt finansierade välfärden inte får de resurser som faktiskt behövs.

Som vänsterpartist och kvinna känns det självklart väldigt bra att kommunalarnas avtal blev så pass bra som det blev. Det är de värda och mer därtill, för det är dessa kvinnor som har burit nedskärningar, omorganiseringar och välfärden på sina axlar år efter år.

Det som är oerhört tråkigt är att avtalet ifrågasätts utifrån att inflationshotet lyfts och att kommuner går ut och ifrågasätter om de ska ha råd. Och i den vårproposition som vi snart ska ta ställning till ser man detta som ett problem. Finansministern menar att de höga löneavtalen innebär att arbetslösheten pressas uppåt. Den enda slutsats som jag kan dra av det är i så fall att finansministern och alliansregeringen menar att det är just låglönejobb de åsyftar när de säger sig vilja skapa nya jobb. Alliansregeringen avkräver tydligen kvinnor ett ansvar som inte män tidigare har behövt ta.

Jag hade faktiskt tänkt prata om en massa annat, men eftersom debatten har tagit den vändning som den tagit måste jag ta upp en del saker för att påminna kanske framför allt er på högerkanten.

När det gäller skatter och transfereringar i Sverige kan vi konstatera att kvinnor före dessa skatter och transfereringar har 65 procent av mäns inkomster och efter har de 77 procent. Vi kan också konstatera att de 10 procenten som är fattigast i Sverige får 1,2 miljoner mer tillbaka i form av välfärd, trygghetssystem och service än vad de betalar i skatt.

Då kommer alliansen här och säger: Vi vill göra det bättre för barnen. Och vad gör de då? Jo, de sänker ersättningsnivåerna i a-kassan till 65 procent. Hur mår barnen i dessa familjer då? Eller har inte arbetslösa några barn? Hur mår barnen till de sjukskrivna som ständigt ifrågasätts och anses som fuskande, som får sänkta ersättningsnivåer? Hur mår barnen till förtidspensionärerna som också får sänkta ersättningsnivåer med alliansregeringens politik? Eller har inte de heller barn? Hur resonerar ni?

Och varför väljer man att sänka förmögenhetsskatten? Hur många procent av dem som betalar förmögenhetsskatt tror ni är män och hur många procent tror ni är kvinnor? Dessa 4 miljarder kunde ni faktiskt ha anslagit till kommunerna för att höja lönerna för dem som ni nu pratar så varmt om. Det finns faktiskt politiska vägval att göra, och skatterna är ett oerhört viktigt verktyg. Det tycker jag att ni ska komma ihåg när ni står här i talarstolen och talar er så varma för att det är kvinnornas år, samtidigt som ni avvisar heltidslagstiftning och ökar antalet visstidsanställningar. Och det är just kvinnor som har visstidsanställningar, inom Handels, inom Hotell och Restaurang och inom Kommunal. Man kan använda lagstiftning till mycket, till exempel till att öka antalet visstidsanställningar ytterligare eller till att gynna mäns inkomster.

Det här hade jag faktiskt inte tänkt ta upp, men jag kände mig lite tvingad till det.

Den här rapporten är en ganska heltäckande rapport, förutom på ett område. Den handlar väldigt lite om personalpolitik trots att personalpo-

litiken är den största budgetposten i kommuner och landsting. Den säger ingenting om hur inflytandet och delaktigheten eller makten över arbetet har utvecklats för de kommunal- och landstingsanställda. Vi vet genom forskning, men självklart också genom egna erfarenheter, att om man kan påverka sitt arbete trivs man bättre och det blir bättre kvalitet, och utvecklingen i verksamheten går starkt framåt.

Vi kan också läsa i rapporten att endast 45 procent av de anställda i äldreomsorgen har heltidsanställning. 45 procent innebär en ökning med 1 procent på ett år. Det betyder att det kommer att ta ungefär 55 år till innan alla kvinnor i äldreomsorgen i Sverige får heltidsanställning om alliansregeringen ska sitta kvar.

Vi kan också läsa att man tycker att det är ganska lätt att få utbildad personal till äldreomsorgen. Men endast drygt hälften av de anställda har faktiskt den utbildning som krävs. Vi får inte reda på varför det är så, om man nu säger att det finns väl utbildad personal.

Det finns mycket att säga om personalpolitik, men det är tyvärr en ganska liten del i rapporten. Med tanke på att det är dubbelt så många kvinnor som män som är långtidssjukskrivna skulle det vara intressant att få se vad kvinnor får för rehabilitering, kompetensutveckling, fortbildning och så vidare. Den forskning som finns visar att män får dyrare rehabilitering, bättre återgångar till ett annat arbete, satsning på kompetensutveckling och så vidare. Jag är också glad för att utskottet har hört sammat Vänsterpartiets initiativ och i sitt betänkande bett om sådana analyser framöver.

Rapporten visar också – trots att antalet anställda i kommunsektorn har ökat – att det egentligen behövs fler kommunanställda. Därför tycker jag att Vänsterpartiets motion, där vi möjliggör sådana anställningar med ungefär 40 000 nästa år, faktiskt känns väldigt rätt. Om ni läser rapporten kan ni se att det behövs fler anställda inom skolan, äldreomsorgen och på boenden för utvecklingsstörda. Det behövs fler för att stödet för kvarboende ska fungera, och det behövs fler för att LSS-lagstiftningen ska fungera.

Detta, herr talman, var ett försök att visa på hur viktiga de kommunal- och landstingsanställda kvinnorna och de få männen inom dessa verksamheter är för vår service, vårt välbefinnande, vår frihet, vår trygghet och för samhällets utveckling. Jag tycker att detta är något som diskuteras alldeles för lite.

Nu är min talartid slut. Vi får väl se om debatten får fortsätta eller inte.

Anf. 31 CHRISTINA ANDERSSON (c):

Herr talman! Det ljusnar för Sveriges kommuner och landsting. Det har vi hört här i debatten, och det kan vi läsa i regeringens skrivelse till riksdagen. Redovisningen av verksamheterna i kommuner och landsting avser i huvudsak förhållandena några år tillbaka i tiden. De flesta kommuner och landsting kan uppvisa överskott för 2006, men det betyder inte att det inte finns problem.

Det finns stora regionala skillnader. Där tillväxten är god är också ekonomin god. Visst är det positivt att landets kommuner och landsting kan redovisa ett överskott på drygt 15 miljarder kronor, och prognosen för 2007 pekar också mot ett gott resultat. Nu gäller det dels att samla i

ladorna för framtida behov, dels att se till att de brister som finns inom skola, vård och omsorg åtgärdas.

Allt är inte frid och fröjd. Siffror och statistik är en sak, men verkligheten är oftast mer komplicerad. Genom att spara och gnetta har landets kommuner rättat in sig i ledet, för budskapet från statsmakterna har ju varit att utgifter och inkomster ska gå ihop. Sedan 2005 gäller nya bestämmelser i kommunallagen om god ekonomisk hushållning. Kommuner och landsting har ansträngt sig för att klara detta, vilket i många fall har gått ut över servicen till kommuninvånarna. Det är väl inte obekant för någon att antalet serviceboenden för äldre har minskat, att man inte har klarat att erbjuda handikappade den service de har rätt till eller att skolan och förskolan har betydligt större behov än man i kommunerna har klarat att tillgodose. Det är den verklighet människor möter i vardagen. Det finns definitivt många hål att stoppa överskotten i. Kommuner-na håller igen, och försiktigheten är en dygd, men på gott och ont.

Herr talman! De överskott i kommuner och landsting som vi ser i dag beror till största delen på att arbetslösheten minskar, att fler människor har fått ett arbete och att skattebasen därmed har ökat. Men marginalerna är små från en hygglig ekonomi till obalans. Detta är oroande i ett framtidsperspektiv.

Vi vet att äldreboomen är i antågande. De äldre blir allt fler medan antalet människor i produktiv ålder minskar. Det påverkar självklart skattebasen. Vi vet att landstingen har problem med den psykiatriska vårdens innehåll och kvalitet, med missbrukarvården och med tillgängligheten till primärvården.

Vi vet att det i de flesta av landets förskolor finns alltför stora barngrupper, och vi vet att fortfarande när var fjärde elev inte målen i alla ämnen i grundskolan.

Även om det är positivt med överskott finns det stora hål att stoppa överskotten i. Lägg därtill behovet av att betala av på den pensionsskuld som många kommuner har, så ser vi att framtiden för landets kommuner och landsting handlar om att både gasa och bromsa.

Det tudelade Sverige är inte bara en politisk klyscha utan en bister verklighet i de många kommuner som har drabbats av befolkningsminskning. När skattebasen minskar blir förutsättningarna för att upprätthålla en bra samhällsservice också sämre. Då ökar skillnaderna mellan in- och utflyttningsskommuner och skillnaderna blir större mellan de kommuner som kan ge sina invånare ett rikt och bra liv och de kommuner som tvingas till nedläggning av skolor, indragning av bussar och en sämre service till sina kommuninvånare. Sverige är ett relativt glest befolkat land – ungefär nio miljoner människor på 450 000 kvadratkilometer. Att klara obalansen i landet är en stor utmaning för framtiden. Här krävs krafttag om vi vill att hela Sverige ska leva.

De satsningar som nu görs på en förbättrad infrastruktur är alldeles nödvändiga. De borde ha gjorts för länge sedan. När arbetsmarknaderna blir allt större ställer det krav på snabba och effektiva transporter och goda kommunikationer för arbetspendling. Att på ett snabbt och effektivt sätt kunna pendla till sitt arbete är för många avgörande vid val av boendeort.

Att det nu finns optimism bland landets kommun- och landstingspolitiker är bra. Det behövs, för utmaningarna är många framöver. Nyanställ-

ningar inom vård, skola och omsorg är nödvändiga – dels för att allt fler blir allt äldre, dels för att fyrtiotalistgenerationen just nu är på väg ut från arbetslivet. Sveriges kommuner och landsting räknar med att det behöver nyanställas ca 10 000 personer per år framöver. Det är en utmaning både ekonomiskt och när det gäller att hitta den arbetskraft man behöver. När nu ekonomin förväntas ge överskott under några år framöver gäller det att hantera den situationen på allra bästa sätt för medborgarnas bästa.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i finansutskottets betänkande.

Anf. 32 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Man kanske blir smal av detta på kuppen, för magen kurrar men man hinner aldrig äta. Men det var inte det vi skulle tala om.

Christina tog upp tre saker som jag skulle vilja fråga henne om. Det första gäller utjämningssystemet. Du pratade varmt om regional utveckling. Sedan har ni gjort förändringar i det kommunala utjämningssystemet. Jag får inte detta att riktigt gå ihop.

De förändringar ni föreslår och som Centerpartiet står bakom innebär att landets glesbygdskommuner, alltså en majoritet av landets kommuner, får betala till några få Stockholmskommuner. Det är alltså en överföring från glesbygd till storstad. Löner måste väl i det här fallet sägas vara en påverkbar faktor.

Christina säger också att nu sker infrastruktursatsningarna. Jaså, där jag bor stoppar man utbyggnaden av järnvägen. Hur kommer det sig? Vilka satsningar är det ni pratar om? Detta var satsningar som var planerade, som låg i den plan som Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna hade lagt fram. Men de stoppas nu på grund av att ni inte vill tillföra de pengar som behövs för att genomföra investeringarna.

Detsamma kan jag säga om Ostkustbanan. Och jag kan nämna flera länkar ytterligare i Sydsverige som faktiskt stoppas på grund av att infrastrukturen inte anses vara så viktig för samhällets utveckling i alliansregeringens Sverige.

Sedan var det då den tredje frågan. Du pratar här om att man behöver stärka kommunernas ekonomi för att klara framtidens välfärd. Då skulle jag vilja återge vad Fredrik Reinfeldt sade på partistämman: Varje krona i skattesänkning är en krona mindre till skolan, till äldreomsorgen och så vidare.

Hur förklarar du då de skattesänkningar på ungefär 200 miljarder som ni hittills har beslutat om? På vilket sätt går de till välfärden, skolan och äldreomsorgens utveckling?

Anf. 33 CHRISTINA ANDERSSON (c) replik:

Herr talman! När det allra först gäller utjämningssystemet handlar det om en mängd olika saker. Det finns många olika parametrar som man tittar på. En väldigt viktig del när det gäller kommunernas ekonomi är ju att ge dem bra förutsättningar, och där kommer jag naturligtvis in på infrastrukturen.

Visst har det funnits tankar om infrastrukturen. Det har funnits många vackra planer tidigare. Men vad har det blivit av planerna? Ingenting.

Tanken är nu att man undan för undan ska beta av när det gäller det stora behov som finns på infrastrukturuområdet.

När det gäller skattesänkningar är det viktigt att kommunerna har sin kommunala självstyrelse, att de statsbidrag som går till kommuner och landsting är generella statsbidrag, så att de själva kan få avgöra hur de vill använda dem, efter sina egna förutsättningar.

Anf. 34 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Jag får väl tacka för de svar som var någon sorts icke-svar.

Man ska ge bra förutsättningar, och det har funnits tankar om infrastrukturen, säger Christina. Och nu ska man undan för undan beta av.

Jag kan titta på den järnvägssträcka som jag själv åker ganska ofta, flera gånger i veckan. Den har man nu skjutit upp till efter 2015, med er beta-av-plan. Den låg faktiskt nästa år. Jag tycker inte att detta verkar vara att beta av.

Jag skulle kunna ge många fler sådana exempel, bland annat från mitt eget län. Och jag tror nog att Christina själv har en hel del som hon skulle kunna ta upp i den här talarstolen.

Och så säger hon att generella statsbidrag och det kommunala självstyret och därmed skatteintäkterna är avgörande för kommunernas välfärd. Menar du då att Fredrik Reinfeldt hade fel när han sade att varje krona i skattesänkning är en krona mindre till skolan, en krona mindre till äldreomsorgen, en krona mindre till välfärden? Hade han fel då? Eller hur menar du? Kan du förklara det och kanske ge ett svar den här gången?

Nu är Centerpartiet faktiskt med och bidrar till en politisk utveckling som kommer att vidga klyftorna mellan glesbygd och stad i det här landet. Ni säger att ni hela tiden har stått upp för den här politiken, alltså att glesbygden och hela Sverige ska leva. Nu är ni med och motverkar det.

Anf. 35 CHRISTINA ANDERSSON (c) replik:

Herr talman! När det gäller infrastrukturen finns det självklart olika delar i landet som vill lyfta fram sina satsningar. Själv finns jag i Mälardalen och har jobbat väldigt mycket för att vi ska få en bra pendlingsmöjlighet här. Och allting kan inte klaras på en gång.

Det vi ser är att det finns enormt stora behov. Framför allt kanske det handlar om att klara den infrastruktur vi redan har, så att den fungerar på ett bra sätt.

När det gäller skattesänkningar är det allra viktigaste att få människor i arbete. Klyftorna i samhället kan vi på allra bästa sätt åtgärda genom att fler människor kommer i arbete. Då får vi också en bättre skattebas, och då får kommunerna större möjlighet att åstadkomma den välfärd som de alla ska göra.

Anf. 36 MATS PERTOFT (mp):

Herr talman! Det är nyttigt att byta stolar ibland. Under den senaste mandatperioden satt jag i styrelsen för Kommunförbundet och var kommunalråd. Nu sitter man här i riksdagen och ska yttra sig om utvecklingen inom den kommunala sektorn under den mandatperioden.

Jag tror att det var för två år sedan som Kommunförbundet och Landstingsförbundet gemensamt presenterade höstpropositionens, tror jag att det var, effekter på kommunerna. Och man sade någonting som fick mig som kommunalråd att höja på ögonbrynen, nämligen att man inte hade någonting att klaga över. Det tror jag inte hade hänt på år och dagar. Det är väl det som även speglas i den här rapporten, som Miljöpartiet också står bakom.

Den senaste mandatperiodens utveckling inom den kommunala sektorn har varit väldigt bra, ekonomiskt sett. Sedan finns det alltid hur mycket som helst att förbättra ännu mer. Men efter många år då det varit svårt kom en utveckling som Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet stod bakom, som skapade förutsättningar för kommunerna.

Sedan är det den andra biten. I går kväll hade vi sammanträde i kommunfullmäktige i Södertälje, där jag fortfarande sitter. Vi diskuterade en ekonomisk rapport. Och då måste man ändå höja ett varningens finger.

Södertälje är en kommun som tar ett väldigt stort ansvar i Sverige när det gäller flyktinginströmning. Vi tar emot flest flyktingar per invånare i hela Sverige. Vi tar ett väldigt stort ansvar när det gäller LSS och förståndshandikappade. Jag tror att vi har bland de flesta placeringarna i Sverige.

När det gäller låginkomsttagare är det en ganska fattig kommun så att säga, även om den ligger i Stockholmsområdet. Och där ser man nu att överströmningen ökar. Socialbidragen ökar eftersom ersättningsnivåerna i a-kassan har sänkts. Jag tror att man är 60 miljoner back inom social- och arbetsmarknadsnämnden, som också ansvarar för LSS. Det är kommuner som dumpar sina placeringar, som också avsäger sig betalningsansvaret.

Flyktinginströmningen borde numera vara riksbekant. Den är inte enbart negativ på lång sikt. Men att ta emot över 1 000 personer, som vi gjorde förra året, och ca 2 000 flyktingar, som vi tar emot detta år, på en gång är en enorm belastning, även om dessa människor i framtiden blir en lysande tillgång.

Jag tror att många kommuner redan nu märker att det svänger. Sedan kan allting ur ett riksperspektiv gå som tåget. Men jag vill varna för att de kommuner som tar hand om de svaga ute i Sverige redan nu börjar se, när de jobbar med budgeten för 2008, att det inte är så rosenrött och trevligt. Den svåra tiden börjar komma redan nu. Detta behövde vi inte diskutera för två år sedan.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 17 §.)

12 § Ny lag om värdepappersmarknaden

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2006/07:FiU25
Ny lag om värdepappersmarknaden (prop. 2006/07:115).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 17 §.)

13 § Utlåtande om grönbok om finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag på den inre marknaden

Föredrogs
finansutskottets utlåtande 2006/07:FiU28
Utlåtande om grönbok om finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag på den inre marknaden.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 17 §.)

*Införande av
trängselskatt i
Stockholm*

14 § Införande av trängselskatt i Stockholm

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU19
Införande av trängselskatt i Stockholm (prop. 2006/07:109).

Anf. 37 ULF BERG (m):

Herr talman! Skatteutskottets betänkande gällande införandet av trängselskatt i Stockholm ska debatteras. I det betänkandet tillstyrker utskottet regeringens proposition 2006/07:109 om att införa en trängselskatt med tillämpning inom Stockholms kommun från och med den 1 augusti 2007.

Syftet med propositionen är att förbättra framkomligheten och miljön i Stockholm men även att bidra till att finansiera investeringar i vägnätet i Stockholmsregionen.

I propositionen behandlas åtgärder som kan göra uppbördssystemet mer användarvänligt, underlätta administrationen och minska kostnaderna för skatteuttaget.

Propositionen innehåller också förslag om att undantaget för taxi och färdtjänst tas bort.

Utskottet föreslår ett mindre redaktionellt förtydligande av 14 § lagen om trängselskatt. Två socialdemokratiska motioner, en kommittémotion och en enskild motion, med yrkanden om avslag på propositionen avstyrks av utskottets majoritet. Vidare avstyrks yrkanden i den socialdemokratiska kommittémotionen och i kommittémotioner från Vänsterpartiet och Miljöpartiet om bland annat vissa tillkännagivanden.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har lämnat reservationer till förmån för motionerna.

Med detta, herr talman, överlämnas betänkandet till riksdagen för debatt och beslut i ärendet.

Anf. 38 BIRGITTA ERIKSSON (s):

Herr talman! Det är aldrig för sent att tänka om. Det är glädjande att den borgerliga majoriteten åtminstone delvis har tänkt om genom att lägga fram en proposition om trängselskatt i Stockholm.

I sina särskilda yttranden till skatteutskottets betänkande 2003/04:SkU35 byggde de borgerliga företrädarna torn av argument mot trängselskatten. I det moderata yttrande som undertecknades av bland

annat den nuvarande ordföranden i skatteutskottet Lennart Hedquist stod det: Regeringen har beskattat sönder tillväxten och därmed försvårat för hela landet. En trängselskatt skulle förvärra situationen ytterligare. En trängselskatt leder till minskad sysselsättning och turism i Stockholm.

Centerpartiet och Kristdemokraterna ville dock vara lite mer positiva, så de skrev i sitt yttrande: Kraftfulla satsningar på infrastrukturen och kollektivtrafiken är nödvändiga.

Herr talman! Genom denna proposition står vi nu med facit i hand. Moderaterna vill införa trängselskatt och har insett att det gamla argumentet om minskad tillväxt, sysselsättning och turism inte höll. De har tänkt om till hälften men har ännu fler steg att gå. Jag tänker då på Centerpartiets och Kristdemokraternas påpekande av behovet att satsa på kollektivtrafiken.

I den här debatten förväntar jag mig att få höra av Moderaterna varför de inte vågar dra den andra nödvändiga slutsatsen. Jag förväntar mig också en förklaring från Centerpartiet varför de har svikit i den här frågan. Varför har vi i dag ett centerparti som i fråga efter fråga måste be Moderaterna om lov innan de framför sin åsikt?

Låt mig fortsätta i positiv anda och säga några ord om vad det tidigare trängselskattförsöket visade. Det finns en – jag tror det var – 139 sidor lång analys, *Fakta och resultat från Stockholmsförsöket*, gjord av Stockholms stad och som är väl värd att läsa.

Jag kan också rekommendera er att ta del av rapporter och utvärderingar från TFL, Transport för London, om utfall och resultat av deras trängselavgifter som också visar på ett mycket positivt resultat.

Åter till Stockholmsförsöket: Biltrafiken minskade över förväntan. Sett över hela dygnet var minskningen 22 procent. Farhågorna om kollaps på Essingeleden och andra kringleder besannades inte heller. Framkomligheten förbättrades, och restiderna minskade.

Vid infarterna minskade biltrafiken med en tredjedel i morgonrusningen och halverades vid eftermiddagsrusningen. Det är inga dåliga resultat.

Miljön och luften vi andades blev bättre. Stockholmsförsöket innebar minskade utsläpp av såväl koldioxid som partiklar. Trafikens bidrag i länet i fråga om koldioxid reducerades med 2–3 procent och i innerstaden med ca 14 procent. Trafikens haltbidrag av den totala mängden partikelutsläpp minskade med en tjugondel för länet och en tiondel för innerstaden. Bullret minskade, visserligen med bara en decibel och som mest två decibel, avseende genomsnittsnivåerna över dygnet. Det är små men ändå viktiga förändringar, eftersom bullersituationen är ett problem i Stockholms stad.

Kollektivtrafiksatsningen var en viktig del av Stockholmsförsöket. Det handlade om infartsparkeringar samt utökad buss- och spårtrafik. Kollektivtrafikresandet var enligt SL:s mätningar ca 6 procent högre våren 2006 än våren 2005. Trängselskatten verkar ha ökat kollektivtrafikresandet med omkring 4 ½ procent medan andra omvärldsförändringar åstadkom 1 ½ procent.

Det är också viktigt att komma ihåg att trafiksäkerheten blev betydligt bättre. En försiktig uppskattning är att Stockholmsprojektet medförde en minskning av antalet personskadeolyckor med 5–10 procent inom områ-

det för trängselskatten. De mer oskyddade cyklisterna och fotgängarna blev de stora vinnarna på det här.

Herr talman! Det var mot bakgrund av det och dessa fakta som folkomröstningen i Stockholm genomfördes 2006 och gav ett rungande ja till trängselskatt. Det är mot den bakgrunden och dessa fakta som de borgerliga partierna i riksdagen svängt och den moderatledda regeringen utan klimat- och miljöpolitik ändå pressats att presentera en proposition om trängselskatt.

Trängselskatteförsöket hånades och förlöjligades innan det kom i gång. Dess beredning kritiserades av samma företrädare som efter valet 2006 skyndat på olika propositioner utan alltför noggranna analyser och förberedelser. Jag tycker att det vore klädsamt om någon borgerlig företrädare från talarstolen i efterhand nu ger Stockholmsförsöket ett erkännande för det genombrott i miljötankandet som det ändå innebär.

Herr talman! Det ärende vi har att debattera handlar också om demokrati. Vid den lokala folkomröstningen i Stockholms kommun den 17 september 2006 om att införa trängselskatt röstade 51,3 procent av valdeltagarna ja till trängselskatt med syfte att minska köer och förbättra miljön. Enligt den valsedel som användes för ja-röst skulle intäkterna av skatten återföras till Stockholmsregionen för investeringar i kollektivtrafik och vägar. 45 procent av valdeltagarna röstade nej. Valdeltagandet var förhållandevis högt: 76 procent.

Det var alltså ett väldigt tydligt ja till att införa trängselskatt inom Stockholms kommun med den utformning som angavs på valsedeln. Mot den bakgrunden anser vi socialdemokrater att regeringens förslag, där intäkterna enbart ska gå till väginvesteringar, är ett svek mot resultatet av folkomröstningen. Vi avvisar därför propositionen trots att vi i grunden är för att trängselskatt införs i Stockholms kommun.

Även på ett annat sätt handlar det här ärendet om demokrati. Från skatteutskottets sida bad vi om ett yttrande från miljö- och jordbruksutskottet. Miljö- och jordbruksutskottets majoritet beslutade då att ej avge yttrande i detta ärende för att därigenom förhindra att ledamöterna för s, v och mp fick avge sin mening genom en reservation. Det är en taktik som tidigare har använts av den borgerliga majoriteten i civilutskottet i fråga om skatt på trafikförsäkringspremie.

Därför vill jag nu för kammaren återge några av de synpunkter våra ledamöter i miljö- och jordbruksutskottet skulle ha haft och som vi har angivit i den reservation som vi har lämnat till skatteutskottet. I debatten hoppas jag få höra en närmare förklaring till den borgerliga taktiken att genom egen tystnad förhindra åsikter att komma fram.

Stockholmsförsöket hade som ett av sina huvudmål att med hjälp av trängselskatt minska trafikens negativa miljöpåverkan. Transporterna står i dag för de största utsläppen av klimatpåverkande växthusgaser, framför allt koldioxid.

Det är självklart att frågan om införande av trängselskatt också är en fråga om miljö och klimat. Därför borde den inför riksdagens ställningstagande här i dag ha behandlats i riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

Stockholmsförsöket var ett paket av åtgärder. Med hjälp av ekonomiska styrmedel och en massiv ökning av kollektivtrafiken syftade man till att skapa bättre miljö och mindre trängsel. Utbyggda cykelbanor, lånecyklar och projekt med biogasfärjor på stadens inre vattenområden

fanns också med i paketet. De mål som Stockholms stad beslutade om uppfylldes med råge, och detta har jag redan beskrivit.

Miljöperspektivet och satsningen på kollektivtrafik måste enligt oss socialdemokrater vara avgörande komponenter i ett system med trängselskatt. Systemet kommer annars att sakna legitimitet bland invånarna, vilket är själva syftet med miljöskatten.

För att nå de övergripande målen att minska såväl trängseln i Stockholms innerstad som trafikens miljöpåverkan måste vi få människor att välja också andra färdmedel än bilen.

För att det inte ska göras några vantolkade kommentarer vill jag understryka att vi inte är fientligt inställda till bilar som sådana. Med mer miljövänliga drivmedel, i kombination med kollektivtrafik, har bilen givetvis en plats i transportsystemet.

Herr talman! Införande av trängselskatt i Stockholm måste handla om miljön och om investeringar i både kollektivtrafik och vägar. Folkomröstningens resultat bör följas i stället för att manipuleras.

I miljöfrågor bör man tänka efter, och tänka efter en gång till. Ska verkligen även trängselskatten gå från att vara en form av grön skatt till att bli en form av blå skatt? Jag hoppas att det inte blir så.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen.

I detta anförande instämde Laila Bjurling, Christin Hagberg, Lars Johansson, Fredrik Olovsson, Hans Olsson, Börje Vestlund och Maria Östberg Svanelind (alla s).

Anf. 39 PETER PEDERSEN (v):

Herr talman! När trängselskatteförsöket infördes här i Stockholm under första halvåret 2006 kan man lugnt påstå att det föregicks av en intensiv och ganska hätsk diskussion om huruvida detta var en bra eller dålig åtgärd.

Från Vänsterns sida tycker vi att det är mycket glädjande att det nu finns en stor majoritet i Sveriges riksdag för detta och att även den borgerliga alliansen har insett att man kan använda ekonomiska styrmedel även på detta område för att i detta fall minska trafiken i Stockholms innerstad. Man kunde under försöksperioden se att detta hade påtagliga goda effekter. Andelen privatbilar som åkte in och ut ur Stockholm minskade med drygt 20 procent under försökstiden, utsläppen av koldioxid minskade kraftigt och så vidare.

Eftersom Stockholm är en storstad har det förstås en positiv påverkan på vår möjlighet att uppnå klimatmålen om vi kan minska de negativa utsläppen i Stockholms stad. Därför har vi valt att inte yrka avslag på detta förslag från regeringen. Men vi anser att det finns en rad olika brister i förslaget. Men vi tycker att det är angeläget att detta nu genomförs och kommer i gång från och med den 1 juli 2007. Och vi hoppas att man kan tänka sig att korrigera detta i rätt riktning, om inte när vi fattar beslut i dag så åtminstone senare.

Vi tycker nämligen att det finns stora brister i förslaget, inte minst när det gäller logik. Jag ska kortfattat ta upp de största bristerna, vilka framgår av vår reservation i skatteutskottets betänkande. Grundprincipen är att vi hävdar att alla trafikslag ska bära sina samhällsekonomiska kostnader. Vi påstår att vägtrafiken inte gör det. Det är därför som vi har en så

stor andel trafik på vägar i stället för mer miljövänliga alternativ. Då ska man kunna använda ekonomiska styrmedel för att påverka den utvecklingen i en annan riktning och alltså minska privatbilismen och öka det kollektiva resandet. Då är trängselskatt en sådan åtgärd som kan vidtas i större städer.

På andra håll, till exempel i mina hemtrakter, får man ha något slags omvänd trängselskatt, att man får betalt för att köra in i centrum. Verkligheten kan se olika ut beroende på var man finns i landet.

Det första stora sveket och bristen på logik handlar om hur man har tänkt använda intäkterna och argumentationen för det. Vi har haft en interpellationsdebatt här i kammaren. Då fick vi ungefär följande förklaring: Eftersom stockholmarna röstade ja till införande av trängselskatt medan de som bor i kranskommunerna röstade nej, måste vi, för att göra alla nöjda, införa trängselskatt men använda intäkterna bara till väginvesteringar.

På detta sätt gör man både människor som bor runt Stockholm och människor som bor i Stockholm missnöjda. Det stod faktiskt på valsedeln att pengarna skulle användas till vägar och kollektivtrafik.

Jag skulle vilja att någon här redovisar hur detta ska gå till. Om man tror på idén att man genom att bygga nya vägar kan bygga bort trängseln i en storstad skulle jag vara glad att få något exempel på hur detta har gått till på andra håll.

Vi hävdar att om man inför trängselskatter och använder pengarna till att förbättra kollektivtrafiken kommer det att vara den mest effektiva åtgärden för att minska trängseln och för att få en mer jämställd transportpolitik. Det kommer att gynna lågavlönade och så vidare.

Vi tycker också att det är märkligt att ni som i andra sammanhang brukar tala mycket om lokalt självbestämmande uppenbarligen inte riktigt litar på att stockholmarna själva kan avgöra hur pengarna bäst används. Vi är medvetna om att det finns en diskussion om en sådan ordning att Stockholm själv skulle få bestämma hur man ska använda pengarna från trängselskatten men att det kräver en grundlagsändring.

I avvaktan på att denna utredning blir klar och att man får klara besked om vad som gäller föreslår vi att man i avtal kommer överens mellan staten, Stockholms stad och Stockholms landsting om hur pengarna ska användas. Det borde vara en väg som är värd att pröva.

Sedan finns det en del mindre saker som vi inte gillar, till exempel att man minskar tilläggsavgiften för dem som inte betalar avgiften. Det handlar också om vad som händer om man mer systematiskt låter bli att betala. Vi förstår inte varför man ska sänka denna avgift. Det skickar fel signaler.

Vi tycker också att det förekommer en mycket märklig argumentation. Man säger att bussar över 14 ton ska vara undantagna från trängselskatt. Och eftersom det inte går att se om en buss har kollektivtrafikanter säger man att alla bussar över 14 ton ska vara undantagna från trängselskatt. Det kan vara en logisk argumentation, tycker vi. Vi delar denna uppfattning.

När det sedan gäller taxi säger man att det är svårt att veta om det är tre eller möjligtvis fyra riksdagsledamöter som åker omkring i en taxi eller om det är fråga om skolskjuts eller färdtjänst. Det är svårt att se det utifrån. Därför kommer man till en helt annan slutsats, nämligen att taxi

därför inte ska vara undantaget från trängselskatt. Kan någon förklara hur ni har kommit fram till den ståndpunkten?

Varför kan man i detta fall inte säga att om det är svårt att avgöra detta kanske man ska låta färdtjänsten gå före? Vi från Vänstern anser att taxi är en form av kollektivtrafik. Färdtjänst är definitivt en form av kollektivtrafik. Det handlar om människor som inte kan resa med allmänna kommunikationsmedel och därför behöver färdtjänst. Det är orimligt att man lägger på en avgift på deras resande. Det gäller även skolskjutsar.

Om ni fullföljer detta att taxi ska betala trängselskatt måste man på något vis säkerställa att de som reser med färdtjänst eller med skolskjuts kompenseras så att inte avgiften tas ut på dem.

Vi tycker inte att man ska tillåta avdrag för trängselskatten för enskilda personer, privatpersoner som reser i tjänsten eller till och från arbetet. Det tar så att säga bort en stor del av själva poängen med att införa avgiften.

Däremot tycker vi att det är rimligt, i enlighet med hur det brukar vara i skattelagstiftningen, att näringsidkare får göra avdrag. Om någon ska transportera varor till Stockholms innerstad och får betala en trängselavgift är inte alternativet att ta tunnelbanan med denna varutransport med äpplen och päron, utan man måste köra in med denna lastbil i Stockholms innerstad som det ser ut just nu. Då finns det en misstanke om att denna avgift kommer att läggas på konsumenterna. Vi talar om en priskänslighet som är lika med noll. Det får alltså ingen påtaglig effekt.

Dessutom vill jag påminna de ärade kollegerna i skatteutskottet om att en poäng med införandet av trängselskatter just är, förutom att minska onödigt bilåkande i centrum, att man ska underlätta för sådan trafik som måste ta sig fram i Stockholms innerstad, till exempel näringsidkare och annan yrkestrafik. Man ska gynna företagandet och en tillväxt i Stockholm. Då är det kontraproduktivt att lägga en skatt på denna avgift.

Dessutom blir det ett slags rundgång om man säger att samma näringsidkare sedan får göra avdrag för avgiften. Det finns en konstig formulering i propositionen som går ut på att de som kör taxi minsann ska vara med och betala utbyggnaden av vägar i Stockholm. Jo, men i så fall skulle man säga att den som kör taxi inte får göra något avdrag. Vi har ju också argumentet om bussarna.

Vi menar att det är bättre att säga att det, om det är så svårt att se vilka som kör taxi privat och vilka som kör färdtjänst och skolskjuts, är bättre att fastslå att taxi är ett kollektivt transportmedel som inte ska beläggas med trängselskatt.

Jag vill, som sagt, att ni nu reder ut varför ni gör skillnad på bussar över en viss storlek och taxi vad gäller vem som ska betala eller inte betala avgift.

Man kan säga att ni verkar ha lättare att klämma till dem som åker med skolskjuts och färdtjänst än dem som bor på Lidingö. Ni tycker att Lidingöregeln ska vara kvar – att den som åker från Lidingö ut till övriga landet via Stockholm eller tillbaka till Lidingö slipper betala avgift.

Det finns ju också andra stockholmare som måste passera tullarna för att komma ut. Vi säger att vi avvaktar för att se vad som händer; en översyn pågår ju. Men vi utgår från att det på något vis blir en rimlighet här.

Vi tycker att det är orimligt att man ganska lättvindigt kan slå fast att Lidingöregeln ska vara kvar medan undantaget för taxi, färdtjänst och

skolskjuts tas bort. Vi tycker att det är en mycket märklig, men kanske signifikativ, prioritering från den borgerliga alliansen.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till reservation 3.

I detta anförande instämde Marie Engström (v).

Anf. 40 HELENA LEANDER (mp):

Herr talman! Aldrig, inte ens i min vildaste fantasi, trodde jag att jag en dag skulle stå här i Sveriges riksdag och tillsammans med samtliga andra partier tala mig varm för ett återinförande av trängselskatten i Stockholm. Det känns faktiskt fint!

När vi i Miljöpartiet efter förra valet fick igenom försöksperioden med trängselskatt möttes vi inte direkt av jubel och applåder. Men nu när trängselskatten fått en chans att visa vad den går för har opinionen svängt. Det går inte att säga annat än att trängselskatten har varit en succé.

Birgitta Eriksson har rabblat siffror på längden och tvären som visar hur trafiken har minskat, framkomligheten ökat, luftföroreningarna minskat och luftkvaliteten förbättrats. Jag tänker skona er från ännu en uppräkningslista trots att jag hade förberett en sådan.

Dock kan man konstatera att det inte är konstigt att en majoritet av stockholmarna röstade ja till fortsatt användning av trängselskatt.

Det är särskilt glädjande att se att även de mest hårdnackade motståndarna inom alliansen nu också har svängt och vill ha trängselskatt igen. Men egentligen är det kanske mer förvånande att man inte var *för* redan från början. Trängselskatt är ju ett väldigt marknadsliberalt sätt att lösa trängselproblemet.

Enkelt uttryckt: Trängsel uppstår när efterfrågan på vägutrymme är större än utbudet av vägutrymme. Antingen kan man då välja en planekonomisk lösning och kommendera fram mer vägar, det vill säga bygga mer vägar, eller också kan man ha en mer marknadsekonomisk lösning och sätta ett pris på vägutrymmet som är så pass högt att utbud och efterfrågan möts och trängseln undanröjs.

Det är precis det som man försöker åstadkomma med trängselskatten. Sedan kan man förstås hävda att en tullring runt staden är lite för trubbigt för att perfekt skapa det här priset. Men med den korta försöksperiod som stod till buds hade det inte varit ekonomiskt försvarbart att bygga ett väldigt dyrt och avancerat men kanske mer träffsäkert system.

När även tullringen, trots sin enkelhet, har visat sig vara väldigt effektiv finns det så att säga inte heller nu någon akut anledning att byta till ett annat system.

Alliansen tycks tyvärr inte lita till kraften i marknadsbaserade lösningar, utan man vill komplettera det här marknadsbaserade styrmedlet med mer planekonomiskt vägbyggande. Problemet med nya vägar är att man därmed inte långsiktigt löser trängselproblemet. Man talar gärna om att det behövs nya vägar för att lösa transportbehovet – ungefär som om transportbehovet var bestämt från ovan och ingenting som vi påverkar genom den infrastruktur som vi bygger.

Man behöver inte vara så väldigt smart för att kunna inse att vi om vi bygger ett samhälle som gynnar privatbilism också kommer att generera mer privatbilism. Det är precis så det blir.

Bygger vi motorvägar kors och tvärs i staden kan det ju vara så att man kanske jobbar på ett ställe och bosätter sig på ett helt annat ställe. Dessutom handlar man i ett stort köpcentrum på andra sidan av staden.

Om vi däremot håller tillbaka väginvesteringarna och stöder en mer transportsnål livsstil kan vi få en minskad trafik. Därför kommer nya motorvägar i längden att bara generera ny trafik. Om vi vill minska trängseln är det trängselskatt som gäller.

Det är väldigt tråkigt att alliansen har beslutat att alla intäkter från trängselskatten ska gå till väginvesteringar. Okej, om de över huvud taget inte hade velat ha trängselskatt hade vi kunnat återinföra den efter nästa val vi vinner. Men de här väginvesteringarna, den ohållbara infrastruktur som vi nu bygger oss fast i, kommer att bestå.

Det är också mycket märkligt att kollektivtrafiken inte ska få del av de intäkter som trängselskatten genererar. Det är klart att man kan säga att människor över huvud taget ska resa mindre eller att de i stället ska cykla. Men jag har svårt att tro att folk inte kommer att åka mer kollektivt till följd av trängselskatten – det gjorde man ju under försöksperioden.

Ska inte det då mötas med nya resurser? Nej, alliansen fortsätter på den fördelningspolitiska väg som man redan slagit in på. Hellre gynnar man väginvesteringar till förmån för bilister – i stor utsträckning höglönade män; det vet vi. De som i större utsträckning åker kollektivt – kvinnor, låglönade, äldre och ungdomar – ska däremot inte få del av intäkterna.

Hade jag fått välja skulle jag mycket hellre ge intäkterna till kollektivtrafiken. Men jag tycker inte att jag och andra i riksdagen ska besluta om vart intäkterna ska gå, utan det är en fråga för de lokala politikerna i Stockholmsregionen. Det är rimligtvis de som har de största kunskaperna om var behoven är störst. Jag är ganska övertygad om att även de ser de största behoven i kollektivtrafiken – om de nu inte är helt förblindade av ideologiskt bilvurmande.

Men inte bara användningen av intäkterna utan också hela trängselskattens utformning borde egentligen vara en regional fråga. Att det som egentligen borde vara en regional avgift av tekniska skäl blev en statlig skatt är olyckligt. Därför bör vi så snart som möjligt försöka föra över beslutsmakten över trängselskatten till regional nivå. Det skulle inte bara ha demokratiska fördelar utan också göra systemet mindre tungrovt.

Det är klart att det, om man ska lagstifta om varenda liten förändring i avgiftsnivåerna eller om en förflyttning av någon liten tullportal, blir ett väldigt osmidigt system. Det skulle kunna beslutas mycket snabbare och smidigare på lokal nivå.

Nåja, än så länge är det ändå vi i riksdagen som beslutar om utformningen. Därför tänkte jag prata lite grann om de förändringar som föreslås.

Det finns en del som är bra, till exempel månatlig debitering och avgiftsfrihet under juli månad – något som förenklar administrationen och som vi står bakom.

Det finns också ett bra förslag om att taxi ska beläggas med skatt, precis som andra bilar. Den som hävdar att taxi är precis som vilken kollektivtrafik som helst kan prova att stoppa in busspassagerare i var sin taxi för att se hur mycket trängsel det då blir.

En annan välkommen förändring är att skattefriheten för miljöbilar upphör om fem år. Även om vi helt klart föredrar miljöbilar framför bensindrivna bilar är miljöbilar någonting som ska gynnas genom drivmedelsbeskattningen, inte genom trängselskatt. Trots allt skapar även miljöbilar trängsel.

Sedan är det några förändringar som vi inte gillar. Det största problemet är att trängselskatten föreslås bli avdragsgill. Det innebär att man minskar den trafikstyrande effekten inte bara för tjänsteresor utan också för resor till och från arbetet. Det är ju i väldigt stor utsträckning de här resorna man vill komma åt eftersom de sker vid ungefär samma tidpunkt och därför förorsakar stor trängsel.

Inte nog med att man genom den här avdragsfriheten i ett slag gör nivån på trängselskatten mycket lägre. Det blir också väldigt konstiga fördelningspolitiska effekter. En låginkomsttagare betalar i praktiken, efter det här avdraget, 14 kronor i rusningstid medan en höginkomsttagare betalar bara 9 kronor.

Ett mindre men ändå stötande problem i sammanhanget är att man inför en mängdrabatt för skattesmitare. Att den som konsekvent avstår från att betala sin trängselskatt betalar som mest 2 000 kronor i tilläggsavgift skickar ändå ganska konstiga signaler.

Okej, den här propositionen har påtagliga skönhetsfläckar – det ska vi inte sticka under stol med. Men att över huvud taget ha en proposition, om än med skönhetsfläckar, som handlar om att återinföra trängselavgiften, trängselskatten, är ett påtagligt framsteg.

Jag yrkar bifall till reservation 4 från Miljöpartiet.

I detta anförande instämde Per Bolund (mp).

Anf. 41 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Jag hade inte tänkt begära replik – det måste jag erkänna – för jag ser inte er i Miljöpartiet som våra största kombattanter i den här frågan. Men jag kan alltså inte låta bli att gå upp i talarstolen.

Jag är ordinarie ledamot i trafikutskottet. Därifrån har ett yttrande avlämnats, och s, v och mp har anmält avvikande mening. Där kan man läsa:

”Enligt vår mening bör hittillsvarande undantag för såväl taxi som färdtjänst behållas. Dessa utgör – liksom skolskjuts – en del av kollektivtrafiken och bör därför behandlas på samma sätt som övrig kollektivtrafik.”

Jag kan konstatera att ni i Miljöpartiet uppenbarligen inte är helt överens i den här frågan med tanke på vad ni säger i trafikutskottet och vad ni säger i skatteutskottet. Det är en väldigt avgörande skillnad. Å ena sidan säger man att taxi inte är kollektivtrafik. Å andra sidan säger man att det är den. Vilken är egentligen Miljöpartiets uppfattning i frågan? Det står på två helt olika sätt från två olika utskott. Det vore bra om ni kunde redogöra för Miljöpartiets inställning i den här frågan.

Anf. 42 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Miljöpartiets inställning är den som jag har gett uttryck för från talarstolen och som återfinns i vår motion och i vår reservation i

skatteutskottet. Om vår ledamot i trafikutskottet har en annan åsikt får du i så fall ha en diskussion med vår ledamot i trafikutskottet.

Prot. 2006/07:126
14 juni

Anf. 43 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Det ska jag gärna ha – desto större anledning till diskussion internt i Miljöpartiet.

*Införande av
trängselskatt i
Stockholm*

Anf. 44 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Ja, diskutera om du vill!

Anf. 45 LENA ASPLUND (m):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande SkU19 om införande av trängselskatt i Stockholm.

Herr talman! Det här är ett ärende som det har varit mycket debatt om. Regeringen har nu enats om att införa trängselskatt permanent i Stockholm. Vi kanske ska ta en diskussion om en omvänd trängselskatt, Peder. Jag kommer från ett område som kanske skulle må bra av en omvänd trängselskatt.

Det mest uppseendeväckande med det här betänkandet är att Socialdemokraterna nu yrkar avslag på införandet av trängselskatt. Socialdemokraterna är de som tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet drivit frågan om införande av trängselskatt och drev igenom Stockholmsförsöket. Men nu när vi är på väg att införa trängselskatt permanent säger de plötsligt nej. Hur vore det om de bestämde sig för vad de vill? Eller är det här ett led i deras allmänna motsträvighet i allt vad den borgerliga majoriteten vill genomföra? Jag tycker att deras oppositionspolitik antagit lite grann av ett barns trots.

Herr talman! Målet var att trängseln skulle minska med 10–15 procent under högttrafik. Minskningen blev hela 22 procent under dygnets hela avgiftsperiod. Restiderna har minskat väsentligt, speciellt vid infarterna till innerstaden. Där har, som Birgitta Eriksson sade, kötiden minskat med nästan en tredjedel. Det är alltså helt klart en förbättrad trafiksituation.

När det gäller miljön minskade koldioxidutsläppen i Stockholm med ungefär 12 procent enligt utredningen från Stockholmsförsöket och med bara 3 procent i hela länet. Sett till minskningen av koldioxidutsläppen är effekten väldigt marginell; det handlar om trängsel. Med färre bilar i centrala Stockholm blir det givetvis en positiv effekt vad gäller den upplevda miljön. Att gå eller cykla på Stockholms gator i rusningstrafik har inte varit speciellt säkert eller trevligt. Förhoppningsvis kommer det genom trängselskatten att bli säkrare och upplevas angenämare.

En del av kritiken mot trängselskatten har inriktats på att pengarna från trängselskatt kommer att användas till att bygga och utveckla vägar i stället för att användas till kollektivtrafik. Trängselskatten är dock en mycket viktig del av en hållbar lösning av Stockholms trafikproblem.

Jag ska läsa ur utredningen *Fakta och resultat från Stockholmsförsöket*. Man säger så här om vägar:

”En ny östlig förbindelse mellan Nacka och innerstaden (den så kallade Österleden) beräknas minska antalet bilar över innerstadens broar med ca 14 procent. Motsvarande minskning för en ny västlig förbindelse (förbifart Stockholm) beräknas till ca 11 procent.”

Det är rätt mycket, så det är oerhört viktigt att ha bra vägar. Vid folkomröstningen röstade medborgarna i Stockholms stad ja till trängselskatt, men de i Stockholms län röstade nej. Den sistnämnda gruppen kom att till stor del bidra till trängselskatten, och då är det inte mer än rimligt att de får bättre och framkomligare vägar. Och så får vi inte glömma att 50 procent av kollektivtrafiken i dag använder vägnätet. Kollektivtrafiken kommer att få andra pengar.

Helena Leander tror jag att det var – ursäkta om det inte var du – som undrade varför miljöbilar var undantagna bara under fem år. Men miljöbilen trängs också. Vi strävar efter att ha bara miljöbilar i framtiden, och då är vi tillbaka där vi är nu, med lika mycket trängsel inne i Stockholm.

När trängselskatten införs kommer SL att se till att kollektivtrafiken utökas. SL:s styrelse gör den bedömningen att resandeökningen kommer att bli drygt 5 procent. Den största ökningen kommer att ske i tunnelbanan. Även resandet från Nacka och Värmdö beräknas att öka, medan ökningen av pendeltågstrafiken blir måttlig.

I samband med Stockholmsförsöket gjorda undersökningar under högtrafik på tunnelbanans samtliga grenar visar utökningar. Det är utökningar som fortfarande finns kvar. Precis som vid Stockholmsförsöket kommer det att sättas in kompletterande direktbussar, och befintliga busslinjer kommer att förstärkas där det så behövs. Enligt de politiskt ansvariga på landstinget som jag talat med kommer man att klara av det utökade behovet.

Det har även riktats kritik mot att taxi kommer att få betala trängselskatt. Visserligen räknas taxi som kollektivtrafik, men en taxi transporterar endast ett fåtal personer och bidrar därför till trängseln. Maxbeloppet är satt till 60 kronor per bil och dygn, så kostnaden kommer inte att bli alltför betungande. För en taxi som går 31 dagar i månaden, varenda dag, är det 1 860 kronor, har jag räknat ut. Vi pratar inte om några stora pengar.

Taxi är en av de stora vinnarna vid införandet av trängselskatten då deras framkomlighet kommer att öka avsevärt. En taxichaufför får med andra ord en avsevärt förbättrad arbetssituation. De taxichaufförer som jag har pratat med – inte jättemånga, för det är inte speciellt ofta jag åker taxi utan jag använder fötter eller kollektivtrafik – är oerhört positivt inställda till införandet av trängselskatt.

Jag läser från utredningen igen:

”Vidare är det intressant att konstatera att drygt 60 procent av restidsvinsten i den samhällsekonomiska kalkylen kommer från yrkes- och tjänstetrafik, trots att dessa bara utgör drygt 35 procent av trafiken över avgiftssnittet.”

Regeringen har för avsikt att senast den 1 december återkomma med en rapport om eventuellt långsiktiga förändringar, som ett eventuellt lokalt eller regionalt beslut om trängselskatt. Det kommer även att behövas en översyn av det skattebelagda området samt en avvägning av skattenivåer och tidsperioder.

Trängselskatt infördes redan 1975 i Singapore och då med ett manuellt betalningssystem. År 1998 infördes dagens elektroniska system i Singapore. Singapore har varit världsledande i att experimentera med trängselavgifter. Genomsnittshastigheterna mäts varje halvtimme. Är farten lägre än den önskade höjs avgiften till nästa tremånadersperiod och är

den högre kan den sänkas, allt för att trafiken ska flyta så smidigt som möjligt.

Det är oerhört viktigt med smidiga betalningssystem. Det måste vara minsta möjliga krångel för bilisterna. Regeringen har därför gjort ett antal förbättringar utifrån Stockholmsförsöket.

Herr talman! Nu har även New York planer på att införa en trängselskatt. Det är tänkt att den ska gälla på Manhattan upp till 86:e gatan med en avgift på 8 US dollar, alltså ungefär 56 kronor. I London har man redan infört trängselskatt men bara på en begränsad yta i city. Det har löst en hel del trafikproblem kring M 25. I juli kommer en delegation från brittiska underhuset hit för att diskutera vårt trängselskattesystem. Man har för avsikt att utöka trängselskatteområdet i London.

Trängselskatter är något som jag är övertygad om att vi kommer att få se mer av i de flesta större städer. Jag tycker att det är bra. Jag har aldrig varit emot det. Kan det bero på att jag inte bor i Stockholm? I våra storstäder finns det inte behov av bil på samma sätt som ute på landsbygden. Kollektivtrafiken är dessutom väldigt väl utbyggd med rikligt med avgångar.

Anf. 46 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! För tydlighetens skull vill jag säga att jag yrkar bifall till de socialdemokratiska reservationerna 1 och 2.

Ja, Lena Asplund, vi tycker att införandet av trängselskatten är en helt nödvändig åtgärd för att komma till rätta med miljön och klimatförändringarna. Men vi tycker inte om den utformning som den moderatledda regeringen har föreslagit i propositionen.

Det som vi tycker är det allvarligaste med det här förslaget är att ni inte tar folkomröstningsresultatet på allvar. Det var det som stockholmarna röstade ja till, att man ska ha inkomsterna både till vägar och till kollektivtrafik. Jag tycker att det är ett stort svek, Lena Asplund, mot folkomröstningen.

Om man ska få legitimitet för en skatt och människor ska känna att de har lust att betala och att det går till rätt ändamål måste man väl förstå att man inte kan strunta i resultatet när folk i en folkomröstning har fått säga vad de vill.

Samtliga partier sade att man tänkte följa folkomröstningsresultatet, men det gör inte ni nu. Ni väljer att frångå det, och det tycker vi är mycket allvarligt.

Lena Asplund har nu chansen att från riksdagens talarstol tala om för stockholmarna varför ni inte följer folkomröstningsresultatet.

Anf. 47 LENA ASPLUND (m) replik:

Herr talman! Vi följer folkomröstningsresultatet. Vi inför trängselskatt. Ni yrkar ju avslag på trängselskatten! Hur kan ni säga att ni följer folkomröstningsresultatet när ni yrkar avslag på trängselskatten?

Den här regeringen satsar nu 15 miljarder på Citybanan. Är inte det att satsa pengar på kollektivtrafik? 15 miljarder är oerhört mycket pengar, med tanke på att trängselskatten, när det har kommit i gång och man har betat av de kostnader som ligger kvar efter försöket, kanske genererar 500 miljoner om året. Här pratar man om 15 miljarder som

man satsar. Dessutom satsar Stockholms läns landsting 750 miljoner i andra kollektivsatsningar. Nog satsas det pengar på kollektivtrafik alltid.

Jag kan inte se något annat än att vi följer folkomröstningsresultatet. Det är därför vi står här och säger ja till trängselskatten.

Anf. 48 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Ja, visst är det lovvärt med Citybanan – det är jättebra. Men den kommer att öka trängseln i Stockholms innerstad. Det är därför det är så oerhört viktigt att de pengar man tar in på trängselskatten också går till satsningar på kollektivtrafiken. Annars ökar trängseln.

Jag har väldigt svårt att förstå argumentet att om man bygger vägar förbi Stockholm minskar trängseln i Stockholms innerstad. Nej, det ökar bara trafiken. Vi vet att vägar ökar trafiken.

Jag tycker att det är allvarligt att ni säger att ni följer resultatet. Ni inför trängselskatt – ja, det tycker vi är bra och nödvändigt. Men ni frågar det man sade ja till. Man sade ja till att finansiera både vägar och kollektivtrafik. Det var det som resultatet i Stockholm visade.

Skälet till att stockholmarna sade ja var att det faktiskt blev minskad trängsel, att det blev bättre miljö, att det blev lättare med kollektivtrafiken, att det blev färre bilar i innerstaden. Det var därför man sade att man var beredd att betala för detta: Det var så goda resultat i Stockholmsförsoket att vi vill ha detta. Då går ni ut och säger att ni inte har några pengar till kollektivtrafiken, att den här skatten inte ska användas till den.

På detta sätt gynnas bara bilismen. Det måste väl i allra högsta grad vara ett svek mot folkomröstningens resultat, som var ett så tydligt ja.

Anf. 49 LENA ASPLUND (m) replik:

Herr talman! Vad har du hemma, Birgitta Eriksson, när du har Internet? Har du bredband, eller sitter du med modemuppkoppling? Du måste inse att när vi hade modemuppkoppling tidigare var det långsamt, trögt och gick sakta. Det var stor frustration. Och så får vi bredband, och då plötsligt löser det upp sig, går fort och händer saker.

Det är precis samma sak om man bygger ut vägar. När vi får bättre och bredare vägar löser det upp knutarna.

Vad är det som är dåligt för miljön? Jo, det är när bilar står i kö hela tiden och släpper ut avgaser. Det är väl bättre att en bil kommer förbi på kort tid. Det är bättre att köra en sträcka på 15 minuter än på 30 minuter. För att kunna köra *ecodriving* behöver du lite flyt – du kan inte ha stopp hela tiden.

Jag tror inte att du hörde vad jag sade tidigare när jag sade att vi satsar 15 miljarder på Citybanan. Är det att satsa på vägar?

Anf. 50 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Lena Asplund hörde rätt i så måtto att det var jag som pratade om miljöbilar. Däremot tror jag inte riktigt att hon hörde vad jag sade. Jag sade nämligen precis som hon, att givetvis ska även miljöbilar på sikt betala trängselskatt eftersom även de förorsakar trängsel.

Sedan har vi det här med vägarna, och jag kan hoppa in i diskussionen om Citybanan. Man kan se att Förbifart Stockholm beräknas kosta ungefär 25 miljarder, vilket är nästan dubbelt så mycket, så nog kan man säga att ni satsar ganska mycket på vägar också.

Det intressanta är resonemanget att människorna i kranskommunerna också ska betala trängselavgiften, och därför vill de hellre att man bygger vägar för pengarna, vägar som ska gå i deras kranskommuner och avlasta trafiken i innerstaden.

Jag skulle rekommendera Lena Asplund att prata med några som bor i något fint grönområde på Ekerö som kommer att få det förstört av Förbifart Stockholm och fråga hur positiva de är till att man ska bygga nya förbifarter.

Jag tror inte heller på att nya vägar är det bästa sättet att minska trängseln. Visst kan man flytta trafiken och kortsiktigt avlasta, men så småningom kommer man att få trängsel på nya ställen.

Jämförelsen med bredband är ganska intressant. På den tiden man hade modem bokade folk tågbiljetter och mejlade lite grann. När man sedan fick bredband kom man på nya användningsområden. Man började ladda ned film och musik på nätet, som man aldrig skulle ha kommit på att göra tidigare. Så fortsätter man.

Det är jättebra vad gäller IT, för där finns det inga miljöbegränsningar för tjocka kablar, så länge de håller sig inom någorlunda proportioner. Men när det gäller vägar har vi väldigt tydliga miljöeffekter, och då kan vi inte bara fortsätta att hela tiden öka utbudet. Då måste vi i stället försöka minska efterfrågan, till exempel genom trängselskatter.

Jag tror att om ni i alliansen i stället försökte behålla de trafikstyrande effekterna, genom att inte göra skatten avdragsgill och satsa på att bygga ett mer transportsnålt samhälle i Stockholm, skulle ni slippa era vägar.

Anf. 51 LENA ASPLUND (m) replik:

Herr talman! Ni i Miljöpartiet utgår hela tiden från att bilar är skadliga och miljöfarliga. Det är inte bilarna som är det. Det är de bilar som går på bensin och diesel, som släpper ut koldioxid, som är miljöskadliga. Det är inte själva bilen. Det är inget fel på bilen som sådan. Om bilen, hypotetiskt sett, gick på vatten och inte släppte ut någonting, hur skulle du kunna säga att det vore något problem med miljön då?

Bilar orsakar trängsel. Ja, det gör de. Våra städer, våra stora städer typ Stockholm, byggdes på 1800-talet när vi hade häst och vagn, och då var det inte så stor trängsel. Därför måste vi göra någonting.

Därför måste vi följa med utvecklingen, som vi nu gör från modem till bredband. Vi måste följa med utvecklingen också när det gäller biltrafiken. Min förhoppning är att om några år – jag hoppas att det går väldigt fort – har vi fått ned CO₂-utsläppen från transporterna, från bilar och lastbilar. Då har vi inget miljöproblem. Men fortfarande tar de plats och måste ha vägar att åka på.

Använd inte bilar som ett problem, men möjligtvis utsläppen från bilarna! Det är en helt annan sak, Helena Leander.

Anf. 52 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag önskar verkligen att det vore så enkelt. Problemet är att om alla bilar skulle gå på biobränsle skulle vi få ta så mycket mark i anspråk för att odla alla dessa biobränslen så att det inte heller skulle vara långsiktigt hållbart.

På något sätt måste vi ändå minska energianvändningen i transportsektorn. Privatbilismen är det mest energislösiga sättet att ta sig fram –

om vi bortser från helikopter och flyg som man kanske inte använder i Stockholms innerstad. Det är mycket mer energieffektivt att använda bussar och ännu hellre spårvagnar, tåg och tunnelbanor.

Ska vi få våra biobränslen att räcka måste vi faktiskt minska privatbilismen.

Anf. 53 LENA ASPLUND (m) replik:

Herr talman! När Helena Leander och jag debatterar är det alltid miljöen vi kommer tillbaka till.

Du utgår från att det är etanol vi ska ha i alla våra bilar. Vi kanske kan köra dem på något helt annat i framtiden. Vi har vätgas och annat. Det är det som man forskar om. Vi kan inte se på det så här ensidigt. Jag tror att det kommer att finnas en mångfald av biobränslen.

Men det är inte det som debatten handlar om utan om trängselskatt. Det handlar om Stockholms trafikproblem. Dem måste vi lösa; vi måste få bort propparna och bygga ut vägarna.

Hur skulle du klara av om något hände med Essingeleden? Hur klarar vi av Stockholms trafikproblem då? Det skulle jag vilja veta. Ska vi köra runt Enköping? Ska vi köra igenom Stockholm? Vi måste göra något åt problemen som vi har här.

Jag skulle mycket hellre se att vi satsar pengar på vägarna i Norrland. Men vi har inte samma problem där. Vi måste göra något här.

Och det är oerhört viktigt att dessa pengar går till vägarna. Stockholmare har rätt till det. Vi är skyldiga stockholmarna att man kan komma fram och att man kan åka på sina vägar. Det är att ta ansvar, och det tycker jag att regeringen gör.

(forts. 16 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.51 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

15 § Frågestund

Anf. 54 TALMANNEN:

Det är dags för dagens frågestund. Följande statsråd kommer att delta:

Socialminister Göran Hägglund, näringsminister Maud Olofsson, justitieminister Beatrice Ask, jordbruksminister Eskil Erlandsson och statsrådet Tobias Billström.

Anf. 55 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Regeringen har ju tidigare i år redovisat att man har för avsikt att avskaffa förmögenhetsskatten. När man tittar på vilka som kommer att tjäna på det visar det sig att det framför allt är människor med väldigt höga inkomster. Ungefär 200 personer kommer att få en skattesänkning med över 1 miljon kronor om året.

Det intressanta är att ett av regeringens viktiga statsråd, Göran Hägglund, också har uttalat i Svenska Dagbladet den 6 mars att det inte är nog med att man ska ta bort förmögenhetsskatten, man ska också införa en skatteamnesti för de människor som har dragit sig undan skatt i Sverige och placerat sina pengar utomlands.

Det var något som Kristdemokraterna framförde inför valet för ett år sedan, att det är viktigt att införa en skatteamnesti.

Därför vill jag fråga statsrådet Hägglund om den frågan fortfarande är aktuell med tanke på att regeringen ännu inte har presenterat sin proposition avseende avskaffande av förmögenhetsskatten.

Anf. 56 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag tror att man ska vara väldigt försiktig med att uttala sig på det sätt som Lars Johansson gör när han beskriver vilka som är vinnare på förmögenhetsskattens avskaffande. Jag tror nämligen att de som verkligen vinner på avskaffandet av förmögenhetsskatten är de människor som i dag saknar arbete eller anställningstrygghet i Sverige.

Genom förmögenhetsskattens avskaffande kommer vi att få mer kapital som stannar kvar i vårt land och pengar som flödar in i vårt land. Det tror jag spelar väldigt stor roll för kapitalbildningen, för tillgången på riskvilligt kapital och i sin tur naturligtvis för tillgången på arbetstillfällen i Sverige.

Jag brukar säga att förmögenhetsskattens avskaffande framför allt spelar roll för de oförmögna, för dem som saknar arbete. Det tror jag är betydelsefullt.

När vi ser oss om i världen ser vi att vi är ett av få länder som har förmögenhetsskatten kvar. Den bör bort också i vårt land.

Anf. 57 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Det var ju inte svar på min fråga. Jag frågade om skatteamnestin. Det har Göran Hägglund fortfarande inte svarat på.

Om ett land ska fungera bra och alla ska få del av välfärden är det oerhört väsentligt att alla betalar skatt efter bärkraft. Det innebär att de som har stora förmögenheter faktiskt ska betala skatt på sin förmögenhet. Vår förmögenhetsskatt har den profilen att det är människor med de absolut största förmögenheterna som betalar den största andelen av förmögenhetsskatten på 5 miljarder. Det är alltså stora belopp. Kristdemokraterna är helt tydliga med att de vill avskaffa den. De förmögna ska i fortsättningen inte betala skatt i Kristdemokraternas Sverige.

Anf. 58 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Den beskrivningen är naturligtvis gravt felaktig. Det inser alla. De förmögna ska betala skatt på sin inkomst, de ska betala skatt på sin avkastning och de ska betala skatt på sin konsumtion, så som vi gör i Sverige.

Frågan är om det är ändamålsenligt att ha en speciell skatt på förmögenheter som människor har slitit ihop och som i Socialdemokraternas Sverige inte sällan består av ett hus som man inte kan eller vill göra sig av med. Socialdemokraterna hade åtminstone för något år sedan tagit bort förmögenhetsskatten för 17 av de rikaste aktiemiljardärerna i Sverige. Det är frågan om det tillfredsställer kraven på rättvisa.

Den tidigare statsministern sade i någon intervju ungefär så här: Förmögenhetsskatten har ett drag av frivillighet över sig.

Jag tycker inte att det är tillfredsställande om skattesystemet är så konstruerat.

Frågan om amnesti får vi tillfälle att återkomma till när regeringen presenterar sitt svar.

Uppehållstillstånd för utländska studenter

Anf. 59 ANNICKA ENGBLOM (m):

Herr talman! Min fråga vänder sig till migrationsminister Tobias Billström.

Intresset hos internationella studenter att bedriva studier i Sverige är stort, och det växer. Stort är också intresset från svenska företag att anställa många av dem när de har klarat av sina studier. Här har vi ett problem.

De internationella studenterna har uppehållstillstånd i Sverige så länge de studerar. Om de får erbjudande om jobb i Sverige måste de återvända till sitt hemland och söka nytt uppehållstillstånd därifrån – den så kallade återvändarregeln. Det innebär att många tackar nej och att många svenska företag därmed går miste om kompetent arbetskraft.

Hur ämnar migrationsministern gå till väga för att komma till rätta med denna onödiga byråkrati?

Anf. 60 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Jag delar helt Annicka Engbloms uppfattning i den här frågan. Det är mycket märkligt att vi investerar stora summor i att utbilda studenter på våra lärosäten och samtidigt har en regel som säger att man måste lämna landet omedelbart efter det att man har avslutat sin examen. Man kan alltså inte ansöka om arbetstillstånd eller uppehållstillstånd i Sverige.

Regeringens uppfattning är att detta är fel. Vi har nu utsett en kommitté som heter Kommittén för arbetskraftsinvandring. Den avlämnade sitt slutbetänkande till regeringen i oktober förra året. Baserat på det kommer vi att ta fram en ny lagstiftning som kommer att innebära att återvändarregeln slopas så att vi kan dra full nytta av de människor som har varit här och utnyttjat våra fria nyttigheter. Vi vill naturligtvis ha pengar tillbaka när de börjar arbeta i Sverige.

Anf. 61 ANNICKA ENGBLOM (m):

Herr talman! Tack för det glädjande beskedet. Det kommer att lösa många knutar bland annat för oss i Blekinge. Vi har en högskola, Blekinge Tekniska Högskola. Den är inte särskilt stor – 7 000 studenter – men 700 av dem är internationella studenter. De studerar data- och telekommunikation.

Vi har företag som Telenor, UIQ och Ericsson som ropar efter de här studenterna. Vi vet hur det är med rekryteringen bland de svenska studenterna till de här utbildningarna. Det är med stor lättnad som jag motser det förslag från regeringen som ministern nu aviserar.

Anf. 62 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Jag besökte Blekinge Tekniska Högskola för bara någon månad sedan. Jag fick då möjlighet att träffa representanter för såväl studenterna som lärosätet och en del av de företag som Annicka Engblom räknade upp. Jag kan konstatera att den problembild som beskrivs är helt riktig.

Det är väldigt angeläget och viktigt att vi får bort återvändarreglerna, som vi för övrigt är ganska ensamma om i ett europeiskt och globalt perspektiv. Då kan vi i stället erbjuda människor möjlighet att, i samma ögonblick som de skriver under och tar ut sin examen, få papperet med ansökan om arbetstillstånd och uppehållstillstånd lagt framför näsan så att de kan underteckna det så att vi kan få tillbaka pengar som vi har investerat i dessa personer och inte tvinga dem in i en situation där de åker tillbaka och i hemlandet kanske ställs inför arbetserbjudanden som är väldigt attraktiva och svåra att motstå.

Detta kommer vi från regeringens sida snarast att råda bot på.

En könsneutral äktenskapslagstiftning

Anf. 63 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Kärleken flödar i Sverige i dag – kärleken mellan olika personer. I sommar är det många som ska gifta sig. Det ska vi vara glada för. Men det finns de i samhället som fortfarande är diskriminerade och inte får gifta sig.

De som är homosexuella tillåts inte gifta sig. De får alltså inte förklara kärleken mellan sig, så som en man och en kvinna får göra.

Det har varit en debatt i en av nyhetstidningarna med ett antal inlägg från representanter för olika läger. Jag tycker naturligtvis att två män ska få gifta sig, liksom två kvinnor.

Frågan är: När kommer regeringen att skicka ut remissen på den ensamutredning som just föreslår könsneutrala äktenskap? Kommer regeringen att skicka ut den, och i så fall när?

Anf. 64 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag tackar Ulf Holm för frågan.

Betänkandet om könsneutral äktenskapslagstiftning ska vara på väg ut. Jag har i vart fall godkänt remissinstanserna. Jag har också varit väldigt angelägen om att vi ska ha en bred remiss, precis som vi har i andra sammanhang, därför att det ju finns väldigt många olika organisationer,

myndigheter och annat som har synpunkter på just äktenskapslagstiftningen, och det är en fråga som engagerar.

Man kan tycka att det har tagit lite tid, men det är inte medvetet. Om det inte har gått iväg så borde det vara på väg, för som sagt: Jag har redan sagt ja till det, och det är inga konstigheter med det. Detta ska ut på en vanlig remiss, och jag hoppas att vi får många svar och att vi får ett bra underlag för den beredning som ska ske inom regeringen därefter.

Anf. 65 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Jag tycker att det är mycket glädjande att få ett sådant positivt besked att remissen nu är på gång. Det betyder ju också att det ska komma en proposition från regeringen, kanske till hösten eller kanske tidigast nästa vår. Jag hoppas verkligen att regeringen kommer att lägga fram det förslaget.

Anf. 66 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Min ambition är ingen annan än att vi ska lägga fram förslag. Sedan hör det till sakens natur – det vet Ulf Holm och alla andra i den här kammaren också – att det är en fråga som engagerar och som är väldigt känslomässig för många människor med väldigt olika uppfattningar.

Min ambition är att alla ska få säga sitt och att vi ska diskutera detta, för det är viktigt att vi har rimliga regler. Det är också viktigt att människor som älskar varandra har möjlighet att få sina förhållanden reglerade på ett sådant sätt att det fungerar i praktiken och att det känns rätt och riktigt. Men det är också viktigt att respektera människor som kan tycka att det finns svårigheter med den ena eller andra lösningen.

Jag tror att när man diskuterar de här frågorna i botten så kan man också hitta lösningar som vi alla kan bli nöjda med. Det är i alla fall min ambition. Sedan är det många som varit ute i debatten väldigt tidigt och har en bestämd uppfattning, men jag ser det som min uppgift att försöka samla ihop de synpunkter som finns så att vi faktiskt kan lägga fram ett förslag som också håller.

Den organiserade brottsligheten

Anf. 67 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till justitieminister Beatrice Ask om den organiserade brottsligheten.

Det är väldigt oroväckande hur den organiserade brottsligheten har brett ut sig i Sverige de senaste tio åren. De här mc-gängen tjänar grova pengar genom att pressa människor på pengar, sälja narkotika, sälja kvinnor på bordeller och så vidare.

En bransch där de började ta sig in är restaurangbranschen. Vi ser hur de sprider ut sig i olika branscher där det finns mycket kontanthantering. De senaste veckorna har det stått klart att i krogbranschen i Stockholm har kriminella element tagit kontroll över ordningsvakter, krogentréer och kroggarderober. Senast i dag uttalade en polisman anonymt i Metro att polisen inte har någon kontroll över krogarna kring Stureplan. Det här är väldigt oroväckande.

Särskilt på sikt kan vi se att det innebär ett hot mot rättsstaten. Därför vill jag fråga regeringen, som jag vet vill satsa och gör mycket inom rättsväsendet: Vad vill Beatrice Ask göra specifikt för att bekämpa den organiserade brottsligheten?

Prot. 2006/07:126

14 juni

Frågestund

Anf. 68 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det finns många som tror att organiserad brottslighet bara rör sig i stora städer. Så är dessvärre inte fallet. Vi har under de senaste åren fått en ökning av rekryteringen till nätverk av mycket grov organiserad brottslighet. Tyvärr är det så att de har en förmåga att också ta fast mark där polisen är som svagast. Ute i bygder där vi inte har gott om polisresurser och annat etablerar man sig, bygger upp ett nätverk och tar mer eller mindre kontroll över samhällsstrukturen, vilket är helt oacceptabelt.

Regeringens arbete på det här området handlar till att börja med om att se till att polisen får fler resurser och att vi får fler poliser som är synliga i samhället och som stör den verksamhet som det här bygger på. En annan sak är att vi måste ha kraftfulla verktyg för den specialiserade polisen som arbetar framför allt på nationell nivå med frågorna. Där är vi på väg fram efter att ha gjort den hemläxa som riksdagen bad oss göra när det gäller rättssäkerhetsgarantier för att polisen ska kunna använda buggning och preventiva tvångsmedel. Det är några saker som måste göras.

Anf. 69 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp):

Herr talman! Jag vill tacka justitieministern för det svaret. Jag tycker att det är väldigt glädjande att se att justitieministern prioriterar den här frågeställningen, att regeringen satsar på fler poliser och att vi får bra verktyg i form av buggning. Mycket mer behöver ju göras, förstås, och där vet jag att alliansen vill arbeta vidare.

Från Folkpartiets sida skulle vi gärna också se att man kanske försöker involvera fler myndigheter, till exempel Skatteverket, Försäkringskassan och socialtjänsten. Där har ju vissa projekt varit framgångsrika. Exempelvis visade det sig vid en granskning att 40 procent av Hells Angels medlemmar i Stockholm gick på sjukpenning och var sjukpensionärer. Det visar ett samarbete mellan polisen och Försäkringskassan.

Vi skulle gärna se att man kunde ha ett slags Operation Al Capone, där man hade ett långsiktigt och strukturerat samarbete mellan en mängd olika myndigheter för att ta sig an detta problem.

Jag hoppas att justitieministern vill ta med sig också det förslaget i det fortsatta arbetet.

Anf. 70 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det är närmast en fråga om taktik hur man ska arbeta, men det är mycket riktigt på det viset att om vi tittar på till exempel det danska arbetet mot organiserad brottslighet så ser vi att det har handlat väldigt mycket om att samordna insatser från olika myndigheter.

Den erfarenhet man kan dra från andra håll är också den att det handlar om att störa verksamheten hela tiden. Då kan Skatteverket, miljö- och hälsovårdsnämnder och allt vad vi nu kan hitta vara oerhört behjälpliga.

Jag är för ett sådant här samarbete där polisen ser till att samverka med andra. Jag har fått en del rapporter om att man ibland tycker att det är svårt, men jag utgår ifrån att Rikspolisstyrelsen gör sitt för att se till att vi har en hållbar taktik och att man också inriktar sig på ett målmedvetet sätt för att kunna samverka med alla de myndigheter som kan göra insatser mot grovt organiserad brottslighet.

Dessutom är det naturligtvis så att man har gjort ett bra arbete i och med att man har ett arbete som handlar om att faktiskt tydliggöra vilka som är ledarna i de här nätverken och att försöka se till att lagföra dem för det man nu *kan* lagföra dem för – det är inte alltid de grövsta brotten – så att man kan få dem ur verksamheten.

Åtgärder för att klara miljömålen

Anf. 71 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! Jag har en fråga till jordbruksminister Eskil Erlandsson med anledning av Miljömålsrådets uppföljning av miljömålsarbetet, som kom nyligen. I den kan man se ett antal ledsna gubbar, även om de kallas för smileys, som symboliserar att flera miljömål inte bedöms komma att uppnås. Det gäller bland annat de miljömål som helt eller delvis ligger inom jordbruksministrernas ansvarsområde.

Därför är min fråga: Tänker jordbruksministern vidta några initiativ för att Sverige ska nå miljömålen avseende Levande skogar, Ingen övergödning och Ett rikt växt- och djurliv?

Anf. 72 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Tack för frågeställningen, Jacob Johnson! Just nu pågår en utvärdering av de mål som riksdagen har antagit vad gäller förutsättningarna för att leva upp till de miljömål som finns. Vad den utvärderingen kommer att leda till återstår ju att se, eftersom utvärderingen i sig inte är gjord.

Självklart är det vår ambition att ställa medel och liknande till förfogande på ett sätt som gör att det blir möjligt att leva upp till de förutsättningar och krav som regeringen har ställt kring olika verksamheter, däribland att vi ska leva upp till de miljömål som finns.

Men svar på frågeställningen går inte att ge förrän utvärderingen är gjord.

Anf. 73 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! Tack för svaret, jordbruksministern! Även om utredning pågår vill jag uttrycka min oro för att inte ordentliga åtgärder kommer att vidtas, till exempel för miljömålet Levande skogar. Där har ju Skogsstyrelsen gjort bedömningen att måluppfyllelsen 2010 bara kommer att ligga i intervallet 50–70 procent vad gäller skydd i form av naturreservat, biotopskyddsområden och genom naturvårdsavtal. Huvudanledningen är, som ministern lite grann är inne på, för låga anslag till ansvariga myndigheter som Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen.

Jag hoppas att jordbruksministern snart under sin välbehövliga sommarledighet kan beakta detta så att vi vänner av biologisk mångfald kan

Anf. 74 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Låt oss kring den här frågeställningen göra ett konstaterande som jag faktiskt brukar göra vid väldigt många andra svar på frågeställningar, nämligen att den här regeringen, frågeställaren, nu har verkat i lite drygt åtta månader. Den regering som vi hade tidigare och som understöddes av frågeställaren hade ett stort antal år på sig att se till att det fanns medel och åtgärder att vidta för att vi skulle kunna leva upp till de krav som riksdagen har ställt kring olika saker, bland annat att vi ska ha en biologisk mångfald i vår natur.
(Applåder)

Frågestund

Ersättning för sjukvård utomlands

Anf. 75 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! I sin förtvivlan över uteblivna behandlingsresultat har många med långvariga och svåra whiplashskador rest utomlands för att få andra behandlingar än de som är tillåtna i vårt eget land, behandlingar som enligt många egna upplevelser och berättelser återgett dem framtidstro, hopp och livsgnista. Men det har ofta också inneburit stora ekonomiska åtaganden, skuldsättning och så vidare.

Jag vill därför fråga socialministern om han tänker göra något för att ge stöd och hjälp åt de människor som inte sett sig någon annan råd än att vända sig till läkare utomlands för att få rimlig behandling för sina skador.

Anf. 76 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Precis som Sven Gunnar Persson säger är det många människor som drabbats av mycket svåra nackskador, inte minst genom trafikolyckor. Det är skador som starkt påverkar deras liv i negativ riktning och drabbar inte enbart dem utan kanske även deras närmaste omgivning. Många är de som blivit förtidspensionärer.

Vi har i Sverige inte haft tillräcklig grund för att kunna godkänna behandlingsmetoder som används i bland annat Tyskland och USA. Regeringen har därför beslutat att uppdra åt Socialstyrelsen att i samarbete med SBU genomföra de vetenskapliga studier som behövs i Sverige för att vi ska kunna få ett avgörande i denna fråga. Om de vetenskapliga studierna faller ut väl tar vi därmed ett steg som kan leda fram till att de behandlingsmetoderna också kommer att kunna erbjudas i vårt eget land.

Anf. 77 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! Jag delar den uppfattning som jag tror att många av de drabbade har, nämligen att det måste ske skyndsamt. Jag vill fråga socialministern om det är nödvändigt att börja från noll. Finns det inte forskningsresultat, utvärderingar, gjorda utomlands som man kan ta del av så att det verkligen kan ske på ett skyndsamt sätt? Det handlar ju om enskilda människor med stort lidande, människor som vill återfå möjligheten att arbeta, ha ett fungerande familjeliv och även kunna sanera sin

ekonomi som många gånger grusats på grund av att de känt sig tvungna att åka utomlands för att få relevant behandling.

Anf. 78 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Vi talar här om ett par olika metoder som används. I Tyskland används det som kallas stabiliserande kirurgi, och i USA utförs operationer i form av så kallad triggerpunktskirurgi av, faktiskt, en svensk läkare. Det finns inte tillräcklig vetenskaplig grund för att kunna godkänna dessa metoder i Sverige. De är alltså i dag inte vad man brukar kalla evidensbaserade.

Nu går uppdraget till Socialstyrelsen. De kommer att försöka se om det finns något att luta sig mot som kan leda till de förbättringar vi vill se. Det handlar om att se ifall dessa behandlingsmetoder kan bli möjliga även hos oss – om de uppfyller de krav på bevisning som vi ställer – så att människor inte ska behöva söka sig utomlands med stora kostnader som följd och ofta efter lång väntan. I stället ska man i så fall kunna få behandlingen i vårt land.

Fängslade svenskar i Etiopien

Anf. 79 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! I januari i år greps tre svenskar i Etiopien. De satt fängslade i nästan fyra månader. Det har nu framkommit, bland annat genom deras ombud advokat Björn Hurtig, att information kommit till Regeringskansliet, i första hand från UD. Det har också framkommit att Säkerhetspolisen på ett eller flera sätt varit involverad. Frågan om ansvar ligger nu hos KU som ska granska ärendet närmare.

Med anledning av att Säkerhetspolisen involverats vill jag vidga frågeställningen något och fråga justitieminister Beatrice Ask vad hon fått för information i ärendet. Har du känt till detta, och vilka åtgärder har du vidtagit med anledning av att de tre svenskarna fängslades?

Det har även framkommit uppgifter om tortyr av dessa svenskar. Har du fått den informationen, och vilka åtgärder har du i så fall vidtagit?

Anf. 80 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att det är bra att KU granskar den här typen av ärenden som ju är mycket känsliga. Thomas Bodström har också ställt en skriftlig fråga om detta, och svaret på den är på väg.

Svaret på den nu ställda frågan är ja, jag fick information om att man från UD hade begärt hjälp kan man väl säga, eller stöd, från Säpo i en del frågor. Det var den information jag hade. Ingen information har kommit om att tortyr eller något sådant skulle ha förekommit. Ingenting har tytt på det. Ingen sådan information har kommit till Justitiedepartementet.

Det vi har blivit informerade om är att UD begärt att få viss hjälp av Säpo. Det har hanterats den vägen. Det är ju en vanlig ordning att man mellan varven hjälps åt i den typen av ärenden eftersom det kan vara svårt att komma fram eller kunna bistå på det sätt som kan behövas. Det är den information jag har fått.

Anf. 81 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Det var bra att vi fick bekräftat att Säpo fått i uppdrag att besöka svenskarna.

Av naturliga skäl, eftersom jag arbetat mycket med Säpo, vet jag att om det är något de gör så är det att med noggrannhet redogöra för omständigheterna i olika ärenden. Jag vet också att det kommer regelbunden information till Justitiedepartementet. För mig framstår det som fullständigt omöjligt att inte Säkerhetspolisen skulle ha informerat närmare om dessa mäns tillstånd, om hur de haft det och om de förhållanden som gällt. Därför vill jag fråga:

Är det inte så att Säpo trots allt givit information till Regeringskansliet och att frågan naturligtvis gemensamt beretts mellan olika departement? Borde det kanske ha funnits anledning att vidta betydligt hårdare åtgärder än de som vidtogs, åtgärder som dessutom vidtogs väldigt sent, först efter fyra månader?

Frågestund

Anf. 82 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Först vill jag rätta Thomas Bodström. Säpo hade inte fått något uppdrag. Säpo hade ombetts att bistå UD och hade tackat ja, eller vad man nu kallar det, till att biträda i den uppgiften, som ju från början var mer av konsulär karaktär. Det har man gjort. I samband med att man redovisat att man gjort det har man naturligtvis också gett annan information. Men som jag sade har det inte kommit någon information om att tortyr eller annat skulle ha förekommit.

Regional utveckling och tillväxt

Anf. 83 ANNIKA QARLSSON (c):

Herr talman! Jag har en fråga till socialminister Göran Hägglund, den här gången i hans egenskap av det statsråd som svarar på de övergripande frågorna.

För egen del har jag mitt hjärta i Västra Götaland, en av två försöksregioner i Sverige. Det är för att jag är född och uppvuxen där, men det finns också politiska dimensioner som gör att jag tar upp frågan här och nu. Vi kan se att det runt om i landet finns stora skillnader när det gäller behovet av arbetsmarknadspolitik, utbildningar, infrastruktur som vägar, järnvägar och bredband och också när det gäller förutsättningar för företag, alltså alla de verktyg som krävs för en bra utveckling och tillväxt.

För ett litet tag sedan kom Ansvarskommitténs rapport som har lett till mycket diskussion. Risken är att diskussionen fastnar i frågor som gäller gränser i stället för att handla om de viktiga saker som rör utveckling och tillväxt utifrån olika förutsättningar. Jag skulle därför vilja veta hur diskussionerna går i regeringen beträffande Ansvarskommitténs förslag.

Anf. 84 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Som Annika Qarlszon säger är det en viktig fråga som naturligtvis berör alla politiska partier. Jag tror att alla politiska partier har en egen process beträffande denna fråga, som ju inte är alldeles enkel att bedöma. Det fordrar ett noggrant övervägande och ett stort arbete som

respektive parti får göra. Naturligtvis sker det arbetet även i många andra sammanhang.

I regeringskretsen har vi fått information om Ansvarskommitténs utredning. Utredningen remissbehandlas nu, och en del följdarbeten har igångsatts, alltså extra utredningsarbete som krävs med anledning av betänkandet. Därefter blir det föremål för behandling i respektive politiskt parti och naturligtvis också i en mängd andra organisationer. Det hela knyts sedan ihop för att se om vi kan gå vidare med processen, som ju ytterst handlar om hur vi organiserar oss på ett så effektivt sätt som möjligt och så nära människor som möjligt.

Anf. 85 ANNIKA QARLSSON (c):

Herr talman! Jag tackar så mycket för svaret.

Från Centerpartiets sida har vi haft en lång process när det gäller dessa frågor och har landat i att det hela måste komma underifrån. Det är viktigt. Det handlar också om att föra ut det som i dag är ett statligt ansvar. Det är en av de viktigaste poängen med regiontanken.

Det är intressant att höra att diskussionerna gäller innehållet, för i mediedebatten har det enbart handlat om gränser. Det är, höll jag på att säga, en bisak. Det allra viktigaste är innehållet. Jag hoppas att regeringen tar fasta på det i sina diskussioner både inom regeringen och i de respektive partierna.

Anf. 86 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag delar helt Annika Qarlssons uppfattning att det viktiga är innehållet. Jag tror därför att det är viktigt att diskussionen först förs utifrån en principiell utgångspunkt: Hur ska vi fördela arbetsuppgifterna?

Ibland kan man få intrycket att själva poängen är att föra upp saker och ting till större regioner, medan Ansvarskommitténs idé snarare är att föra ned beslut längre ned och närmare människorna, någonting som jag tycker är en utmärkt idé. Men diskussionen pågår i politiska partier och runt om i Sverige och bör naturligtvis så göra under remisstidens gång. Sedan får vi se hur den politiska processen förs vidare.

Pensionärernas ekonomiska situation

Anf. 87 TOMAS ENEROTH (s):

Herr talman! Jag har en fråga till Göran Hägglund, som får figurera i talarstolen flitigt denna gång.

På DN Debatt kunde vi häromdagen läsa hur samtliga landets pensionärsorganisationer kritiserade regeringen väldigt hårt. De gjorde det för att de tycker att det är orättfärdigt att man sänker skatten för alla utom just pensionärerna. De kritiserade också regeringen för att man nu sänker pensionen för människor som är svårt sjuka och handikappade genom försämring av antagandeinkomsten. Det blir inte heller bättre av att finansminister Anders Borg i Veteranposten i långa ordalag lägger ut texten kring att det inte finns utrymme för några förbättringar av pensionerna de kommande åren. Detta sker i ett läge när regeringen för övrigt ge-

nomför ganska omfattande skattesänkningar för människor som har det gott ställt.

I partiledardebatten ägnade Göran Hägglund sju sekunder åt pensionärernas situation. Det var inte så mycket tid och engagemang åt en så pass stor och viktig grupp. Jag tänkte ge statsrådet möjligheten att här ge regeringens svar på två enkla frågor: Varför ska man undanta pensionärerna från de skattesänkningar som nu görs, och varför är det så angeläget att försämra pensionerna för svårt sjuka och handikappade människor?

Anf. 88 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag tackar Tomas Eneroth för frågan. Den förtjänar verkligen mycket diskussion. Hur säkerställer vi långsiktigt att vi kan trygga pensionerna för människor i vårt land när du och jag, Tomas, blir pensionärer? Detta gäller naturligtvis också dagens pensionärer.

Det som grundar pensionerna är att vi har en ekonomisk tillväxt, att vi har så många människor som möjligt i arbete. Det är det som säkerställer pensionerna för morgondagen.

Slutsatsen av det som vi kallar för jobbskatteavdrag är att det är ett skatteavdrag för den som har arbetsinkomster. Det innebär inte att pensionärer får en försämrad situation. Tvärtom är själva syftet att pensionärerna ska få en bättre situation genom att vi får bättre fart på svensk ekonomi. Vår avsikt är inte att försämra utan tvärtom att se till att vi kan säkerställa pensionerna för framtiden och se till att pensionärerna får en bättre situation också ur ekonomisk synvinkel.

Anf. 89 TOMAS ENEROTH (s):

Herr talman! Den enkla motfrågan måste då vara: Har samtliga landets pensionärsorganisationer fel? Det är ett unikt faktum att alla landets pensionärsorganisationer skriver tillsammans och hårt kritiserar regeringen. Gör de en felaktig bedömning? Vi förändrar nu skattesystemet och säger att vi ska dela in befolkningen i dem som arbetar och dem som inte arbetar i stället för att gemensamt och solidariskt finansiera välfärden och gemensamt få ta del av till exempel skattesänkningar.

Pensionärerna får vara med och betala det här, inte minst genom nu höjda trafikförsäkringspremier. Det är en smygskattehöjning som drabbar pensionärer och som de inte får någon fördel av på annat sätt.

Frågorna återstår: Varför undantas pensionärerna från skattesänkningen? Varför är det så angeläget att sänka pensionen för svårt sjuka och handikappade människor som har mist sin arbetsförmåga och inte har chansen att återkomma på arbetsmarknaden? Varför ska man sänka deras ålderspension?

Anf. 90 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Har landets samtliga pensionärsorganisationer fel? Gör de en felbedömning? Om Tomas Eneroth skulle gå tillbaka till de brev som skrevs till den tidigare regeringen tror jag att han skulle finna rader av exempel på påtryckningar från pensionärsorganisationer, legitima påtryckningar mot det politiska systemet för att få förbättringar. Självklart är det så att pensionärsorganisationerna har all frihet att driva på för sina medlemmars intressen. Det är deras uppgift.

Prot. 2006/07:126

14 juni

Frågestund

Vår uppgift är att göra en avvägning. Vi har för närvarande kommit fram till att det viktiga är att få fler människor i arbete. En annan viktig uppgift för oss är att förbättra villkoren för äldre som är i behov av boende, som är i behov av värdighet omkring åldrandet. Det satsar regeringen stora resurser på för att ta igen det som har gått förlorat under en lång följd av år tidigare. Det är den viktiga prioritering vi gör.

Miljö- och hälsokrav på nya besprutningsmedel

Anf. 91 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Min fråga vänder sig till jordbruksministern och handlar om giftet Signum, som bland annat sprutas på våra jordgubbar och som nyligen tillåts i Sverige. Det är ett ämne som inte har utvärderats ur miljö- och hälsosynpunkt. Det finns krav på att miljö och hälsa ska beaktas när det gäller livsmedel. Danska myndigheter har gjort en annan bedömning. Där är ämnet inte tillåtet, bland annat på grund av risken för fosterskador.

Anser ministern att tillståndet för det nya giftet är förenligt med kravet på att miljö och hälsa ska beaktas?

Anf. 92 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Jag tackar för frågeställningen. Jag förutsätter att ansvariga myndigheter har gjort eller kommer att göra de prov, utvärderingar och liknande som behöver göras för att vi konsumenter ska känna oss säkra i alla sammanhang när vi äter jordgubbar eller andra produkter.

Anf. 93 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Jag delar självklart ministrarnas uppfattning att myndigheterna ska göra dessa undersökningar. Men det som har kommit fram i det här fallet är att man i avvaktan på att utvärderingarna ska bli klara ändå ger tillstånd. Det är för mig ganska förvånande att man tycker att man inte behöver vänta eftersom det enligt lagstiftningen inte finns något krav på att vänta. Det är märkligt, och det är därför jag ställer frågan om ministern anser att tillståndet är förenligt med kravet att miljö och hälsa ska beaktas.

Anf. 94 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Frågeställningen rör sig om myndighetsutövning, vilken ska utövas av just myndigheterna och inte av regeringen. Därför är frågeställningen omöjlig för mig att besvara.

Förbättrat polissamarbete inom Europa

Anf. 95 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Herr talman! När vi nu äntligen har rivit gränserna mellan Europas 27 länder kan vi se en ökad rörlighet av människor. Det är jättebra. Men det är inte bara vi vanliga, hyggliga och skötsamma personer som korsar gränserna, utan också grovt kriminella: människohandlare, narkotikasmugglare, fotbollshuliganer med flera. Det finns många exempel på det. Förra veckan diskuterade vi frågan både i justitieutskottet och i EU-

nämnden inför justitieministrarnas möte i Luxemburg. Regeringen fick stöd av oss i alliansen för att driva frågan om ett förbättrat polisiärt samarbete. Tyvärr röstade Socialdemokraterna mot förbättringen, men i EU-parlamentet röstade man för.

Jag vill därför fråga justitieministern: Vad hände under minister-rådsmötet i Luxemburg? Kommer vi att få ett förbättrat polissamarbete, så att vi kan sätta stopp för de grovt kriminella personerna, och ett förbättrat informationsutbyte? Jag tänker på dna, fingeravtryck och fordons-uppgifter.

Anf. 96 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! I måndags fattade EU:s justitie- och inrikesministrar beslut om det så kallade Prümfördraget. Beslutet innebär en politisk överenskommelse som innebär att förslagen kommer in i EU:s rättsordning. Det rör sig om två typer av förslag. Den ena handlar om intensivare och effektivare informationsutbyte. Den andra handlar om polissamarbete.

Vad vi nu kommer att få är en möjlighet för Sverige att på egna villkor och utifrån den lagstiftning som den här församlingen bestämmer sig för be poliser från ett annat land att komma hit vid en särskild händelse för att tillsammans med svensk polis arbeta mot brottslighet. Vi har goda erfarenheter av den typen av samarbete. Svenska poliser åkte under fotbolls-VM ned till Tyskland och gjorde en bra insats tillsammans med tysk polis och andra för att se till att sportevenemangen kunde gå av stapeln i trygghet och på ett bra sätt.

Jag kan tänka mig att vi i Sverige skulle kunna hamna i samma situation och avser att lägga fram förslag till riksdagen som innebär en möjlighet för Sverige att också bjuda in poliser från andra håll när vi känner att det skulle ha ett mervärde.

Anf. 97 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för det. Det känns betryggande. För oss i justitieutskottet som har följt frågorna även under förra mandatperioden har det varit väldigt förvånande när Socialdemokraterna har motarbetat det förbättrade polissamarbetet.

(TALMANNEN: Jag vill markera att vi frågar om statsrådets tjänsteutövning, inte oppositionens.)

Jag vill fråga: Finns det som justitieministern ser det något hinder här i riksdagen under nuvarande förhållanden att få det förbättrade polissamarbetet om vi i Sverige begär det framöver?

Anf. 98 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag ser riksdagen som en möjlighet. Jag är alldeles övertygad om att vi alla vill se till att vi kan ha stora internationella idrottsevenemang och andra stora evenemang här i Sverige.

Vi vet att det finns de som vill använda de verksamheterna för att förstöra. De är ofta internationella kontaktnät med huliganer och andra som verkar. Det effektivaste sättet att förebygga den typen av incidenter som kan uppkomma eller våld är att man har kunskap. Kunskapen finns oftast hos den nationella polisen.

Jag tror att de flesta här i riksdagen så småningom kommer att inse värdet av att vi själva kan bjuda in och be att polisen hjälper till vid vissa evenemang. Det som är regeringens uppgift är att lägga fram ett sådant förslag som övertygar riksdagen om att detta inte innebär risk för att svenskar skulle hamna i konstiga situationer.

Min uppfattning är att dessa personer ska stå under ledning av svensk polis i alla typer av verksamheter. På det sättet tryggar man också att det är under svenska regler som ett sådant samarbete bedrivs.

Arbetsgivaravgifterna för småföretagare

Anf. 99 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Min fråga går till Maud Olofsson.

I går i partiledardebatten sade näringsministern följande: Min bild är att företagarna jag möter bara är nöjda. Hon möter bara nöjda företagare.

Företagarförbundet uttrycker sitt missnöje på följande sätt: Regeringens företagspaket innehåller inga presenter till landets småföretagare, tvärtom håller alliansen kvar vid sin höjning av arbetsgivaravgiften för småföretagare. Det är en höjning som Sveriges småföretagare redan rasar emot.

De företagare jag träffare understryker den bilden. Företagarförbundet har uttryckt detta genom bland annat Camilla Littorin. Hon säger att slopande av förmögenhetsskatten inte påverkar småföretagen. Arbetsmarknadsminister Littorin har sagt att höjningen kommer att bestå.

Min fråga till näringsministern är om hon kommer att driva frågan att sänka arbetsgivaravgifter för småföretagare ska verkställas.

Anf. 100 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Tack för frågan. När man ska göra en utvärdering av de åtgärder som regeringen har genomfört kan man gå tillbaka till de listor som alla företagare och organisationer lämnade innan valet.

När vi tittar på de listorna och jämför med det som regeringen har genomfört är väldigt mycket avprickat. Det gäller förlängd momsinförskattningsperiod, 3:12-reglerna, förmögenhetsskatten, sjuklöneansvaret, sänkta arbetsgivaravgifter i tjänstesektor och så vidare. Det gäller också förändrade anställningsformer, förlängd provanställning och förenklingar när det gäller säsongsanställning. Det är klart att man måste jämföra hela den listan med det som oppositionen erbjuder.

Jag tycker att företagargorganisationerna ska fortsätta att trycka på. De vet att de har sina vänner i regeringen. De vet att vi tänker fortsätta med att förbättra företagsklimatet. Skam vore det väl annars om man inte hittade nya frågor där man kunde utöva påtryckning mot regeringen och också debattera och framföra.

Anf. 101 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Med uttalanden som: De företagare som jag möter är mycket nöjda, kan man fundera på vilka näringsministern möter.

Regeringens så kallade satsning på småföretagare innebär att man har höjt arbetsgivaravgiften med upp till 18 procent, vilket i varje fall Företagarförbundet säger. Genom att ta pengar från småföretagen sparar regeringen 5 miljarder kronor. Det är precis lika mycket som den slopade förmögenhetsskatten kostar. Det är inte svårt att tolka det som att det är småföretagarna som får stå för finansieringen.

Den andra frågan till Maud Olofsson är: Finns det andra pålagor för småföretagare som Maud Olofsson planerar?

Anf. 102 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Vi ska göra det enklare, roligare och lönsammare att vara företagare i Sverige. Jag ägnar mig varje dag åt detta. Tittar man på den långa lista av företagsinriktade åtgärder som vi genomför gör vi det enklare, roligare och lönsammare att vara företagare.

Att avskaffa förmögenhetsskatten är ett sätt att finansiera de investeringar som behöver göras i landets småföretag. Erfarenheter från Finland visar att det är de små och medelstora företagen som tjänar på sänkning av förmögenhetsskatten.

Vi inför nu lärlingsutbildning. Vi har yrkespraktik så att företagen kan få betalt för det. Vi förenklar anställningarna. Vi förenklar regelverket när vi tar bort skyldigheten att anmäla lediga arbeten till arbetsförmedlingen.

Vi har en mängd olika förslag som gör det enklare för småföretagen. Jag kan försäkra Eva-Lena Jansson om att arbetet kommer att fortsätta. De småföretag som finns i landet kommer att känna en stor trygghet och tillfredsställelse.

Det visar också de nyföretagarsiffror som vi ser. Det är 11 procent i ökning eller till och med 11 ½ procent i ökning det första kvartalet. Det känns bra för en näringsminister att se det resultatet.

Jägares möjlighet till träning på skyttebanor

Anf. 103 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s):

Herr talman! Jag har en fråga till jordbruksminister Eskil Erlandsson.

Häromdagen gick det ut ett förslag till en förordningsförändring på remiss gällande blyammunition. I förslaget finns det bland annat regler för hur man ska ta hand om blyammunition på skyttebanor.

Det är regler som egentligen säger att man måste ha miljökulfång. Det är något som den stora majoriteten av landets skyttebanor inte kommer att ha råd med, och de kommer därmed att tvingas stänga.

Min fråga till jordbruksministern är: Hur tror du att det kommer att påverka säkerheten under jakten när jägarna inte har möjlighet att öva skytte på skyttebanor?

Anf. 104 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Tack för denna synnerliga viktiga frågeställning för alla de hundratusentals skyttar och jägare som finns i vårt land.

Avsikten med att skicka ut förslag på remiss är att få in synpunkter på vad människor, organisationer och intressen tycker. Därefter är det upp till regeringen att värdera de olika tyckanden som kommer in under en remissrunda.

Min förhoppning är att vi kommer att få in alla de tyckanden som kan finnas i det här avseendet. Därefter kan vi göra de avvägningar som måste göras i detta sammanhang såväl som i alla andra sammanhang.

Anf. 105 HELEN PETTERSSON i Umeå (s):

Herr talman! Det är bra att man skickar ut förslag på remiss. Men jag trodde att man försökte få dem så bra som möjligt redan innan man skickar ut dem i stället för att som här skicka ut brandfacklor.

Min fråga var hur jordbruksministern tror att det skulle påverka säkerheten under jakt om inte de 279 000 aktiva jägare vi har i dag får möjlighet att öva skytte på skyttebana. Den frågan fick jag inte svar på.

Anf. 106 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Jag tycker att svaret är givet i frågeställningen. Övning brukar ge färdighet. Det är självklart så också när det gäller vapen, jakt och skytte. Låt mig ändå konstatera att det i det här fallet som i så många andra fall finns motstående intressen.

Låt mig också konstatera att det i det här fallet finns alternativ som är möjliga att använda när vi talar om banskytte och träning. Det kanske det inte i alla fall finns vad beträffar den egentliga jakten. Där använder vi skotten till att döda och att döda snabbt. Så är inte fallet när vi talar om träning.

Pensionärernas skattesituation

Anf. 107 YLVA JOHANSSON (s):

Herr talman! Det debatterades tidigare här om pensionärernas villkor. Det finns 1,6 miljoner pensionärer i Sverige. De blir dessbättre allt fler.

Göran Hägglund svarade alldeles nyss på en fråga. Han sade: Vår uppgift i regeringen är att göra en avvägning. Vi har kommit fram till att pensionärerna ska betala högre skatt på samma inkomst än den som har lön och inkomst av tjänst.

Jag skulle vilja ställa frågan: Varför ska pensionärerna som på samma inkomst betalar högre skatt än den som tjänar pengar genom arbete – vi ser det tvärtom som att pension är uppskjuten lön, men regeringen har en annan syn – betala samma avgift i trafikförsäkringspremie trots att den ska användas för att finansiera sjukförsäkringen, som pensionärerna inte har rätt till?

Pensionärerna har inte rätt till någon sjukpenning. Ändå ska de betala den höjda avgiften samtidigt som de inte får del av skattesänkningen. Bilen är för väldigt många pensionärer oerhört viktig för frihet och oberoende.

Anf. 108 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Tack för frågan! Jag tror att mitt svar framgick tidigare. En av regeringens absolut viktigaste uppgifter är att få fler människor i arbete.

För den sakens skull använder vi en lång rad verktyg. Ett av dem handlar om att införa ett jobbskatteavdrag. Som man hör av namnet är jobbskatteavdraget till just för dem som arbetar. Detta spelar en roll om vi ska få en ekonomi som växer och en tillväxt i vårt land. Det är också det som säkrar dagens och morgondagens pensioner.

Jag är en stor vän av förbättringar för pensionärer, inte minst när det gäller de många kvinnor som utgör huvudgruppen av dem som vi kallar för garantipensionärer. Jag tycker att det finns en uppgift för regeringen att så småningom ta sig an den gruppen, för den behöver ett lyft.

Men i detta sammanhang handlar det om att säkerställa att fler människor kommer i arbete och att förbättra ekonomin. Då handlar det om arbete.

Anf. 109 YLVA JOHANSSON (s):

Herr talman! Det går ju bra för Sverige nu, och det är tack vare dem som är pensionärer i dag. De har jobbat och slitit och lagt grunden för det samhälle och den fantastiska ekonomiska utveckling vi har i dag.

Jag tycker att det är en märklig prioritering att man då inte ska ha råd att göra skattesänkningar för pensionärerna samtidigt som de ska betala samma skattehöjningar som andra trots att de inte får del av dessa skattesänkningar.

Jag skulle vilja fråga Göran Hägglund hur han ser på pensionärernas inflytande. När man talar om att få fler människor i arbete måste man också tala om dem som redan har arbetat och som har rätt att få en bra vård och omsorg, en hygglig pension och rimliga villkor också i dag.

På vilket sätt tänker Göran Hägglund kompensera pensionärerna för de försämrade villkor som de får i och med regeringens politik?

Anf. 110 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag är glad att Ylva Johansson tog upp vård och omsorg för pensionärerna. Det har varit ett långvarigt problem för många som accentuerades under Socialdemokraternas sista tid vid makten, bland annat vad gällde äldreboenden. Antalet äldreboenden i vårt land minskade med 18 000 trots tydliga löften från tidigare regering om fler boenden.

Detta är en av den här regeringens viktiga satsningar. Det handlar om fler boenden för äldre som behöver få den trygghet i sin tillvaro som det innebär att bo tillsammans med andra under visst överinseende av personal som kan vård.

Ylva Johansson tar upp pensionärernas inflytande och roll. Vare sig man har jobbat och bidragit under de år som har gått eller inte har man rätt till en värdig omsorg och en rimlig pension.

Regeringens uppfattning är att pension är någonting som vi säkerställer genom fler människor i arbete och en ökad tillväxt. Det är det som regeringen har fokus på.

Frågestund

Anf. 111 LAILA BJURLING (s):

Herr talman! Jag har en fråga till justitieminister Beatrice Ask. Det finns ett utkast eller ett förslag – jag vet inte riktigt vilken status det har – till en ny polisutbildning.

I utkastet eller förslaget finns inte längre några formuleringar om jämställdhet och förståelse för andra kulturer. Det finns inte heller längre med något om hatbrott, olaga diskriminering, hedersrelaterade brott, rasism, homofobi eller främlingsfientlighet som viktiga områden.

Däremot får trafikbrott och civilrätt större utrymme. Simkunskap förs också in som ett nytt ämne. Det är väl inget fel i det, men jag skulle ändå vilja fråga justitieministern om hon tycker att det är en riktig prioritering och om regeringen står bakom förändringarna.

Anf. 112 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Precis som Laila Bjurling blev jag förvånad när jag läste tidningsuppgifter om detta, som ju inte är ett politiskt beslut utan riktlinjer för uppläggning av utbildning. Jag har bett om förklaringar av vad detta står för. Jag har inte fått det färdiga svaret än. Men det snabba svaret har varit att man inte har tänkt ändra något på inriktningen, utan det handlar mer om hur man formulerar sig.

Det återstår att se vad som ligger i detta. Det säger sig självt att hatbrott, rasistbrott och så vidare är sådant som vi måste arbeta mycket med. Jag blev glad när jag i morse kunde läsa i tidningen att Stockholmspolisen gör en särskild satsning nu för att verkligen arbeta mot hatbrott över huvud taget. Man har sett till att man både dag och natt och vid vissa evenemang har poliser som har getts särskilda uppgifter på området.

Men jag tror också att det i polisutbildningen är viktigt att poliser får den värderingsgrund och de infallsvinklar som behövs för att hantera de här brotten i vardagsarbetet. Det är ju där man möter dem först.

Anf. 113 LAILA BJURLING (s):

Herr talman! Tack så mycket för det svaret, justitieministern. Min uppfattning, och jag förstår att vi delar den, är att det är glädjande att polisen i varje fall i Stockholm – det kanske förekommer på andra ställen också – lägger sig vinn om de här brotten. Min uppfattning är att det är ganska nyupptäckt hos polisen att hatbrotten har en sådan utbredning. Om man skulle ta bort de här skrivningarna i polisutbildningsförslaget tror jag att man skulle tappa fokus på de här frågorna igen.

Men av ministerns svar att döma förstår jag att det inte kommer att bli några försämringar på det här området i alla fall.

Anf. 114 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det är inte någon ny polisutbildning det handlar om, utan det handlar mer om riktlinjer för innehållet och hur man formulerar dem. Min synpunkt är att man inte kan minska på kunskaperna om detta. Man får försäkra sig om vilket innehållet i utbildningarna blir.

Hatbrotten är komplicerad brottslighet som är svårhanterlig. Det finns nog anledning att fundera över hur man ska arbeta med detta både i ut-

bildningssammanhang och i fortbildningssammanhang. Det finns en okunskap och en svårighet att hitta rätt metoder.

Det gläder mig att många polismyndigheter i dag arbetar mer med värderingsfrågor och etiska frågeställningar kring sitt arbete. De arbetar också med att utbyta erfarenheter med varandra när det gäller arbetsmetoder och taktik för att få lagföring av dem som begår den här typen av mycket allvarlig brottslighet.

Riskkapital till miljöteknikföretag

Anf. 115 MARIE WEIBULL KORNIA (m):

Herr talman! Jag riktar min fråga till näringsministern. Den handlar om riskkapital till miljöteknikföretag. Vi kan konstatera att många miljöteknikföretag har svårigheter att få riskkapital.

Den amerikanska ambassadören i Stockholm har initierat ett projekt och identifierat ett 30-tal små och medelstora företag inom miljöteknik, eller *cleantech* som det också kallas, som är intresserade av att matchas med riskkapitalister i USA. Dessa företag är kunskapsintensiva och har mångårig forskning och utveckling bakom sig. De sysslar med allt från vindkraft och vågkraft till solceller med mera.

Jag är övertygad om att utländska riskkapitalister som investerar i svenska *cleantech*-företag tillför företagen nödvändigt kapital. Så är det med största sannolikhet, och det är bra. Men det finns en fara för att dessa *cleantech*-företag under de närmaste åren kan bli uppköpta på den amerikanska marknaden. Det kan jag inte utesluta.

Min fråga till Maud Olofsson är om näringsministern ser en risk med att Sverige på detta sätt dammsugs på miljöteknikföretag.

Anf. 116 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Tack så mycket för frågan, Marie Weibull Kornias! Jag tror att det är positivt i grunden att det finns ett så stort intresse för Sverige i de här frågorna. Det finns ett vaknande och ökande intresse i Sverige, och det tror jag till en del är sprunget ur det internationella intresse som finns.

Ambassadör Michael Wood har gjort en fantastisk insats för att öka intresset i USA. Vi ser det också från till exempel Virgin Group, som jag har träffat. Jag ser också att andra länder visar det här intresset för Sverige.

Detta har gjort att också svenska investerare har fått upp ögonen. Konkurrens är alltid bra på det här området. Jag ser nu också att vi har en dialog med många fler investerare.

I vårpropositionen anslog vi pengar till miljöteknik och satsningar på det. Syftet är att försöka få ihop fler intressenter dels för att investera i ny teknik, dels för att komma ut på världsmarknaden och se till att vi får sälja miljötekniken. Jag tror i grunden att det är bra att det finns både nationella och internationella investerare på marknaden.

Anf. 117 MARIE WEIBULL KORNIA (m):

Herr talman! Jag tackar näringsministern för svaret. Det är intressant att se att konkurrens alltid är av godo och att svenska riskkapitalister nu i

dagarna inte bara fokuserar på IT-kommunikation och läkemedelsindustrin utan även ser möjligheten i dessa spännande företag. Det är viktigt. Vi i Sverige satsar stora summor på forskning och utveckling inom miljöteknik.

Några av de företag som den amerikanska ambassaden har identifierat finns till exempel med på Forska och väx lista och har fått medel därifrån. Vi måste värna om att alla de här satsningarna också gynnar Sverige och kommer Sverige till godo.

Anf. 118 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag tror också att det är viktigt att säga att just det internationella partnerskapet är intressant av ett annat skäl. Om vi kan teckna avtal med till exempel USA om olika samarbeten, vilket jag har förhoppningar om att vi ska kunna göra, kan vi också få den kunskap från USA som vi så väl behöver, nämligen kunskap om kommersialisering. Det är en brist i vårt land.

Vi träffade de kinesiska ledarna i helgen. Min motsvarighet i Kina uttryckte stort intresse för att samarbeta med Sverige just på miljö- och energiområdet utifrån ett klimat- och miljöperspektiv.

Vi får dessa frågor hela tiden. Jag tror att lilla Sverige kan göra stor skillnad om vi bara ser till att det är politiken, näringslivet och forskningen som sitter i framsätet och styr den här utvecklingen. Då kommer vi att skapa jobb och utveckling, vi kommer att tjäna pengar på detta och vi kommer också att rädda miljön. Det är viktigt att vi klarar av de här sakerna med de förutsättningar som vi har. Jag ser mycket positivt på det. Investeringsklimatet är väldigt gott just nu.

Anf. 119 TALMANNEN:

Därmed var dagens frågestund med regeringen avslutad. Vi tackar deltagande statsråd och ledamöter.

16 § (forts. från 14 §) Införande av trängselskatt i Stockholm (forts. SkU19)

Anf. 120 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag ställde några frågor i mitt inledningsanförande som jag inte tycker att jag har fått något svar på ännu. Jag tänker försöka grilla den borgerliga alliansen. Ni säger att ni minsann satsar på kollektivtrafiken. Läser man budgetpropositionen framgår det tydligt att ni utifrån en samhällsekonomisk analys har kommit fram till att ni ska satsa mer på väginvesteringar i framtiden. Vi har i andra sammanhang frågat vilka samhällsekonomiska analysverktyg som ni har använt för att komma fram till den slutsatsen. Ni fullföljer den här linjen vad gäller kollektivtrafiken i Stockholm.

Jag ställde en fråga i mitt huvudanförande. Ni säger att Stockholms stad nu har sagt ja till införandet av trängselskatter. Kringkommunerna sade nej. På valsedeln i Stockholm stod det att vi skulle använda pengarna till kollektivtrafik och vägar. Då hittar ni något slags kompromiss för att göra dem som bor runt omkring Stockholm nöjda. Ni säger att ni då

skippa kollektivtrafiken och satsa alla de här pengarna på vägar. Vad är det för logik som ligger bakom den tolkningen av resultatet av en folkomröstning där det stod någonting helt annat på valsedeln?

För säkerhets skull var jag inne och googlade på detta med kollektivtrafik. Det framgår tydligt på alla möjliga sidor att färdtjänst, riksfärdtjänst, skolskjuts, sjukresor och så vidare betraktas som särskild kollektivtrafik. Jag vill fortfarande få ett klart besked om hur ni resonerar när ni kommer fram till den ståndpunkten. Eftersom det är svårt att särskilja den typen av resor med taxi från andra kommer ni fram till slutsatsen att då får alla som reser med taxi vara med och betala. De remissvar som har kommit från ganska tunga remissinstanser varnar för att detta också kommer att belasta färdtjänstresenärerna.

Jag hinner kanske med en sista fråga också. Vad händer om man får en taxi som inte är en miljöbil? Ska de som reser med en taxi som inte är en miljöbil betala högre avgift jämfört med dem som reser med en vanlig taxi? Vet man det när den kommer fram?

Anf. 121 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! Det var mycket Peter Pedersen hade att komma med. Det var ingen substans i det. Han pratade om man ska betala annorlunda för en taxi som är en miljöbil. I mitt anförande sade jag att vi pratar om 60 kronor per bil och dygn. Jag har inte gjort någon utredning – det är jag inte kapabel att göra – av hur många resor en taxi gör per dag. Men jag hoppas för taxis skull att det är rätt många, och det tror jag att det är här i Stockholm. Om man slår ut det blir det inte några oerhörda summor. Det kan inte bli några stora summor som belastar färdtjänsten heller i och med att man använder taxi till båda delarna. Jag utgår ifrån att man gör det här i Stockholm också på samma sätt som man gör det där jag kommer ifrån.

Nu glömde jag vad du, Peter, frågade mig om, men det gör väl ingenting. Jag skulle däremot ställa en fråga tillbaka. I ditt anförande sade du att du var för ekonomiska styrmedel och för att trafiken ska bära sina egna kostnader. Varför röstade ni då nej till skatten på trafikförsäkringspremien?

Anf. 122 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag tänker inte gå på det enkla knepet. Svaret på det sista är väldigt enkelt. Vi anser att vi ska ha en generell välfärd i Sverige. Vi tycker att de som tar sig fram i trafiken och blir skadade där ska drabbas speciellt. Vi tycker inte heller att man ska drabbas negativt om man är överviktig, om man röker, om man sportar för mycket eller tillhör fel kön. Vi tycker att vi ska ha en generell välfärd.

Låt oss gå tillbaka till trängselskatterna. Jag konstaterade att i remissförfarandet skriver Stockholms stad och Stockholms läns landsting att ett undantag från trängselskatt för färdtjänst bör kvarstå eftersom ett borttagande leder till ökade kostnader för färdtjänsten. Du säger att det bara kostar en viss summa per dag. Men hur blir det om man använder färdtjänst varje dag? Det finns människor i det här landet som inte kan nyttja vanliga, allmänna kollektivtrafiken, som det heter om har en rundtur med fasta hålltider. Vi tycker att det är ett orimligt system om man, därför att man inte kan särskilja dem som utnyttjar taxi för privat bruk och dem

som använder dem för färdtjänst och skolskjuts, säger att man skippar undantaget för alla. Vore det inte lättare att säga att undantaget för taxi måste kvarstå till dess att vi har kommit fram till ett system som gör att vi kan kompensera dem som använder sig av taxi för skolskjuts, sjukresor, färdtjänst eller riksfärdtjänst? Det vore ett mer rimligt sätt att förfara.

Man säger att Lidingöregeln ska vara kvar, och sedan ska vi utreda den. Varför kan man inte låta undantaget för färdtjänsten vara kvar och utreda hur man kan skapa ett system där man kan särskilja dem som måste ta sig fram på det sättet eftersom de inte kan hoppa på bussen eller ta pendeltåget utan är hänvisad till färdtjänst? Det är inte rimligt att säga att det är en så liten kostnad så den får de betala. De ska inte betala mer än andra som väljer vanliga, allmänna kollektivtrafikmedel. Det är vår uppfattning. Jag vill ha ett svar på frågan varför ni har en annan uppfattning här jämfört med detta med bussarna där ni gör ett annat undantag.

Anf. 123 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! Taxibilar trängs lika mycket som vanliga bilar. Det här är en trängselskatt som vi tar ut. Det blir stora summor som vi får in om vi slår ihop alla taxibilar. De trängs, och det är en trängselskatt det handlar om.

Däremot har vi gjort en utökning. En funktionshindrad kan få ha två bilar i stället för en som i Stockholmsförsöket. Där har vi underlättat ordentligt. Det är många familjer som har två utrustade bilar.

Jag vill återkomma till att ni hakar upp er på detta. Det är inte några gigantiska summor vi pratar om när man slår ut det på alla. Det är inte en nyttjare av färdtjänst som får betala dessa 60 kronor varje gång. En taxibil används till flera färdtjänstresor samma dygn. Alla färdtjänstresor går heller inte genom tullarna. En del befinner sig innanför tullarna, och en del befinner sig utanför. Det är inte alla färdtjänstresor som går genom tullarna.

Anf. 124 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Det är en roman i kammaren som nu går mot sitt slut. Många är de debatter som förts här i kammaren kring trängselskatten i Stockholm. Det har varit motioner, interpellationer, frågor och debatter i samband med övriga debatter som till stor del har präglats av denna fråga. Tyvärr kan jag konstatera att debatten alltför ofta har förts på en nivå som inte ens skulle ha platsat på en nämnd ute i en kommun. Mot denna bakgrund är det skönt att vi nu börjar få se slutet på denna fråga.

Fru talman! Vi kan konstatera att en reglering av trafiken i Stockholms innerstad är nödvändig. Det motsättningarna tidigare handlade om var främst vem som ska besluta i frågan och hur den demokratiska processen ska gå till. Nu tar vi ett principbeslut inför framtiden, och samtidigt sätts en process i gång som verkar för att frågan ska kunna behandlas på rätt beslutsnivå. Den här typen av frågor bör principiellt avgöras lokalt och regionalt och inte centralt av riksdagen.

Nu är lagstiftningen sådan att vi måste ha den här beslutsgången som vi nu tillämpar för att nå det vi vill uppnå. Trängselskatten är ett bra styrmedel när det finns behov av att styra trafiken så att man uppnår en bra miljö med mindre buller, mindre utsläpp och mindre trängsel.

Vid en hearing som hölls här i riksdagen under förra mandatperioden och som handlade om buller och luftföroreningar kunde vi konstatera att två miljoner svenskar lever i miljöer där vägtrafikbullret har oacceptabelt höga nivåer. 840 000 svenskar har en bullernivå inomhus som är oacceptabel. 25 procent av våra barn bor i bullerutsatta lägenheter och 10 procent sover i bullerutsatta sovrum.

Behovet av att göra någonting åt trafikens skadliga effekter blir allt tydligare då vi har kunnat konstatera att barns förmåga till inlärning försämras vid höga bullernivåer.

När det gäller effekterna av luftföroreningar kan vi konstatera att där vi nu befinner oss, i Gamla stan, har risken att dö i lungcancer ökat med 50 procent under de senaste 25 åren enligt en utredning som Karolinska Institutet har gjort. Behovet av styrmedel för att skapa en bättre livsmiljö för dem som bor i storstaden är alltså stort.

Fru talman! Det försök med trängselskatter som genomfördes under 2006 visade att biltrafiken minskade med 22 procent och att koldioxidutsläppen minskade med 14 procent i innerstaden och med 2–3 procent i länet.

I omröstningen om försöket skulle permanentas röstade 51 procent för ett permanentande. Mot den bakgrunden är det naturligt att försöket nu permanentas från den 1 augusti.

En primär fråga vid införandet har varit vart inkomsterna från skatten ska ta vägen. Det har varit naturligt att destinera intäkterna till infrastruktursatsningar i Stockholmsregionen. Här finns ett stort behov inom kollektivtrafiken, här finns ett stort behov inom järnvägstrafiken och här finns det stora behov inom vägsektorn.

Oavsett vad man finansierar medverkar satsningen till en bättre total infrastruktur i Stockholmsområdet och därmed också till den kollektiva trafiken. Det bör i det sammanhanget noteras att 80 procent av kollektivtrafiken i Stockholm går på vårt vägnät.

Hur pengarna ska satsas blir en diskussion mellan Stockholmsregionen och staten. Det innebär att denna satsning dessutom aktivt bidrar till möjligheten att ett ekonomiskt utrymme skapas för exempelvis byggnationen av Mälartunneln – en mycket efterlängtd infrastrukturatsning för såväl Stockholmsområdet som landet i övrigt. Vi behöver alltså inse att alla infrastruktursatsningar i detta sammanhang är kommunicerande kär!

Fru talman! Det är bara bussar med en totalvikt över 14 ton och miljöbilar som undantas från avgiften. En diskussion har förts om avgiften ska gälla taxibilar och färdtjänstbilar, men även de bilarna bidrar till föroreningar, trängsel och buller, och de har därför inte undantagits från avgiften. En möjlighet är att taxi och färdtjänst kör med miljövänliga alternativ. Därigenom skulle man också kunna ha en lägre taxa än vad de övriga bilarna har.

Införandet av trängselskatter innebär alltså en extra satsning på miljöbilar. Det är något som bidrar till miljöns totala positiva utveckling. Vi ser i dag en ständigt ökad försäljning av miljöbilar. För riket var ökningen 32 procent under det senaste året. Det är en imponerande utveckling!

Fru talman! När jag läser reservationerna inser jag att vi egentligen är tämligen överens i sakfrågan. Det är bra, för den här modellen kan bli något av en riksnorm för andra tätorter som vill lösa sina miljöproblem. Göteborg kan vara ett exempel, och förmodligen finns det fler. Det gäller

dock att betona att initiativet till en sådan förändring måste komma från den lokala, regionala nivån.

Fru talman! Mot bakgrund av detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner i frågan.

Anf. 125 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Det känns skönt att höra att Centerpartiet står fast vid att detta är en fråga som det bör kunna beslutas om på lägre nivå. Men varför vill riksdagen då redan nu slå fast att alla pengar ska användas till väginvesteringar? Hur går det ihop med de fina ord som Jörgen Johansson nyss yttrade om att vi ser stora behov i kollektivtrafiken?

Anf. 126 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Som jag nämnde kan vi konstatera att 80 procent av kollektivtrafiken går på vårt vägnät enligt Stockholms regionplanekontor. Satsningar på vägnätet är kommunicerande kärl med kollektivtrafiken, järnvägssatsningar och liknande. Det är alltså svårt att säga att pengarna går till det ena eller det andra. Jag ser att det är en totalsatsning på hela infrastrukturen i Stockholmsområdet.

Det kommer att föras en dialog, och en uppföljning kommer att ske så småningom. Sedan får vi se var vi hamnar i slutändan, för vi är trots allt fyra partier. Det är ingen hemlighet att vi från Centerpartiet under förra perioden drev frågan att pengarna också skulle destinerats till kollektivtrafiken.

Vi har kommit överens om detta, och vi står fast vid den överenskommelse vi har gjort inom alliansen. Sedan får vi se vad uppföljningen framöver visar.

Anf. 127 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Givetvis kan man ju räkna på olika sätt, men jag har svårt att se det på något annat sätt än att de 25 miljarder som ska gå till Förbifart Stockholm är mer än de 15 miljarder som ska gå till Citybanan.

Jag hoppas att utvärderingarna kommer att leda till att alla de fina satsningarna på bussar som sattes in i försöket återkommer, för det hjälper inte att bussarna bara har vägar att gå på. Det måste faktiskt finnas bussar också.

Anf. 128 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Nu blandar vi och ger i finansieringskarusellen här. Vissa delar är regionala, vissa delar är kommunala och vissa delar är statliga. I detta fall samverkar ju satsningarna.

Den utredning och den förhandling som Carl Cederschiöld tittar på innebär att man ska ha en delfinansiering från regionen, och där kommer de här pengarna att finnas med. Vi får alltså se helheten i sammanhanget. Bussarna – till skillnad från vägarna – är ju inte en fråga för staten, utan det är en regional fråga rakt av. Kan vi få en ökad finansiering via trängselskatterna minskar vi naturligtvis belastningen på staten, och därmed kan vi göra större infrastruktursatsningar.

Anf. 129 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! Kommuniserande kär! – det är ju precis så det är. Kollektivtrafik och vägar hänger ihop. Men varför väljer då Centerpartiet att bara satsa inkomsterna på vägar?

Jag tycker att det är glädjande att Jörgen Johansson tycker att Stockholms stad och region ska ha ett avgörande inflytande över hur pengarna används. Det tycker vi också. Dock måste jag säga att jag är väldigt förvånad över att Centerpartiet inte respekterar folkomröstningens resultat. Ni är ju ett parti som värnar den lokala demokratin och det lokala självstyret, men man kan ju börja fundera på om det bara är läpparnas bekänelse eftersom ni inte lyssnar på vad man faktiskt sade i folkomröstningen. Stockholmarna tog väldigt tydligt ställning för att miljön i innerstaden måste förbättras. Ni sade i ert yttrande vid det förra tillfället att det är nödvändigt både med satsningar på kollektivtrafik och på övrig infrastruktur. Jag tycker att det är bekymmersamt att ni har gått ifrån den linjen.

Det blir mycket prat och lite verkstad när man pratar om lokal demokrati och sedan struntar i att en klar majoritet så tydligt röstade ja till trängselskatter. Stockholmarna är inte beredda att enbart betala för en utbyggnad av vägar. Man vill betala för en bättre miljö, och då vill man satsa på kollektivtrafiken och vägar tillsammans – därför att de är kommuniserande kär!, som Jörgen Johansson själv sade.

Ge mig alltså ett trovärdigt skäl till att ni har gått ifrån detta.

Anf. 130 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Birgitta Eriksson svarar egentligen själv på frågan. I och med att det är kommuniserande kär! innebär en satsning på vägnätet i Stockholm även en satsning på kollektivtrafiken. Det innebär också en satsning på järnvägstrafiken i Stockholmsområdet.

Som jag nämnde hade vi en annan viljeinriktning, men vi är i likhet med den tidigare regeringen flera partier. Vi kommer överens, och då är det detta som gäller under perioden. Vi har också sagt att vi kommer att följa upp denna satsning. Sedan får vi se hur vi går vidare.

Jag håller fullständigt med när det gäller den lokala förankringen och det lokala perspektivet. För att nå detta fullt ut måste vi ha en grundlagsändring, och det klarar vi inte av under den här perioden. Man har satt i gång processen, men att vi i det här skedet, med en budgetlag som gäller för Sveriges riksdag, helt och hållet ska avhända oss styrningen över dessa pengar ter sig något underligt. Därför har vi denna övergångslösning. Inför kommande valperiod får vi sedan se hur man löser detta. Men min uppfattning är att detta bör läggas på lokal och regional nivå.

Anf. 131 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik:

Fru talman! Jag saknar miljöambitionerna hos Centerpartiet i den här frågan. Ni har ju både miljöministerposten och infrastrukturministerposten – borde ni då inte ha lite större miljöambitioner? Det kan ju inte vara rimligt att tro att man kommer åt miljöhot och klimatförändringar genom att bara satsa på vägutbyggnader.

Det är också ett svek mot stockholmarna. Det är de som ska leva i den här miljön, och bygger man inte ut kollektivtrafiken blir det inget attraktivt alternativ för människor att ställa bilen. Det stora bekymret är alltså att Centerpartiet i den här frågan inte har vågat ha större ambitioner och stå på sig. Vi är där helt överens om att det ska satsas både på vägar och på kollektivtrafik.

Jag hade också förväntat mig att Centerpartiet skulle ha analyserat och läst på lite mer vilka åtgärder som skapar framgång. Det var väldigt tydligt i Stockholmsförsöket. Försöket i London City är ännu tydligare. Där har man också satsat oerhört mycket på kollektivtrafik, trafiksäkerhet, cykelbanor, miljövänliga bussar och så vidare. Detta gör att Londonborna i dag är väldigt nöjda med den oerhört mycket bättre miljön i Londons innerstad – precis som stockholmarna är.

Jag skulle alltså gärna vilja att Jörgen Johansson ger stockholmarna en vettig förklaring till att man tagit ställning på detta sätt.

Anf. 132 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Vi som har följt den här frågan under föregående valperiod ser en radikal omsvängning i debatten. Vi har en alliansregering som fullt ut ställer upp på att vi ska ha trängselskatter i Stockholm. De som följde debatten under den förra perioden trodde nog inte att detta skulle vara möjligt.

Jag hävdar att alliansregeringens ambition är att förbättra miljön för alla stockholmare. De siffror jag läste upp från Karolinska Institutets forskning talar sitt tydliga språk: Man kan inte bara låta detta vara, utan något radikalt måste göras. Jag hävdar alltså kraftfullt att sittande regering har en klar miljöambition. Detta handlar, återigen, om kommunicerande käril. Vi kommer att ha en avstämningsperiod och diskutera frågan, och satsningarna kommer att destinerar efter en dialog med Stockholms stadshus och regionen.

Anf. 133 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! För att det inte ska bli någon missuppfattning vill jag börja med att säga att det i grunden är väldigt positivt att samtliga partier står bakom ett permanentande av trängselskatten i Stockholm. Det är viktigt att slå fast.

Det vi diskuterar nu är att vi är några partier som tycker att man skulle kunna förbättra det liggande förslaget något. Då blir det så att vi diskuterar de enskildheter som finns.

Det är också viktigt hur man uttrycker sig. Centern har i andra sammanhang sagt att det som står i budgeten om att satsa mer på vägar än på till exempel järnvägar ska vi inte ta så hårt på, för man ska satsa på järnvägar också. Men väljer man att uttryckligen skriva att man ska satsa mer av de pengar som kommer in från trängselskatterna på vägar måste det betyda något.

Nu försöker Jörgen Johansson slingra sig och säga att det inte har någon betydelse, för det kommer ju att komma kollektivtrafiken till godo. Varför kan man då inte fullfölja det som stod på valsedeln och satsa på både vägar och kollektivtrafik? Är det kommunicerande käril slipper vi ju i så fall den problematiken. Jag vill markera att jag gärna skulle vilja att

alla pengarna gick till kollektivtrafik, men jag tycker att man ska följa folkomröstningsresultatet, och där står båda sakerna.

Jag har heller inte fått svar på om det är rimligt att vi inför en ordning som fördyrar för människor som måste resa med särskild kollektivtrafik, till exempel färdtjänst, jämfört med dem som kan resa med allmän kollektivtrafik. Är Centern berett att driva frågan och försöka hitta ett system som gör att man faktiskt kompenserar dem som inte har alternativet allmänna kollektivmedel utan måste resa med färdtjänst? Kan de på något vis kompenseras för den fördyring som Stockholms stad och Stockholms läns landsting lyfte fram i sitt remissvar?

Anf. 134 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Stockholmsregionen har problem. Vi som har följt Stockholmsregionen i några decennier kan konstatera att man har problem när det gäller vägnätet. Man har problem när det gäller kollektivtrafiken, och man har problem när det gäller järnvägen.

Kollektivtrafiken är till stor del ett regionalt ansvar. Vägar och järnvägar är i dag, enligt den praxis vi har, ett gemensamt ansvar. Man kan därför säga att är naturligt att anslå pengar till vägnätet. 80 procent av kollektivtrafiken går trots allt på vägnätet.

När det gäller färdtjänst och taxi var jag själv något frågande inledningsvis. Men färdtjänst och taxi bidrar ändå till trängsel, föroreningar och buller. Även här är det önskvärt att styra över vagnparken till miljövänliga fordon. Det är en målsättning.

Som tidigare talare var inne på är färdtjänstkostnaden utslagen på färdtjänsten en tämligen ineffektiv verksamhet om det här får ett stort ekonomiskt genomslag. Det är en tämligen ineffektiv verksamhet man i så fall bedriver, och jag tror att man överdriver problematiken. Jag tror att de positiva effekterna trots allt överväger.

För att återgå till den förra frågan gäller det också här att ta hänsyn till folkomröstningarna. Som tidigare sades har vi ett resultat inne i staden och ett annat i omlandet. Här gäller det att väga och lyssna på hela regionens befolkning.

Anf. 135 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag har fortfarande inte förstått logiken när man säger att om vi gör en mix, säger ja till trängselskatternas införande och säger att vi använder pengarna till vägar, så har vi löst alla problem. Jag förstår inte den logiken eller på vilket sätt man gör dem som bor i utkanten av det vi från landet kallar för Stockholm mer nöjda. Jag tycker att man borde göra båda missnöjda med den lösningen.

Det är alltid en fråga om kompromisser. Man kan säga att alla bilar bidrar till trängsel. Alla som kör omkring bidrar. Det optimala vore i så fall att lägga en straffbeskattning på samtliga motordrivna fordon som rullar fram på hjul på våra vägar. Vi är medvetna om att det krävs någon typ av kompromiss. Det är därför det är någon slags begränsning för miljöbilsalternativet. Om alla kör miljöbil har vi åtgärdat miljöproblematiken till stor del men vi har fortfarande en lika stor trängsel.

Det är alltid fråga om en avvägning. Men vi tycker att det är något nonchalant att säga att det är ett så litet problem och ineffektiv verksamhet, eller hur Jörgen Johansson uttryckte det. Men när det gäller de män-

niskor som inte har alternativ, som inte kan välja mellan att ta pendeltåget eller bussen utan är helt och hållet hänvisade till att åka färdtjänst med taxi, tycker jag att det är något nonchalant att säga att det är ett så litet problem att de får bära den kostnaden.

Den fråga jag inte riktigt hann med till Moderaterna förut var: Ska man som beställare av färdtjänst kunna säga att jag kräver att det ska vara en miljötaxi som kommer, för jag har inte lust att betala mer? Ska vi, i övergångsskedet åtminstone, ha en ordning där man beroende på vilken taxi som rullar fram får betala helt olika avgifter för samma service? Jag tycker att vi måste hitta en lösning på det problemet så att ingen ska behöva känna sig missnöjd med det system som vi nu inför och som i grunden är bra.

Anf. 136 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag håller med om att det här inte löser alla problem, tvärtom. Det finns mängder med problem kvar vad gäller trafiken i Stockholm. Det här är en del i det åtgärdsprogram man från statens sida kan bidra med.

Vad gäller att begära fram en miljötaxi tycker jag inte att det är fel. Jag tycker också att man så att säga ska sätta tummen på näringen som sådan, att den inte ska smeta ut en extra inkomst på samtliga bilar. Det blir en överdebitering för miljöbilarna i sammanhanget. Jag tycker helt klart att man ska begära att få en miljöbil fram till sin port när man ska åka för att på det viset också öva påtryckning på taxi och färdtjänsten att de ska gå över till miljöbilar.

Sedan är det precis som du själv svarade på vad gäller miljöbilarna, de bidrar till trängseln och de bidrar till buller. Därför är den här tidsperioden också insatt.

Anf. 137 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Det har varit en intressant debatt hitintills. Jag avviker från de tidigare talarna genom att jag är bosatt i den här regionen sedan 28 år tillbaka. Jag har dock i hela 33 år bott utanför regionen och har erfarenhet även därifrån.

Innan jag går in på mitt huvudanförande skulle jag vilja börja med att rikta mig till några av de tidigare debattörerna.

Så utomordentligt bra som den här skatten är i Stockholm skulle jag vilja säga till Birgitta Eriksson att för den händelse Göran Johansson i Göteborg inte har lyssnat på debatten tycker jag att du ska ringa till honom omedelbart och tala om alla de fantastiska fördelar som skatten innebär. Han har telefonnummer 031-61 10 00. Han kommer att bli jätteglad för de här upplysningarna.

Peter Pedersen kan ringa till kommunalrådet Robert Mörk på 0586-481 00. Det är också fantastiskt bra att göra någonting åt koncentrationen i Degerfors som kan inträffa när det är fotboll eller något sådant. Ni kan säkert ta idén från Stockholm och införa den.

Helena Leander inte minst bör ringa till Gunnar Hedberg, kommunstyrelsens ordförande i Uppsala, och tala om vilka fantastiska förtjänster det här har. Ni kan stänga den nya vägen utanför Uppsala som har byggts till hundra procent med statsmedel så kommer du att uppleva hur många

fler människor som kommer att åka kollektivt i Uppsala, för det var det du sade. Han har telefonnummer 018-727 00 00.

Fru talman! Det är en allvarlig fråga som vi diskuterar nu, och jag ska ställa frågan så här: Hur ska vi få en fungerande trafik i Stockholmsregionen? Det är den viktiga frågan. Den kan man inte slarva ifrån sig på något sätt.

Som jag ser det är införandet av den trängselskatt som vi nu står inför en del i en stor trafiklösning. Vi har haft andra trafiklösningar. Jag vet att det finns en del i denna kammare som inte gillar att jag tar upp Dennisöverenskommelsen. Jag kommer säkert att få kritik för det. Men det var en sammanhållen trafiklösning som tog slut ungefär 1994 därför att de politiska partierna Folkpartiet, Socialdemokraterna och Moderaterna inte kunde hålla samman kring den. Det blev ingenting.

Sedan har vi haft tolv år, fru talman, där absolut ingenting har hänt. Små delar av Dennisöverenskommelsen har genomförts, Södra länken och Årstabron. Jag glömde den förut. Norrut har det inte hänt någonting annat än att köerna har blivit mycket längre. Den här staden har ökat med ungefär 100 000 invånare, i regionen med nästan 200 000 på de tolv åren.

Alla vet att jag inte har varit någon förespråkare isolerat för den form av trängselskatter som nu införs. Däremot har Folkpartiet och jag alltid stått för vägavgifter i den andra formen. Man kan se detta som en del i ett stort paket, och jag ser det ungefär som Jörgen Johansson sade tidigare, att man måste göra många olika saker. Man måste se till att hela systemet fungerar, med vägar och med järnvägar.

Under de tolv år som vi senast har upplevt är det klart att vi har fått otroligt lite trafikinvesteringar, framför allt till järnvägen. I den här regionen, om man tar med hela länet, bor ungefär 20 procent av Sveriges befolkning. Det är ganska mycket. Om man år efter år bara får 5–8 procent av trafikinvesteringarna får det förödande konsekvenser på lång sikt.

Stockholm är också väldigt speciellt. Öster om Slussen går nästa bro i S:t Petersburg. Går man västerut förbi Essingeleden får man åka till Strängnäs för att hitta nästa bro över Mälaren. Det gör att man måste få förståelse för dem i Stockholm, och dem tillhör jag, som säger: Vi kan inte bara göra en sak. Vi kan inte bara ha den här Perssonpengen, som jag brukar säga – den som Miljöpartiet drev igenom för att Göran Persson skulle få sitta kvar 2002 – vi måste göra många olika saker.

Vi måste satsa på järnvägstrafiken, fler spår än vi fick 1875. Vi måste bygga Citybanan, och vi måste göra den finansierad, inte ett sådant avtal som ingicks tidigare, där det var ett underskott på 6–8 miljarder. Det kan inte stockholmarna ta själva. Jag håller helt med Peter Pedersen där, i en interpellationsdebatt som vi hade.

Det måste vara samma villkor när det gäller spårinvesteringar i Stockholm som det är i hela övriga länet. Vi kan inte klara detta ensamma i regionen. Jag kan inte gå till val, ingen här kan gå till val och säga att vi tar pengarna från landstinget och de sjuka i det här länet. Det går inte. Då blir man inte omvald. Det kan ingen göra. Därför måste ett villkor vara att det ska vara samma villkor för trafikinvesteringar i spårtrafiken i Stockholms län som det är i övriga delar av landet. Då kommer vi att få en Citybana precis som man kommer att få en god trafik i Göteborg, som man nu planerar för, precis som man gör genom Malmö. Det ska vara samma villkor.

Nu diskuteras det väldigt många olika detaljer i det här regeringsförslaget. Jag kommer inte att gå in på det. Man kan, som inom det lilla parti som jag tillhör, säga som så att vi accepterar det som föreligger nu, för går man in och rör i detta rör man upp så många olika saker. Det finns många olika saker som jag också skulle vilja ändra på, som många andra partikamrater inom Folkpartiet skulle vilja ändra på. Jag är säker på att det är så inom alla partier. Jag tycker att jag har hört att man skulle vilja ändra på olika saker, till exempel om taxi ska vara ett kollektivt trafikmedel eller inte. Det kan man ha olika synpunkter på.

Framtiden får utvisa om det var ett bra beslut. Jag tycker att man inte ska se detta som skrivet i sten. Man får väl se och hoppas att det finns en förnuftig regering och en förnuftig opposition som efter ett tag omprövar beslutet.

Vad vill Folkpartiet i grund och botten när det gäller miljöstyrande avgifter? Vi får reda ut den väldigt viktiga frågan, eftersom vi har framstått som motståndare till dessa områdesavgifter, som jag kallar trängselskatten. Det kan man skratta åt. Men man måste ha klart för sig att när Sören Norrby i mitten av 1970-talet, efter en motion från 1968, ledde det som hette Miljökostnadsutredningen föreslog han just de här sakerna, att vi ska ta ut avgifter på vägar bland annat. Han ledde senare Sjöfartskostnadsutredningen.

Där finns samma princip. Helena Leander och jag har diskuterat detta. Jag står alltså bakom den princip som vägledde både Sören Norrby och Dennispaketet, det vill säga att vi skulle ha haft olika avgifter.

Vi har hört många siffror i dag. Låt oss titta på vad Dennisöverenskommelsen skulle ha betytt för antalet fordon i Gamla stan. Det har minskat med 25 procent. Men med vägkostnadsavgifterna från 1991/92 skulle trafiken i Gamla stan ha minskat med 40 procent. Vi vet inte om det skulle ha blivit så, men det är den siffran som står angiven. Det finns många andra sådana siffror.

Fru talman! Det tidigare skatteutskottet besökte också London. Det är inte så många i det nuvarande skatteutskottet som var med då. Då fick vi ställa frågor till *London transportation authority* och Englands transportdepartement. De flesta frågor var mycket inställsamma, men det gick också att ställa frågorna på annat sätt. Har den totala mängden energi – bensin – minskat i London tack vare trängselavgifterna? Åtminstone på den tiden fick vi svaret att inom den region det var fråga om hade bensinförbrukningen minskat med mellan 15 och 20 procent. Det är jättebra. En mil utanför hade den minskat med 4 procent. Men ännu längre utanför – folk körde längre eftersom de tyckte att det var besvärligt med avgifterna – hade bensinförbrukningen ökat med 15–20 procent. Då var befolkningsökningen borträknad.

Tyvärr, fru talman, är detta ett av problemen vi står inför nu med de nya trafikavgifterna. Det syns på ett speciellt sätt. Folk är dessvärre beredda att köra långt. Vi kan se det på bilburenheten när det gäller de stora köpcentrumen Sickla, Arninge och Barkarby. De hade ett uppsving under denna period. Många människor tyckte att det var besvärligt att köra till andra ställen och betala dessa avgifter.

Denna verklighet – hur folk betar sig – kommer man inte ifrån på det sätt som avgifterna har lagts upp. Folk tycker att det är besvärligt. Jag förstår att det inte spelar så stor roll i många andra delar av landet om det

kör många människor till Barkarby stormarknad eller Arninge köpcentrum. Men vi måste konstatera att alla dessa bilar som kör dessa mil extra också drar bensin.

Fru talman! Det finns mycket mer att säga om denna proposition. Jag accepterar denna därför att den ingår i en stor helhet. Jag ser fram emot att vi under den här mandatperioden – i motsats till tidigare mandatperioder – kommer att åstadkomma ett mer fungerande Stockholm, Sveriges huvudstad. Vi är väldigt beroende av att Sveriges huvudstad fungerar bättre än den har gjort under de senaste åren.

Det är inte bara Socialdemokraternas fel. Det vill jag gärna säga. Vi har i alla partier ett ansvar för att vi får ett bättre fungerande Stockholm. Oavsett var vi bor vill vi visa upp ett vänligt och framkomligt Stockholm, där bussar går rätt och tätt. Det är viktigt för hela landet, precis som vi vill att Göteborg, Malmö och andra orter också ska fungera. Då har vi i trängselskatten en bit i det här pusslet.

Anf. 138 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Vad tycker egentligen Folkpartiet om den här frågan? frågade Gunnar Andrén. Jag vet inte om det blev så mycket klarare. Det känns som om Gunnar Andrén talade emot den trängselskatt som nu ska återinföras och för någon sorts vägavgifter, som var aktuella någon gång långt innan jag kom in i riksdagen. Gunnar Andrén får gärna berätta mer om dem.

Jag blir däremot glad av att höra Gunnar Andréns stora utfall mot externhandel. Jag ser fram emot att Gunnar Andrén kommer att ha kontakter med sina kolleger i Stockholm för att minska externhandelsetablering. Det är faktiskt bättre att människor handlar där de bor. Något som jag tycker är intressant och såg i en artikel i Ekonomisk Debatt häromdagen var att när man studerade trängselskattens effekter på detaljhandeln såg man en svag tendens till att de som bodde utanför tullsnittet hade handlat mer i externa köpcentrum, men de som bodde innanför tullarna hade å andra sidan handlat mer inne i stan. Det måste vara en fördel.

Var ska vi nu ha dessa trängselavgifter eftersom de är så bra? Då kan jag glädja Gunnar Andrén med att Miljöpartiet absolut tycker att trängselavgifter kan vara en bra idé även i Göteborg och Malmö. Även i Uppsala har vi lokalt i Miljöpartiet diskuterat om det kunde vara en idé, men det är lite oklart. På något sätt måste det vara en hyfsat stor stad för att det ska löna sig att sätta upp ett system med trängselskatter. Vi är inte riktigt säkra på att Uppsala är riktigt så stort. Däremot kan jag med en gång säga att Degerfors inte är en sådan stad – utan att jag har pratat med Miljöpartiet i Degerfors.

Sedan var det frågan om vägar för sakens egen skull. Om det är ont om broar i Stockholm måste man bygga fler. Om Stockholm inte har fått nya vägar på ett tag måste fler byggas. Men frågan är om man ska bygga vägar för sakens skull om de ändå inte kan motverka trängseln.

Anf. 139 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Det var många frågor. Den viktigaste frågan är vad jag och Folkpartiet tycker. Ja, man får ibland gilla läget. Vi har inte det läge vi hade 1991. Titta på vägavgifter. I vårt partiprogram står det att det ska vara lokalt beslutade vägavgifter. Det står vi för, och det är det vi skulle

Prot. 2006/07:126

14 juni

*Införande av
trängselskatt i
Stockholm*

vilja ha. Men det finns inte sådana nu. Då måste vi förhålla oss till ett annat förslag. Då får vi gilla det också, fastän vi tycker att ett annat förslag skulle vara bättre.

Alla partier har lite olika synpunkter på olika detaljer. Om vi hade fått bestämma hade det inte blivit detta förslag. Nu får vi gilla förslaget. Det är Folkpartiets linje i frågan. Vägavgifter – ja. Trängselavgifter – nej. Nu får vi ta det i den form som finns här nu. Det är det beskedet jag kan ge.

Det är viktigt att understryka att det inte är bara Sveriges riksdag som ska besluta om detta. Vi har varit tydliga med att vägavgifterna ska bestämmas lokalt. Kommunerna måste samverka med andra kommuner också. Därför tycker jag inte att Göteborg ska införa detta om man inte får acceptans från andra kommuner runt om. Sveriges riksdag borde inte besluta om ett införande av detta.

Fru talman! År 2004 fanns det en motion från en dåvarande vänsterpartist, som just föreslog att besluten ska ske lokalt och inte i Sveriges riksdag. Jag stod i denna talarstol och var beredd att yrka bifall till den motionen. Då förhindrade Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna detta, bland annat genom ett ordförandeinitiativ i sista sekunden. Så gick det till på den tiden. Vi kunde ha fått ett helt annat utslag. Det hade funnits enligt mitt förmenande en majoritet om Vänsterpartiet i det läget hade följt sin egen motion.

Anf. 140 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Jag var inte med på den tiden. Jag har svårt att tänka mig att Miljöpartiet skulle vara emot lokal beslutandemakt över trängselavgifter. Tvärtom tycker vi att det är en självklarhet.

Jag sade tidigare att vi vill ha trängselavgifter i Göteborg och Malmö. Det är vad våra partier driver i Göteborg och Malmö. Det är ett initiativ som ska komma därifrån.

Jag blir fortfarande inte riktigt klok på vägavgifterna, vägtrafikavgifterna eller vad de hette. Det var inte nog med att de skulle beslutas lokalt utan det var också någon annan skillnad som gjorde dem så ofantligt mycket bättre än trängselavgifterna. Jag vill höra av Gunnar Andrén vad det är som gör att vägavgifter är bra men trängselavgifter är dåliga.

Anf. 141 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Det som har varit kan beskrivas på olika sätt. Låt mig ändå notera att ledamoten var från dåvarande Vänsterpartiet och är numera en miljöpartist här i riksdagen. Ni är konsekventa i ert ställningstagande därvidlag. Det är vi också.

Vägavgifter har precis samma funktion som i Europa. En avgift tas ut för att få köra en viss väg eller viss bro. Det finns i USA. Man kan till exempel köra igenom Lincolntunneln på Manhattan. Det är vägavgifter.

Trängselskatter är något annat. Det är en områdesavgift. På många håll inom ett område finns ingen trängsel. Det är sanningen. Det finns ingen trängsel på vissa punkter. En vägavgift är destinerad. Jag ser en stor skillnad, och jag är skeptisk till trängselskatter eller trängselavgifter. Men jag accepterar att om man kommer överens om en trängselavgift lokalt ska man få besluta detta. Det är dock ingenting som Sveriges riksdag bör besluta om att införa i till exempel Degerfors.

Anf. 142 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag tror att det socialdemokratiska kommunalrådet Robert Mörk kanske kommer att ringa till mig och tala om hur bra det är att Degerfors nämnts så ofta i dagens debatt. Det är ovärderlig reklam för en liten ort.

Faktum är att vi i Vänsterpartiet i vår kommittémotion med anledning av propositionen om trängselskatt tycker att riksdagen ska besluta om ett lagförslag som möjliggör för kommunerna att i framtiden själva få avgöra om de ska införa trängselavgifter. Det ska inte vi sitta här i Stockholm och bestämma. Om Degerfors vill göra det ska de alltså själva få besluta om det, på precis samma sätt som vi tycker att stockholmarna och göteborgarna ska bestämma det på egen hand. Det är en rimlig ståndpunkt.

Jag tycker ändå att Gunnar Andrén intar en resonerande hållning. Man kunde skönja en viss självkritik när han sade att det finns vissa saker som har diskuterats internt och som skulle kunna göras bättre. Jag hoppas att det anslaget kan finnas hos resten av den borgerliga alliansen, för det vore synd om vi fick en diskussion om att ett antal människor, till exempel funktionshindrade, uppfattar att det här är en lösning som inte har tagit hänsyn till deras krav. Vi kan inte i alla andra sammanhang stå och prata om alla människors lika värde men när det handlar om att införa trängselskatt säga att det är ett litet problem att det blir lite dyrare för några, att vi inte behöver bry oss så mycket om det.

Om undantaget för miljöbilar gäller i bara fem år kanske man kan tvinga fram en miljöbilstaxi under den kommande femårsperioden. Men vad gör man sedan? När undantaget tas bort kommer det relativt sett, om inget görs, att bli dyrare för de människor som är hänvisade till färdtjänst jämfört med för dem som kan ta pendeltåget eller bussen.

Jag uppskattar den ton av lite ödmjukhet som Gunnar Andrén nu slår an, att man kanske inte har kommit med det absolut bästa förslaget utan att det kan förbättras något för vissa grupper.

Anf. 143 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag tror att det inte bara inom alliansen utan också i övriga partier finns en bestämd ambition att detta ska vara den sista skattedebatten i det här ärendet. Nästa debatt ska vara en grundlagsdebatt där vi för ned beslutandemöjligheterna till kommunerna, så att vi inte ska behöva besluta sådana här saker i riksdagen. Att detta är fel forum för den typen av beslut kan vi säkert vara ense om.

Grundlagsberedningen har fått i uppdrag att titta på detta, och jag är övertygad om att det kommer att genomföras. Det kommer nog inte att vara något problem, utan det är en fråga om vilja. Här tror jag inte att det finns några som helst partipolitiska skiljelinjer.

Sedan tycker jag absolut inte att man ska säga att detta är det perfekta förslaget. Det tycker inte jag att det är. Det är en kompromissprodukt. Man kan verkligen diskutera olika enskildheter i förslaget. Detta har gått från att vara en miljöfråga till att i hög grad bli en finansieringsfråga. Jag tycker att det är skadligt för hela frågan att man har kommit att se den på det sättet. När frågan kom fram 2002 var den i hög grad en miljöfråga. Nu har den kommit att ingå i ett större paket där det i första hand handlar

om hur man ska få pengar för att finansiera det ena eller det andra, och det är en annan sak.

Att det sedan också blir miljöeffekter tycker jag är bra. Jag tror att enigheten i denna kammare är ganska stor om att vi behöver ett renare och mer framkomligt Stockholm som vi kan visa upp för våra egna medborgare runt om i landet och inte minst för turister som kommer från andra länder.

Stockholm ska vara en fin huvudstad för hela landet.

Anf. 144 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag har egentligen ingen fråga. Jag kan bara konstatera att det nu har skett en fantastisk utveckling på en rad områden. Inte just Gunnar Andrén men andra debattörer på den borgerliga kanten var ju tidigare väldigt aggressiva och negativa till att man faktiskt kan använda ekonomiska styrmedel i positiv riktning vad gäller miljöfrågor för att skapa större utrymme och förbättra för dem som går och cyklar i stan. Det kanske också manar till eftertanke på andra områden, att man kan göra viss försöksverksamhet som man, om det får ett bra utfall, sedan kan dra nytta av i andra delar av landet.

Det vi nu är överens om är att det är rimligt att beslutanderätten ska vara lokal. Jag vill då framhärda med kritiken att det är något trist att man inte följer folkomröstningsresultatet och det som stockholmarna har sagt, nämligen att pengarna ska användas till kollektivtrafik och vägar. Jag skulle gärna vilja säga att de bara ska gå till kollektivtrafik, för det är det som jag tycker att man ska satsa på. Men jag tycker att man ska följa folkomröstningsresultatet här i Stockholm, och det är att pengarna ska gå till vägar *och* kollektivtrafik.

Jag konstaterar att regeringen nu har sagt att pengarna bara ska gå till vägar. Man försöker sedan slingra sig genom att säga att det också kommer att leda till att kollektivtrafiken får sina pengar. Men om det nu är så, varför törs man i så fall inte använda båda begreppen, precis det som stod på valsedeln?

Anf. 145 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! På den valsedel som jag använde när jag röstade nej stod inte den saken, kan jag tala om. Det fanns alltså olika sorters valsedlar. Jag tillhör Stockholms län.

Jag kan också vara kritisk mot detta, men utan att veta säkert tror jag att en anledning till att man sagt att pengarna bara ska användas till vägar är att det kan ha funnits en misstro mot sättet att fördela pengar. Man kanske trodde att man inte skulle få några pengar alls till vägtrafiken. Detta är mer en hypotes. Erfarenheten i Stockholms stad och Stockholms län under en lång följd av år är att det inte har flödat av statliga bidrag till vägutbyggnader.

Totalt sett, fru talman, är det viktiga när det gäller finansieringen att vi får mer trafikinvesteringar, att 1875 års tåglinjer byggs ut och helst också att vi får en ny väg som kanske kommer att kosta 20–25 miljarder, så att man inte behöver köra två kilometer från Sergels torg för att kunna köra mellan Norrköping och Uppsala. Det tror jag skulle vara väldigt bra om man slapp. Det här kommer att kosta stora pengar. Det viktigaste är

att vi får fram de pengarna. Detta kommer att ta tid, och trängselskattpengarna kommer inte på långa vägar att räcka till så stora projekt.

Peter Pedersen och jag har diskuterat det tidigare och är överens om att det behövs andra åtgärder. Det hoppas jag att vi kan fatta beslut om i större enighet, för jag har möjligen förnummit en ny attityd till denna regions betydelse för att hela landet ska få ett bra system när det gäller framför allt tågtrafiken. Det är inte bra som det är på Stockholms central i dag.

Anf. 146 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag yrkar från kristdemokratisk sida bifall till utskottets förslag till beslut i skatteutskottets betänkande 19 om införande av trängselskatt i Stockholm och därmed avslag på de fyra reservationerna.

Ledstjärnor för Allians för Sveriges arbete med denna proposition har varit fyra: för det första att göra uppbördssystemet mer användarvänligt, för det andra att bättre avväga och finna mer rimliga nivåer vad gäller tilläggsavgifterna per dag och även månadsvis, för det tredje att underlätta administrationen och för det fjärde att minska kostnaderna för Skatteverkets hantering av trängselskatten.

Fru talman! Avgörande för införandet av trängselskatt inom Stockholms stad har för det första varit omfattningen av trafiken och miljöolägenheterna i innerstan och för det andra de lokala folkomröstningarna. En folkomröstning var i Stockholms stad och 14 ytterligare i kranskommunerna.

I Stockholms stad, Solna är förvisso en stad, röstade en majoritet, 51 procent, ja till ett bibehållande av trängselskatten.

Det vi måste göra här i vår riksdag är att förhålla oss till inte en utan till 15 olika folkomröstningar angående trängselskatten, en i staden och 14 i kranskommunerna runt om i länet. Det har självfallet inte underlättat hanteringen. Inflytandet även från Stockholmsregionen har varit en viktig sak att ta hänsyn till. Skulle man strikt matematiskt lägga samman det antal röster som föll på ja- respektive nej-alternativ i Stockholms stad plus kranskommunerna, hade det blivit ett nej om man skulle se det som en enda folkomröstning.

Hela Stockholmsregionen behöver en trafikpolitisk samsyn. Det gäller prioriteringar och finansiering av åtgärder i väg- och järnvägsinfrastrukturen, där självklart kollektivtrafiksatsningar finns med. Jag vill från Allians för Sverige och från Kristdemokraterna, som ingår i denna allians, poängtera att, med tanke på den kritik som engagerat har framförts från oppositionen när det gäller vad intäkterna ska gå till, en fungerande väginfrastruktur är avgörande även för kollektivtrafiken. Även bussar går på våra vägar.

Herr talman! Stockholm, vår huvudstad, är trots allt landets viktigaste tillväxtmotor. Men det är inte den enda. I denna kammare finns företrädare för Göteborg och andra kommuner, stora som små. Men självklart är vår huvudstad oerhört viktig. I huvudstadsregionen måste kommunikationerna fungera. Det gäller hela landets bästa. Vi behöver med andra ord också olika källor för finansiering av den framtida infrastrukturen för transporter. En balanserad avvägning, som vi menar att regeringen har gjort här, är att dessa folkomröstningar har landat i att man måste vidga perspektivet.

Prot. 2006/07:126

14 juni

---

*Införande av
trängselskatt i
Stockholm*

Vi menar att uppbördssystemet blir mer användarvänligt. Vi har gjort ett undantag för juli månad. Tilläggsavgiften är inte lika hög som tidigare, då den var 500 kronor. Nu blir den 200 kronor.

Med trängselskatt väntas framkomligheten bli bättre och stadsmiljön renare i Stockholms innerstad. Som ett slags kompensation för dem som betalar används intäkterna från trängselskatten till att finansiera nödvändiga investeringar i vägnätet i Stockholmsregionen.

Herr talman! Trängselskatten bidrar således till en i våra ögon mer långsiktigt hållbar lösning, där investeringar i infrastrukturen är en viktig del. Vi tror att det är missvisande att ställa användningen av trängselskattens intäkter mot en satsning på kollektivtrafik. Jag vill än en gång säga att jag på intet sätt ifrågasätter det goda uppsåtet och den – för att använda ett gammaldags ord – innerliga viljan att få till stånd ett ökat användande av kollektivtrafiken. Men vägen dit är inte nödvändigtvis att kollektivtrafikens bussar rullar på dåliga gator och inte kommer fram och att resan tar längre tid. Det ökar inte attraktiviteten i att åka kollektivt.

Återinförandet av trängselskatt i Stockholms stad menar vi kommer att få en positiv inverkan på kollektivtrafiken genom just en förbättrad framkomlighet. Betydande och nödvändiga satsningar har redan gjorts med statliga resurser för att förbättra kollektivtrafiken i Stockholmsregionen. En förbättrad infrastruktur bidrar också till att Stockholmsregionen kan utvecklas.

Herr talman! Mot slutet av detta anförande vill jag lyfta fram detta med tilläggsavgiften än en gång. Vi menar att den måste stå i mer rimlig proportion till den obetalda trängselskatten. Vi har fått kritik för att vi har varit för mjuka på denna punkt. Inte minst ett av de fyra allianspartierna med inriktning på skolpolitik har tidigare fått kritik – inte för att vara för mjukt utan tvärtom för hårt. Låt oss då uppfattas som mjuka, åtminstone här. Vi anser att den tidigare summan inte var väl avvägd och stod i rimlig proportion till skatten.

Taxi och färdtjänst föreslås inte vara undantagna från skatten. Taxi skiljer sig från kollektivtrafiken i väsentliga avseenden. Ingenting säger att taxibilen är fulltalig. Ingenting säger att den enskilda privatbilen är fulltalig, utan däri sitter kanske bara chauffören – en manlig eller kvinnlig sådan. Det finns inget som säger att taxibilen har mer än en passagerare. Ett undantag för taxi skulle dessutom innebära viss snedvridning av konkurrensen när det gäller bilbudsnäringens fördel. Det handlar bland annat om skolskjutsarna.

Jag vill avslutningsvis sammanfatta. Allians för Sverige vill göra uppbördssystemet mer användarvänligt. Vi vill ha bättre avvägda och mer rimliga tilläggsavgifter. Vi vill underlätta administrationen, och vi vill minska kostnaderna för Skatteverket.

Anf. 147 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag börjar med tilläggsavgifterna. Brukar inte Kristdemokraterna vara ett parti som talar sig varmt för etik och moral? Är det etiskt att smita från skatten? Nej, troligtvis inte. Är det då etiskt att man ger rabatt till skattesmitare, som alliansen nu gör när man inför en högsta gräns för tilläggsavgiften på 2 000 kronor? Det är min fråga till Lennart Sacerdéus.

Sedan har vi frågan hur man ska tolka resultatet i folkomröstningen i kranskommunerna, eller rättare sagt i de kranskommuner som fick rösta, vilket råkade sammanfalla med de kommuner där ledningen var relativt negativ. Anledningen till att kranskommunerna röstade nej kan naturligtvis vara att de var väldigt emot satsningar på kollektivtrafiken och att de blir mycket gladare om man bara satsar på vägar, men jag har väldigt svårt att tro det.

I trängselskatteförsöket gjorde man en fantastisk satsning på kollektivtrafiken med 100 000 nya sittplatser, bland annat nya extrainsatta snabblinjer som gick från förorten in till stan. Jag tror faktiskt inte att det var denna trafik som man i kranskommunerna röstade emot.

Anf. 148 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Herr talman! Inte heller jag tror att man i kranskommunerna röstade nej till trängselskatten för att man ogillade snabblinjerna. Men jag tycker inte att vi i riksdagens kammare med riksdagsledamöter från Uppsala eller Mora ska hantera frågan om snabbussar från Tyresö till Stockholms city. Det fanns andra motiv till att kranskommunerna röstade nej. Det hade varit lyckligt om även rödgröna kranskommuner hade röstat. Jag tror att vi då hade fått en mer total bild av hela Stockholmsregionen.

Kristdemokraterna är självfallet ett parti som är engagerat i etik- och moralfrågor. Men det är riksdagens övriga sex partier också. Jag har inte gått med i det kristdemokratiska partiet för att vi skulle vara bättre eller duktigare på de frågorna, men det är en viktig del i vårt sätt att försöka nalkas politiska frågor utan att för den skull förhäva oss och tro att vi är bättre.

Hur hanterar man då detta utifrån ett etiskt och moraliskt perspektiv, från en kristen utgångspunkt? Ska skattesmitare ha en hög tilläggsavgift eller ska den vara lägre? Svaret är inte helt självklart. Vi har som jag sade valt en mjuk linje. Låt oss bli kritiserade för att vara för mjuka någon gång. Vi blir oftast kritiserade för att vi är alldeles för hårda. Men tidigare var tilläggsavgifterna väl hårda – de var alltför höga och straffande, kanske rent av pennalistiska. Vi har valt en lite lägre nivå och att vara lite mjukare den här gången.

Anf. 149 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag vet inte om det är en bra kompensation för hårda tag mot elever att man är mjuk mot skattesmitare. Men låt oss återgå till detta med kranskommunerna och kollektivtrafiken. Givetvis tycker jag inte att jag som Uppsalabo ska sitta och besluta vart pengarna ska gå. Jag tycker att frågan ska avgöras på regional nivå. Därför tycker jag att vi borde ge pengarna till Stockholms läns landsting, som skulle kunna använda dem till exempel till snabblinjer från förorterna. Men så gör inte regeringen. Man ger inte pengarna till landstingen, utan man bestämmer i Sveriges riksdag att pengarna ska gå till just vägar. Det tycker inte jag är rimligt.

Anf. 150 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Herr talman! När det gäller ”hård” och ”mjuk” i förhållande till elever tycker jag att vi ska vara lite varsamma med begreppen. Man ger

bilden av att den ena sidan alltid är hård och den andra sidan alltid är mjuk, men det behövs uppenbarligen en mer nyanserad bild än så.

Vi kommer till en lösning i den här frågan, och ni kommer till en annan lösning. Det kan också gälla hur man upprätthåller en god arbetsmiljö, inte minst för svaga elever i klassrummen. Det ena kallas hårt och det andra mjukt. Det är olika avvägningar vi gör för att nå ett mål som jag tror är detsamma för olika partier i de båda blocken.

Vad gäller Stockholms läns landsting beror det ju inte på att Allians för Sverige och den majoritet som finns i Sveriges riksdag inte skulle ha förtroende för alliansmajoriteten i Stockholms läns landsting. Vi har förtroende för deras sätt att leda landstinget. Man skulle då kunna tänka sig att vi lämnar över detta till den majoritet som vi har i landstinget. Men vi tycker det i dagsläget, i väntan på att man har gått igenom grundlagsfrågorna, är bättre att riksdagen som lagstiftar också styr hur pengarna ska användas.

Anf. 151 MARIA ÖSTBERG SVANELIND (s):

Herr talman! Låt mig börja med att berätta att jag är från Stockholm. Under förra mandatperioden ägnade jag min mesta vakna tid till att jobba med miljöavgiftsförsöket i Stockholm. I det sammanhanget måste jag instämma med Helena Leander i att det nog inte var någon av oss som trodde att vi skulle se en borgerlig regering så snabbt presentera ett lagförslag om en trängselskatt i Stockholm.

Den 19 september 2006 röstade Stockholms invånare ja till miljöavgifter, trängselskatt. Det är ett unikt beslut, och jag tror inte att det finns många, om ens något, liknande beslut i världen där medborgarna har röstat ja till att införa en ny skatt.

Stockholmarnas ja till miljöavgifter, trängselskatt, innebar – detta hämtar jag från valsedeln – att avgifter skulle få tas ut i biltrafiken i syfte att minska köer och förbättra miljön. Och intäkterna skulle med detta ja återföras till Stockholmsregionen för investeringar i kollektivtrafik och vägar.

Det är så det står på valsedeln.

Det var ett viktigt och tydligt beslut. Just därför är det så viktigt att respektera och vårda resultatet av folkomröstningen, av respekt för medborgarna och för att säkerställa medborgarnas förtroende för politiska beslut. Just därför är regeringens proposition ett stort bekymmer för alla dem som röstade ja och även för oss socialdemokrater.

Det är i många stycken en väldigt bra proposition. Införandet av trängselskatt är nödvändigt för Stockholmsregionen. Jag är stolt över att Socialdemokraterna tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet under förra mandatperioden i Stockholm lyckades visa vilket vägval Stockholm måste göra för att förbättra miljön och för att bryta den trafikinfarkt som förlamade Stockholm som tillväxtregion.

Regeringens förslag innehåller en rad förbättringar och förenklingar. Vissa av dem föreslog vi från Stockholm och Socialdemokraterna redan under förra perioden.

Det är bra att fokus sätts på användare av systemet. Det ska vara enkelt för bilisten. Men det är skarpt läge nu. Det är inte längre ett försök. Det är en lag utan den tidsbegränsning som den förra lagen innehöll. Det är en lag som kammaren ska ta ställning till som ska gälla för framtiden.

Propositionen har för oss socialdemokrater avgörande brister, framför allt när det gäller synen på hur intäkterna ska användas och den, som vi menar, i stort sett totala avsaknaden av miljöperspektiv.

Intäkterna måste ses i ett helhetsperspektiv. Det är Stockholmsregionen som ska besluta, och intäkterna ska kunna användas också till kollektivtrafik.

Låt mig påminna kammaren om hur det var i december 2005 när tidningarnas förstasidor var fyllda av svarta rubriker. Likt krigsrubriker varnade de för vad som skulle komma. Undergången var nära. Kaos skulle utbryta. Stockholm skulle stanna, och inte en bil skulle längre kunna ta sig fram utan att dess ägare skulle förlora en förmögenhet på kuppen.

Ingenting var mer fel. Redan från starten var Stockholmsförsöket en succé. Trafiken minskade med de 22 procent som de andra tidigare har berättat om. Det var en minskning som höll i sig under i stort sett hela perioden. Resenärerna hittade till de andra delarna av Stockholmsförsöket, till infartsparkeringar, till bussar, till pendeltåg och tunnelbanor.

Den massiva satsningen på utbyggd kollektivtrafik gjorde skillnad. Utan den extra satsningen hade det varit betydligt svårare för den enskilde att ställa bilen hemma, och det var till det som stockholmarna röstade ja.

I Moderaternas, Folkpartiets, Kristdemokraternas och Centerpartiets politik går pengar till vägar före miljö. Stockholmsförsökets huvudsak har i regeringens politik blivit bisak. Tyvärr saknar regeringens proposition i det närmaste helt ett miljötänkande. Det huvudsakliga syftet är att skaffa mer pengar till fler vägar.

Av tankarna från försöket i Stockholm om att med ekonomiska styrmedel stimulera och underlätta för människor att göra miljösmartare resor och att därför fördela mer pengar till kollektivt resande finns inget kvar. Stimulansen för den enskilde att köra miljöbil har fått en tidsgräns. Tror verkligen regeringen att den svenska fordonsparken är utbytt och miljövänlig inom fem år?

Herr talman! Skatteutskottet begärde att miljö- och jordbruksutskottet skulle yttra sig över regeringens proposition, och det ville vi socialdemokrater i utskottet gärna göra. Tyvärr förvägrades utskottet den möjligheten av den borgerliga majoriteten med hänvisning till att det inte finns någon miljödimension i förslaget. Det är både rätt och fel samtidigt. Den borgerliga majoriteten i utskottet har nämligen avslöjat propositionens rätta innebörd. Det är rätt eftersom propositionen knappast har någon miljödimension, och det är fel eftersom trängselskatten faktiskt är en miljöfråga.

Transportsektorns negativa effekt på miljön och ekonomiska incitament för att uppmuntra långsiktig användning av miljövänliga drivmedel var utgångspunkten för oss socialdemokrater. Stockholmsförsöket visade tydligt att miljöavgifter i trafiken gav resultat.

Koldioxidutsläppen innanför tullarna minskade med 13 procent, och i hela länet minskade de med 3 procent. Kväveoxider minskade med 8,5 procent, och kolmonoxid minskade med 14. Några av dessa siffror har vi redan pratat om här i dag. Andra är nya. Utsläppen minskade på rätt ställen, det vill säga där utsläppen var som störst. Det är en stor effekt med en relativt liten åtgärd.

Biltrafiken bidrar till en rad av våra mest angelägna miljöproblem, inte minst i storstäderna. Det är uppenbart att avgifterna har effekt på både miljö och hälsa. Som tidigare sagts minskade utsläppen av en rad hälsofarliga ämnen under Stockholmsförsöket. Trafikminskningen var störst där koncentrationen av invånare är hög. Det är därför ingen överdrift att säga att det har stora hälsoeffekter för hela länet, hela regionen.

Herr talman! Det är ett svek mot stockholmarna och den kommunala folkomröstningens resultat att reducera miljöavgifterna eller trängselskatten till en fråga om pengar och vägar. Folkomröstningen handlade om mycket mer. Den handlade om kollektivtrafik, transporter och miljö. Det handlar om mod och vilja, om att våga fatta tuffa beslut. Det handlar om att ett litet land som Sverige kan gå före och visa vägen.

Låt mig påminna om att världen faktiskt följde Stockholmsförsöket, både genom internationella högnivådelegationer och genom utländsk press. OECD berömde tidigt Stockholms stad som en stad som faktiskt försökte göra något för att hejda utsläppen av klimatgaser. Londons motsvarighet till SL, Transport for London, hade från början inte alls något miljötänkande i sina *congestion charges*, i sin trängselskatt, men de har nu lagt till miljödimensionen i sina avgifter med Stockholmsförsökets erfarenheter som förebild.

Jag hoppas att regeringen tänker om så att intäkterna i framtiden också kommer att kunna användas till satsningar på kollektivtrafik.

I detta anförande instämde Börje Vestlund (s).

Anf. 152 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag har en enda fråga i anslutning till detta, och den gäller finansieringen av den väg som är aktuell.

På den socialdemokratiska stämman i november 2005 fastställde man, i Stockholms län, nomineringarna på sin valsedel. Den dåvarande finansministern Pär Nuder uppfördes som första namn. Då utlovade han, enligt referat i Dagens Nyheter dagen efter, att beslut om den stora så kallade Västerleden skulle fattas under den här mandatperioden. Och den är ju, som vi vet, kostnadsberäknad till ungefär 20 miljarder kronor.

Min fråga är: Varifrån skulle de pengarna komma? Vem skulle betala dem? Är det skattebetalarna, eller vem är det som ska betala de pengarna?

Jag fick inte det riktigt klart för mig av ditt anförande.

Anf. 153 MARIA ÖSTBERG SVANELIND (s) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågan. Jag vill på intet sätt vara otydlig. Vi socialdemokrater står bakom folkomröstningsresultatet som säger att pengarna ska kunna användas till både vägar och kollektivtrafik.

När det gäller just Västerleden har vi socialdemokrater i Stockholms stad i det som vi kallar för trafikpolitiskt program sagt att vi står bakom satsningar på Västerleden. Vid det möte som det talas om där Pär Nuder valdes var jag inte närvarande. Jag vet inte riktigt vad som sades där. Självklart kan delar av intäkterna från trängselskatten användas till att finansiera vägar. Men det behövs ju väldigt mycket mer pengar till Västerleden än vad trängselskatten någonsin kommer att kunna inbringa.

Anf. 154 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Vi har lite olika organisation i partierna. Vi har ett gemensamt distrikt för både Stockholms stad och Stockholms län för att vi ska kunna fatta liktydiga beslut som gäller hela regionen. Ni socialdemokrater har olika partidistrikt. Ett partidistrikt kan fatta ett beslut, och det andra partidistriktet kan fatta ett helt annat beslut.

Det gör det lite komplicerat för oss andra att veta vad som gäller. Det var därför som jag ville ställa frågan: Vad är det för pengar? Man kunde få det intrycket att Stockholms stads socialdemokrater tycker att någon annan ska stå för de här pengarna. Min fråga är: Vem är denna någon annan?

Anf. 155 MARIA ÖSTBERG SVANELIND (s) replik:

Herr talman! Jag vill upprepa och vara ännu tydligare. Det här är ett gammalt beslut, det var en annan regering, och det var ett annat styre i landstinget och i Stockholms stad. Jag tror aldrig att Pär Nuder som finansminister och Annika Billström som borgarråd i Stockholm var oense i frågan vare sig om Västerleden skulle byggas eller hur den skulle finansieras. Jag kan lugna Gunnar Andrén på den punkten och säga att vi socialdemokrater brukar prata ihop oss och vara överens när vi pratar om finansiering av vägar till exempel.

Anf. 156 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Det vi diskuterar i dag är ett svek. Det är ett grundligt svek mot stockholmarna. Det är ett grundligt svek mot de vallöften som de borgerliga partierna utom Centerpartiet gav under valrörelsen 2006.

Väldigt många kandidater, även sådana som har sin plats och sitt säte i denna kammare, hade detta som ett ordentligt inslag i sin personvalskampanj. Fortfarande kan jag när jag hämtar min bil i garaget uppe på Drottninggatan se "Nej till biltullar" på vissa moderata ledamöters bilar.

Det här ska inte beskrivas som något annat än vad det är. Det är ett svek. Man har svikit det förtroende man fick av väljarna. Inget ska beskrivas som något annat än vad det är.

Det är inte någon enskild kandidat till en borgarrådspost som i en tv-studio uttalade detta vid ett tillfälle. Man hade det i sina program. Man gick ut med det och affischerade hela staden med det: Det blir inga biltullar. Rösta på oss!

Detta kan inte uttryckas som något annat än svek. Det är också ett svek mot folkomröstningen i Stockholms stad och de stockholmare som ville ha trängselskatter för att finansiera vägar och kollektivtrafik. Det är ett svek mot de 14 länskommuner som sade: Nej, vi vill inte ha någon fortsättning av trängselskatter. Alternativt: Vi vill inte permanenta trängselskatter. Jag tror jag har sammanfattat vad som stod på de valsedlarna ganska bra.

Den här propositionen går emot de stockholmare som röstade ja i folkomröstningen. Den går emot de stockholmare som röstade nej i folkomröstningen.

Herr talman! Det här är, som sagt var, en av de största fadäser jag har sett. Jag trodde ärligt talat att man skulle hålla fast vid denna fråga, även i sina förhandlingar. Vi kan också se i dagens SCB-siffror att den ganska stora valseger man hade i Stockholm har krympt nu till någon eller ett

par procent. Så vi får väl se hur det blir med detta och hur stockholmarna kommer att hantera den majoritet som så tydligt svek dem i valet.

Vi socialdemokrater tycker i grunden att det är väldigt bra med trängselskatter. Men vi tycker också att det är rimligt att man har ett lokalt inflytande och att de här pengarna därför ska lämnas till regionen för att den själv ska besluta om dem. Det var så det var förra gången, och det är så vi tycker att det ska vara även den här gången. Vi tycker alltså inte att det är riksdagen och riksdagens partier som ska bestämma om detta.

Det blir kaotiskt när man säger: Vi har lyckats klara detta. Vi har lyckats göra någonting bättre för stockholmarna den här gången.

Det är också ett svek ur ett annat perspektiv. Man har ändrat detta från att vara ett sätt att hantera ett gigantiskt miljöproblem som finns i Stockholm till att vara något slags penninginsamling för framtida infrastrukturprojekt. Detta är i sig ett svek. Det är också ett sätt att hantera de här frågorna som kan vara mycket tveksamt i de här sammanhangen.

Det system som man har valt är ganska konstigt. Man tycker att det är bra att man får göra skatteavdrag för de här pengarna. Det vill man införa. Den normala SL-resenären kommer aldrig upp i 8 000 kronor per år med det som det kostar att åka med tunnelbanan varje dag. Men om man åker bil med det kilometeravdrag man får göra plus den här skatten får man ett ordentligt avdrag på sin deklaration.

Frågan är vad resultatet blir när vi har sett det. Kommer det att ha den effekt som det hade vid försöket? Kommer det att vara så? Har man gjort några sådana bedömningar när man har tittat på detta? Det tycker jag, herr talman, är en berättigad fråga i det här sammanhanget.

En annan fråga som jag har funderat på mycket är de 500 kronor som man ska sänka förseningsavgiften med. Samma dag som jag hörde detta läste jag i Dagens Nyheter att SL:s styrelse hade fått på tafs av Vägverket för att man ville höja avgiften för dem som inte betalar i tunnelbanan. Det må vara rätt eller fel.

Man tycker i denna kammare att avgiften ska stå i proportion till vad man betalar. Men om man åker tunnelbana eller buss är det inte lika intressant att den står i proportion till det. Kan detta måhända, herr talman, handla om den heliga bilen och att det är den som är det allra viktigaste för den nuvarande borgerliga majoriteten?

Jag tycker att man kan fundera över taxi och miljöbilarna och också över färdtjänsten. Hur kan man säga att färdtjänsten ska betala trängselskatt? Tyvärr var jag tvungen att göra ett ärende när jag lyssnade på debatten. Det kan hända att jag har missat något. Men man sade så här: Det är bara för att de också är med och trängs.

Om man ska göra några undantag alls kan man alltid fundera över i och för sig. Man bestämde sig för att några saker var viktiga att göra undantag för. Utryckningsfordon var ganska självklart. Taxi var viktigt, för vi ansåg då i alla fall att det är en del av kollektivtrafiken. Färdtjänsten var lika självklar som utryckningsfordonen. Det var olyckligt med bussarna i en mening. Man kan inte dela upp bussar i linjetrafik och andra bussar. Därför måste regeln gälla alla bussar. Det är på grund av det tekniska system som finns i det här. Det kanske går att rätta till under senare generationer.

Men det som är intressant i det här är: Varför ska taxi och färdtjänst behöva betala detta? Det tycker jag är helt fantastiskt. Det tycker jag

också är ett svek mot stockholmarna. Man hade aldrig trott att man skulle införa avgifter på 30 kronor in och 30 kronor ut för färdtjänstbilarna. Detta kommer ju egentligen inte att slutligen drabba någon annan än skattebetalarna. Det är ju också en annan intressant sak i detta förslag.

Låt mig också, herr talman, kommentera ett par små saker. Gunnar Andrén är och tafsar långt bak i tiden. Oftast hamnar han i Dennispa-ketets tid, och så blandar han ihop en väldig massa saker.

Avgifter på olika sätt i trafiken kan med fördel användas för olika ändamål. Man studerade också ganska ordentligt under förra mandatperioden vad man använde saker och ting till. Jag tror att det var Lena Asplund som sade att det egentligen bara var på tre ställen man hade detta på. I New York planerar man det eventuellt, men det är i Singapore, i London och i Stockholm som man har detta för att begränsa antalet bilar inom en viss area. Men man har avgifter i trafik på många andra ställen just för att finansiera trafiken. Det handlar ju om vad man vill ha det till.

Här i Stockholm har vi diskuterat det just för att begränsa antalet bilar. Vi har också sagt att i samband med att man måste hitta finansieringsmöjligheter till olika typer av investeringsprojekt så måste man ibland överväga om det är rimligt att man kanske måste kunna ta betalt för att man ska åka på de här vägarna och ibland på järnvägarna.

Gunnar Andrén säger också att man måste se det här som en helhet. Jag är ganska nyfiken på, Gunnar Andrén, vilken den där helheten är. Hittills är det ju bara valsveket vi har kunnat skåda. Vad är det för annat som vi kan se i den borgerliga majoritetens helhet, som Gunnar Andrén står och pratar om från den här talarstolen?

En annan sak som jag tycker är smått skrattretande – det handlar kanske om att man inte har bott eller lever i den här staden och den här miljön – är den här: Bussar går på vägar och måste också ha bra vägar. Ja, det är helt sant. Problemet är att vi inte löser våra kollektivtrafikproblem i den här regionen med bussar i första hand. Ibland måste vi sätta in bussar därför att det inte finns något annat alternativ. Jag kan ge många exempel på detta. Men det finns också exempel där man har infört tunnelbana eller någon annan typ av spårbunden trafik där man har minskat restiden med mer än hälften, och det tycker jag talar sitt tydliga språk.

Vi måste naturligtvis ha vägarna, men det är också viktigt att när vi pratar om kollektivtrafik så gäller det i huvudsak den ganska dyra kostnaden för att investera i spårbunden kollektivtrafik.

I detta anförande instämde Birgitta Eriksson, Christin Hagberg och Maria Östberg Svanelind (alla s).

Anf. 157 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Det är alltid trevligt att få diskutera trafikpolitik med Börje Vestlund, som är mycket sakkunnig. Det är därför som det är svårt att diskutera ordet ”svek” med honom, för han är inte sakkunnig på det området. Dock får man lov att säga att han på en viktig punkt har bytt åsikt.

Det var nämligen så, herr talman, att när skatteutskottet under förra mandatperioden skulle behandla frågan om trängselskattens införande, den generella lagen, valdes herr Börje Vestlund in i skatteutskottet just

för att tala för Socialdemokraterna där. Då hade Börje Vestlund möjligheten att rösta på just det han pläderar för nu, nämligen att man skulle ha lokalt förankrad beslutsrätt. Den möjligheten fanns, men den chansen tog inte Börje Vestlund.

Jag använder inte ordet "svek", för det tycker jag inte att det är. Jag är övertygad om att Börje Vestlund har tyckt så hela tiden i grund och botten. Det var ett bra förslag att man lokalt skulle kunna använda avgifter och inte ha det beslutet. Bakgrunden var ju en helt annan. Det var själva regeringsmakten som det gällde. Därför tvingades ni socialdemokrater i en lång rad fall att rösta mot er verkliga åsikt. Det har jag aldrig betvivlat.

Sedan kommer vi in på frågan om avgifter. Vi har avgifter på Öresundsbron av finansieringsskäl. Vi hade det på Rödöbron uppe i Jämtland. Det var inte så bra. Dem var man tvungen att ta bort, för där betedde sig folk på ett väldigt olämpligt sätt. De körde långa omvägar, och det var inte så bra, det.

Man kan inte utesluta att jämtlänningar kan vara förebilder i detta avseende även för stockholmare. Problemet är, herr talman, att de senare är så många fler.

Anf. 158 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Vi pratar egentligen om två saker här. När det gäller lokalt förankrade beslut är jag ganska säker på att jag hade samma uppfattning då som jag har i dag och egentligen alltid har haft i just denna del.

Det handlar om att vi måste ändra vår grundlag. Vi trodde ju i vår enfald att det här handlade om att förändra vanlig lagstiftning och att detta skulle gå igenom. Jag tror att både Vänsterpartiet och Miljöpartiet också hade den uppfattningen när man diskuterade detta. Men när det kom så långt som till att det började röra sig – Gunnar Andrén har kanske också numera gjort den erfarenheten – handlade det om att det fanns vissa personer, ofta med en titel innehållande ordet "jurist" i någon form, som talade om att man inte kunde göra så här. Det är väl också bra att vi inte bryter mot lagstiftning när man gör så. Detta krävs det en grundlagsförändring för.

I detta sammanhang måste jag säga att jag tycker att det vore bättre, om jag får uttrycka min uppfattning, om man hade det så att varje region kunde få besluta detta själv. Men då måste det till en grundlagsändring, herr talman. Det är det som har varit det grundläggande.

Sedan måste jag säga att jag inte förstod det där med Rödöbron. Att man blev tvungen att ta bort avgifterna där vet jag, men varför jämtlänningarna skulle vara smartare än stockholmarna förstod jag inte riktigt. Det kanske Gunnar Andrén kan utveckla.

Anf. 159 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! På den sista punkten tror jag att vi är lika smarta överallt. Jag sade inte som Börje Vestlund antydde. Jag sade att antalet jämtlänningar inte är fullt så stort som antalet stockholmare. Det var det som var skillnaden. Jag tror att vi är lika begåvade över hela landet.

I den viktigaste frågan var det ändå på det sättet, Börje Vestlund, att det som föranledde att den här lagen infördes och att man inte avvaktade, det var att det var så väldigt bråttom. Och varför var det bråttom? Jo, det

gällde regeringsunderlaget 2002. Jag tycker inte att man kan komma bort från det. Det var väldigt bråttom. Ni villkorades i själva verket regeringsmakten av Miljöpartiet i första hand. Miljöpartiet får därför ta en stor del av ansvaret för att vi nu befinner oss i en situation som inget parti tycker är riktigt bra. Det är jag helt övertygad om. Alla partiföreträdare som talar här tycker att det här inte är särskilt bra. Men jag håller med om att själva invändningen var den att man inte kunde bryta mot grundlagen.

Sedan kommer frågan: Bör man gå tillbaka någon gång och fundera på varför saker blev som de blev? Ja, jag tycker det. Från 1992, när Dennisöverenskommelsen kom – det fanns i Göteborg en Adelsonöverenskommelse och i Malmö en Hulterströmöverenskommelse – har det gått 15 år. På 15 år kan det hända väldigt mycket. Jag tror tyvärr inte att vi kommer att ha de här kringfartsvägarna runt Stockholm ens om 15 år, för det kommer nog att ta ännu längre tid. Det kommer kanske att ha gått 30 år. Det är sådana väldiga omloppstider på detta. Men det är viktigt att man sätter i gång någonting och börjar med detta. Därför anser jag att det är väldigt viktigt att vi har fått en finansiering som tycks hålla när det gäller Citybanan. Men det finns inget vägprojekt i hela denna region och i hela Sverige som det är så viktigt att komma i gång med som att få i gång Citybanan i Stockholm så att det kanske blir klart om tio år eller något sådant.

Anf. 160 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Då finns det ytterligare ett skäl att tala om svek när det gäller den sittande majoriteten. För att man skulle komma i gång med det här och för att komma i gång med regeringsförhandlingarna så var man ju redan efter några dagar tvungen att gå ut i en stor artikel i Dagens Nyheter, om jag minns rätt – jag tror att det var Dagens Nyheter den publicerades. Min tolkning av detta var att detta berodde på att Centerpartiet verkligen hade bestämt sig för att man skulle ha en fortsättning av trängselskatterna i Stockholm. Sedan kan man ha vilka tolkningar som helst om detta, men ni vet uppenbarligen mer om våra förhandlingar med Miljöpartiet och Vänstern än vad vi ibland gör. Det är mycket intressant.

Låt mig säga en sak om Dennisöverenskommelsen. Jag tror att det finns ett naturligt skäl till att Dennisöverenskommelsen sprack. Det blir aldrig bra när ett antal farbröder sitter bakom lyckta dörrar, gör upp om stora investeringar, ibland i form av omfattande intrång i värdefulla miljöområden, och sedan tror att det ska följas till punkt och pricka. Jag tror att en del av anledningen låg just där. Det fanns ett demokratiskt underskott. Jag hoppas att jag har fel, men jag är rädd för att det kan bli ett liknande demokratiskt underskott i framtida överenskommelser.

Slutligen: Låt mig kommentera Citybanan. Ja, det blev en Citybana efter mycket om och men och gnöl och gnäll. Man hörde till och med i kammaren sägas att detta gubevars skulle vara den kollektivtrafiksatsning vi stockholmare fick. Jag skulle vilja säga att det är en förutsättning för att andra än stockholmare över huvud taget ska kunna transportera sig inom Stockholm. Det är bra både för Stockholm och för övriga landet. Jag tror därför inte att man ärligt talat ska slå sig för bröstet så mycket, för Citybanan är något som vi i många år varit överens om över samtliga partigränser. Låt oss värna om den.

Prot. 2006/07:126

14 juni

*Införande av
trängselskatt i
Stockholm*

Anf. 161 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Under förra vårens försök med trängselskatter åkte jag taxi. Jag frågade taxichauffören vad han tyckte om försöket. Han var tyst en stund, och sedan sade han: Ser du mina axlar? Ja, sade jag, det gör jag. Ser du att de är längre ned nu? frågade han. Ja, svarade jag. Då sade han: Vet du vad? Jag kanske blir ett par år äldre.

Detta samtal fick mig att inse vikten av ökad framkomlighet i Stockholm, vikten av en mindre stressad trafiksituation och, inte minst, vikten av renare luft för barnens skull. Införandet av trängselskatten ökar nog livslängden inte bara för taxichauffören utan för många.

Hade jag bott i Stockholms kommun skulle jag ha röstat ja till trängselskatterna och därmed ja till ökad kvalitet i kollektivtrafiken så att den blev ett rejält alternativ till bilen. Jag hade röstat ja med tanke på arbetsmiljön för alla dem som arbetar i Stockholmstrafiken, och jag hade röstat ja för en renare luft i staden. Jag hade röstat ja, vilket också de flesta stockholmare gjorde.

Jag kan konstatera utifrån folkomröstningsresultatet att många moderater, kristdemokrater och folkpartister i Stockholm också gjorde det. Det gäller även en och annan centerpartist, kanske jag ska tillägga. I annat fall hade inte ja-sidan fått över 51 procent av rösterna. Det var dock inte för den linjen som många företrädare för de borgerliga partierna skanderade i valrörelsen. De gick i stället rätt hårt åt oss socialdemokrater för att vi drivit fram försöksverksamheten förra våren och lovat en folkomröstning i Stockholm. Dessutom lovade vi att följa resultatet av den.

Det var tuffa tag även i kammardebatten inför folkomröstningsresultatet. Det gällde kanske särskilt Stockholms län. I Solna kostade till exempel Moderaterna på sig annonser i lokaltidningen – jag visar här upp annonsen för kammarens ledamöter – med frågan om man kan lita på en sosse. För er som inte kan se annonsen vill jag säga att den visar en bild på riksdagsledamoten Maryam Yazdanfar samt texten: Röstade för biltullar i riksdagen. Nu måste man fråga sig: Kan man lita på en moderat? Det ska bli spännande att se vilka annonser Moderaterna nu kommer att ha och vilka företrädares bild de då använder sig av.

Herr talman! Inför försöket var det många och långa debatter. Inte minst hade debatterna föregåtts av motioner. Låt mig ge ett litet smakprov från den moderata motionen med Fredrik Reinfeldt i spetsen: ”I en tid där hinder rivs och murar monteras ned för att stärka människors frihet och rörlighet vill Sveriges regering i stället bygga nya murar genom att införa trängselskatter. Ett första försök skall göras i Stockholm. Syftet sägs vara att förbättra miljön, men detta kommer inte att bli fallet.”

Hej, vad de bedrog sig, måste jag säga. Fallet blev att miljön förbättrades mer än många hade vågat hoppas.

Men nu har borgarna tänkt om. Är det för att de insett vilka miljövinster försöket visade sig ge? Är det av omsorg om dem som jobbar i trafiken? Eller är det av omsorg om alla barn som får en renare luft att andas? Kanske har de åkt taxi med samma taxichaufför som jag och hört argumenten. Kanske är det för att de vill göra de efterlängtrade satsningar som vi så väl behöver i kollektivtrafiken för att göra den attraktivare för fler, vilket skulle medföra mindre utsläpp och ge en bättre miljö.

Nej, om man lyssnar på debatten framgår det att så inte är fallet. Det är för att de vill ha in pengar så att de kan bygga förbifarten runt Stock-

holm. Visst nämner de miljön som en anledning, men det propositionen och förhandlingsmannens uppdrag handlar om är att få in pengar till vägbyggen – och framför allt till vägen med stort V, Förbifart Stockholm. På detta sätt räknar den moderatledda regeringen säkert med att kunna frigöra resurser från statsbudgeten och sänka skatterna för de rika ännu mer. Då får de bättre råd att betala trängselskatter – och de får ju göra avdrag för kostnaderna.

Herr talman! Jag vill även citera från Kristdemokraternas motion inför trängselskatteförsöket. "Kristdemokraterna anser att det är kollektivtrafiken och infrastrukturen som behöver förbättras. Beslutet att införa försök med trängselskatter har fattats på ett sätt som strider mot det kommunala självstyret. Kristdemokraterna anser därför att försöket med trängselskatter måste avbrytas innan mer av skattebetalarnas pengar spenderas på ett så ansvarslost sätt."

Vad säger Kristdemokraterna om kollektivtrafiksatsningarna i dag? Är det inte ansvarslost att skattebetalarnas pengar vad gäller trängselskatterna enbart ska gå till vägar? Behöver inte kollektivtrafiken förbättras längre? Varför ska ni fråga folkomröstningsresultatet där det sades att intäkterna skulle gå till både kollektivtrafik och vägar? Det kanske blir en och annan annons i Stockholmsmedierna med bild och frågan: Vem kan man lita på?

Herr talman! Vägen med stort V, Förbifart Stockholm, behövs – ja. Men det måste väl ändå vara en nationell angelägenhet, eller ska den moderatledda regeringen införa något nytt och låta regionerna betala sina egna vägar numera? Och varför ska gamla och sjuka invånare i Stockholm betala? Räcker det inte med att de inte kan tillgodogöra sig jobbavdraget? Äldre och handikappade i regionen kommer att få dyrare färdtjänst genom att de inte undantas. Varför? Att resa med färdtjänst är för dem som är berättigade till det i stället för bussen, tunnelbanan eller pendeltåget. Varför ska de få dyrare färdtjänst? Jag tycker det är djupt orättvist.

Herr talman! Det är bra att borgarna tänkt om och nu vill införa trängselskatt i Stockholm även om det kommer att bli tufft för de borgerliga riksdagsledamöterna i Solna.

Trängselskatten, som den utformades i det socialdemokratiska försöket, visade sig vara bra för taxichaufförer och andra trafikarbetare. Den var bra för framkomligheten för kollektivtrafiken och inte minst för barnen i Stockholm, som fick något renare luft.

Men jag vänder mig emot borgarnas sätt att genomföra införandet av den permanenta skatten, med fokus riktat mot att få in mer pengar och utan satsningar på mer kollektivtrafik. Vilka fler tror ni kommer att ställa bilen för att ta bussen om det inte kommer att gå fler bussar? Vad vinner miljön då?

Vi i trafikutskottet har i alla fall fått yttra oss över förslaget. Vi trycker på de punkter som vi också har fört fram från Stockholmsregionen.

Vi socialdemokrater säger ja till trängselskatt, men inte till trängselskatt à la Moderaterna. Därför säger vi nej till regeringens proposition. Vi vill att intäkterna ska kunna användas till satsningar på både kollektivtrafik och vägar, inte bara på vägar. Vi vill att taxi och färdtjänst ska slippa betala samt att trängselskatten inte ska vara avdragsgill. Som ni

redan hört tycker vi också att stockholmarna ska få vara med och bestämma var pengarna gör mest nytta.

Herr talman! Till sist vill jag ta chansen att sända en hälsning till taxichauffören som fick mig att så tydligt se trängselskattens positiva påverkan på arbetsmiljön för dem som jobbar i trafiken och på övrig miljö i Stockholmsregionen. Jag hoppas att du mår bra, att axlarna stannade kvar där nere och att du lever länge, även om också du får vara med och betala trängselskatten.

I detta anförande instämde Birgitta Eriksson, Désirée Liljevall och Sylvia Lindgren, Börje Vestlund och Maria Östberg Svanelind (alla s).
(forts. 18 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.52 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

17 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU27 Utvärdering av penningpolitiken

1. utskottet

2. res. (v)

Votering:

265 för utskottet

18 för res.

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 85 m, 22 c, 20 fp, 19 kd, 13 mp

För res.: 18 v

Frånvarande: 24 s, 12 m, 7 c, 8 fp, 5 kd, 4 v, 6 mp

FiU22 Statens upplåning och skuldförvaltning

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU25 Ny lag om värdepappersmarknaden
Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU28 Utlåtande om grönbok om finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag på den inre marknaden
Kammaren biföll utskottets förslag.

18 § (forts. från 16 §) Införande av trängselskatt i Stockholm (forts. SkU19)

*Införande av
trängselskatt i
Stockholm*

Anf. 162 LENA ASPLUND (m) replik:

Herr talman! Christina Axelsson säger att vi sviker våra väljare när vi inför trängselskatten. Innan valet sade vi att vi kommer att respektera resultatet av folkomröstningen. Det är vad vi nu gör.

Det blev ett lite knepligt resultat när Stockholms stad röstade ja och Stockholms län röstade nej. Därför har vi nu gjort en kompromiss på det hela. Vi inför trängselskatten, men vi satsar pengarna på vägar.

Det är ni socialdemokrater som sviker era väljare. Ni har talat väldigt hårt för trängselskatt hela tiden. Nu röstar ni på avslag för trängselskatten. Det går inte riktigt ihop.

Ni återgår hela tiden till frågan om taxi och färdtjänst. Sveriges åkeriföretag, ABC-åkarna, har fått ge ett yttrande. De tycker att också taxi ska omfattas av trängselskatten. De tänker närmast på taxis budtransporter. Det är en betydande konkurrent till deras budbilsföretag.

Vad säger ni om det? Tycker ni inte att man ska ha lika villkor och regler? Eller ska taxi vara undantagen från trängselskatten?

Anf. 163 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Lena Asplund.

Du säger att det är vi som sviker dem som folkomröstade i Stockholm. Vi var mycket tydliga med vad vi sade före valet. Vi sade: Vi kommer att följa folkomröstningsresultatet i Stockholm. Så sade vi.

Det är därför vi nu säger nej till propositionen. Vi säger ja till trängselskatt men nej till propositionen och det sätt som borgarna nu inför det. Vi säger nej precis av de anledningar jag upprepade i mitt anförande och som flera andra har nämnt före mig.

Vi tycker inte att skatten ska vara avdragsgill. Man ska kunna satsa pengarna också på kollektivtrafiken. Man ska inte ha så höga avgifter om man inte har betalat, det vill säga att man inte ska sänka dem. Det måste finnas en rimlighet i det.

Vi tycker att taxi ska vara undantagna. Det har vi sagt hela tiden. Därför säger vi nej till ert sätt att införa avgifter. Du kan inte komma ifrån att det blir dyrare för dem som har färdtjänst här i regionen mot vad det kostar i den region som du kommer ifrån. Det kommer att kosta dem mer som bor här.

Varför ska man straffa personer som inte kan åka buss och inte kan åka pendeltåg eller tunnelbana? Varför ska de straffas? Jag förstår idén. Det är ett sätt för er att sänka statens utgifter för att kunna ge skattelättnader för dem som är rika.

Anf. 164 LENA ASPLUND (m) replik:

Herr talman! Man betalar en viss avgift för sin färdtjänst. Sedan är det kommunen eller landstinget, beroende på hur man har det, som betalar. Det blir inte dyrare för dem som åker.

Det ni gjorde förra mandatperioden när ni styrde var att höja avgiften till färdtjänst. Då var det okej. Men nu när vi ska lägga på de stackars kronor som vi talat om, som är max 60 kronor per dygn, rasar plötsligt hela färdtjänstsystemet ihop. Ha lite vettiga argument, i varje fall.

Gäller det företag, bara privatpersoner eller bäggedera att skatten inte ska vara avdragsgill? I dag får du göra avdrag för kostnader för resor till jobbet. Ska vi ta bort det också?

Ni måste ha någon konsekvens i vad ni tycker. Jag känner att det bara är något slags motvalls för att ni ska vara emot. Ni är ju emot det mesta. Om ni någon gång kunde tycka: Det här är ju bra.

Det är faktiskt bra för Stockholm. Det är bra för trafiken i Stockholm. Det är bra för taxichaufförerna, som du nämnde. Det är väldigt bra. Det är bra för cyklister. Det är bra för gångtrafikanter. Det är inte roligt att röra sig i trafiken i dag.

Anf. 165 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Jag är verkligen glad. Jag är glad att moderaten Lena Asplund står här i talarstolen och säger: Det är bra med trängselskatter.

Då kanske vi slipper annonser av den sort som jag visade tidigare som var från Solna, och som jag nu håller i min hand. På den finns ett foto av vår riksdagsledamot Maryam Yazdanfar. Det står: Kan du lita på en sosse? Hon röstade för biltullar i riksdagen.

Vi kanske får ett annat sätt att debattera de här frågorna där vi också kan diskutera: Hur ska vi införa det så att det blir bra för alla?

Men också Lena Asplund måste ju inse att det blir dyrare om man har trängselskatter på färdtjänst. Det blir dyrare än om man inte har det. Det är därför vi har sagt att vi inte ska ha det. Det har vi sagt från början, och så enkelt är det.

Skatterna är ju generella. Varför ska vissa dra av skatterna och andra inte? De pensionärer som nu inte får göra jobbavdrag får ju inte heller göra det här avdraget. De pensionärer som finns i den här regionen kommer alltså att drabbas flerfald. Jag ser att Lena Asplund suckar, och jag förstår varför – det vill jag säga till er som är här i kammaren. Det finns många pensionärer som suckar också.

Herr talman! Debatten i dag har verkligen blivit lång, och fler talare återstår. Jag kan säga när jag kommer in så här i debattens slutskede att mycket av debatten har handlat om historia: Vem har sagt vad? Vilka vägar har byggts och vilka har inte byggts? Hur ska miljöfrågan lösas i ett historiskt perspektiv?

Jag kan dra mig till minnes att det fanns ett borgarråd i Stockholms stad som klart och tydligt sade: En röst på mig är en röst på att biltullar inte ska införas. Vad hände med detta? Kan jag få en kommentar?

Från Moderaterna har vi sagt att om väljarna röstar för införande av biltullar ska vi också följa folkomröstningens resultat. Det är precis vad alliansen gör.

Jag är stockholmare, även om det inte hörs. Jag är stockholmare sedan 1980. Under denna tid har jag sett en total trafikinfarkt. Det är inte bra för vare sig stockholmarna eller miljön. En vanlig dag görs det fem miljoner resor i Stockholmsregionen. Hälften av dessa sker med kollektivtrafik.

Jag som bor söder om Stockholms innerstad kan säga att köerna en vanlig dag börjar ungefär vid Skärholmen i rusningstrafik. En vanlig dag är det förseningar på pendeltågen därför att det vid själva Centralstationen inte finns separerade spår för pendeltågen och för den övriga järnvägs- trafiken. 90 sekunders försening gör att tågen inte kan avgå i normal tid.

Allt detta gör att Stockholm, Sveriges huvudstad, befinner sig i ett bedrövt skick. Jag ser den fråga som vi debatterar nu som både en miljöfråga och en fråga om infrastrukturen. Jag är glad att vi nu faktiskt kan se till att få en finansiering av de infrastrukturella satsningarna.

När jag flyttade hit 1980 debatterades huruvida Stockholm skulle få en ring och hur tredje spåret skulle kunna byggas. Ingenting har hänt hittills, men nu är beslutet fattat. Kommunerna runt Stockholm har enats om att bygga Ringen och att bygga Förbifart Stockholm. Jag tycker att detta är ett historiskt beslut. Det visar också tydligt att det finns behov av infrastrukturella satsningar runt Stockholm. De infrastrukturella satsningarna är bra för miljön och därmed bra för oss som bor här.

Något som nästan inte alls har kommit fram i debatten här är att det behövs vägar för att kollektivtrafiken ska fungera. Den är ju en del av trafiken. Jag tycker att detta är totalt elementärt. Det kan ingen säga emot.

Det har framförts i debatten att de satsningar som görs endast handlar om att bygga biler. Låt mig påminna om Citybanan, som faktiskt är en del av de infrastrukturella satsningarna i Stockholm. Citybanan handlar om att bygga separata leder för pendeltågen. Är inte det kollektivtrafik? På de vägar som byggs kommer också kollektivtrafiken att kunna köra. Jag förstår inte problemet.

En satsning på infrastrukturen är framför allt en satsning på miljön, en satsning på stockholmarna och en satsning på hela Sverige eftersom det här handlar om huvudstaden.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 167 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Det är trevligt att Margareta Cederfelt som är nyanländ till den här staden värnar så om Stockholm. Det gör jag också fast jag är född och uppvuxen här.

Margareta Cederfelt pratar så väl, herr talman, om folkomröstningsresultatet. Men varför följer ni inte det? Jag har med mig ja-sedeln här. Det står så här: Anser du att miljöavgifter/trängselskatt ska användas i Stockholms stad? Det står också vad det innebär, nämligen i syfte att minska köer och förbättra miljön. Det står också att intäkterna återförs till Stockholmsregionen för investeringar i – lyssna noga nu – kollektivtrafik och vägar.

I regeringens proposition som föranleder denna diskussion står inte ett ord om Citybanan. Blanda inte in Citybanan i trängselskatterna i Stockholm! Det blir helt fel. Är inte satsningar på infrastruktur ändå en statlig angelägenhet? Jag frågade det tidigare. Eller ska varje region numera betala sina förbifarter? Ska Söderköping betala sin? Jag vet att Sundsvall vill ha en. Ska Sundsvall betala sin? Är det på det sättet vi ska se till att vi klarar infrastruktursatsningen i framtiden – för att ni moderater ska kunna sänka skatterna för dem som röstar på er och tjänar mycket pengar?

Anf. 168 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Jag ställer en motfråga, Christina Axelsson: Varför följde inte Socialdemokraterna 2002 det vallöfte som borgarrådet Annika Billström hade avgivit? Kan jag få ett svar på den fråga som jag ställde innan jag svarar på Christina Axelssons fråga?

Anf. 169 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Nu är det så i riksdagen att det är den som har hållit sitt anförande som blir utfrågad. Nu är det jag som frågar, och då hoppas jag att Margareta Cederfelt har möjligheter att svara.

Nu är det så att det är Margareta Cederfelts parti som sitter i regeringsställning. Vi kan prata om det som har varit. Vi kan prata om varför Dennispaketet sprack, varför himlen inte är grön och om allt möjligt. Jag kan nog svara på det mesta.

Men jag vill veta om alla olika orter i Sveriges avlånga land ska betala sin egna kringfarter. Är det så det är? Och varför följer inte Moderaterna det som stockholmarna ville – att trängselavgifterna skulle gå till både kollektivtrafik och vägar?

(Applåder)

Anf. 170 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Jag är både nyanländ – om man nu efter 27 år i Stockholm kan betraktas som nyanländ – och nygammal i riksdagen, Christina Axelsson. Om Christina Axelsson hade lyssnat på mitt anförande hade hon hört att jag tog upp frågan om borgarrådet Annika Billströms vallöfte. Christina Axelsson hade inte sagt ett ord om detta innan jag fick en fråga. Det är just därför, herr talman, som jag upprepar min fråga. Jag tänkte att Christina Axelsson som är gammal och van i riksdagen skulle kunna ge mig ett svar på detta.

Anf. 171 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är helt fantastiskt att Margareta Cederfelt har mage att i en debatt fråga varför vi har svikit våra väljare 2002, om det nu var ett svek. Det kan vi alltid diskutera. Det får väl framtida valforskare bedöma. Det intressanta är Margareta Cederfelts partis uppfattning. Under hela valrörelsen var hela stan tapetserad med valaffischer, både personvalsaffischer och andra affischer, där det stod att man sade nej till biltullar eller nej till trängselskatter i bästa fall, men oftast nej till biltullar. Detta fanns över praktiskt taget hela stan.

Dessutom hinner den här regeringen inte ens börja förhandla om hur regeringspolitiken ska se ut förrän man kommer fram till att nu ska vi visst ha trängselskatter. Men vi ska ha dem till att finansiera. Det intressanta med det borgerliga förslaget är att man har glömt bort miljön i det här sammanhanget. Det enda man vill ha detta till är en kassakossa som ska samla in pengar för att man sedan ska bygga vägar och järnvägar.

Jag har en fråga till dig, Margareta Cederfelt. Jag tycker att det är bra att man bygger järnvägar och vägar. Men varför berättade ni inte före valet att ni skulle använda pengar från trängselskatten till att bygga vägar och järnvägar? Jag hörde inte detta i någon av de debatter, företrädesvis på trafikens område, som jag var med om. Då sade man att man skulle finansiera dem genom OPS-lösningar och genom statliga investeringar. Det var vad man tillförde i debatten.

Anf. 172 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Jag måste ha rört vid en väldigt känslig punkt i mitt anförande. Här kommer den andra socialdemokraten och talar om svek. Jag ställde en fråga i talarstolen. Jag har ännu inte fått svar på den, men det kanske jag kan få av Börje Vestlund.

I betänkandet står precis de satsningar som alliansen gör. Det handlar om miljön och infrastrukturen. Läs gärna en gång till i betänkandet! Där finns dessa två frågor besvarade. Vi satsar på vägar och järnvägar, som Börje Vestlund sade. En satsning på järnvägar gör miljön bättre.

Men min fråga finns kvar. Kanske kan den andra replikanten ge svar på huruvida det var ett svek när borgarrådet Annika Billströms vallöfte inte blev uppfyllt, utan regeringen här beslutade någonting helt annat.

Anf. 173 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Den debatten hade vi flera gånger här i kammaren under den förra mandatperioden. Den debatten hade vi på alla ställen. Nu gäller frågan varför ni svek era väljare i det här valet. Det är detta det handlar om just nu. Om stockholmarna inte gillade den politiken har man uppenbarligen röstat bort Socialdemokraterna i landstinget och stadshuset. Vi fick ta konsekvenserna, om det nu bara var det. Det vet inte jag. Det får man väl se i framtida valanalyser med mera. Men om det nu var så har vi fått betala det.

Nu är frågan varför Margareta Cederfelt sviker ytterligare en gång. Ytterligare en gång står stockholmarna där med Svarte Petter.

I det här betänkandet står det visserligen att det är bra för miljön men inte på vilket sätt. Det är det som är problemet, Margareta Cederfelt. Man säger bara i lite allmänna ordalag att det här är bra för miljön. Järnvägs-satsningar är bra för miljön. Men varför ska Stockholm behandlas an-

norlunda när det gäller investeringar i infrastruktur än andra regioner i det här landet? Det tycker jag att det finns anledning att fråga sig i det här sammanhanget.

Man slår på trumman och säger att nu satsar man på Citybanan. Inte förrän jag läste denna DN-artikel strax efter valet har jag hört en enda invändning mot Citybanan. Det har varit problem med finansieringen. Jag tror att vi alla har slitit vårt hår för att försöka hitta en lösning på det. Men jag har aldrig hört någon som har haft en invändning mot den. Vi har varit fullständigt överens här i kammaren, i Stockholms stadshus, i landstingshuset med flera ställen om att detta var en bra lösning.

Anf. 174 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Vi sade att vi skulle följa folkomröstningsresultatet, och det är det vi gör. Men vi har också en borgerlig allians, Börje Vestlund, som gemensamt har förhandlat fram ett förslag till en proposition och utarbetat ett betänkande. Jag tycker att det är väldigt glädjande att alliansen är överens. Det blir en satsning på miljön, och det blir en satsning på infrastrukturen. Detta är ingenting som är skilt från varandra.

Om Börje Vestlund lyssnat på mitt anförande hade han hört att jag nämnde de långa köerna som börjar vid Skärholmen när man ska ta sig in till stan. I värsta fall ska man inte bara ta sig in till stan utan fortsätta norr om stan ut mot Hässelby eller ännu längre ut på västersidan. Är inte detta en negativ påverkan på miljön? Det är precis de här problemen som alliansen nu har tagit ett steg för att lösa.

Anf. 175 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Det är inte utan att man blir lite fundersam när Margareta Cederfelt pratar om att infrastruktursatsningarna här skulle vara bra för miljön. Jag kan säkert rabbla upp väldigt många spårinvesteringar som onekligen skulle vara bra för miljön, men de infrastruktursatsningar som diskuteras i den här propositionen är endast satsningar på väginvesteringar. Inte menar väl Moderaterna att de här väginvesteringarna i första hand är motiverade av miljöskäl? Det finns säkert någon liten buss som kommer att gå på förbifarten mellan Kungens kurva och Häggvik, men om syftet verkligen är att minska trängseln och förbättra för kollektivtrafiken kan man nog komma på betydligt bättre sätt att göra det.

Det kan väl inte vara så att när vi nu har hittat ett väldigt verkkningsfullt styrmedel för att minska trängseln, trängselavgifter, ska vi försvaga dem genom att göra dem avdragsgilla och i stället bygga vägar bara för att vi tycker att vi inte har tillräckligt med vägar i Stockholm?

Anf. 176 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Helena Leander förbiser en sak i sin replik, och det är att miljön också påverkas negativt av köer. Och det sker oavsett om köerna orsakas av privatbilar, kollektivtrafik eller lastbilar, oberoende av trafikslag. Det är precis det förhållandet som de infrastrukturella satsningarna kommer att lösa. Det är precis den fråga som regionerna i Stockholmsregionen har förhandlat fram ett förslag för att lösa. Det finns en särskild förhandlingsman, Carl Cederschiöld, som har fått i uppdrag att lösa finansieringsfrågan. Precis som det står i betänkandet föreslår

Carl Cederschiöld att intäkterna från trängselskatten ska fonderas för att ingå som en delfinansiering av den infrastrukturella satsningen.

Kan inte Helena Leander se någon miljöfördel med att köerna minskar och att arbetsresor eller andra resor blir kortare genom att det byggs en fungerande ring runt Stockholm?

Anf. 177 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag ser en stor fördel med att trängseln minskar såsom den gör genom införandet av trängselskatten. Men däremot, som jag hävdade tidigare i debatten, har jag svårt att se hur ytterligare vägar långsiktigt ska kunna lösa trängseln eftersom ytterligare vägar genererar ny biltrafik och endast kortsiktigt lindrar trängseln. I stället brukar slutresultatet bli att man har mer vägtrafik än vad man hade från början och i slutändan lika mycket trängsel ändå.

Jag skulle gärna vilja att Margareta Cederfelt gav mig ett exempel på någon stad där man långsiktigt lyckats förbättra miljön och minska trängseln endast med hjälp av ny vägutbyggnad.

Anf. 178 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Helena Leander har glömt vad jag har sagt. Det finns infrastrukturella satsningar. En del i hela paketet är Citybanan, men det finns också andra delar. Om Helena Leander har läst dagens tidningar har hon sett att satsningar som görs av Stockholms läns landsting nämns.

Ett exempel är den förarlösa tunnelbanan som kommer att utvecklas på den så kallade röda linjen och är bekant för dem som liksom jag bor söder om stan och åker med den röda linjen. Detta kommer att öka mängden tåg som kan köra.

Det finns också flera andra infrastrukturella satsningar. I det program som har antagits av den borgerliga majoriteten i Stockholms stadshus talas klart och tydligt om visionen inför 2030 som bland annat innebär en stor satsning på kollektivtrafik och att utveckla nya modeller. Läs gärna detta! Det handlar om ett paket där kommunerna i Stockholmsregionen är överens. Det är en satsning för att minska mängden trafik genom innerstaden, för att satsa på kollektivtrafiken och för att bygga ringen runt Stockholm så att inte all trafik behöver gå in i staden.

Kan inte Helena Leander se att alla dessa satsningar är till fördel för miljön?

Anf. 179 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Jag kan konstatera att om vi för ett ögonblick lägger den tidvis väldigt högröstade retoriken åt sidan är det väldigt positivt att det nu finns en bred enighet i riksdagen om att införa trängselskatt i Stockholm. Det är ett verkningsfullt instrument som det vore dumt att inte använda för att minska trängseln, förbättra framkomligheten och förbättra miljön.

Det finns också dessbättre i grunden en bred samsyn mellan partierna här i kammaren om vikten av en väl fungerande kollektivtrafik, även om oppositionen i dag försöker hävda att allianspartierna och regeringen inte skulle vara beredda att satsa på kollektivtrafiken.

Prot. 2006/07:126

14 juni

*Införande av
trängselskatt i
Stockholm*

Regeringsbeslutet om byggandet av Citybanan är ju ett tydligt besked om att regeringen är starkt medveten om att tågtrafiken i framtiden måste utgöra basen för kollektivtrafiken i Stockholmsområdet.

Herr talman! Transportsektorn i största allmänhet späder på klimatpåverkan främst genom utsläpp av stora mängder koldioxid. Av de svenska koldioxidutsläppen svarar transportsektorn för ca 40 procent, och av det kommer två tredjedelar från vägtrafiken. Menar vi allvar med våra miljöambitioner är det därför helt klart att de ökande transportbehoven inte kan klaras med ännu mer vägtrafik, i synnerhet inte i storstäderna, utan sjöfart och tågtrafik måste användas i ökad utsträckning. De dagliga persontransporterna i såväl storstad som mindre tätorter måste i ökad utsträckning klaras med kollektivtrafik och gärna också med mer cykling.

Oppositionen har i dag gång på gång anmärkt på att regeringen inte skulle vara intresserad av att främja kollektivtrafik, men det finns ingen grund för detta. Oppositionens tal klingar särskilt illa när kollektivtrafiken under den tidigare socialdemokratiska regeringens sista år fick allt tuffare villkor. Den dåvarande regeringens minskade statsbidrag i kombination med att staten samtidigt kraftigt höjde diesel- och fordonsskatterna samt att kostnaderna för upphandling av trafiken ökade dramatiskt ledde till en minskning av kollektivtrafiken på många håll runt om i landet. Priset på kollektivtrafikresor ökade betydligt snabbare än bensinpriset, och då är det klart att kollektivtrafiken minskar.

Som centerpartist kan jag väldigt tydligt deklarera att vi har mycket höga ambitioner på detta område. Under den förra mandatperioden var vi det parti som under flera år avsatte 100 miljoner kronor mer än den dåvarande regeringen i våra budgetalternativ till stöd för kollektivtrafiken. Denna ambition och strävan har vi självfallet kvar också som regeringsparti.

Inte minst med hänsyn till de krav en medveten miljöpolitik ställer är det därför självklart att mer av transporterna måste flyttas från bil på väg till bussar, järnväg och annan spårbunden trafik.

När det gäller trängselskatten och satsningar på väg eller järnväg vill jag säga att vore det så som sagts här i debatten att vi skulle ta överskottet från trängselavgifterna i Stockholm, som beräknas till ½ miljard eller drygt det per år, och lägga det på Förbifart Stockholm får stockholmarna vänta oerhört länge – kanske 40 eller 50 år – för att få ihop den penningssumma som skulle behövas för att bygga Förbifart Stockholm med den beräkning som finns i dag.

Det illustrerar väldigt väl det som oppositionen naturligtvis vet, nämligen att sambanden inte är så enkla att man kan säga att man använder trängselskatteintäkterna till att bara satsa på det ena eller andra. Det är kommuniserande kärl, och regering och riksdag måste ta ansvar för att nödvändiga satsningar görs både på kollektivtrafik och på vägar.

Staten satsar i dag 25–30 miljarder årligen inom det utgiftsområde som inbegriper kommunikationer, vägar och järnvägar, och detta behöver öka de närmaste åren, både på vägsidan och på järnvägssidan. Det kommer enligt min bedömning i huvudsak att vara så att investeringar som görs, både på vägar och på järnvägar, måste finansieras över statsbudgeten, även om den nya regeringen väldigt tydligt öppnar för och vill pröva

alternativ finansiering också i form av så kallade OPS-lösningar, alltså offentlig-privat samverkan.

Det kommer att behövas både statliga och regionala pengar till både väg- och järnvägsinvesteringar för att pengarna ska räcka till. Det skulle, som sagt, bli väldigt lite pengar till vägbyggande om man bara skulle använda de pengar som trängselskatterna genererar.

I Stockholmsområdet och andra storstadsområden är det självfallet så att man ska utnyttja de fördelar som spårtrafiken, alltså järnvägen, pendeltågen och tunnelbanan, ger. Här ska vi inte satsa på att få över mer trafik på redan överbelastade vägsystem. Det är därför som den nya regeringen med stöd i folkomröstningen också tar in trängselskattmodellen och försöker använda den i ett långsiktigt hållbart system.

Slutligen, herr talman, är det som flera talare framhållit angeläget att vi så snart som möjligt kan få en beslutsordning i denna typ av frågor så att det lokala samhället ska fatta de avgörande besluten om och hur man vill använda trängselskatten – inte regering och riksdag.

Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 180 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Glädjande nog är också Sven Bergström med i dagens debatt. Jag har lärt känna Sven Bergström som en mycket sansad och väldigt kunnig trafikpolitiker under många år här i riksdagen.

Jag tycker att det Sven Bergström säger från talarstolen är intressant, men nu tycker jag att man blandar ihop äpplen och päron, som man säger, med fikon och jordgubbar den här tiden på året! I betänkandet som vi har fått från skatteutskottet och som vi har att debattera står det ingenting om ytterligare satsningar och att regeringen ska satsa på kollektivtrafiken och sådant! Nej, här pratas om att trängselskatten ska användas till vägar. Punkt.

Då undrar jag, Sven Bergström, varför man inte kan använda intäkterna som man får till såväl vägar som kollektiv trafik. Varför vara så hårdnackad när det gäller att bara använda dem till vägar? Jag måste fråga: Är det ett sätt för regeringspartierna att nu komma ifrån utgifter som faktiskt behövs i denna region för att på så sätt i andra ändan – det har pratats mycket om kommuniserande kärn här – kunna sänka skatten ytterligare för dem som har höga inkomster?

Är det detta man har räknat ut i det långa loppet?

Anf. 181 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Jag börjar med att tacka Christina Axelsson för de vänliga orden. Det var snällt sagt!

Jag sitter inte med i regeringen, skriver propositioner eller är så operativt delaktig. Naturligtvis tror jag också att det säkert hade sett an norlunda ut om det hade varit en majoritetsregering till fullo bestående av Centerpartiet.

Men precis som ni under den förra perioden tvingades lyssna på andra partier är det här också en koalitionsregering där man diskuterar med varandra och kommer fram till en gemensam hållning. Sedan är man överens om den och försvarar den. Det är därför som jag understryker att det ändå är ett gemensamt ansvar för regering och riksdag att helheten till sist måste bli bra när det gäller vägningen mellan kollektivtrafik och

vägar. Det är, som både jag och Jörgen Johansson liksom flera andra har understrukt, kommuniserande kär!

Om vi nu får in mycket pengar som "öronmärks" till vägsatsningar måste självfallet staten och regionen, precis som man gör kring Citybanan, ta ett större ansvar för att satsa kraftfullt och direkt på kollektivtrafiken.

Dessutom, som också har påpekats i debatten, går 80 procent av kollektivtrafiken på vägar i vårt land. Det är en något mindre andel i Stockholmsregionen, men en väldigt stor del av kollektivtrafiken går på våra vägar.

Hav förtröstan, Christina Axelsson, jag är övertygad om, i synnerhet när vi har en växande klimat- och miljödebatt, att alla partier i den här kammaren kommer att vara mycket angelägna om att se till att vi får kraftfulla satsningar på kollektivtrafiken, även om det inte står tydligt uttryckt att just trängselskatten ska öronmärkas för kollektivtrafik så som Christina Axelsson skulle ha velat skriva det. Men det kommer. Jag lovar, Christina, för det är bråttom. Det blir mer pengar till både vägar och järnvägar i höstens budget.

Anf. 182 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Det är glädjande att Sven Bergström gör de här utfästelserna. Men vad är de värda egentligen om man inte ens i den här propositionen och i det här betänkandet har kunnat få in att vi följer folkomröstningsresultatet i Stockholm, som hade varit så himla enkelt? Då hade man liksom kunnat säga: Vad bra! De har förstått. Även borgarna hajar, som vi säger här i Stockholmsregionen – det betyder förstår – att det här är ett bra sätt att styra trafiken. Då skulle man ha kunnat få en enighet om det här.

Nu diskuterar vi olika delfrågor avskilda från helheten. Det blir ju inte en helhet eftersom ni så hårdnackat säger att så här ska det inte vara, samtidigt som en del företrädare börjar prata om Citybanan och allt möjligt annat. Men det står fortfarande inte ett ord om det i betänkandet. Därför undrar man hur det ska bli.

Jag vill ställa en fråga till Sven Bergström. Även om han inte har varit med och skrivit propositionen har han ändå haft lite *inside information*, alltså insidesinformation om det här. Tycker verkligen Centerpartiet att de som är i behov av färdtjänst i den här regionen, våra gamla släktingar, ska behöva betala mer för att använda färdtjänsten än man behöver göra exempelvis i Sven Bergströms hembygd?

Anf. 183 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Om det vore val i höst, Christina, kunde den där högstämnda retoriken vara på sin plats. Men det är nästan tre och ett halvt år kvar till nästa val. Låt oss vänta och se vad som blir det samlade resultatet av den här regeringens satsningar på infrastruktur, kollektivtrafik, vägar och på helheten. Det är lite tidigt att nu döma ut regeringen, som Christina, Börje Vestlund och andra gör. Det är naturligtvis det totala resultatet som vi ska redovisa efter fyra års regerande som avgör. Jag tror att vi alla tjänar på att vänta med de slutliga ställningstagandena.

När det gäller färdtjänsten och våra gamla släktingar är det så att det är det gemensamma skattekollektivet som betalar för detta. Det är inte

våra gamla släktingar. Färdtjänsten är naturligtvis offentligfinansierad. Då är det även på det området kommunicerande kärl. Det är inte den enskilda som drabbas av att vi belägger också färdtjänsten med trängselskatt.

Prot. 2006/07:126
14 juni

---

*Införande av
trängselskatt i
Stockholm*

Anf. 184 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Sven Bergström tillhör det parti som inte har svikit i det här sammanhanget, eftersom han stod bakom att vi skulle ha trängselskatt och stod för det i valet.

Jag begärde ordet snarast för att reda ut några saker. Det är väl inte så konstigt när vi inte får svar på våra frågor.

Jag känner Sven Bergström som en mycket aktiv oppositionspolitiker i första hand, och jag tror inte att han i motsvarande situation som jag i dag står i eller som Christina Axelsson står i skulle säga: Vänta och se! Sven Bergström skulle ha smattrat med sin röst och talat om hur svekfull regeringen var om han hade varit i opposition i det här sammanhanget.

Tyvärr, herr talman, har vi inte sett den här helheten än, och jag kan inte se att det har kommit fram något mer av den här propositionen. Den här propositionen har gjort en miljöreglering till ett penninginsamlande. Man vill bestraffa bilisterna mindre än man vill bestraffa till exempel kollektivtrafikresenärerna när de inte betalar sina avgifter. Det är tydligt och klart. Det ser vi i det material vi har på våra bord i dag.

Vad gäller det andra kan jag säga att vi väl får se vad som kommer ut av det.

Det sista jag skulle vilja säga till Sven Bergström när han säger att priserna på kollektivtrafiken ökade under förra mandatperioden är att det väl inte är så konstigt. Det var väl en allmän höjning av priserna. När det gäller bensin- och dieselskatterna får jag säga: Har de gått ned så fantastiskt mycket? De ligger väl kvar på ungefär samma nivå nu som de låg innan valet.

Även om Sven Bergström säger att man anslog 100 000 kronor mer till kollektivtrafiken, gott och väl det, har vi inte sett något resultat av det än. Låt oss vänta och se i den meningen. Men jag tycker trots allt att det finns anledning att fråga: Vad är det som finns i den helhet som du talar om?

Anf. 185 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Centern har inte svikit, säger Börje Vestlund. Tack för det erkännandet! Men jag tycker inte att något parti har svikit i det här sammanhanget. Margareta Cederfelt redovisade väldigt tydligt att Moderaterna hade sagt att de tänkte respektera folkomröstningen. Det gör de. De är med på det här även om de som parti hellre hade sett ett annat utfall. Jag tycker att man ska ha högsta respekt för det demokratiska instrumentet folkomröstning. Därför är det hedersamt av de partier som i folkomröstningen argumenterade för ett nej att de accepterar resultatet och är med på detta, även om det kanske smärta.

När det gäller "vänta och se" är det så att Börje Vestlund och jag nog båda vet vilka partier vi ska rösta på när valet kommer 2010. Det är ju väljarna som ska avgöra helheten och bedöma hur den här regeringen har lyckats med satsningen på infrastruktur, på kollektivtrafik, på miljö och

på mycket annat. Det är väl tidigt att efter ett halvår ställa den här regeringen till svars.

Jag förstår att oppositionen har till uppgift att föra debatten. Självklart ska ni göra det. Men jag är lite förvånad över det högröstade tonläget.

Dessutom noterar jag att det bara är Socialdemokraterna som yrkar avslag på propositionen. Miljöpartiet och Vänstern tycker att det finns förbättringar att göra, och det är respektabelt. Men de tycker ändå att det är väldigt bra att förslaget läggs fram. Ni vill egentligen inte ha det här förslaget, vilket är anmärkningsvärt.

Slutligen vill jag nämna kollektivtrafiken under den förra regeringen. Varhelst man träffade någon företrädare för SLTF, Svenska Lokaltrafikföreningen, märkte man att de var oerhört bekymrade för hur kostnaderna för kollektivtrafiken skenade och hur kollektivtrafiken rustades ned runt om i Sverige under Socialdemokraternas regering med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Därför skär det lite grann, tycker jag. Det klingar falskt när ni nu tar till de riktigt storbröstade tonerna och talar om att den här regeringen bär sig illa åt.

Anf. 186 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Herr talman! Att kostnader skenade – skenar var väl att ta i, men det var höga kostnader, det kan jag villigt bekräfta – var väl knappast regeringens fel i det avseendet. Vad är det för övrigt ni gör konkret i dag på det här området? Det är ju ni som har ansvaret nu. Det är inte vi som ska stå till svars för den politik som bedrivs i dag.

För övrigt kan jag säga att det nog inte är riktigt så. Den allmänna väljaren i Stockholm uppfattade nog att Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna var väldigt tydliga på en punkt, och det var att de inte skulle införa någon form av trängselskatter. Det finns det ingen tvekan om. Du kan få följa med mig till garaget, om vissa ledamöter fortfarande har sina bilar kvar. Där kan du fortfarande se detta budskap ganska tydligt. Det är sällan man ser valbudskap flera månader efter det att valet är avslutat, men i det här fallet finns valbudskapet kvar. Det är tydligt vad man ville och inte ville.

Nu behöver inte Sven Bergström stå till svars för detta – den debatten har vi haft här i dag – men fortfarande är frågan: Var är helheten? Vad är det ni pratar om att vi borde förstå och som ni anför emot oss?

Ni pratar om helheten. Ni vill inte redovisa den. Ni säger att den kanske kommer. Vi får väl se när den kommer och om den kommer.

Vi hade en debatt om infrastrukturen. Jag tycker inte att Sven Bergström var hovsammare i tonen mot oss än vad jag och andra socialdemokratiska företrädare var mot Sven Bergström. Snarare är det tvärtom. Vi var lite mer hovsamma än vad Sven Bergström var – om jag får recensera hur debatten lät.

Anf. 187 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Det är märkligt när Börje Vestlund säger att det inte var regeringens fel att kostnaderna skenade för kollektivtrafiken under förra perioden. Hur kan du säga så? Det var den dåvarande regeringen som minskade statsbidragen i kombination med att ni kraftigt höjde diesel- och fordonsskatterna. Därmed fick ni upp kostnaden för upphandlingen av kollektivtrafiken. Priset på kollektivtrafikresor ökade betydligt mer än

konsumtprisindex. Det var ju regeringens politik och de beslut ni fattade som drev upp priserna. Annars skulle det inte ha varit så att de steg mer än konsumentprisindex. Det är också Miljöpartiet och Vänstern ansvariga för, inte bara Socialdemokraterna.

Sedan var det kritiken mot att man har svikit. Det gällde inte Centerpartiet utan alla andra partier inom alliansen som var emot trängselavgifter. Men vad ska man ha folkomröstningar till, Börje Vestlund, om de inte ska respekteras? De har ju gång på gång deklarerat: Okej, vi hade en annan uppfattning, men folkomröstningen gav det utslaget. Vi respekterar den, och nu är vi med. Det är lite smärtsamt, men vi genomför det folket har beställt. Det är respektabelt och i högsta grad hedervärt.

Det finns ingen helhet, säger Börje Vestlund. Ni hade tolv år i regeringsställning. Den nu sittande regeringen har haft ett drygt halvår. Det är självklart att vi inte kan ha en helhet att redovisa. Det finns ingen helhet att redovisa. Den ska vi redovisa för väljarna inför nästa val. Det är då väljarna ska få en chans att säga om den här regeringen var ett bättre alternativ än den tidigare regeringen. Då har vi en helhet att redovisa. Då är jag övertygad om att man kommer att konstatera att vi på det här området, när det gäller miljön och infrastrukturen, har en bra redovisning. Sedan får folket ta ställning i valet 2010.

Anf. 188 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Det är lite orättvist att prata om den majoritet som genomförde en historisk järnvägssatsning, som ni nu rullar tillbaka, och säga att den försämrade villkoren för kollektivtrafiken. Vad gäller dieselpriserna är den uppgift jag har fått att man kompenserade för det i statsbidragen, visserligen inte genom en öronmärkt summa men däremot genom att det fanns med i beräkningarna av statsbidragen. Det är nämligen inte bara Centerpartiet som värnar det kommunala självstyret, som faktiskt vill att kommunerna ska få sina bidrag men att det sedan ska stå dem fritt att använda dem på det sätt de finner bäst.

Sedan har vi de kommuniserande kärnen. Jag kan delvis förstå resonemanget, det vill säga om trängselskattepengarna används för förbifarten kan man titta pengar från de omkringliggande regionerna till Citybanan. Det är klokt så.

Men frågan är om det skulle funka tvärtom. Skulle man kunna titta pengar till förbifarten från regioner runt omkring? Jag tror inte att Uppsala skulle vara lika suget på att betala den. Vad man också glömmer är att det faktiskt inte är från ovan givet att vi måste ha förbifarten. Om man skulle välja att inte bygga den har man betydligt mer pengar till kollektivtrafiken. Det argument som Sven Bergström tar upp, att pengarna från trängselskatten ändå inte räcker till förbifarten är snarare ett stärkande argument. Tänk så mycket kollektivtrafik vi skulle få ut för de pengar som ändå bidrar bara till en liten bråkdel av allt vad en förbifart kostar.

Anf. 189 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Man gjorde ändå en historisk satsning på järnvägen under förra perioden, säger Helena Leander. Jag tror att Miljöpartiet var starkt bidragande till att man ökade anslagen till järnvägssatsningar. Det är välkommet, i synnerhet i perspektivet av den klimatdebatt vi har nu.

Det fick vi kredit för till och med av statsministern i gårdagens partiledardebatt.

Men bekymret är att det inte räcker att bygga järnväg. Vi måste också ha trafik på järnväg, i tunnelbana och på pendeltågsspår. Där orkade ni inte leva upp till ambitionerna. Det finns officiell statistik på att kollektivtrafiken fick tuffare villkor. Du kan få statistik från SLTF:s kontor där det framgår hur man tvingades dra ned på kollektivtrafiken runt om i Sverige på grund av att kostnaderna drevs upp av regeringen – de minskade statsbidragen, de höjda diesel- och fordonsskatterna och så vidare.

Vi kan diskutera kommunicerande kärn hur länge som helst. Det står i betänkandet, som Jörgen Johansson stack till mig: ”Eftersom intäkterna från trängselskatten ska gå till att finansiera väginfrastrukturen i Stockholmsregionen är det enligt utskottet naturligt att företrädare för regionen får möjlighet till inflytande över hur intäkterna närmare ska användas.” Jag utgår från att med ”regionen” menas inte bara Stockholms stad utan också ett större geografiskt område.

Anf. 190 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag tror att vi alla är angelägna om att faktiskt få till stånd lokal beslutsmyndighet över trängselskatterna. Jag önskar att även alliansen i så fall kunde ansluta sig till den reservation som ligger om att så snart som möjligt tillsätta en utredning om hur det här kan gå till i stället för att vänta på att Grundlagsutredningen ska bli klar någon gång i framtiden.

När det gäller hur kollektivtrafiken förbättras och försämras runt om i landet är jag ledsen att jag inte kan ta ansvar för de regioner där Miljöpartiet över huvud taget inte har varit med i den styrande majoriteten. Det är ändå en bra poäng som Sven Bergström tar upp, nämligen att det inte bara är fråga om att ha spåren utan att det ska även kunna gå saker på dem. Det måste även gälla vägarna i Stockholm. Vi har otaliga gånger i debatten i dag hört att om vägar byggs gynnas bussarna. Men när vi ser vilka enorma kostnader det blir när man bygger en väg, kan vi tänka på hur otroligt många fler bussar vi skulle ha som rullar på de vägar som redan finns och som med hjälp av rätt utformad trängselskatt faktiskt kan vara framkomliga.

Anf. 191 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Jag har inte så mycket att tillägga till det Helena Leander säger. Hon säger att det inte handlar om att bara bygga vägar. Det handlar också om att se till att vägarna är framkomliga, dels med hjälp av trängselavgifter så att inte vägarna korkas igen med alldeles för mycket trafik, dels genom att vägarna underhålls och ”driftas” så att det är en hygglig standard på de vägar som finns. Det gäller både i storstadsområdena och ute på landsbygden. Där har det funnits en del övrigt att önska.

Det är storartat att bygga saker och ting. Men när de sedan ska ”driftas” och underhållas är det inte lika glassigt längre. Därför har man inte levt upp till detta.

Låt oss vänta och se, Helena. Precis som jag sade till Börje Vestlund och Christina Axelsson är jag övertygad om att den här regeringen kommer att leva upp till alla förväntningar som finns om att klara både vägsatsningar och järnvägssatsningar så att vi får en bra balans mellan kol-

Anf. 192 MARIA ÖSTBERG SVANELIND (s) replik:

Herr talman! Jag har lyssnat noga på Sven Bergström. Jag skulle nog kunna instämma i mycket av vad som har sagts. Men jag måste ändå ställa en fråga eftersom jag inte förstår varför det inte finns med i propositionen.

Det här är en ny lag. Det är en permanent verksamhet. Det är väl då viktigt att det som är viktigt för miljön och som handlar om kollektivtrafiken också finns med i propositionen? Jag förstår inte heller varför Centerpartiet medverkade till att vi i miljö- och jordbruksutskottet inte fick yttra oss, med hänvisning till att det här faktiskt inte är en miljöfråga.

Det har också pratats mycket om respekt för folkomröstningsresultatet. Christina Axelsson visade den rosa valsedeln och läste upp vad som faktiskt stod på den. Det är tydligt att miljö- och kollektivtrafik var en del i folkomröstningen och är en del av resultatet. Jag förstår inte riktigt, och jag kanske kan bli klokare.

Anf. 193 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Med stor respekt, Maria Östberg Svanelind, men det var inte så mycket nytt. Ska vi tröska det här ett varv till?

Om Centerpartiet hade suttit med majoritetsställning i regeringen hade vi säkert formulerat oss något annorlunda. Men nu är det fyra partier. Förra perioden var det tre partier som skulle försöka samsas om utformning av propositioner och förslag till riksdagen. Nu är vi fyra i alliansen. Vi får ha respekt för varandra och försöka hålla samman. När vi når uppgörelser eller kompromisser eller är ense om skrivningar står vi för dem. Jag känner att det går bra att leva med den här skrivningen. Jag understryker – som jag har gjort i debatten – att om vi inte, som Maria har önskat, har öronmärkt pengar till kollektivtrafiken får vi klara det på annat sätt. Då satsar vi i stället via statsbudgeten, via OPS-lösningar, via ett lån i Riksgälden eller på annat sätt för att se till att vi får nödvändiga pengar till att klara alla de viktiga åtaganden som behövs på kollektivtrafikens område, när det gäller att bygga spår, bygga tunnelbana och så vidare, gärna i samverkan med regionen, som man nu har gjort kring Citybanan. Det är ett gott bevis på att regeringen är fast besluten att klara kollektivtrafiken också i storstadsområdena på ett fullödigt sätt.

Fru talman! Att MJU inte fick yttra sig har jag ingen kommentar till eftersom jag inte sitter i det utskottet. Nu har Socialdemokraterna i miljö- och jordbruksutskottet ändå redovisat sina åsikter i sin reservation, som finns med i betänkandet för den som vill ta del av den.

Anf. 194 MARIA ÖSTBERG SVANELIND (s) replik:

Fru talman! Det är väl klart att utskottsledamöterna själva måste kunna få formulera sig.

Det här är en lag och det är ett system som ska fungera under många mandatperioder, inte bara den här mandatperioden, så möjligheten att använda intäkterna till kollektivtrafik i framtiden är begränsad eller obefintlig eftersom den inte finns med just de här pengarna. Det vi vill och det vi har sagt är att vi tycker att det är viktigt att det ska vara möjligt att

*Införande av
trängselskatt i
Stockholm*

använda intäkterna till satsningar på kollektivtrafik. Och då pratar vi inte om andra pengar, för det kan ju se olika ut. Det var just i den här propositionen som det var viktigt att ha den texten.

Finns det andra frågor där ni också kommer att förlora i förhandlingen, där er politik kommer att försvinna? Eller kan du redan nu garantera att vi kommer att få se satsningar på kollektivtrafik?

Anf. 195 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Det finns inga förlorare i den här överenskommelsen, det finns bara vinnare. Nu får vi trängselskatten. Vi har respekterat folkomröstningsresultatet. Trängselskatten är inte utformad precis som den hade varit om Socialdemokraterna, Miljöpartiet eller Vänsterpartiet hade suttit i regeringsmakten. Men försök att se det positiva, precis som Vänsterpartiet och Miljöpartiet faktiskt gör. De säger att propositionen är bra, att de hade velat ha en lite annorlunda utformning men att den är bra i grunden. Ni socialdemokrater yrkar ju avslag på den.

Om du vänder på situationen, Maria, att vi hade öronmärkt alla pengarna till kollektivtrafiken, bara som ett tankeexperiment, då hade vi, precis som vi får göra nu, ändå fått fylla på med ännu mer pengar till kollektivtrafiken, därför att ½ miljard inte räcker. Det här blir lite grann en lek med ord.

Regering och riksdag måste till fullo ta ansvar för att såväl kollektivtrafik som vägtrafik, sjöfart och flyg funkar. Då är det vi som i slutändan måste göra en helhetsbedömning. Om man sedan öronmärker ½ miljard hit eller dit till Stockholmsområdet, kommer det till slut att vara en marginalanteckning. Det betyder inte att det blir en obalans. Helheten och balansen i systemet måste regering och riksdag ta ansvar för.

Citybanan är som sagt ett gott bevis på att den här regeringen har helt klart för sig att det är nödvändigt och angeläget att satsa kraftfullt på kollektivtrafiken. Jag är övertygad om att det kommer mer.

Låt oss låta väljarna i valet 2010, när de kan bedöma helheten av regeringens satsningar under fyra år, avgöra om de får godkänt eller icke godkänt betyg.

Anf. 196 PER BOLUND (mp):

Fru talman! Jag tycker att det är en glädjens dag när vi nu faktiskt är sju partier som står här och argumenterar för trängselskatter, eller trängselavgifter som jag vill kalla dem för. Det är också en stolthetsdag för Miljöpartiet som har drivit en fråga i motvind, nästan storm, och lyckats få förnuftet att vinna över ideologiska låsningar och inskränkthet i en så viktig fråga.

Men när jag lyssnar på debatten slås jag lite grann av den brist på självreflexion som jag märker från de borgerliga debattörerna. Jag tycker att det är läge att påminna om hur processen såg ut fram till trängselavgifternas införande och om hur oerhört uppskruvat tonläget var, inte minst från många borgerliga debattörer. Man skulle kunna sammanfatta debatten med en travesti på några bevingade ord från Winston Churchill: Sällan har så många haft så oerhört fel om så mycket som när det gäller trängselavgifterna i Stockholm.

Man sade att det skulle bli en död hand över Stockholm. Man sade att företagen skulle flytta ut i en massflykt från trängselavgiftszonen på

grund av avgifterna. Man sade också att trängselskatten inte skulle få någon effekt, att det bara skulle bli en straffskatt på bilister och att de skulle fortsätta att köra. Samtidigt skulle kollektivtrafiken översvämmas. Och Essingeleden skulle fullständigt gå under därför att det skulle bli en sådan överflyttning dit. Hagaparken skulle bli en enda stor parkeringsplats, sade man. Man sade samtidigt att trängselavgiftssystemet skulle gå med förlust varje år, för det kostade så mycket pengar. Men det är samma pengar som man nu ska använda för att investera i vägnätet.

Var finns självanalysen från det borgerliga lägret? Jag tycker att vi skulle kunna förvänta oss om kanske inte en ursäkt för att man hamnade så fel så åtminstone en skammens rodnad över att man var så oerhört fel ute i den här frågan.

Det var inte så att man bara kom med osakliga argument och drev felaktiga frågor, utan man började också driva frågorna i domstol i stället för att driva dem i politiken. På ett närmast rättshaveristiskt sätt överklagade man beslut ända upp i högsta instans, med syfte att fördröja och förhala frågan så mycket som det bara gick. Man började lägga sig i den lokala demokratiska processen genom att skicka brev till kranskommunerna och försöka skapa osäkerhet och förvirring. Det var faktiskt fyra borgerliga ledare, som i dag alla fyra är statsråd i den borgerliga regeringen, som gick ut och uppmanade kranskommunerna att genomföra folkomröstningar. Bara några dagar efter valet vände de dem sedan fullständigt ryggen. Man fick dem att investera mångmiljonbelopp på att genomföra folkomröstningar. Man fick folk att gå och rösta och struntade sedan i valresultatet. Här tycker jag verkligen att många borgerliga debattörer är skyldiga de människorna en ursäkt.

Jag märker också i den här debatten en bristande förståelse för trängselavgifter som styrmedel. Även om man nu inför trängselavgifter verkar det som att man inte alls har greppat de möjligheter som finns med dem. Uppenbarligen ser man dem fortfarande mest som en finansieringskälla, som en vägavgift.

Faktum är att vi med trängselavgifterna visade att man med ekonomiska styrmedel kan få framkomlighet i trafiken på befintliga vägar. Om man inte utnyttjar möjligheterna att analysera behovet av infrastruktur i Stockholm – vi kan ju få framkomlighet genom systemet med trängselavgifter som det är uppbyggt i Stockholm – vilka vägar kommer då att behövas? Man gör inte det, utan man går vidare med samma väginvesteringar som gällde även före Stockholmsförsöket. Det spelar ingen roll att framkomligheten blev så oerhört förbättrad.

Ett annat problem är detta med lokal makt över trängselavgifterna. Det var ett oerhört tungt argument från många borgerliga debattörer. Man sade att man egentligen kunde tänka sig att vara för, men då var man tvungen att föra över makten till det lokala planet, till regionen. Men nu när man sitter vid makten och har möjlighet att genomföra det, då klubbar man igenom trängselavgifterna utan att flytta över makten till det lokala planet. Vart tog de här argumenten vägen? Varför får vi inte se några initiativ nu? I stället begraver man frågan i Grundlagsutredningen. Det skulle gå att på ett väldigt effektivt sätt snabbtreda frågan och få igenom en förändring, men det väljer man att inte göra.

Anf. 197 EMMA HENRIKSSON (kd):

Fru talman! Jag har med spänning lyssnat på den mycket gedigna för att inte säga långa debatten om trängselskatten i dag. Det är faktiskt en väldigt spännande, intressant och givande debatt, därför att den belyser ganska många märkligheter som väljarna brukar beskylla oss politiker för, att vi ibland är emot saker bara för att det är fel avsändare och att vi inte pratar om det som frågan handlar om. Jag tycker att framför allt Socialdemokraternas agerande i den här frågan är mycket intressant att studera.

Kristdemokraterna har, vilket är bekant för våra väljare, haft en ganska splittrad hållning i frågan om trängselskatten. Den ståndpunkt vi enades om var att vara emot trängselskatten. Men det har varit flera kristdemokrater, ledande kristdemokrater, som tydligt har deklarerat att de har varit för hela tiden.

Att frågan har varit så svår för oss kristdemokrater att ta ställning till beror på att det har handlat om sakfrågan om man ska använda ekonomiska styrmedel i miljösyfte, vilket i grunden är något positivt om man är kristdemokrat.

Sedan har det också varit frågan om demokratin, det demokratiska sveket, och hur frågan har hanterats. Det var det som gjorde att vi kristdemokrater landade i ett nej. Vi tyckte att det var helt absurt att man kunde gå till val på att lova att man absolut inte ska införa trängselavgifter och sedan göra det ändå. Sättet man gjorde det på, utformningen, var inte ordentligt genomtänkt. Det var mycket problematiskt.

Själv har jag hela tiden varit för. Jag hade också i mitt personvals-material att jag tycker att det är positivt med trängselavgifter. Jag är bara glad för den utveckling vi ser nu. Men det är ändå viktigt att visa varför det har varit en svår fråga för många kristdemokrater.

En av de intressanta sakerna i debatten i dag är till exempel det som Birgitta Eriksson tog upp: Det väljarna är beredda att betala för är det som stod på valsedeln. Men valsedelns utformning var ju just en av de problematiska demokratiska aspekter som vi tyckte var så viktiga. Väljarna i Stockholms stad hade inte möjlighet att säga ja till trängselskatter utan den väldigt snäva formulering som stod på valsedeln. Vi ville ha ett klart ja eller nej utan undertexter för att slippa dessa konstiga tolkningar. Vi ville också att det skulle vara likadana omröstningar över allt i hela länet.

Christina Axelsson stod här i talarstolen och sade att hon skulle ha röstat ja om hon hade fått rösta. Men hon fick inte rösta, för hon bor liksom jag i Huddinge kommun, och i Huddinge såg Socialdemokraterna till att väljarna i vår kommun inte fick vara med i omröstningen.

Det är spännande att höra vänsterpartister och socialdemokrater lovsjunga taxin som kollektivtrafikslag. Är man taxiåkare kanske man tycker att det känns bra för samvetet om taxi kan kallas kollektivtrafik. Taxi är bra för näringslivet, och det är bra för samhället att det finns en väl fungerande taxinäring. Men om man kallar taxi för kollektivtrafik har man i varje fall inte pratat med den ensamstående småbarnsmamman om vad kollektivtrafik är.

När man använder pengarna till att bygga mer vägar blir det bättre framkomlighet. Det blir bättre framkomlighet för bussarna och för färdtjänsten. Jag har varit färdtjänstkund. Jag vet att ett av de stora problemen när man åker färdtjänst är att det tar sådan hisskligt lång tid. Jag är ganska övertygad om att också färdtjänstkunderna kommer att vara ganska glada när de kommer fram snabbare i trafiken i Stockholm.

Prot. 2006/07:126

14 juni

*Införande av
trängselskatt i
Stockholm*

Anf. 198 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Det är glädjande att du, Emma Henriksson, har varit för trängselavgifter länge. Men det gäller tyvärr inte många av dina partikamrater. Det är alltid lätt att vara för en fråga när det blåser medvind. Men när det blåser motvind och stormen river i håret är det svårare att stå upp för sin sak. Man saknade mycket borgerliga debattörer, särskilt på riksplanet, som vågade gå ut och ta ställning för trängselavgifter i Stockholm. Det hade varit trevligt om Emma Henriksson hade varit aktiv i den debatten då.

Emma Henriksson påstår att de nya vägarna skulle skapa framkomlighet i trafiken för färdtjänstkunder och andra. Dilemmat är ju att om man inför trängselavgifter på ett smart sätt får man framkomlighet utan att bygga mer vägar. Det visade vi i Stockholmsförsöket. Framkomligheten på Stockholms vägar ökade dramatiskt. Om man då har framkomlighet, kommer fram med bilen och kan köra utan att fastna i köer och behöva planera resor långt i förväg för att vara säker på att komma fram i tid, varför behöver man då nya vägar? Det går inte att motivera vägarna med trängselargumentet. Trängseln finns inte längre om man inför trängselavgifter. Att ha det som ett argument är faktiskt att vilseleda väljarna.

Trängseln kommer man åt med effektiva ekonomiska styrmedel. Om man sedan vill bygga vägar får man motivera det på annat sätt. Vilket motiv är det ni har egentligen?

Anf. 199 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag är väldigt glad över att bo i en växande region. En växande region behöver ganska mycket olika saker. Den behöver en bra infrastruktur. Den behöver fler bostäder. Väldigt mycket av detta satsar den här regeringen på.

Att bygga fler vägar är viktigt för att få en bättre framkomlighet. Jag vet och är glad över att trängselskatterna bidrar till bättre framkomlighet. Men fortfarande är det många som bor söder om staden och har ärenden och måste åka norr om staden som måste åka väldigt nära citykärnan. Det är ett problem. Vi behöver bygga kringfartsleder så att människor kan ta sig runt staden i stället för genom staden.

Det som togs upp tidigare i debatten – att färdtjänstkunderna måste betala mer – är ett rent nonsensargument. Tvärtom kommer färdtjänstkunderna att få samma kostnad eftersom kundens avgift är fast. Men för landstinget kommer själva skatten att innebära ungefär en procents ökning av kostnaderna för färdtjänsten. Det man inte har kunnat räkna på är vilka kostnadsminskningar som blir följden av att färdtjänstbilarna kommer snabbare fram och taxametern inte hinner ticka på lika länge.

Anf. 200 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! När det gäller färdtjänst och taxi är vi helt överens. Jag håller helt med om att de som har tjänat allra mest på trängselavgifterna under Stockholmsförsöket är just taxi och färdtjänst, som hinner göra fler ärenden på samma tid och därigenom tjänar väldigt mycket pengar. De behöver inte ha ytterligare undantag.

Men jag uppfattar fortfarande att det finns ett problem när det gäller detta med fler vägar. Visst, vi har en växande region. Miljöpartiet säger inte nej till alla väginvesteringar, men man ska bygga vägar med förnuft. Man ska bygga de vägar som behövs för att ta hand om den växande befolkningen. Är förbifarten verkligen det bästa sättet att göra det på?

Förbifarten har ökande kostnader – man kan gott säga skenande kostnader. Senaste prislappen var på 25 miljarder kronor för bara förbifarten. Österleden ingår i de ringleder som Emma Henriksson pratar om. Då får man lägga på ytterligare 15–20 miljarder. Det är hisnande belopp vi pratar om här.

Vi vet att trängselavgifter har fungerat för att lösa upp trafikproppar och trängsel. Varför gör man inte detta på ett intelligent sätt, som kan spara oerhört mycket för samhället? Ett intelligent sätt är att man inför trängselavgifterna och också lägger en låg avgift på Essingeleden. Det kanske kostar 10–12 miljoner att sätta upp portaler på den leden. Då får man framkomlighet på Essingeleden också. Så provar man detta system några år och ser om det räcker för att klara av framkomligheten i Stockholmsområdet. Om det gör det har man sparat 40 miljarder på ett bräde.

I stället väljer nu alliansen att kasta sig in i dessa projekt med mångmiljardbelopp och offrar därigenom skattebetalarnas pengar på ett helt oansvarigt sätt. Varför tar man inte lärdom av det trängselavgiftsförsök som har varit? Varför ser man inte att det faktiskt fungerade med att lösa upp propparna så att det blev framkomlighet för just de bilister som Emma Henriksson pratar om, de som kör från norr till söder eller från söder till norr? Varför provar man inte att utveckla och förädla systemet med trängselavgifter innan man kastar sig in i huvudlösa projekt med enormt dyra vägar i Stockholm?

Anf. 201 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Fru talman! Just att utveckla och förädla något som man har sett har positiva effekter är ett mycket bra sätt att göra det. Därför är vi glada över att det redan från början finns med att detta är något som vi kontinuerligt ska utvärdera och se hur vi kan göra för att få systemet så bra och finjusterat som möjligt.

Jag håller med om att det behövs mer än nya vägar för att få en fungerande trafiksituation i Stockholm. I Stockholms läns landsting gör man väldigt mycket för att öka och förbättra kollektivtrafiken. Ett förslag som vi kristdemokrater hade både före valet och i valrörelsen och nu är med och driver igenom är att man ska utöka spårvagnstrafiken. Även om bus-sar är bra och nödvändiga på många håll i vårt stora vida landsting med mycket glesbygd är spårtrafiken att föredra i innerstaden. Den är miljövänligare. Den rymmer fler människor och den går snabbare.

Jag är också väldigt glad över att vi har fått in en annan sak, som också kommer att locka fler människor över till kollektivtrafiken. Det är att vi äntligen har fått igenom rabatt även för studenter på kollektivtrafiken. Det är något som gör att fler attraheras att bli kollektivtrafikresenärer. Har man blivit det och redan från början fått en vana är det mycket troligare att man fortsätter åka kollektivt.

Jag kommer att fortsätta åka kollektivt. Men när jag blir tvungen att ta min bil kommer jag att kunna göra det för att det ger mig en framkomlighet. Jag är väldigt glad över att vi har en trängselskatt som faktiskt gör det möjligt att både förbättra framkomligheten på vägarna och ge en bättre kollektivtrafiksituation för Stockholms invånare.

Anf. 202 LENNART HEDQUIST (m):

Fru talman! Efter denna långa och delvis avslöjande debatt vill jag åter ta upp hur ologisk hanteringen av det här ärendet är från socialdemokratisk sida.

Det är just Socialdemokraterna som fallerar här. Miljöpartiet och Vänsterpartiet har yrkat om ändringar i förslaget om trängselskatt medan Socialdemokraternas första yrkande är ett rent avslagsyrkande. Det innebär, tvärtemot vad de säger, att det inte blir någon trängselskatt i Stockholm om det yrkandet skulle vinna här i kammaren.

Nu står de här och säger att de är för trängselskatt. Man måste ju bestämma sig. Är det som de säger är logiken att de tar tillbaka sitt avslagsyrkande, som ju fanns med redan i de motioner som de kom med, och nöjer sig med att föreslå de ändringar i propositionen som de vill ha och som de påstår sig vilja ha.

Jag tycker att det här är en av de märkligare formella saker som man har varit med om under den här mandatperioden. Det är alltså en ren *contradictio in adiecto*, en ren motsägelse i sig själv, när man kommer med ett avslagsyrkande.

Frågan om trängselskatt har varit besvärlig för Socialdemokraterna. När den skulle införas under förra mandatperioden tror jag att vi i skatteutskottet behandlade sex propositioner för att man hela tiden gjorde ändringar och inte kunde hantera ärendet. Nu har vi fått en enda proposition från alliansregeringen där det klart och tydligt har angivits hur trängselskatt i Stockholm kan fortsätta under den här mandatperioden.

Det har självklart varit besvärligt att hantera folkomröstningsresultatet. I Stockholms kommun blev det ett tydligt folkomröstningsresultat där väljarna sade ja till trängselskatt och såg de positiva effekterna. I Stockholms län var det ett lika tydligt nej. Då är frågan: Hur hanterar man sådana motsägelser i ett folkomröstningsresultat?

Jag gick själv ut rätt tidigt efter valdagen och sade att det finns en möjlighet att kombinera det här. Man bejakar vad Stockholms stads väljare har sagt och fortsätter med trängselskatten. Men de väljare i Stockholms län som har varit motståndare och som har haft goda skäl till det, eftersom det i huvudsak är de som betalar trängselskatten, måste få något tydligt i gengäld. Det handlar om dem som åker i bilar och sitter i bilköer för att komma in till sina arbetsplatser. Det som de har fått tillbaka är en klar utfästelse om att pengarna kommer att gå till bättre vägar i Stockholms län.

På det här viset har man ju kunnat kombinera folkomröstningsresultaten, som var motsägelsefulla i länet och i kommunen. Och den regering som vi företrädar har haft styrkan att kunna föra fram det alternativet.

Socialdemokraterna, som har sagt sig vilja respektera folkomröstningsresultatet, står här i kammaren och yrkar avslag på alltihop. Skulle de vinna blir det absolut ingen trängselskatt.

Jag föreslår alltså att Socialdemokraterna tar tillbaka sitt yrkande om avslag på propositionen som sådan.

Anf. 203 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Fru talman! Det gäller väl att göra en bedömning i varje enskilt fall, Lennart Hedquist.

När det gäller sakinnehållet i den här propositionen är det naturligtvis så att vi står bakom trängselskatter. Men när man har plockat sönder den i sådana delar att det är bättre att säga att man inte vill ha den här propositionen, att man vill ha en annan form av proposition tycker vi att det är ärligare att yrka avslag på propositionen. Det är det vi tycker är viktigast i sak, att man, så att säga, motiverar detta.

Sedan vill jag påminna Lennart Hedquist om denna egentligen absurda situation, att vi över huvud taget ägnar flera timmar av kammarens debattid åt att sitta och diskutera detaljer i Stockholms trafiksituation som våra kompisar på andra sidan vattnet förmodligen skulle göra på ett mer engagerat och kanske också på ett bättre sätt.

Det var väl därför som detta hände. Jag brukar ta upp det mest absurda när det gäller de där propositionerna. Det var väl när man kom på att det var fel att sätta upp en av de här stationerna på ett ställe på norra Djurgården. Man ville flytta den en bit så att inte de som tog bilen över universitetsområdet skulle behöva betala skatt.

Jag tycker att detta är en absurd del av hela systemet vi har. Jag hoppas att Lennart Hedquist har samma uppfattning som jag, att det bör ändras. Men det gör man inte i en handvändning i just denna del. Och det var väl skälet till att det var så här. Varje gång minsta lilla förändring skulle göras skulle hela turen gå från Stockholmsregionen, som höll på med detta, till Vägverket och från Vägverket till regeringen och från regeringen till riksdagen. Det är ett absurt sätt. Det måste vi ändra på. Det tror jag att Lennart Hedquist och jag är helt överens om.

Anf. 204 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Fru talman! Jag kan hålla med Börje Vestlund om det han nu så tydligt anger, att hanteringen från den socialdemokratiska regeringens sida under förra mandatperioden, när vi fick ta emot alla dessa propositioner, inte var särskilt bra.

Den här mandatperioden har vi bara behövt ha en enda proposition där alla de här frågorna klaras ut. Det finns förvisso en rad detaljer när det gäller exakt hur lagen borde se ut. Självklart är det så. Och det är ju de detaljerna som till exempel Vänsterpartiet och Miljöpartiet har tagit upp i sina motioner. Men vi är tillbaka till huvudfrågan.

Socialdemokraterna har inte nöjt sig med att gå in i den typen av i och för sig viktiga frågor, utan ni har faktiskt föreslagit ett avslag på propositionen som sådan. Då är min fråga till Börje Vestlund: Skulle du vilja att den här propositionen avslogs? Vill du att det blir en majoritet nu i riks-

dagen som säger nej till propositionen och att det därmed, i strid med vad ni själva tyckte under hela valrörelsen, inte blir en fortsättning av trängselskatten?

Här står ni och säger att ni vill ha en fortsättning. Ni vill ha trängselskatt i Stockholm. Likväl är ert första yrkande som vi har att ta ställning till, om ni inte tar tillbaka det, ett rent avslag.

Anf. 205 BÖRJE VESTLUND (s) replik:

Fru talman! Ibland behöver man avslå saker för att få någonting som är bättre. Det är precis därför som vi yrkar avslag på denna proposition. Det viktiga för oss är att vi får en bra proposition. Vi tycker att denna proposition har sådana stora brister att vi inte kan ställa oss bakom den som den ser ut i sin helhet. Man kan ha synpunkter på detaljer i den. Men helheten är så pass dålig och så förfelad att vi säger nej.

Som en sista kommentar kan jag väl säga så här: Vi får väl se om det blir någon mer proposition under den här mandatperioden med anledning av att det blir något litet fel som måste rättas till. Även Lennart Hedquist måste väl erkänna att det var små detaljer som vi fick ändra efter det att vi, så att säga, hade antagit den stora propositionen. Det var inga stora saker. Det var små detaljer.

Tyvärr är vår lagstiftning sådan att vi måste hantera det på det sättet. Jag är den första att beklaga detta, men det är sanningen. Jag tror inte att någon regering eller några tjänstemän eller några andra över huvud taget hade tänkt åt det hållet. Men ni sitter i samma situation som den dåvarande regeringen satt i den gången. Och vi har att följa den ordning vi har i den här riksdagen. Det är på det sättet. Jag hoppas att vi kommer att få en ändring i framtiden. Men det krävs, som sagt, två riksdagar som fattar ett samstämmigt beslut.

Anf. 206 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Fru talman! Den kritik som Socialdemokraterna har mot propositionen som sådan och de förändringar som de tycker att man borde ha övervägt framgår av reservation 2, som är från Socialdemokraterna. Och i reservation 3 från Vänsterpartiet och i reservation 4 från Miljöpartiet tar man upp den typen av förändringar av ansatsen i propositionen om att det ska bli trängselskatt i Stockholm.

Men i reservation 1 från Socialdemokraterna står det helt sonika: riksdagen avslår propositionen. Det innebär att det är en motsägelse, en ren *contradictio in adiecto*, att man står här och föreslår avslag på propositionen samtidigt som talarna säger att det är väldigt bra att det blir trängselskatt. Ni måste bestämma er här om ni verkligen ska rösta för avslag eller om ni ska ta tillbaka det yrkandet och i stället rösta enbart för reservation 2.

Anf. 207 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Lennart Hedquist beklagar sig över hanteringen när trängselskatten skulle införas förra gången under förra mandatperioden. Men man måste också konstatera att anledningen till att regeringen och de borgerliga partierna nu kan lägga fram en enda proposition är just att vi hade ett så gediget förarbete så att man faktiskt kan basera hela propositionen på den lagstiftning som vi föreslog och fick igenom. Man gör

egentligen bara väldigt små förändringar. Det beror just på att vi gjorde ett väldigt bra arbete med lagstiftningen. Det kanske man kan få lite kredit för.

Anledningen till att vi var tvungna att ta upp det många gånger här berodde väldigt mycket på den huvudlösa opposition som var då som hotade med att överklaga alla beslut så fort det fanns någon som helst tveksamhet över huvud taget. Ett exempel på det är miljöbilsdefinitionen. Det stod att om man hade alkohol i tanken skulle man kunna få ett miljöbilsundantag. Då sade man: Eftersom det är 5 procent alkohol i bensinen ska vi överklaga alla bilar som körs och säga att det är miljöbilar. Då var vi tvungna att ta upp en proposition här och förändra miljöbilsdefinitionen när det gäller trängselskatten. Så oppositionen var i högsta grad medskyldig till att det fick tas upp flera gånger i riksdagen.

När det gäller folkomröstningarna i kranskommunerna var det inte en enda av dem som handlade om att bygga vägar. Den frågan var över huvud taget inte uppe till folkomröstning. Så jag kan inte förstå hur den borgerliga alliansen nu kan göra sig till uttolkare för folkviljan på det sättet. Man säger: För att vi bygger vägar runt Stockholm så är de kompenserade när det gäller de folkomröstningar som de hade.

Det ligger inte ens i närheten av sanningen. Dessutom måste man konstatera att det är en majoritet från alla kranskommuner runt Stockholm som åker kollektivt in till Stockholm varje dag. Hur kompenserar man dem, den majoritet som inte åker bil? De får ju ingen kompensation över huvud taget.

Den tolkningen av folkomröstningarna har jag väldigt liten förståelse för. Det måste jag säga.

Anf. 208 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Fru talman! Det kan faktiskt vara så – jag tror att Per Bolund också inser det – att de i kranskommunerna som röstade nej till trängselskatten i väldigt hög utsträckning var de som fick betala den. De var utlovade att man skulle ta hänsyn till folkomröstningsresultatet. Det var svårt att göra samtidigt som man skulle ta hänsyn till folkomröstningsresultatet i Stockholms stad, eftersom väljarna där såg fördelarna med trängselskatten. Den hade haft positiva verkningar för innerstaden som sådan.

Då fanns det en möjlighet att kombinera detta, att ge ett uttryckligt löfte om att om vi nu låter Stockholms stad ha trängselskatt inom sig men det är Stockholms läns invånare och bilisterna där som i hög grad kommer att betala den man ökar förutsättningarna och tillgängligheten för dessa bilister genom att anslå pengar till bättre vägar.

Det är, som det har framkommit i debatten här, svårt att märka pengar på det sättet. Det är en självklarhet. Det behöver knappast påpekas att det samtidigt behövs satsningar på kollektivtrafiken. Men det här var att göra det väldigt synligt att trängselskattens intäkter kommer att gå till förbättringar för bilisterna, eftersom det är bilisterna som betalar trängselskatten.

Anf. 209 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Lennart Hedquist analyserar resultatet och tror att det var mest bilister som röstade nej i kranskommunerna, men det vet ju varken Lennart Hedquist eller jag. Ingen vet egentligen vad nejjet bestod i och

varför man sade nej. Frågan är varför man ska tolka över huvud taget. Varför ska regeringen och riksdagen sitta här och göra en tolkning av de här folkomröstningarna? Är det inte en mycket bättre idé att låta regionen själv bestämma över användningen av pengarna, att inte tolka alls och låta dem säga vad de vill använda pengarna till?

Då ska man inte här från riksdagens och regeringens sida specialdestinera pengarna. Varför för ni inte över pengarna, intäkterna, bara till regionen, till landstinget? Låt dem avgöra vad pengarna ska användas till! Att sitta här och styra uppifrån är ju helt oförståeligt. Det finns ingen som helst anledning att göra så.

Sluta tolka folkomröstningarna! Låt i stället folket i kranskommunerna bestämma själva vad de vill använda pengarna till! Det är väl ett betydligt bättre sätt att hantera det dilemma som man har hamnat i.

Anf. 210 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Fru talman! Det kan låta väldigt enkelt. Det har tagits upp här i debatten att det hade lämnats olika löften, med rätta, till väljarna i Stockholms stad och väljarna i Stockholms län, och man skulle ta hänsyn till folkomröstningsresultatet. På grund av utfallet där, att det blev så pass tydliga utfall både i staden och i länet, var det svårt att samtidigt kunna ta hänsyn till resultaten. Då måste man vara tillräckligt kreativ för att få en lösning som kan vara rimlig och acceptabel för båda parter.

Det visade sig när vi gick fram med detta att det blir fortsatt trängselskatt men att intäkterna av den ska kunna användas så att de som har röstat nej till trängselskatten i Stockholms län har en fördel av det, också de, inte bara de som bor i innerstaden. Det var en bra lösning, och det är den lösningen vi kommer att rösta för när vi går till votering på onsdag.

Anf. 211 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Tiden går fort när man har roligt, brukar man säga, och roligt är det ju när man har så här intensiva debatter. Jag vill ändå svara på den fråga som Lennart Hedquist ställde angående varför vi röstar nej till propositionen. Det är precis det som vi har utformat i vår reservation 1.

Vi tycker inte att det här förslaget, den här propositionen, har det miljöperspektiv som man använde sig av när man röstade i Stockholm. Där står följande: Miljöavgifter, trängselskatt, innebär att avgiften tas ut i biltrafiken i syfte att minska köer och förbättra miljön. Intäkterna återförs till Stockholmsregionen för investeringar i kollektivtrafik och vägar.

Det saknar vi i det här förslaget. Ge regeringen bakläxa! Kom igen med ett annat förslag! Det är därför som vi röstar för avslag på propositionen, men vi säger ja till trängselskatten.

(Applåder)

Anf. 212 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Nu är vi i exakt den situation vi var i 2005. Det finns två olika förslag. Det ena kan falla. Då var det en motion som det yrkades bifall till från en dåvarande vänsterpartist. I det här läget har Lennart Hedquist alldeles rätt avseende voteringsordningen. Det har inte med själva beslutet att göra.

Voteringsordningen kommer att vara att först kommer avslagsyrkandet att ställas. Då räcker det, vill jag tala om för er socialdemokrater, att alla moderater från Stockholms län plus ytterligare fem röstar med er. Då har hela förslaget fallit. Lennart Hedquist har alldeles rätt. Om ni fortsätter att yrka bifall på punkt 1 finns det en uppenbar risk att en minoritet inom Moderata samlingspartiet, om vi nu tar det, kommer att rösta med er. Då har förslaget helt och hållet fallit. Ni måste betänka detta.

Förra omgången ingrep ordföranden också. Då var det Arne Kjörnsberg som såg till att det yrkandet inte kunde framställas, att man gardeerade sig mot det. Någon sådan garanti har ni för dagen inte, såvitt jag förstår. Det är fri omröstningsrätt i den här riksdagen. Vi har i dag sett att någon från något parti har röstat helt emot vad man hade förväntat sig.

Anf. 213 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Jag ber om ursäkt att jag tar upp kammarens tid på det här sättet, men jag kan inte låta bli när jag hör vad Gunnar Andrén anför, att det kan komma att vara så att det är några som röstar på någonting annat. Jag hoppas verkligen att det här förslaget är så genomarbetat från den borgerliga regeringen att man vet vem som röstar på vad. Annars kan det ju bli precis så som jag visade, nämligen hur man hänger ut en riksdagsledamot i annonser. Det kanske är fler som blir uthängda i andra annonser. Vad vet jag om vad Moderaterna kommer att hitta på den här gången.

Det väldigt viktigt att säga att det här är en demokrati. Vi tycker, från Socialdemokraterna, att det är viktigt att man kan säga det man känner, tycker och vill, och det hoppas jag verkligen att ni i era partier har fått göra så att ni har diskuterat er samman om att det är på det här sättet som man faktiskt vill införa den här trängselskatten.

Nu är ju försöket gjort. Nu ska det bli permanent så att man har det på allvar. Nu är det ju inget försök vi diskuterar. Nu är det skarpa förslag som gäller, och då räknar jag med att ni har sett till att det här är de skarpa förslagen.

Vi har sagt så här: Vi säger ja till trängselskatter men nej till den här moderata propositionen, för vi tycker inte att den är förenlig med det folkomröstningsresultat som man fick i Stockholm.

Anf. 214 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Det sista argumentet är ju någonting som det kan tänkas att ytterligare något annat partis ledamöter vill instämma i. Det kan vi inte ta något ansvar för.

Därför var propositionsordningen år 2005 helt annorlunda. Då avgjordes ärendet genom dåvarande ordföranden Arne Kjörnsbergs sätt att ställa proposition i skatteutskottet i en enda punkt. Det som inträffade var att det i kammaren yrkades bifall från Vänsterpartiet på en särskild motion. Om vi från oppositionens sida hade stött detta så hade hela förslaget fallit. Nu kom vi överens om att vi inte skulle göra detta.

Men ingen här kan garantera någonting för någon enda ledamot i den här kammaren, eftersom ni har yrkat på avslag på detta och vidhåller detta avslagsyrkande. Det är fri röstning i den här kammaren. Jag kommer inte att rösta på ert förslag. Det kan jag gärna säga, och det kan du lita på, men jag kan inte garantera detta för någon annan. Det kan finnas

sådana som inför just den här typen av förslag känner sig bundna av att de ute i Stockholms län har agerat i valrörelsen på ett visst sätt och därmed tycker att de har full rätt att göra så. Den risken tar ni nu, och jag tycker att ni verkligen måste fundera på om ni verkligen ska rösta på det här sättet.

Ni kan ju också göra som så – det tycker jag vore väldigt klokt – att ni beslutar att, om ni nu yrkar bifall till detta, lägga ned alla era röster i den slutliga omröstningen för att klara ut detta. Då finns det ingen majoritet för detta. Så kan ni klara det. Men om ni röstar för ert eget avslagsyrkande finns det ingen garanti för att inte detta förslag kommer att vinna riksdagens bifall.

Anf. 215 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Vi socialdemokrater har ingenting att skämmas för. Vi sade i valrörelsen precis som vi sade i kammaren här när vi införde försöket: Ja, vi står bakom det här.

Om sedan inte moderater, folkpartister eller kristdemokrater kan tycka att vi har ett förslag som vi står upp för – det kan ju inte vi socialdemokrater ta ansvar för.

Vi socialdemokrater tar ansvar för våra förslag. Nu har vi lagt fram ett förslag. Vi har lagt fram en motion, och vi har försökt på alla sätt att hävda den. Jag har till och med begärt ordet två gånger här för att framhäva vad vi tycker. Jag hoppas verkligen att alla i kammaren respekterar den tingens ordning, även om nu inte alla utskott får möjlighet att yttra sig.

Anf. 216 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Vi diskuterar nu någonting som nästan inte angår det svenska folket över huvud taget. Vi diskuterar en propositionsordning. Det är väldigt speciellt. Jag betvivlar inte ett ögonblick att det i kammaren finns en majoritet för regeringens förslag, men det kan ändå bli på det sättet, genom det sätt som ni har ställt upp propositionen på för er del, det vill säga att man i två olika punkter får ta ställning till två olika förslag. Därför, Christina Axelsson, finns det ingen garanti för utfallet. Ni kan komma att rösta på det här förslaget, och det kan också finnas andra i den här kammaren som tycker att det förslaget är så bra att man vill avslå betänkandets förslag.

Därför är mitt råd – jag instämmer med Lennart Hedquist där – att det vore klokt av er, om ni vill ha kvar trängselskatten, att ta tillbaka ert avslagsyrkande. Ni står ju i grunden inte för detta. Detta är ju en utskottsteknisk finess som ni har hamnat i helt enkelt, i en mycket svår situation. Det är inte välbetänkt av Socialdemokraterna att stå fast vid yrkandena om avslag på denna proposition. Det är det jag vill ha sagt.

Anf. 217 LENNART HEDQUIST (m):

Fru talman! Jag begärde ordet igen med anledning av vad Gunnar Andrén tentativt sade. Det är naturligtvis inte så att det finns någon i den moderata riksdagsgruppen eller i alliansen i övrigt som kommer att rösta för avslag på den här propositionen. Jag tog fram mitt exempel för att visa att det faktiskt har betydelse vad man yrkar på här i riksdagen.

Ni har yrkat avslag på propositionen som sådan. Att ni sedan har en massa brödtext om detta är ju skrivet i vatten, i någon mening. Det är på det sättet att vinner ni så blir det avslag, oavsett vad det finns för motiv till det. Det är uttryckligen en motsättning till det ni har stått här och sagt, nämligen att alla sju partierna nu är för trängselskatt. Ni är ju inte för den, för ni har ju faktiskt yrkat på avslag av den.

Vänsterpartiet och Miljöpartiet har synpunkter, i och för sig ur deras synvinkel viktiga synpunkter, men de godtar ju propositionsansatsen som sådan.

Det Socialdemokraterna har kommit fram till i det här fallet strider ju emot vad Socialdemokraterna sade i valrörelsen 2006, det vill säga att ni skulle respektera folkomröstningsresultatet 2006, på samma sätt som ert agerande efter valet 2002. Det stred ju också mot vad er främsta företrädare i den valrörelsen sade, nämligen att det inte skulle bli några trängselavgifter eller trängselskatter.

Jag tycker att ni bör fundera lite grann över hur ni formulerar era förslag.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 20 juni.)

19 § Grönbok om marknadsbaserade styrmedel för miljöpolitiken och näralliggande politikområden

Föredrogs

skatteutskottets utlåtande 2006/07:SkU21

Grönbok om marknadsbaserade styrmedel för miljöpolitiken och näralliggande politikområden.

Anf. 218 CHRISTIN HAGBERG (s):

Fru talman! Vi socialdemokrater är positiva till den grönbok som kommissionen har skickat till oss för yttrande. Vi ser den som en start för att vi inom EU ska få en debatt och diskussion om hur vi ska nå en miljömässigt hållbar utveckling. Vi ställer oss bakom skatteutskottets betänkande men har ändå valt att utöver detta ha ett eget yttrande, där vi utvecklar hur vi socialdemokrater ser på de här frågorna.

Miljö-, klimat- och energifrågorna handlar om människans och jordens långsiktiga överlevnad. Därför tillmäter vi den särskild vikt. Samtidigt som ett gemensamt EU-agerande och internationellt agerande behövs i dessa frågor vill vi att medlemsstaterna ska ha kvar bestämmandet över de ekonomiska styrmedlen. Dessutom tycker vi naturligtvis att en bred debatt och diskussion om de ekonomiska styrmedlen kan vara ett medel för att nå de bästa resultaten.

Ett hållbart samhälle ska inte töra på jordens resurser. För oss socialdemokrater handlar det om rättvisa mellan vår generation och de kommande. Med en bra och framtidsinriktad miljö- och energipolitik kan levnadsstandarden och livskvaliteten säkerställas även för kommande generationer.

Grönboken innehåller inga direkta förslag för oss att ta ställning till, men det förs långa resonemang om de olika delarna, framför allt om energifrågan kopplad till klimatfrågan. Man ser stora fördelar med systemet med handel med utsläppsrätter, och det är bra. I dag har vi en bra bas att stå på när det gäller det här systemet, men det måste utvecklas som ett styrande instrument. Man måste ha en avtrappning av antalet rättigheter kopplat till de utsläppsmål som man har antagit. Ska vi kunna nå den 20-procentiga reduktion till år 2020 inom EU som man kom fram till före jul så krävs det omfattande åtgärder.

Grönboken tar upp en diskussionspunkt om hur man skulle kunna skapa ett energiskattesystem baserat på energiinnehållet och sedan lägga på en miljöskatt baserad på vilka och hur mycket utsläpp som sker. Det är en intressant diskussion. Vi i Sverige har ett system som påminner om detta. Man föreslår också inrättandet av ett forum där man ska kunna diskutera det som kallas gröna skatteväxlingar. Det är naturligtvis mycket välkommet från vår sida.

Fru talman! I grönboken vågar man också ta upp flera svåra frågor, bland annat den påverkan som transportsektorn har på miljön. Det är bra. Här finns mycket att göra. Om vi kan få en gemensam syn på vilka åtgärder som måste vidtas är det oerhört positivt för oss i Sverige med vårt behov av långa och många transporter.

En annan fråga som lyfts upp gäller den om vatten. Tillgången på rent, friskt och gott dricksvatten är en stor lyx och endast förunnat en liten del av världens befolkning. I Mellan- och Sydeuropa har man inte samma tillgång som vi i Sverige. För oss är det en självklarhet att när vi öppnar kranen kommer vattnet rent och klart. Vi socialdemokrater vill att vi använder denna resurs på ett ansvarsfullt sätt. Vi tycker att det är viktigt att vattnet även fortsättningsvis är kvar i gemensam ägo.

Kommissionen lyfter också upp frågan om avfallshantering och det arbete som görs för att nå målet att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och en växande mängd avfall.

Vidare tar grönboken upp möjligheten att använda subventioner som ett styrmedel för att uppmuntra miljövänligt beteende. Det har vi i Sverige goda erfarenheter av och ser naturligtvis positivt på.

Fru talman! Mycket av det som finns i grönboken som diskussionsunderlag känner vi igen från den politik som drevs av den tidigare majoriteten i riksdagen. Jag är glad att alla de fyra borgerliga partierna också tycker att det är en bra politik att genom olika ekonomiska styrmedel åstadkomma positiva miljöeffekter. Där ingår även skatteväxling.

Jag har deltagit i många debatter i kammaren som berört flera av de specifika frågor som tas upp i grönboken. Tidigare har vi varit oense i flera av dessa frågor, men jag kan nu konstatera att hela utskottet, det vill säga alla partier i riksdagen, ställer sig bakom dem i positiv anda.

I valrörelsen i höstas var miljö- och klimatfrågan inte särskilt stor. När vår partiledare talade om den fnös faktiskt en del åt det. Statsminister Reinfeldt menade då att klimatfrågan för Moderaterna hade samma prioritet som kulturfrågorna, alltså en för Moderaterna icke-prioriterad fråga.

I oktober i fjol presenterades så en rapport, den så kallade Sternrapporten. Det var Storbritanniens finansminister Gordon Brown som hade tillsatt en utredning som skulle presentera de ekonomiska konsekvenser som klimatförändringarna medförde. Därefter tog debatten fart. Det be-

hövdes alltså ekonomiska förtecken för att tycka att klimatfrågan var intressant. Det är naturligtvis positivt att vi nu är i det läge som vi är. Inte ens en moderat ifrågasätter i dag det faktum att klimatfrågan är en stor fråga och att vi ska jobba vidare med den.

Vi hade också en stor debatt i tidningarna, och en del partier föreslog att man skulle sänka till exempel bensinskatten. Kvällstidningarna hade stora namninsamlingar om sänkt bensinskatt. De har nu tystnat. I dag handlar namninsamlingarna om att rädda vår planet. Man kan sannerligen säga att debatten sedan förra hösten ändrats på ett mycket positivt sätt, inte minst gäller det miljö- och klimatfrågan.

Sverige och det svenska miljöarbetet beröms i vår omvärld. Vi har visat att det går bra att föra en tuff miljöpolitik och samtidigt ha hög tillväxt. Med den politiken som grund, liksom den diskussion som nu ska följa inom EU, hoppas vi socialdemokrater att flera nya och stora steg kan tas inom miljö-, klimat- och energipolitiken inom inte alltför lång tid.

Anf. 219 LENA ASPLUND (m):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till skatteutskottets utlåtande SkU21 *Grönbok om marknadsbaserade styrmedel för miljöpolitiken och näralliggande politikområden*. Jag är glad att alliansen och Miljöpartiet är helt överens om utlåtandet angående grönboken, och jag vill tacka Helena Leander för ett gott samarbete. Jag hoppas att vi kan ha fler sådana.

Fru talman! Syftet med denna grönbok är att stimulera debatten om hur olika marknadsbaserade styrmedel, främst skatter, subventioner och handelssystem, kan utvecklas för att bättre bidra till att uppnå olika mål på miljö- och energiområdet. I grönboken diskuteras bland annat om det bör göras en översyn av energiskattedirektivet för att få en tydligare koppling till EU:s miljö- och energipolitiska mål.

Som moderat anser jag givetvis att det generellt sett är en fråga för varje medlemsstat att avgöra i vilken omfattning ekonomiska styrmedel bör användas. Men när det gäller gränsöverskridande miljöfrågor är det ett oerhört bra exempel på hur EU:s subsidiaritetsprincip bör användas, det vill säga att en åtgärd får vidtas på EU-nivå bara om målet som ska uppnås med åtgärden bättre kan uppnås om den vidtas på den europeiska nivån än av medlemsstaterna själva. När det gäller miljöpolitiken är det ett sådant exempel.

Det är viktigt att EU kan verka för en hållbar miljöpolitik. Jag skulle vilja påstå att det är ett av EU:s viktigaste områden. Det har alltid sagts att EU är viktigt för att säkerställa freden i Europa, och visst är det så. Jag skulle dock vilja påstå att EU har en minst lika viktig eller ännu större roll för att se till att medlemsländerna bedriver en bra miljöpolitik. Hotet från miljön är nog större än ett eventuellt krigshot i Europa.

Mycket av det som tas upp i grönboken är åtgärder som vi redan vidtagit i Sverige. Bland annat föreslås att man delar upp minimiskattenivåerna i en energidel och en miljödel. Det har vi redan gjort i Sverige, och det vore bra om övriga länder i EU gjorde på liknande sätt.

Fru talman! Eftersom miljöfrågorna är gränsöverskridande är det oerhört viktigt att vi även behandlar problemen som sådana. Som vi moderater många gånger påpekat hjälper det inte om vi minskar våra koldioxidutsläpp till noll om vi inte har EU och resten av världen med oss. Det är

ju miljön som ska vara vinnare. Därför är det viktigt att EU sätter miljöfrågan högt på agendan.

Länderna i Europa släpper ut någonstans mellan åtta och nio ton koldioxid per person. Det är lite olika beroende på var man hittar siffrorna och från vilka år de är. Det finns emellertid ett stort spann mellan det land som har det högsta värdet, nämligen Luxemburg som ligger på ungefär 22 ton per person, och det land som har det lägsta, Lettland som ligger på ungefär tre ton. Det gäller därför att länderna med höga utsläpp får ned dem ordentligt medan de med låga utsläpp, bland annat de nya EU-länderna, inte ökar dem i någon nämnvärd utsträckning.

Det gäller att vidta åtgärder där de har bäst effekt. Det gäller att marknadsbaserade styrmedel används på rätt sätt. Det gäller att se till att de inte blir konkurrensmässigt snedvridna. Det finns nog inget land som vill att deras industrier ska flytta någon annanstans. Därför gäller det att ha likvärdiga styrmedel. Handeln med utsläppsrätter är ett sådant styrmedel. Om den används på rätt sätt är den ett överlägset verktyg för styrning.

Sverige har bland de lägsta utsläppen av koldioxid per invånare i Europa. Det är lite knepigt eftersom det missgynnat oss när det gäller den nya tilldelningen av utsläppsrätter för 2008–2012. Vi får 9 ½ procent mindre. Vi har hittills haft 25,2 miljoner ton, vilket nu sänks till 22,8 miljoner ton, detta till skillnad från Finland som bara får en sänkning med 5,2 procent trots att de i dag släpper ut mer koldioxid per person än vi. De släpper ut ungefär tolv ton, alltså nästan dubbelt så mycket koldioxid per person som vi. Detta visar att det är ytterst viktigt att man harmoniserar det hela inom EU.

Transportsektorn i EU står för ungefär tolv procent av koldioxidutsläppen och bör givetvis omfattas av handeln med utsläppsrätter. Det är dock, som utskottet påpekat, viktigt att transportsektorn får ett eget handelssystem, så att den inte tränger ut industrin.

Fru talman! Därför är inriktningen i denna grönbok så oerhört viktig för att vi ska kunna harmonisera våra styrmedel i Europa.

För att anknyta till huvudargumentet vill jag återigen understryka att det är av yttersta vikt att vi samarbetar om miljömålen inom EU, så att vi genom marknadsbaserade styrmedel kan hitta den gemensamt bästa lösningen, som kan komma hela mänskligheten till del.

Anf. 220 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Så kom det i alla fall. Om ingen annan gör något är det vi gör i Sverige inget värt, kan man tolka det som. Jag vet att Lena Asplund och Moderaterna även tidigare har resonerat på det sättet. Jag tycker att det är ett lite märkligt sätt att resonera.

Vi är helt eniga, som jag sade. Vi står bakom även det som majoriteten skriver, även om vi har ett särskilt yttrande där vi redogör för hur vi ser på saker och ting i de här frågorna. Men vi tycker att det är oerhört viktigt att vi följer de överenskommelser som vi gör. Det som krävs är naturligtvis att man inom EU och inom internationella överenskommelser utöver EU inför någon form av sanktionssystem mot dem som inte vidtar de åtgärder som man är överens om.

År 1997 kom vi överens om Kyotoprotokollet. Då var till exempel USA med, fast de har vägrat att skriva under. De var med på förhand-

Prot. 2006/07:126
14 juni

*Grönbok om
marknadsbaserade
styrmedel för
miljöpolitiken och
näraliggande
politikområden*

lingarna om överenskommelsen. De lämnade kanske förhandlingarna i slutmomentet – jag kommer inte ihåg – men de var ändå med hela tiden och kunde påverka det här. Sedan har de avvikit. Det är naturligtvis bra om vi får med USA, Kina, Indien och så vidare. Men det är ändå så att vi har ett beslut i Sveriges riksdag om att sänka utsläppen till 2020. Då måste vi också naturligtvis vidta de åtgärder som krävs för det. Den propositionen kommer att läggas fram nästa höst, förmodar jag.

Ska vi då inte göra någonting om inte någon annan gör någonting? Jag tycker att Lena Asplund för ett konstigt resonemang.

Anf. 221 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! Så sade jag inte! Jag sade att det är oerhört viktigt att *alla* länder gör någonting. Skulle det nu vara så att bara lilla Sverige gör någonting inser också Christin Hagberg att det inte skulle hjälpa. Det är därför en sådan här grönbok är så viktig.

Jag har stått här i kammaren tidigare och pratat om hur viktigt det är att vi får med oss framför allt USA, till att börja med, och även Kina. Jag är rätt övertygad om att USA kommer att komma med. De vill väl styra tåget, så att säga. Låt dem göra det då, så länge det går åt rätt håll.

Det här är en viktig fråga. Vi vet det. Det är något slags ödesfråga. Vad vill vi med klimatet? Ska vi leva kvar på jordklotet om ett par hundra år? Vi har en framtid att tänka på för våra barn och barnbarn och vidare generationer. Då hjälper det inte om bara Sverige gör någonting. Vi har väl alltid utfört det vi har bundit oss vid när det gäller den här delen. Det kommer vi nog att göra även med den här regeringen. Det är jag övertygad om.

Anf. 222 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Det återstår att se när förslaget kommer. Men det är ändå så att man från er sida har tyckt att Sverige har gått för långt, att vi har vidtagit för många åtgärder, medan Socialdemokraterna menar att det är bra att vi går före och utvecklas. Vi har utvecklat mycket teknik inom dessa områden. När man nu gör ett nytt avtal, där man ställer större krav, vilket man måste göra – Kyotoprotokollet var ju bara en liten susning av vad som behöver göras i frågan – krävs det kraftiga åtgärder och så vidare. Då kommer naturligtvis vi att ha en fördel som redan har gjort den läxa vi fick 1997 och sedermera när överenskommelsen trädde i kraft.

Jag menar att man kan leda i bevis att det har varit positivt att vi många gånger har gått före och gjort vad vi ska göra, trots att många andra inte har gjort det. Flera av våra grannländer har inte kunnat leva upp till Kyotoprotokollet och den bördefördelning som gjordes inom EU. Det kommer naturligtvis de att få lida för så småningom, hoppas i alla fall jag.

Anf. 223 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! Vi har gjort väldigt mycket, och det är bra. Men vi har gått lite för fort fram gentemot resten av världen, och det har drabbat svensk industri. Miljön vinner ingenting på om vår industri flyttar ut till Sydafrika eller någon annanstans och använder koleldad el eller liknande. Vi har drivit upp våra energipriser oerhört högt med alla skattepålagor, elcertifikat och så vidare.

Det är inte det vi vill uppnå. Det viktiga är att alla är med, inte bara Sverige. Det har vi sagt förr. Ni socialdemokrater brukar väl säga att ensam inte är stark. Så är det också i miljöpolitiken. Ensam är inte stark. Alla måste ta samma ansvar för miljöpolitiken. Där har vi givetvis en viktig roll att spela. Statsminister Reinfeldt har sagt att han kommer att bedriva ett hårt arbete för att få med sig EU och resten av världen i en god miljö- och klimatpolitik. Vi vet allihop att han diskuterade detta med president Bush och Schwarzenegger i USA. Vi är definitivt på rätt väg, tycker jag.

Anf. 224 KARIN NILSSON (c):

Fru talman! Många har genom åren funderat på om de ska rösta ja eller nej till EU. Jag är väl också en av dem som varit tveksamma en gång i EU-debattens begynnelse. Men jag blir mer och mer övertygad för varje år som går och för varje gång vi möter saker som har med EU att göra. Vi kan se de globala viktiga frågorna och få stöd och avgörande på EU-nivå.

Här har vi en global fråga och ett stort miljöproblem som ska tas om hand. Det är ett problem som egentligen är mycket större än EU och vad EU rör på. Men genom Europasamverkan kan man också ha kraft nog att påverka andra kontinenter genom både forskning och utveckling och genom att påvisa exempel och effekter. Som betydande handelspart kan vi också trycka på omgivningen.

Miljömedvetenheten runt om i Europa och världen i övrigt har aldrig någonsin varit så stor som just nu eller nått in i fler politiska företrädares och partiers partiprogram och ideologier. Det är verkligen på tiden. ”Ett smalare men vassare EU” var parollen som Centerpartiet gick till val på inför EU-valet.

Fru talman! Här är ett riktigt bra exempel på en sådan gränsöverskridande fråga. Nu har vi fått en grönbok med en uttalad politisk vilja och en ambition att skapa gemensamma styrmedel för att tackla miljöproblemen. Handeln med utsläppsrätter är en modell som har prövats för att bromsa upp utsläppen av växthusgaser från industrin. Det är ett styrinstrument som är bra, men givetvis kan bli bättre. Balansen mellan utbud och förbrukning måste ske så att vi får en verkligt styrande miljöeffekt här. Här ska vi ha en hög ambitionsnivå, även om det innebär att vi går före andra länder och därmed också har ett försprång.

Fru talman! Jag instämmer i skatteutskottets utlåtande. Det är bra att kommissionen tar upp frågan och att man också utformar ett system för utsläppshandel som omfattar flyget och övriga transporter.

Flyget har flera miljöstörande komponenter i sina utsläpp utöver koldioxiden. Man bör därför troligen utforma ett eget specifikt utsläppsrätts-system med egna kvoter för flygtransporterna.

Att EU nu tar initiativ till en samordning av skatter och subventioner leder till en mer konkurrensneutral produktion av varor och tjänster. Det ska inte vara billigare för ett annat EU-land att överta marknadsandelar inom exempelvis transportnäringen genom att köra med smutsigare eller billigare drivmedel i tankarna. Det finns fler exempel där det är viktigt att vi har lika regler. Miljökraven ska vara desamma oavsett av vem eller var uppdraget utförs.

Förhoppningsvis kan Sveriges goda exempel med koldioxidskatten vara ett bra referensobjekt för en nationsövergripande skatteutformning. Utan detta styrmedel hade vi inte lyckats minska utsläppen med 7 procent i förhållande till 1990 års utsläpp utan med all sannolikhet haft en ökning av utsläppen.

Att vi i Europa av tradition har haft en förhållandevis hög beskattning av diesel och bensen har också haft en styrande effekt på både bilar och bränsleförbrukning. Jämför man med till exempel USA som har låg beskattning på drivmedel ser vi resultatet i stora bensinslukande fordon och en obefintlig dieselmärknad på personbilssidan.

Fru talman! Det kommer att bli många vändor i riksdagen och troligen en del anpassningar i den svenska skattelagstiftningen innan vi har utformat och beslutat om effektiva styrmedel. Jag ser fram emot och välkomnar de kommande beredningarna i frågan.

Fru talman! Avslutningsvis måste jag också påminna om morötterna. Det är viktigt att det även i framtiden finns morötter i form av skattebefrielse för förnybara bränslen. Vi har bevis för att ekonomiska styrmedel i form av handel med utsläppsrätter, skatter och skattebefrielse fungerar för att uppnå resultat på miljöområdet. Jag vill heller inte utesluta trängselskatter, även om jag inte vill göra den diskussionen längre. Den har varit lång nog. Men visst är det också ett styrmedel.

Jag är glad över att vi är så många som är överens i den här frågan. Jag instämmer därför, fru talman, i skatteutskottets utlåtande angående grönboken om marknadsbaserade styrmedel för miljöpolitiken och närliggande politikområden och yrkar bifall till utskottets förslag i utlåtandet.

Anf. 225 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag ber att från Kristdemokraternas sida få yrka bifall till skatteutskottets utlåtande i betänkande SkU21 om EU-kommissionens grönbok om marknadsbaserade styrmedel för miljöpolitiken och närliggande politikområden.

Fru talman! I grönboken anför att medlemsstaterna kan avskräcka från miljöfarliga beteenden med hjälp av beskattning men att vi också kan använda finanspolitiska incitament för att främja forskning och utveckling. Det är väldigt positivt att vi har tydliga skrivningar om forskningens betydelse.

Vi skriver här bland annat att enligt utskottets uppfattning har medlemsstaterna här till ett ansvar för att via sina skattesystem stimulera företagen att utveckla miljövänlig teknik och forskning. Det är viktigt att det sägs. I det sammanhanget är det värt att erinra om att skatter på miljöfarliga produkter och beteenden i sig ger företagen incitament att utveckla ny teknik.

Med detta sagt är det också viktigt att peka på var skattepolitiken vad gäller de direkta skatterna hör hemma. De hör hemma på nationell nivå, som bland annat arbetsinkomstbeskattningen. Det är en nationell angelägenhet för varje medlemsstat. Den aktuella formen av skatteväxlingar måste man hantera på nationell nivå.

Vi pekar från utskottets sida på att vi ser positivt på att medlemsstaterna utbyter information om och erfarenhet av skatteväxling. Vi anser att Sverige, som har en förhållandevis lång erfarenhet på området, bör uppmuntra kommissionens förslag om informationsutbyte.

Allt inom det europeiska samarbetet behöver inte nödvändigtvis bygga på att vi tvingar varandra att agera på ett gemensamt sätt genom en EU-gemensam lagstiftning. Vi kan genom bästa praxis, ett informationsutbyte och goda argument som till sist når in i människors inre och hjärtan gemensamt komma fram till de här slutsatserna utan att vi tvingar varandra att lagstifta på ett visst sätt.

Utskottet har på den här punkten och på många andra punkter ett väldigt klokt resonemang. Det pekar på möjligheterna att samordna skatterna men på frivillig bas och genom ett nära informationsutbyte.

Där tycker jag att vi ska tacka tidigare socialdemokratiska regeringar. Jag hoppas också att den nuvarande oppositionen kan se positiva bidrag från vår sida i alliansen så att vi gemensamt kan lämna ett svenskt bidrag till europeisk miljöpolitik och hur vi hanterar miljöfrågorna i ett skattepolitiskt sammanhang.

Fru talman! Det är positivt att vi ser detta i internationellt sammanhang. Jag tycker ändå att vi kan se den europeiska unionen i ett internationellt sammanhang. Sverige är också medlem i unionen. På det viset är det också svensk inrikespolitik. Vi kan på det sättet agera så gemensamt som det någonsin går.

Vi har haft ett konstruktivt arbete i utskottet kring detta. Många bidrag har lämnats in, vi har tagit del av många olika röster och synpunkter har skrivits in. Det är viktigt att Europeiska kommissionen får en entydig signal så långt det någonsin går. Det tycker jag att vi har uppnått här från den svenska riksdagen och kammaren. Regeringen ska sedan lämna sitt bidrag och vi lämna vårt.

Det handlar om en grönbok från kommissionen. En grönbok är ett officiellt dokument som lanserar de första idéerna på gemenskapsnivå för eventuella åtgärder. Att släppa en grönbok till medlemsländerna är ett sätt att starta en process genom att inleda denna diskussion. Man kan också se det som en trevare från den europeiska unionens sida.

Kommissionens ambition är att starta en debatt om ekonomiska styrmedel på miljöområdet. Detta vill man basera på subsidiaritetsprincipen och förvaltarstankens.

Det är lätt att bli pompös i en talarstol. Jag hör till dem som också kan bli pompös i en talarstol. Jag får väl ta den risken i dag, eftersom subsidiaritetsprincipen är svår att uttala men också ligger Kristdemokraterna nära rent ideologiskt.

Denna princip handlar om att man ska stödja de olika nivåerna så att de så långt det är möjligt kan fatta egna beslut själva. Subsidier betyder att stödja. Men det innebär inte att man ska ta över.

Samtidigt säger subsidiaritetsprincipen att man ska fatta beslut på rätt nivå. Om vi skulle ha olika miljöpolitik och lägga miljöpolitiken på kommunal nivå skulle det inte vara optimalt inom Europa. Därför gäller det att hela tiden söka efter vad som är den rätta nivån. Det är vad subsidiaritetsprincipen handlar om.

Fru talman! Den nivå som kan sköta politiken ändamålsenligt ska också få sköta den. Tanken är inte att de överordnade gemenskaperna ska ta över utan som jag sagt tidigare stödja. De överordnade nivåerna ska också respektera de enskilda människornas rättigheter och de lägre politiska nivåernas och gemenskapernas eget kompetensområde. Man ska komplettera varandra och inte i första hand ta över.

Om en överordnad nivå och gemenskap – och med överordnad menar vi att regionen finns över kommunen, staten finns över regionen och den europeiska unionen finns över staten – vill överta en funktion från en underordnad ligger hela tiden bevisbördan på den överordnade nivån. Den måste kunna bevisa att det är mer ändamålsenligt att man hanterar frågan på den nivån.

Vad gäller miljöpolitiken har EU en god sak i att här kunna säga: Vi kan och måste hantera fler frågor på högre nivå än bara nationalstatens nivå. Vi måste förvalta miljön och naturresurserna gemensamt och ansvarsfullt.

Det handlar om goda livsbetingelser och om kommande generationer.

Jag vill nämna några nyckelord som gäller för oss alla, inte minst inom företagens värld. Det handlar om att kunna agera osjälviskt på miljöområdet. Det gäller att agera långsiktigt, ansvarsfullt och solidariskt. Dessa begrepp måste vara en ledstjärna i det vi kallar förvaltar-
skapsprincipen.

Allt detta kan vi sammanfatta i att det måste finnas en god moral i det vi gör på miljöområdet. Att roffa åt sig på kommande generationers bekostnad är inte god moral. Det är inte att agera osjälviskt, långsiktigt, ansvarsfullt eller solidariskt.

Vi menar att förvaltar-
skapsprincipen måste vara förankrad och få en tydlig tillämpning inom den europeiska unionen. Det innebär att en långsiktigt hållbar utveckling måste vara målet för samtliga EU:s politikområden.

Jag tackar samtliga ledamöter i skatteutskottet och samtliga sju partier. Därmed tackar jag även mitt eget parti, Kristdemokraterna, och uppenbarligen även mig själv för att vi har agerat på ett sådant sätt att vi har kommit fram till ett gemensamt yttrande gentemot Europeiska unionen i detta första steg som grönboken innebär.

Anf. 226 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag inleder med att svara Lena Asplund på hennes anförande. Hon fick det att låta som om vi inte var överens om det som står i materialet. Vi är faktiskt överens. Vänsterpartiet har ett särskilt yttrande där vi förstärker vissa områden. Vi pekar på var man kan gå vidare. Det var också lite grann syftet med hela grönboken att vi ska kunna föra en sådan diskussion och en sådan debatt. Vi vill bidra till och stimulera den debatten.

Det intressanta i materialet är vad vi är överens om. Vad står det egentligen i grönboken? Vi har sagt tidigare – och jag säger det igen för protokollets skull – att vi tycker att innehållet i grönboken är väldigt bra. Det finns också mycket som kan utvecklas. Men vad är vi överens om i alla partier? Jo, att alla kan vinna på en miljöskattereform med skatteväxling. Det är intressant.

Vi tycker att det är bra om vi får det forum för marknadsbaserade styrmedel som kommissionen nu vill tillsätta. Det är viktigt att samordna alla ekonomiska styrmedel; det kanske är en självklarhet. Vi tycker att det är bra att man utvecklar energiskattedirektivet. Vi tycker att den svenska koldioxidskatten är det effektivaste sättet att minska utsläpp. Alla partier i riksdagen tycker nu att den svenska koldioxidskatten är det bästa sättet att minska utsläppen. Det är viktigt att vi verkligen stryker under att vi är eniga här.

När det gäller utsläppsrätterna tycker vi att det är viktigt att ställa krav. De ska vara mer miljöstyrande, och de ska gärna auktioneras ut och inte delas ut gratis.

Det var intressant att lyssna på Lena Asplunds anförande. Hon menade helt plötsligt att Sverige är missgynnat. Kommissionen vill strama åt den bubbla som Sverige har blivit tilldelad. Men då stämmer det helt plötsligt inte med det som stod i grönboken! Jag har inte möjlighet att begära replik på Lena Asplunds anförande, men just det uttalandet var ganska avslöjande.

Vi är överens om att vi vill satsa på forskning. Vi är överens om att stimulera företagen att utveckla miljövänlig teknik och vi är överens om problematiken med deponin för att ta några exempel.

Vänsterpartiet har i ett särskilt yttrande skrivit lite mer om transportsektorn och hur man ska kunna utveckla ett handelssystem för den sektorn. Vi tar upp problematiken med flygtrafiken. Vi pratar också om att vi ska kunna utveckla ett system för kilometerskatt även för sjöfarten på samma sätt som man har utvecklat den för vägtrafik. Vi tycker att man kan höja sanktionerna mot illegala oljeutsläpp till havs.

Dessutom har vi i andra sammanhang tagit upp frågan om ett viktigt klimatmål. Vi tycker att det är viktigt att Sverige ska kunna sträva mot att avsätta 1 procent av bnp till klimatåtgärder. Detta bygger vi på Sternrapporten, som någon tidigare talare hänvisade till. Vi menar att detta är någonting som vi verkligen ska ta på allvar. Det kan vara bra om vi kan föra en sådan diskussion och kanske också kan enas om ett sådant mål.

Vi menar att man kanske kunde klimatrelatera biståndsfrågorna. Vi menar också att vi gemensamt måste sätta mycket större press på länder, till exempel USA och Australien, som inte har skrivit under Kyotoprotokollet och inte vill delta i det internationella samarbetet.

Jag tycker att det är viktigt att komma ihåg att detta är ett discussionsunderlag. Det kanske är därför vi är så överens. Det är ju en sak att skriva ett discussionsunderlag och en helt annan sak att gå till handling.

Det finns en fråga man måste ställa till alliansens företrädare. Jag vet inte om ni kommer att begära replik för att försöka svara. Det gör ni förmodligen inte, men det vore roligt om ni gjorde det. Var finns de konkreta förslagen?

Jag har personligen stått i den här kammaren och fått mycket politiskt stryk för den skatteväxling som vi har genomfört de senaste åren tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Det är över 17 miljarder kronor. En del av detta är den koldioxidskatt som ni nu själva tycker är så bra och som ni tycker har haft så stor inverkan när det gäller att styra mot ett miljövänligare samhälle.

Hur går det med skatten på drivmedel? Det finns något parti här – Kristdemokraterna – som gick till val på att sänka bensinskatten. Hur går det med den frågan?

Jag kommer från Karlstad. Där ser det ut på följande sätt just nu i kommunpolitiken: Alliansens företrädare vill sänka skatten i Karlstad. Jag kommer inte ihåg med hur många ören det var – 10 eller 25. Och vad är det för satsningar man drar in på? Jo, det är pengar till miljösatningar. Det är bland annat en ganska omfattande biogassatsning som man inte vill lämna pengar till, utan man väljer i stället att föreslå en skattesänkning. Tack och lov är ni i minoritet i Karlstad, men ni är ju i majoritet här i kammaren.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i utlåtandet.

Anf. 227 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Även om Marie Engström ställde en hel del intressanta frågor är jag faktiskt glad att ingen begärde replik, för jag har ett tåg som jag gärna vill hinna med. Därför kommer jag inte heller att säga riktigt allt som jag hade tänkt mig.

Jag tror inte att någon har missat att jag har tagit de tillfällen jag har fått att kritisera alliansen för icke-politiken på miljöområdet. Man avbryter den gröna skatteväxlingen och hoppas att det ska lösa sig med lite småduttar. Men jag tycker inte att vi ska klaga på dålig politik när alliansen faktiskt gör någonting bra. Och det gör man i det här fallet; det ska man ha all cred för.

Jag är glad över att kunna läsa ett utlåtande med en så positiv grundinställning till ekonomiska styrmedel och där alliansen har varit så lyhörd för de synpunkter som jag har fört fram från Miljöpartiet. Jag kan därför oreserverat yrka bifall till utskottets förslag i utlåtandet.

Det har redan redogjorts en hel del för de godsaker som finns i utlåtandet. Men lite kort kan vi säga så här: Miljöpartiet är ingen stor fan av att EU ska besluta allting. Vi tycker att makt ska ligga så nära de människor som berörs som möjligt. Men miljöfrågan är ett paradexempel på en sann gränsöverskridande fråga som berör fler människor än dem som sitter här i Sverige. Därför kan det vara fullt befogat med någon form av gemensamma minimiskatter på till exempel koldioxidnivån. De skulle helst gälla globalt, men vi kan ju börja på EU-nivå om det går fortare.

Därför är det kul att här kunna se hur man föreslår att energiskattedirektivet ska ändras så att man får en minimiskatt på energi som styr mot minskad energianvändning och en minimiskatt på själva utsläppsdelen i bränslet – om det nu är koldioxid, svavel eller vad det månde vara. Då styr man den energianvändning man har mot den minst miljöskadliga.

Handeln med utsläppsrätter har potential att vara ett bra styrmedel. Men det förutsätter att den verkligen fungerar och att man inte ger ut fler utsläppsrätter än vad som släpps ut. Helst ska man ge mindre, om man vill ha en minskning. Och det vill vi ju. Det är inte heller rimligt att man som nu delar ut dem gratis. Då gynnar man de industrier som inte har brytt sig ett dugg om att minska sina utsläpp. Då är det bättre att auktionera ut dem.

Det är bra att man i utlåtandet tar upp att om man utvidgar handeln med utsläppsrätter till transportsektorn så bör den få en egen bubbla. Det får inte bli så att transporterna bara köper upp industrins alla utsläppsrät-

ter och fortsätter att öka precis som förut. Sedan flyttar industrierna utomlands och släpper ut där. Då har man inte vunnit så mycket.

En annan bra grej som jag tror att vi alla kan vara överens om är att miljöskadliga subventioner inom EU bör avvecklas så fort som möjligt. Jag tror att vi alla kan vara överens om att det finns en hel del att hitta inom jordbrukspolitiken. Jag tror i och för sig att vi kan hitta en hel del om vi tittar på våra subventioner i Sverige också, men det är en annan fråga.

Fru talman! Jag vill tro att det här faktiskt är en seriös omsvängning från alliansens sida och att det inte bara är snack. Visst är det mycket lättare att säga vackra saker i ett utlåtande än att verkligen stå där och möta bensinskatteupproret, men jag vill tro att den senaste tidens diskussion om framför allt klimatförändringarna har fått alliansen att seriöst överväga att göra någonting åt detta. Varför då inte använda marknadsbaserade styrmedel som visat sig vara så effektiva och som ligger mycket väl i linje med ett marknadsliberalt eller flera marknadsliberala partier?

I den debatt vi hade tidigare i dag såg vi att alliansen faktiskt kunde ändra sig när det gällde trängselskatterna. Jag hoppas att det också gäller andra ekonomiska styrmedel som man tidigare har varit så kraftfullt emot. Kanske kan vi redan i höstens budgetproposition få se nya pigga förslag på kraftfulla ekonomiska styrmedel. Det hoppas jag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 20 juni.)

20 § Utredningar avseende barn som har avlidit i anledning av brott m.m.

Föredrogs
socialutskottets betänkande 2006/07:SoU14
Utredningar avseende barn som har avlidit i anledning av brott m.m.
(prop. 2006/07:108).

Anf. 228 KENNETH JOHANSSON (c):

Fru talman! Ett enigt socialutskott har ställt sig bakom propositionen 2006/07:108, *Utredningar avseende barn som har avlidit i anledning av brott m.m.* En ny lag föreslås med bestämmelser om att en utredningsmyndighet ska genomföra en utredning när ett brott har begåtts mot ett barn och barnet har avlidit med anledning av brottet eller det annars finns särskilda skäl att utreda ett barns dödsfall. I båda fallen gäller enligt förslaget att det ska finnas särskild anledning att anta att dödsfallet har samband med förhållanden som har inneburit att barnet varit i behov av skydd. En utredning får även genomföras när ett barn har avlidit utomlands om barnet var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige. Syftet med utredningsverksamheten ska vara att ge underlag för förslag till åtgärder som förebygger att barn far illa.

I propositionen lämnas även förslag till ändringar i sekretesslagen och i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

Av utskottets betänkande framgår att utöver tillstyrkandet till propositionen anser utskottet att det är angeläget att den nya lagen utvärderas

Prot. 2006/07:126
14 juni

*Grönbok om
marknadsbaserade
styrmedel för
miljöpolitiken och
närallgigande
politikområden*

*Utredningar avseende
barn som har avlidit i
anledning av brott
m.m.*

samt att regeringen i lämpligt sammanhang återkommer till riksdagen med en redogörelse för utvärderingen.

Av propositionen framgår också att det förs en diskussion om fler fall bör omfattas av utredningsskyldighet, och det gäller då även barn som skadas svårt av misshandel. Regeringen har dock i nuläget stannat vid att begränsa till barn som avlidit.

Det finns ett särskilt yttrande i betänkandet, och det är från Vänsterpartiet som diskuterar en breddning av målgruppen men avvaktar utvärderingen innan de tar ställning till om fler fall bör omfattas. Det är en linje som det torde råda full enighet om i utskottet.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i socialutskottets betänkande nr 14.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 20 juni.)

Bidragsbrottslag

21 § Bidragsbrottslag

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU12
Bidragsbrottslag (prop. 2006/07:80).

Anf. 229 RONNY OLANDER (s):
Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1, 2, 4 och 5.

Vi socialdemokrater är emot fusk med alla typer av bidrag, stöd och ersättningar. Offentliga bidrag, ersättningar och förmåner ska gå till personer som har rätt till dem. Brott i våra trygghetssystem, liksom skattefusk, ska självklart motverkas och beivras, och sker inte det riskeras legitimiteten för en generell och solidarisk välfärdspolitik.

Just därför initierade redan den socialdemokratiska regeringen ett arbete för att öka kontrollen och samordningen i våra trygghetssystem. Men att införa en ny särskild bidragsbrottslag är inte rätt väg att gå. Det finns fler skäl som talar mot än för. Det blev också tydligt på den utfrågning, som på begäran av oss socialdemokrater, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, arrangerades av socialförsäkringsutskottet med anledning av förslaget. Under utfrågningen framkom många skäl som talar mot förslaget och dessutom att motiven till att införa en särskild bidragsbrottslag inte är glasklara. Det är helt enkelt oklart hur lagen är tänkt att fungera, men riskerna den medför är tydliga.

Under utfrågningen tydliggjordes att det redan i dag finns fungerande straffbestämmelser som också tillämpas för bidragsbrott. Ändå väljer regeringen att ändra straffbestämmelserna. Varför införa en särskild bidragsbrottslag när det redan finns straffrättsliga regler som fungerar? Att den nuvarande bedrägeribestämmelsen i allt väsentligt fungerar väl instämmer dessutom remissinstanser som Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Sveriges advokatsamfund i. Varför då införa en lag som i hög grad riskerar att döma personer som aldrig haft uppsåt att fuska? Det är uppenbart att regeringens bidragsbrottslag kan komma att slå väldigt fel genom att misstänkliggöra eller rent av döma människor

som aldrig medvetet fuskat utan där orsakerna snarare är tillfällig oakt-samhet, bristfälliga språkkunskaper, sjukdom eller funktionshinder.

Många med funktionshinder har flera olika myndighetskontakter, vilket naturligtvis ökar risken för att det vid något tillfälle kan bli fel. Underlåtelse att lämna uppgift om ändrade förhållanden kan bero på många andra faktorer än att personen vill fuska till sig pengar. Det kan handla om att läkare, vårdgivare, myndigheter, arbetsgivare och andra lämnar uppgiftsunderlag som gör det svårt för den enskilde att fylla i blanketter rätt.

Brottsförebyggande rådet har också klokt påpekat att det allvarligt kan skada tilltron till rättsväsendet att deras redan i dag knappa resurser ska omfördelas till de medborgare som inte har begått uppsåtliga brott, vilket jag inte kan annat än instämma i.

Fru talman! Samtidigt som regeringen säger sig vilja sända en markering till alla förmåns- och försäkringstagare att fusk inte får accepteras planeras en nedläggning av Ekobrottsmyndigheten. I alla fall pekar en utredning på detta. Det är märkvärdigt. Trots att Skatteverket uppskattar att det kommer in omkring 100 miljarder kronor för lite i skatt varje år på grund av skattefusk, väljer regeringen förmodligen att lägga ned den myndighet som är satt att stävja detta. Skattefusk har inte bara den effekten att statskassan förlorar intäkter utan också att konkurrensen snedvrids mellan seriösa och oseriösa företagare.

Försäkringskassan har uppskattat att bidrags- och förmånsfusk uppgår till 1 miljard kronor per år, och undersökningen är gjord på tio förmånsslag som omfattar 152 miljarder kronor. Mot detta ska ställas Skatteverkets 100 miljarder i förlorade skatteintäkter. I det läget borde det enda rimliga vara att gå fram med en samlad strategi mot skatte- och förmånsfusk, men det gör inte regeringen.

I stället väljer man att ensidigt fokusera på trygghetsersättningar till de enskilda. Lagen riktar sig dessutom enbart till individer och inte till företag och juridiska personer, vilket också framförts av fler än en remissinstans.

Exempelvis har Ekobrottsmyndigheten anförts att staten bör sätta upp likvärdiga förutsättningar för privata och offentliga alternativ. Men regeringens förslag behandlar alltså inte bestämmelser för företag, som exempelvis jordbruksstöd, företagsstöd eller offentliga investeringsstöd. Man kan naturligtvis fråga sig vilka regeringens bakomliggande intentioner är. En sak är dock klar. Ointresset att bekämpa skattefusket förefaller särskilt häpnadsväckande när man fortsätter det arbete som förra regeringen inledde för att motverka fusk med bidrag och förmåner.

Än märkligare är att regeringen inte tar det flertal remissinstanser som haft kritiska synpunkter och helt eller delvis avstyrkt förslaget. Förutom Advokatsamfundet har flera andra tunga remissinstanser såsom HSO – Handikappförbundens samarbetsorgan – Brå, Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten haft sådana synpunkter och invändningar som borde få regeringen att tänka till ytterligare en gång.

Fru talman! Jag skulle vilja belysa något av den kraftiga kritik som framkommit mot förslaget att införa en ny typ av kriminalisering av brott. Kritiken härrör från såväl utredningens remissinstanser som utfrågning samt från utskottets behandling av regeringens förslag.

Riksdagens ombudsmän, JO, anser att utredningen inte har presenterat övertygande argument för en utvidgad kriminalisering i fråga om oaktsamma förfaranden på bidragsområdet.

Kammarrätten i Sundsvall anser att införandet av straffansvar för oaktsamhet beträffande skyldigheten att anmäla ändrade förhållanden med tanke på trygghetssystemens sociala betydelse och komplicerade natur kan medföra konsekvenser som fordrar en betydligt djupare analys än vad som företagits.

Även Åklagarmyndigheten anser att den föreslagna bestämmelsen skulle utvidga det straffbara området på ett påtagligt sätt. Man hänvisar också till att principerna om kriminalisering bör användas med försiktighet. Åklagarmyndigheten anför vidare att man närmast får intrycket att förslaget är motiverat av hänsyn till svårigheterna att bevisa uppsåt. Att kriminalisera av bevislätnadsskäl är dock enligt Åklagarmyndigheten principiellt tveksamt.

Det understryks vidare att kriminalisering inte är det enda och inte alltid det mest effektiva medlet för att motverka oönskade beteenden. En växande arbetsmängd gör att ökade krav måste ställas på att rättsväsendets resurser används på ett ändamålsenligt sätt. En nykriminalisering bör övervägas endast om det är klarlagt att alternativa metoder för att undvika det oönskade beteendet inte står till buds.

Advokatsamfundet ifrågasätter om den föreslagna nykriminaliseringen behövs och varför den som lurar de myndigheter som ansvarar för offentliga trygghetssystem ska underkastas ett utvidgat straffansvar jämfört med den som lurar ett privaträttsligt subjekt.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen anger att de sanktioner som redan finns inom arbetslöshetsförsäkringen kan medföra en hårdare bestraffning eller dubbelbesträffning för förmånstagare som gör sig skyldiga till brott mot reglerna i arbetslöshetsförsäkringen.

Statskontoret anser bland annat att det finns en risk att polis och åklagare väljer att försöka bevisa grov oaktsamhet framför att försöka belägga uppsåtlig brottslighet.

Arbetslöshetskassornas Samorganisation anser att utredningens förslag kan antas innebära att den övervägande delen som kommer att lagföras för vårdslöshet är personer som har svårt att ta till sig information om trygghetssystemen eller personer som har svårt att förstå allvaret med att lämna korrekta uppgifter.

Handikappförbundens samarbetsorgan, HSO, påpekar också att förslaget kommer att leda till ett mycket hårt klimat för många kroniskt sjuka och funktionshindrade som är beroende av olika stöd och förmåner. Myndigheternas ansvar enligt förvaltningslagen borde enligt HSO framhållas mer.

Därutöver är det anmärkningsvärt att regeringen inte har gjort någon konsekvensanalys av förslaget utifrån ett barnperspektiv som denna riksdag har varit överens om genom åren, och det är ett faktum som också framkommit under utskottets behandling.

Ett flertal instanser har dessutom poängterat fördelarna med att avvakta pågående utredningar och kontrollinsatser innan man inför nya straffbestämmelser.

Fru talman! Att i det läget införa en särskild bidragsbrottslag utan att ha hunnit utvärdera de insatser som redan gjorts för att motarbeta fusk

och överutnyttjande är inte genomtänkt. Om en ökad samordning av utbetalningar kommer till stånd motverkas möjligheterna till såväl felutbetalningar som fusk.

Därför menar vi socialdemokrater att innan regeringen inför en ny lag borde man överväga sådana åtgärder som bland annat föreslås i Skatteverkets rapport *Möjliga åtgärder mot svartarbete och bidragsfusk*. Dessutom är det viktigt att hela tiden förbättra myndigheternas arbete, så att deras system tydliggörs och kommuniceras gentemot medborgarna.

För oss socialdemokrater är åtgärder för att motverka reellt fusk mycket viktigt, i synnerhet om man vill värna generösa trygghetssystem för alla. Men vid en genomlysning av de borgerligas förslag som nu genomdrivs på socialförsäkringsområdet framträder ett mönster som andas allt annat än tilltro till samhällsmedborgarna.

Några exempel är sänkta ersättningsnivåer, sänkt tak i sjukförsäkringen, läkarintyg från första dagen, krav på ränta från den enskilde men inte från Försäkringskassan vid felaktigt utbetalda ersättningar och nu även en bidragsbrottslag med straffbestämmelser för oaktsamhet.

Sammantaget och stegvis bryter regeringen inte bara med synsättet om människors solidaritet med de utsatta. Man löser också upp fundamenten för en generell välfärdspolitik som omfattar alla, vilket är en modell som blivit väl känd i vår omvärld och av många länder setts som en förebild. Vi går mot ett kallare och hårdare samhälle. Det är beklagligt, och det är orättfärdigt.

Anf. 230 LISELOTTE OLSSON (v):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 4, och om reservation 1 mot förmodan skulle vinna gehör yrkar jag även bifall till reservation 3 – om man nu kan göra så.

Det betänkande vi diskuterar och så småningom beslutar om handlar om två mycket viktiga beslut som berör konkreta saker då riksdagen tyvärr, men mest troligt, kommer att stifta en ny lag benämnd ”bidragsbrott”. I och med det har riksdagen återigen degraderat våra välfärdssystem till att vara bidrag.

Större delen av utbetalningarna från vårt välfärdssystem består av försäkringar, till exempel arbetslöshetsförsäkringen och ersättningar för förlorad inkomst vid exempelvis sjukdom. En del av dessa utbetalningar är till och med lån. Att då kalla alla dessa varianter av utbetalningar från det offentliga välfärdssystemet för bidrag handlar om en medveten strategi för att styra språkbruket och i och med det ett accepterande av att våra trygghetssystem består av bidrag, vilket är falskt och oärligt.

I stället är sanningen att socialförsäkringarna finansieras genom avstått löneutrymme och därmed tillhör alla invånare som en rättighet – inte som välgörenhet, och inte som bidrag.

Att hävda att den som är arbetslös eller sjukskriven lever på bidrag och därmed underförstått parasiterar på dem som arbetar används konsekvent av högern som ett retoriskt angrepp för att legitimera återkommande förslag på försämringar och hårdare tag.

Man brukar säga att det är viktigt att få sätta dagordningen, och med det menas att få styra vad som ska diskuteras och hur saker och ting ska benämnas. Jag tycker att detta nya lagförslag är ett typexempel på ett sådant försök.

Är det någonting som regeringen har lyckats med under sin tid vid makten är det att trumma in i folks medvetande att de offentliga trygghetssystemen är bidrag och att de som har oturen eller olyckan att behöva dessa bidrag till stor del består av fuskare. Dagens betänkande är alltså en logisk slutsats av högerns uppfattning att sjuka och arbetslösa fuskare och bedrar vårt välfärdssystem så till den milda grad att vi behöver en speciell lag, trots att flertalet av de tunga remissinstanserna avstyrker förslaget att införa en särreglering av de så kallade bidragsbrotten.

Förslaget om den nya lagen innebär en utvidgad kriminalisering jämfört med i dag, dels genom att ett straffrättsligt ansvar kan uppkomma genom underlåtenhet, dels genom att ett straffrättsligt ansvar kan uppkomma redan genom grov vårdslöshet.

Frågan är då om den föreslagna ytterligare kriminaliseringen behövs. Vänsterpartiet svarar klart nej på frågan. Vi menar, liksom flera remissinstanser, att det redan i dag är fullt möjligt att lagföra och döma personer som har gjort sig skyldiga till fusk vad gäller utbetalningar från trygghetssystemen.

Till exempel sade, som vi just har fått höra, företrädare för Advokatsamfundet vid en utfrågning i april att man var osäker på om förslagen kommer att leda till ett större antal polisanmälningar än i dag. Man menade också att den absoluta huvuddelen av de straffbara förfarandena faller inom ramen för bedrägeri eller annan redan befintlig lagstiftning. Man tyckte också att det var lämpligt att avvakta en utvärdering av de redan vidtagna åtgärderna.

När det gäller förslaget om straffbarhet för grov oaktsamhet finns flera brister. Exempelvis görs i propositionen inga överväganden eller diskussioner om vad som ska gälla om det är myndigheten som har varit oaktsam.

Riksdagen antog för tolv år sedan principer angående kriminalisering som metod för att försöka hindra överträdelser av olika normer i samhället. I de här principerna sades att kriminalisering bör användas med försiktighet och att rättsväsendet inte bör belastas med sådant som har ringa eller inget straffvärde och att en kriminalisering inte är det enda och inte alltid det mest effektiva medlet för att motverka oönskade beteenden. Jag menar att förslagen i det här betänkandet tydligt bryter mot dessa principer.

Jag ska också nämna några av de övriga farhågor som Vänsterpartiet och flera tunga rättsliga remissinstanser har haft.

Till exempel Åklagarmyndigheten säger att det finns frågor av principiell och strukturell karaktär som inte är tillräckligt analyserade och avstyrker att förslagen genomförs. Ekobrottsmyndigheten anser inte att betänkandet kan ligga till grund för en särreglering av bidragsbrotten och avstyrker att förslagen genomförs. Rikspolisstyrelsen säger att förslagen präglas av en övertro på kriminaliseringens effekter och att de allvarligare fallen alltså kommer att kunna lagföras med stöd av bedrägerilagstiftningen och avstyrker att förslagen genomförs. Advokatsamfundet har jag redan nämnt, och de avstyrker också förslagen i betänkandet.

Fru talman! För Vänsterpartiet är det en självklar strävan att försäkra sig om att ersättningar från de offentliga trygghetssystemen utbetalas riktigt och till de personer som är i behov av dessa. Det är viktigt för

systemens legitimitet och hållbarhet. Där är vi helt överens med regeringen.

Däremot är vi inte övertygade om att förslaget om en bidragsbrottslag är rätt sätt att åstadkomma de förbättringar som behövs. Jag menar att det inte finns någonting i det här lagförslaget som underbygger varför det skulle införas en särskild lagstiftning om bidragsbrott när detta är olagligt och följaktligen straffbart redan med befintlig lagstiftning.

Anf. 231 GUNVOR G ERICSON (mp):

Fru talman! Vi har i dag att ta ställning till något som den moderatledda regeringen kallar bidragsbrott men som egentligen handlar om brott mot trygghetssystemen som redan finns lagreglerat. Fusk och missbruk av välfärdssystemen är inte acceptabelt. Regler som beivrar detta finns, men regeringen föreslår ändå en bidragsbrottslag.

Miljöpartiet anser självklart att fusk och brott mot trygghetssystemen är olagligt och ska beivras. Det får inte råda minsta tvivel om att det är oacceptabelt att tillskansa sig mer ekonomiska förmåner av samhällets gemensamma medel än vad lagar och regler stipulerar. Samma synsätt har vi när det gäller skattefusk, när företagare fuskar med bidrag etcetera. Mot bakgrund av det skrev vi i vår senaste budgetanslagsmotion på utgiftsområde 13:

”Däremot accepterar Miljöpartiet regeringens resonemang om att ökad kontroll och förbättrad tillämpning av regelsystemet kan minska utgifterna i arbetslöshetsförsäkringen med 1 000 miljoner kronor om året från och med 2007. Den senaste tidens avslöjanden visar ju att till och med regeringsledamöter bidragit till ett alltmer omfattande svartarbete och skattefusk i vårt samhälle. Det är dags för en omfattande folkbildning som syftar till respekt för de solidariskt skattefinansierade ersättningssystemen.”

Enligt Miljöpartiets uppfattning krävs det inte mer lagstiftning för att komma till rätta med fusket. Det finns redan lagstiftning som förbjuder bedrägeri, likaväl som svartarbete och skattefusk i övrigt. Vad som däremot krävs är att myndigheterna, kommunerna och a-kassorna upprättar tydliga system som också kommuniceras till medborgarna så att det blir tydligt vilka regler som gäller.

Vill man tolka regeringens intentioner positivt och välvilligt kan det hävdas att det väl ändå är bra att göra ytterligare markeringar mot fusket. Men om så är fallet bör sådana markeringar göras för alla typer av bidragsfusk, även till exempel kring näringsverksamheter och när det gäller skattefusk.

Det kan förstås hävdas att tillämpningsområdet för den här lagstiftningen endast ska omfatta ersättningar för personligt ändamål. Men lagstiftningen skulle lika gärna även kunna omfatta skattefinansierade bidrag till näringsverksamheter. Det här handlar om ett aktivt vägval, och den moderatledda regeringen väljer att lagstifta kring problemen med enskilda personers fusk och brott mot trygghetssystemen. Men man är tyst när det gäller fusk med skatter eller bidrag till näringsverksamhet.

Miljöpartiet tycker att det är olyckligt att den moderatledda regeringen inför en ny brottsbeteckning – bidragsbrott – eftersom det i flera fall är missvisande när det gäller vad det rör sig om. Till exempel är inte a-kassan något bidrag utan ersättning från en försäkring man har betalat in

till. Flera remissinstanser har också anmärkt på detta och föreslagit andra namn, men regeringen gör en klar politisk markering när man väljer ordet bidrag. Vi själva väljer konsekvent att använda begreppet brott mot trygghetssystemen.

Orden har makt, och uppenbarligen har det varit viktigt för er i majoriteten att kalla det bidragsbrott eftersom ni har valt det ordet.

Enligt Wikipedia, den fria encyklopedin, kan bidrag förklaras så här. ”Ett bidrag eller kontribution är något som ges för att fylla ett behov. I många sammanhang avser bidrag något som fyller endast en del av behovet medan sådant som fyller hela behovet kan ha andra namn såsom underhåll eller understöd. Bidrag kan vara av direkt pekunjär natur, i form av betalningar till bidragsmottagaren, eller uttrycka sig som volontärarbete som exempelvis användarbidragen i Wikipedia”, eller så kan det vara tävlingsbidrag i Melodifestivalen.

Det finns studiebidrag. Det finns socialbidrag. Det finns tävlingsbidrag. Det finns bostadsbidrag.

Men denna lagstiftning berör faktiskt också försäkringar som a-kassan och det centrala studiestödet. Det som omfattas är ekonomiska förmåner som betalas ut för personligt ändamål och som beslutas av Försäkringskassan, Premiepensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket, arbetsförmedlingen, kommunerna eller arbetslöshetskassorna.

Brott mot trygghetssystemen är ett mycket mer rättvisande namn.

Det finns, som sagt, redan lagar, men de tycks inte duga för den moderatledda regeringen. Att införa ett generellt oaksamhetsbrott riskerar att skapa stor osäkerhet för människor som redan befinner sig i en utsatt situation. En tydlig gräns finns redan i dag när felaktiga uppgifter från en person ska kriminaliseras, nämligen ”uppsåt”. Att med uppsåt lämna oriktiga uppgifter för att få ut pengar finns reglerat i bedrägeribestämmelser i lagstiftningen, och inom arbetslöshetsförsäkringen finns sanktioner som kan drabba den som medvetet eller med grov oaksamhet lämnar felaktiga uppgifter.

Det är inte mer lagstiftning som behövs för att komma till rätta med felaktiga utbetalningar. Vad som däremot behövs är att myndigheter, kommuner och a-kassor skapar tydliga system och att medborgarna informeras om vilka regler som gäller och vad som är straffbart. Det ska vara enkelt att förstå hur man fyller i blanketter. Försäkringskassan säger själv att i dag kommer närmare hälften av alla besökare till Försäkringskassan enbart för att få hjälp med krångliga blanketter.

Miljöpartiet föreslår att riksdagen avslår regeringens proposition och i stället tar till sig vad som här har framförts om tydligare regler till myndigheter om samordning och klar och tydlig information till medborgarna.

Självklart står jag bakom samtliga Miljöpartiets reservationer, men för att vinna tid yrkar jag bifall endast till reservation 1.

Anf. 232 GUNNAR AXÉN (m):

Fru talman! Våra gemensamma trygghetssystem betalar ut över 500 miljarder kronor per år i ersättningar och bidrag till enskilda personer. Det handlar om till exempel a-kassa, sjuk- och föräldrapenning, sjuk- och aktivitetsersättning samt försörjningsstöd. Det handlar också om bidrag

till arbetslöshetsersättning, allmänna barnbidrag, studiebidrag, bostadsbidrag, vårdbidrag, rekryteringsbidrag, tilläggsbidrag, bidrag till kostnader för internationella adoptioner och återvändningsbidrag.

Förslaget till en ny lag, en bidragsbrottslag, det vi nu debatterar, omfattar totalt 51 olika ersättningar och bidrag som betalas ut till enskilda personer.

Våra gemensamma trygghetssystem är viktiga. De är viktiga och värda att slå vakt om. De ska vara pålitliga och finnas till för de människor som av skiftande anledningar är i behov av vårt gemensamma stöd. För att våra trygghetssystem ska vara robusta och pålitliga måste de kombineras med verktyg för att bekämpa försök till bedrägerier mot dem.

I förmildrande ordalag brukar dessa bedrägerier kallas för fusk eller bidragsfusk. Men det handlar om brottslig verksamhet och inget annat. Låt oss en gång för alla slå fast det. Stjäl man från våra trygghetssystem begår man ett brott.

Bidragsbrottslagen kommer att vara ett viktigt, förmodligen det viktigaste, verktyget i kampen mot dem som försöker begå brott mot våra gemensamma trygghetssystem.

Det finns ännu ingen heltäckande studie som visar hur omfattande bidragsbrottsligheten är. Men de studier som har gjorts ger oss en viss uppfattning om omfattningen.

Delegationen mot felaktiga utbetalningar presenterade nyligen en rapport om felaktiga utbetalningar från trygghetssystemen. I en debattartikel sammanfattar delegationen situationen med två ord: "Trygghetssystemen läcker." Rapporten slår fast att systemen inte är konstruerade för att förhindra brott eller felaktiga utbetalningar, och det finns klara brister i kontrollen.

Sedan ett antal år tillbaka gör Försäkringskassan en årlig uppskattning av hur pass omfattande de felaktiga utbetalningarna i föräldraförsäkringen är. För varje år har Försäkringskassan tvingats skriva upp sina siffror. År 2002 uppskattade man att 6,4 procent av utbetalningarna var felaktiga. Förra året beräknade man att hela 16,5 procent av de pengar som betalades ut hamnade i orätta händer.

Enligt Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, som presenterade en utredning i höstas, utgör 22,5 procent av utbetalningarna i den tillfälliga föräldrapenningen felaktiga utbetalningar. 650 miljoner kronor – nästan var fjärde krona som har betalats ut i den tillfälliga föräldraförsäkringen – har gått till brottslingar. Det vanligaste brottet är att man arbetar samtidigt som man kvitterar ut tillfällig föräldrapenning. Utredningen har på djupet studerat brottslighetens omfattning. Den kom fram till att de totala summorna var långt större än tidigare beräknat. Om det gäller också för andra ersättningar står vi inför ett mycket omfattande problem.

Den brittiska motsvarigheten till Riksrevisionen, National Audit Office, har i en studie av ett antal länder visat att bidragsbrottsligheten internationellt uppgår till 2–5 procent av utbetalningarna. De som är kunniga inom området anser att det inte finns anledning att tro att bidragsbrottsligheten skulle ha en mindre omfattning i Sverige. Det betyder att i storleksordningen 10–25 miljarder kronor – varje år – kan hamna i orätta fickor. Som jämförelse kan nämnas att den årliga kostnaden för barnbidraget är ungefär 20 miljarder eller att kostnaden för Citybanan är 15

miljarder kronor. Det är för att få grepp om hur mycket pengar det är som kanske försvinner i väg i brottslingars fickor varje år.

Bidragsbrottslagen är viktig för att bekämpa brotten mot våra gemensamma trygghetssystem. Den som begår bidragsbrott genom att till exempel uppge oriktiga uppgifter eller felaktiga förhållanden kan enligt den nya lagen komma att dömas till böter eller fängelse i upp till fyra år. Den som begår brott genom grov oaktsamhet kan dömas till böter eller fängelse i upp till ett år. Till detta kommer att lagen nu innebär att de berörda myndigheterna, arbetslöshetskassorna och kommunerna blir skyldiga att anmäla misstänkta bidragsbrott. Lagen omfattar ersättningar, bidrag och andra ekonomiska förmåner som betalas ut till enskilda av Försäkringskassan, Premiepensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket, länsarbetsnämnderna, kommunerna och a-kassorna. Kort sagt är det alla ersättningar och bidrag som betalas ut av staten, kommunerna och arbetslöshetskassorna till enskilda medborgare.

Vi har ett system i Sverige med generösa ersättningar i våra trygghetssystem. Det är ersättningar som är relativt lätta att erhålla. För att vi ska kunna slå vakt om de generösa ersättningsnivåerna måste vi samtidigt bekämpa den brottslighet som ett sådant system kan utsättas för. Med en tydlig lagstiftning, avskräckande straff och anmälningsskyldighet av misstänkta brott kommer vi att kunna både avhålla fler från att begå brott och lagföra fler brottslingar.

Som nämnts ålägger bidragsbrottslagen handläggarna vid de berörda myndigheterna, kommunerna och a-kassorna att anmäla misstänkt brottslighet. Därmed ökar också handläggarnas uppmärksamhet på bedrägligt beteende. Genom anmälningsplikten håller vi också arbetet mot bidragsbrottsligheten ständigt aktuellt. Den gör det även enklare för ansvariga tjänstemän att motivera för en person varför man har gjort en anmälan.

Att det förekommer brott mot trygghetssystemen är ingen nyhet. För snart tolv år sedan beräknade Riksrevisionsverket att fusket uppgick till mellan 5 och 8 miljarder kronor. Det var 1995. Men under de tolv år som har gått sedan dess har inga verksamma åtgärder vidtagits av den socialdemokratiska regeringen. Tvärtom har Socialdemokraterna ofta mer eller mindre förnekat att bidragsbrott skulle förekomma. Nu säger Socialdemokraterna, tillsammans med de andra oppositionspartierna, nej till bidragsbrottslagen. Jag kan inte förstå att man inte inser att om vi ska trygga och slå vakt om våra gemensamma trygghetssystem måste vi också bekämpa brotten mot dem.

Fru talman! De tidigare anförandena från oppositionspartierna visar tydligt vilket ointresse och vilken likgiltighet man visar upp inför den bidragsbrottslighet som kan vara tämligen omfattande.

Oppositionen har lyft fram frågan om detta skulle leda till en ökad belastning på polis och åklagare. Man oroar sig för att kostnaderna kommer att öka om fler personer anmäls enligt den nya lagen. Omtanken är rörande. Men var fanns denna omtanke om rättsväsendet under åren av socialdemokratiska nedskärningar och besparingar på polisen och det övriga rättsväsendet? Den borgerliga regeringen har satsat 1,5 miljarder extra på rättsväsendet. Det är den största satsningen någonsin. Man har också tillfört extra resurser med anledning av införandet av bidragsbrottslagen.

Det har rests farhågor om att brottet ”grov oaktsamhet” kommer att leda till att människor med handikapp eller språkliga hinder kan bötfällas eller straffas trots att uppsåt saknats. Men det framgår klart och tydligt av förarbetena, och det framgick klart och tydligt vid den utskottsutfrågning vi har haft, att det just handlar om ”grov” oaktsamhet, vilket innebär att man sätter ribban relativt högt. Inte vare sig studenter som har arbetat något mer än vad de hade beräknat från början eller de som har problem med svenska språket riskerar att straffas för mindre felaktigheter.

En annan invändning som har framförts är att vi inte behöver någon ny lag eftersom mycket redan i dag täcks av den generella bedrägerilagstiftningen. Men det finns tre starka skäl till att vi ska ha en separat bidragsbrottslag.

För det första sänder det en tydlig signal om att samhället ser allvarligt på brott mot våra gemensamma trygghetssystem. De som drabbas av bidragsbrotten är i förlängningen just de personer som har störst behov av väl fungerande trygghetssystem.

För det andra går bidragsbrottslagen längre än vad bedrägerilagstiftningen gör i dag, eftersom den även kriminaliserar grov oaktsamhet.

För det tredje inför vi en anmälningssplikt för tjänstemän vid de berörda myndigheterna. Det gör vi av två skäl. Dels vill vi visa att bidragsbrott aldrig accepteras, dels vill vi genom anmälningssplikten göra handläggarna mer uppmärksamma på bedrägliga beteenden.

Bidragsbrottslagen har tagits emot mycket positivt av de myndigheter som främst är berörda. Bidragsbrottslagen är enkel och tydlig, och jag är mycket imponerad av det gedigna arbete som ligger bakom framtagandet av lagen.

Lagen består av sex paragrafer, och den ryms på en A 4-sida. Den lämpar sig väl för att sättas upp på anslagstavlan ovanför bidragshandläggarens skrivbord till ständig påminnelse om att vi inte tolererar brott mot våra gemensamma trygghetssystem.

Det här är en viktig lag för att få stopp på bidragsbrottsligheten, för att värna om våra trygghetssystem och för att se till att våra skattepengar och inbetalda avgifter går till dem som har behov av vårt gemensamma stöd.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut i betänkandet.

Jag vill avslutningsvis, eftersom detta är socialförsäkringsutskottets sista debatt före sommarledigheten, rikta ett varmt tack till utskottskansliets personal, i kväll företrädda av kanslichef Karin Laan, för ett mycket väl utfört arbete under det gångna riksdagsåret.

Anf. 233 RONNY OLANDER (s) replik:

Fru talman! Jag vill instämma i tacket till personalen, som gör ett förträffligt arbete och har gjort det under alla år som jag har haft förmånen att sitta i socialförsäkringsutskottet.

Jag lägger också märke till hur ordföranden i socialförsäkringsutskottet, Gunnar Axén, uttrycker sig om brottslig verksamhet och om att stjäla från våra system. Till sist skulle bidragsbrottslagen sitta på anslagstavlan som en ständig påminnelse till tjänstemannen om att vara extra uppmärksam.

Vad gäller fusk och missbruk har vi socialdemokrater gjort väldigt klart var vi står. Men jag tycker ändå att det fordrar ett visst mått av uppriktighet när Gunnar Axén nämner de tolv år som vi, Vänstern och Miljöpartiet har samarbetet och också de stora satsningar som vi har gjort på polis-, åklagar- och rättsväsendet under åren som gått. Vi var också de som tog initiativet till möjligheten för myndigheter att samköra datasystem och så vidare. Vidare såg vi till att Försäkringskassan, a-kassan och Skatteverket fick resurser att anställa 300 personer. Totalt 1 000 personer skulle jobba med detta. Jag tycker därför att debatten kan behöva hyfsas. Påstå inte att inte någonting är gjort!

Det som jag vill fråga om är anmälningsskyldigheten som det står om i utskottets betänkande. Det står: En anmälningsskyldighet bör införas för ifrågavarande myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor vid misstanke om brott i samband med ansökningar och utbetalningar av förmåner. Avslutningsvis står det: Någon bedömning av om den bevisning som finns är tillräcklig för lagföring ska däremot inte göras av den anmälande myndigheten, kommunen eller arbetslöshetskassan.

Finns det inte en stor risk för att man undandrar kompetens och erfarenhet från denna myndighet genom att bara anmäla till polis- eller åklagarmyndighet? Ser inte Gunnar Axén en sådan risk?

Anf. 234 GUNNAR AXÉN (m) replik:

Fru talman! Jag uppfattade inte riktigt det citat som Ronny Olander läste upp. Men jag är helt övertygad om att om handläggare vid de berörda myndigheterna kan tillföra kunskap i ett ärende som kan bidra till att ett brott klaras upp har de möjlighet att bistå med denna.

Anf. 235 RONNY OLANDER (s) replik:

Fru talman! Jag släpper frågan om anmälningsskyldigheten i utskottets övervägande i betänkandet.

Jag har en annan fråga: Känner inte Gunnar Axén som ordförande i utskottet en viss oro över att det finns 500 000 människor i Sverige som har läs- och skrivsvårigheter, att det finns stora grupper, som har nämnts, som har handikapp av olika slag? Han säger att vi från oppositionens sida bara nonchalerar bidragsbrottsfrågorna. Känner han inte en viss oro när så stora, tunga och välmeriterade myndigheter riktar en så kraftig kritik mot bidragsbrottslagen? De föreslår att den inte ska genomföras, utan att man ska låta alla de åtgärder som pågår mellan myndigheterna, samordning och så vidare, få en chans att värka ut innan man inför en bidragsbrottslag.

Som vi också hörde på hearingen av ordförande Ingemar Färm från HSO kan det finnas en uppenbar risk för att många människor kommer i kläm.

Anf. 236 GUNNAR AXÉN (m) replik:

Fru talman! Först måste jag säga att de myndigheter som främst är berörda av lagen, inte minst Försäkringskassan vars styrelse Ronny Olander väl fortfarande sitter i, har välkomnat den nya lagen. De myndigheter som berörs av lagen ser fram emot att kunna använda den som ett viktigt verktyg mot den brottslighet som förekommer inom de här systemen.

Återigen: Vad det är som Ronny Olander riktar in sig på är att han är rädd för att de som har läs- och skrivsvårigheter skulle riskera att straffas för att de inte har förstått eller inte har kunnat fylla i en blankett på rätt sätt. Men det som lagen kriminaliserar är grov oaktsamhet. Det framkom också vid vår utfrågning att inte någon utan uppsåt, som inte har förstått eller inte har kunnat fylla i blanketter på rätt sätt, ska riskera att drabbas. Jag känner ingen oro alls på den punkten.

Jag känner en oro för att om vi inte gör något mot den omfattande bidragsbrottsligheten, där miljarder efter miljarder läcker ut varje år, kommer tilltron till våra trygghetssystem att minska och ifrågasättas. Och vi kommer kanske inte att ha så robusta och bra trygghetssystem i framtiden om de börjar bli ifrågasatta.

Jag tycker att det är viktigt, för att kunna slå vakt om förtroendet för de gemensamma trygghetssystemen, att de som begår brott mot dem straffas.

Anf. 237 LISELOTTE OLSSON (v) replik:

Fru talman! När det handlar om likgiltighet undrar jag om inte högern vinner tävlingen. Jag kan inte låta bli att ta tag i den saken. Det är en likgiltighet och en okunskap om situationen för människor i utsatta situationer. Jag tycker att lagförslaget tydligt speglar den okunskapen hos Moderaterna.

Jag vill spinna vidare på Ronny Olanders fråga. Jag tycker inte att svaret var tillräckligt uttömmande.

Min fråga handlar om den särskilda gruppen med funktionshinder, som jag anser är en speciellt utsatt grupp.

Många personer med funktionshinder har väldigt många myndighetskontakter, vilket ökar risken för att någon blankett någon gång blir fel ifylld. Handikappförbunden har i sina remissvar pekat på felaktigheten i att göra oaktsamheten till ett brott.

Jag ska ta ett exempel från handikapporganisationernas remissvar: Försäkringskassan skickade brev hem till personer som uppbar handikappersättning för att de är svårt synskadade eller blinda. Breven med villkor för förmånen och information om vad som ska anmälas som ändrade förhållandena är skrivna med vanlig text, trots att anledningen till förmånen är just att personen inte kan läsa vanlig text.

Jag vill koppla detta till verkligheten. Utredningen säger att det bör kunna krävas att en förmånstagare i samband med en ansökan eller utbetalning tar del av information som lämnas eller åtminstone läser igenom blanketterna innan man fyller i dem.

Då är min fråga till ordföranden Gunnar Axén och till regeringen: Kan ni garantera att funktionshindrade inte kommer att drabbas på grund av sitt handikapp?

Anf. 238 GUNNAR AXÉN (m) replik:

Fru talman! Det är grov oaktsamhet som kriminaliseras i den här lagen, inte oaktsamhet som LiseLotte Olsson sade. Det är grov oaktsamhet som kriminaliseras. Det framgick väldigt tydligt vid den utfrågning som utskottet hade att den sortens felaktigheter som LiseLotte Olsson ger exempel på helt och hållet faller utanför denna lag.

Utfrågningen är också återgiven i en bilaga längst bak i betänkandet. Det går bra att gå in och läsa där, där de som har varit med och utrett och tagit fram lagen klart och tydligt markerar att den typen av felaktigheter inte faller inom ramen för den här lagen.

Anf. 239 LISELOTTE OLSSON (v) replik:

Fru talman! Jag var med under delar av utfrågningen, och jag har även läst protokollet från den. Jag har också läst frågor och svar från dem som var med i utfrågningen, och jag har läst vad remissinstanserna har svarat. Jag är inte alls så övertygad, som till exempel handikapporganisationerna heller inte var, om att det här är problemfritt. Jag tror inte på det.

Jag hoppas förstås att det är det, för lagen kommer ju att röstas igenom. Så är det. Jag vill inte att människor på grund av handikapp, synsvårigheter och så vidare ska riskera att dömas för ett brott.

Jag tror att det kan finnas en risk som man måste diskutera i det som har kommit upp tidigare. Det handlar om att människor som är fullt berättigade till exempelvis handikappförmåner inte vågar söka de bidrag de har rätt till just därför att de är rädda för att straffas och för att göra något fel. Även detta har man i handikapporganisationerna pekat på. Man ser en risk för att människor inte vågar ta ut de bidrag som de har rätt till.

Nu undrar jag: Vilken tilltro till försäkringen har man då när man inte vågar använda den?

Anf. 240 GUNNAR AXÉN (m) replik:

Fru talman! Precis som LiseLotte Olsson vill inte jag att någon ska straffas för att man inte har förstått en text eller inte haft förmågan att fylla i en blankett på rätt sätt. Jag tycker givetvis också att man inte ska avhålla sig från att ansöka om bidrag som man har rätt till.

Men den här lagen omfattar inte den typ av felaktigheter som LiseLotte Olsson nämner. Man riskerar inte att bli straffad för att man inte har förstått en text eller förmått fylla i en blankett på rätt sätt. Det är grov oaktsamhet som kriminaliseras med den här lagen, och där har vi lagt ribban ganska högt. Om människor är rädda för att söka bidrag för att de är rädda för att göra fel vill jag peka på att myndigheter har en skyldighet att hjälpa människor att fylla i blanketter och ansöka om ersättningar och bidrag på ett korrekt sätt.

Jag är helt lugn på den punkten. Den utredning som har föregått lagen är gedigen och väl utförd. Därför är jag inte alls orolig på det sätt som LiseLotte Olsson ger uttryck för.

Däremot är jag väldigt stolt och glad över att vi med den här lagen tar ett ordentligt krafttag mot de bidragsbrott som riskerar att underminera grunden för våra gemensamma trygghetssystem, som vi långsiktigt måste kunna slå vakt om. Jag tycker också att det är väldigt bra att vi nu får en lag som bidrar till att skattepengar och inbetalda avgifter ska gå till dem som har rätt till olika ersättningar och bidrag och inte ned i brottslingars fickor.

Anf. 241 GUNVOR GERICSON (mp) replik:

Fru talman! Jag är helt enig med Gunnar Axén om att fusket ska beivras. Det är inte så att det inte görs något i dag. De senaste åren har fak-

tiskt myndigheterna börjat kolla upp och samarbeta bättre. Äntligen, kanske man kan säga.

Sedan kan man fråga sig vad som är effektivast – en ny lag eller att man ser till att myndigheterna samordnar sitt arbete så att fusk upptäcks? Hårdare lagar är inte alltid självklart lika med färre brott. Det har vi sett exempel på från andra länder.

Gunnar Axén sade i sitt anförande att det är en signal. Alltså handlar det kanske inte direkt om fel i dagens lagstiftning, utan det är en signal man vill åstadkomma. Jag begärde ordet när Gunnar Axén sade något jag tyckte var ganska uppseendeväckande. Han antydde att tjänstemännen inte gör ett bra jobb genom att säga att man skulle behöva sätta upp lagen på väggen.

Försäkringskassan har 600 olika blanketter. Det är inte alltid så lätt att fylla i dem. En del ärendeslag handläggs inte särskilt ofta av varje enskild tjänsteman. Handlar det inte snarare om vilket klimat man vill ha – ska det vara hårt och kallt eller rättvist och varmt?

Jag kan se detta som en lag som ska ge en signal till enskilda människor som är i behov av trygghetssystem någon gång under sitt liv. Min fråga till Gunnar Axén är: Delar Gunnar Axén synsättet att det är lika viktigt att ge signalen att skattefusk inte är acceptabelt?

Anf. 242 GUNNAR AXÉN (m) replik:

Fru talman! Jag ska börja med den sista frågan. Skattebrottslighet är lika allvarlig som bidragsbrottslighet. Jag vill inte förringa något av brotten genom att använda nedtonade ordalag och kalla det för fusk. Brott är brott, och brott ska bestraffas, oavsett om det handlar om skattebrott eller om bidragsbrott.

I dag diskuterar vi bidragsbrott. Jag tycker att det är bra att vi får en samlad, separat lag, som klart och tydligt sänder ut en signal om att vi inte accepterar att människor stjälar från våra gemensamma trygghetssystem.

När jag lite skämtsamt sade att man kan sätta upp lagen på väggen tänkte jag på att den omfattar sex paragrafer, ryms på en A 4-sida och gäller hela tiden, oavsett vilket bidragsslag bidragshandläggaren arbetar med. Om man misstänker att någon försöker tillskansa sig andras pengar på oriktiga grunder ska detta misstänkta brott anmälas. Det tycker jag är väldigt bra. Man behöver inte sätta upp lagen på anslagstavlan, men jag tycker att den skulle göra sig mycket bra där.

Anf. 243 GUNVOR GERICSON (mp) replik:

Fru talman! Jag delar inte riktigt det synsättet. Här visas skillnaden mellan våra två olika partier. Det är alldeles uppenbart att ni har valt att plocka ut vissa delar som lagstiftningen handlar om i stället för att göra ett paket som beivrar både fusk mot skattesystemet, svartarbete och annat. I stället plockar ni ut den enskilda människan som ibland är i behov av bidrag.

Jag delar helt uppfattningen att fusk ska beivras. Men frågan är om det verkligen behövs en ny lagstiftning. Vore det inte bättre att regeringen gav tydligare myndighetsinstruktioner om att myndigheterna ska samarbeta och om att man ska se till att det blir enklare för människor att

fylla i blanketter och göra rätt? Det handlar om skillnader i synen på människan.

Gunnar Axén säger att det är lika viktigt att bekämpa skattebrottslighet. Varför har ni i så fall valt att bara lyfta fram bidragsfusklagen?

Anf. 244 GUNNAR AXÉN (m) replik:

Fru talman! Vi har en ordning i Sverige där vi har olika lagar för olika typer av brott. Det efterlyses att vi ska lägga in fler brott i en och samma lag. Det går att räkna upp en lång rad olika brott som man skulle kunna lägga in i samma lag. Men skattebrott är skattebrott och bidragsbrott är bidragsbrott. Här har vi en särskild lag för den här typen av brott. Jag tycker att det är bra att man delar upp lagarna så att de omfattar olika typer av brott. Annars skulle sannolikt lagstiftningen bli svårhanterlig.

Gunvor G Ericson säger att vi skiljer oss åt i synen på människan. På vad sätt skiljer vi oss åt egentligen? Jag tycker att det är fel att människor på oriktiga grunder stjälar från våra gemensamma trygghetssystem. Jag vill slå vakt om våra trygghetssystem så att de finns där när de människor som faktiskt behöver ha vårt gemensamma stöd har behov av det. Vi måste slå vakt om trygghetssystemen för dem som har behov av det.

Vi ska inte se mellan fingrarna när det gäller dem som försöker stjäla från systemen. Där tycker jag att det ska vara tydligt. Stjälar man från trygghetssystemen begår man ett brott. Då ska man också straffas för detta. Detta gör vi i syfte att se till att våra trygghetssystem i framtiden är hållbara, robusta och finns där när människor har behov av dem.

Jag kan säga att jag är mycket glad för att vi nu kan införa den här bidragsbrottslagen. Jag kommer själv att rama in den och sätta upp den på anslagstavlan.

Anf. 245 SOLVEIG ZANDER (c):

Fru talman! Jag tycker att det är lite underligt och nästan lite mänskligt tråkigt att vi behöver ha en lag som bidragsbrottslagen. Jag tänkte utveckla det lite närmare och också bemöta något av vad reservanterna har tagit upp. Men innan jag gör det, fru talman, vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och yrka avslag på reservationerna.

I det här betänkandet finns det, som sagt, uppräknat hur mycket som årligen betalas ut från de myndigheter som bidragsbrottslagen avser – det har Gunnar Axén redan berättat. Vi har också i olika sammanhang fått veta hur mycket som betalas ut varje dag och hur otroligt många människor det är som får del av vårt välfärdssystem. Så nog måste vi säga att det välfärdssystem vi har är väldigt omfattande och oerhört betydelsefullt för de människor som har nytta av det.

Vi är stolta över vårt välfärdssystem. Oavsett vilket parti vi tillhör tycker vi att det är bra, och vi slår vakt om vårt välfärdssystem. Och för att bibehålla det vidtar vi olika åtgärder. Vi ändrar på vem eller vilka som ska få det. Vi rättar till nivåer och längden på hur länge vi ska få utbetalt av systemen. Det handlar om kriterier och krav och olika saker för att vi ska ha rättigheter och möjligheter att få detta utbetalt.

Bidragsbrottslagen handlar just om att ännu en gång bidra till att slå vakt om välfärdssystemet. Ju fler personer som på oriktiga vägar får del av systemet desto mer osäkert blir det. Det är det som är problemet.

Det är tunga instanser som har yttrat sig i remissen och som också tillstyrker det här förslaget. Det är Ams. Det är Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Det är Centrala studiestödsnämnden och Domstolsverket. Om jag inte missminner mig är det också SKL och andra.

Det här är viktigt att ha med sig när det är på det sättet. Allmänt sett kan man säga att det är en konstig syn som vi har på samhällets system. Vi, eller man, reagerar nästan inte när någon säger att den har försökt lura skattemyndigheten. Man försöker göra avdrag, säger man. Och det är väl knappt någon som höjer på ögonbrynen om man får höra att personer har fått a-kassa eller utbetalt från Försäkringskassan fast de har jobbat.

Det är inte bra. Vi vill inte att man ska fuska med de system som vi har. För mig och Centern är det viktigt att ärlighet och lag och ordning bibehålls. Vi måste förhålla oss ärligt, inte bara gentemot varandra utan också gentemot ett system som vi alla tillsammans har ansvar för och förfogar över och förvaltar. Det är därför det är nödvändigt att vi har en bidragsbrottslag. Det handlar om att tydliggöra att vi inte accepterar att man lurar staten eller att vi lurar oss själva, för det är det vi gör.

Om jag har förstått det hela rätt är det ingen här som tycker att man inte ska sona brott som man begår. Ju förr man upptäcker ett brott desto bättre är det. Om personer har fått något felaktigt utbetalt, som har bidragit till att de har lurats, är det bättre att de får reda på det snabbt och att det inte går så långt att den summa de ska betala tillbaka blir mycket högre.

Om vi ska ha någon rättvisa är det viktigt att vi har likhet inför lagen. Det är det som har med solidaritet att göra. Var och en av oss ska veta att det vi får kan också andra få som hamnar i samma situation. Då kan systemet inte utnyttjas för mycket, för då har vi inte råd med det. Det har vi diskuterat i samband med andra betänkanden här i kammaren.

Vi vill att det ska vara en grundtrygghet, ett grundtrygghetssystem som vi ska kunna ta del av om vi hamnar i situationer som vi inte kan rå över själva, till exempel om vi blir sjuka eller arbetslösa eller om vi behöver få hjälp för att kunna studera. Det är viktigt att vi kan göra det.

För mig och Centern är grunden, som jag sade, att människor är ärliga. För att bibehålla den här tanken och också ge benämningen ”på heder och samvete” en tydlig innebörd behöver vi bidragsbrottslagen. Det är sant.

Vi vet att det i dag – det står också i vårt betänkande – är väldigt få polisanmälningar som leder till åtal. Då kan man undra: Varför är det så? Och varför polisanmäler man i så liten utsträckning? Vi vet också att detta har ökat år från år.

Reservanterna säger nu att de har avvikande meningar. En av de avvikande meningarna gäller just benämningen av lagen. Även om vi till exempel betalar in en del själva till a-kassan och även om vi alla betalar en del till systemet är en stor del de gemensamma skattepengarna. Därför får vi väl inse att det samlande namnet för allt detta – Gunnar Axén gjorde tidigare en uppräknings – nog är bidragsbrott. Det är det hur vi än vänder oss.

Oppositionen och reservanterna hävdar att svaga grupper kommer till korta. Om jag förstod det hela rätt tidigare i debatten tydliggjorde Lise-

Lotte Olsson att personer redan i dag dessvärre på ett felaktigt sätt får sig till del handlingar – och då gällde det Försäkringskassan.

Men myndigheten – det står också i betänkandet – har en skyldighet att hålla en god service och hjälpa till. Dessutom regleras just detta myndighetens serviceansvar i förvaltningslagen. Så är det redan i dag, och så kommer det fortsättningsvis att vara.

I regeringsförklaringen framgick det också tydligt och klart att den brottslighet som riktas mot viktiga samhällsfunktioner ska bekämpas. Det innefattar, som sagt, också välfärdssystemet, som vi nu behandlar och som vi snart ska besluta om. I och med det kan vi från alliansen bocka av ännu ett vallöfte som vi har haft.

Därmed, fru talman, vill jag avsluta med att återigen yrka bifall till förslaget i betänkandet och yrka avslag på reservationerna.

Anf. 246 TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Folkpartiet slår vakt om den generella välfärden, en välfärd som omfattar alla, som alla är med och finansierar och som alla har rätt att få ta del av. Människor behöver och har rätt till trygghet under perioder när de helt eller delvis inte kan försörja sig själva. Det kan handla om perioder av sjukdom, perioder av arbetslöshet eller perioder av studier.

Liberaler har varit med att driva på för många av de reformer som har inrättats för olika former av trygghetssystem i det svenska samhället. Det är trygghetssystem som de flesta av oss i dag ser som omistliga delar av den moderna välfärdsstaten. De första socialförsäkringarna i Sverige exempelvis tog liberaler initiativ till att införa.

För oss handlar det om grundläggande värderingar, om solidaritet, om medmänsklighet, om att varje människa ska ha rätt till chansen att förverkliga sina drömmar och sina livsmål. Men det bygger också på insikten om att ett samhälle som har ett väl fungerande trygghetssystem är ett samhälle som har bättre ekonomisk tillväxt och också bättre intellektuell tillväxt. Alla människors kapacitet tas till vara. Det är just för att vi vill värna de gemensamma trygghetssystemen som det är viktigt att vi inför en bidragsbrottslag.

Innebörden är, som flera talare har varit inne på tidigare, i huvudsak två saker. Det ena är att vi inför ett bidragsbrott som handlar om att om man lämnar en oriktig uppgift eller underlåter att anmäla ändrade förhållanden och det leder till en fara att felaktiga förmåner betalas ut så ska det klassas som bidragsbrott och vara straffbart. Det andra handlar om att vi inför ett brott som handlar om grov oaktsamhet, det som kallas ett vårdslöst bidragsbrott.

Fru talman! Utbetalningarna under 2005 från de gemensamma trygghetssystemen uppgår till ungefär 520 miljarder kronor. Enbart Försäkringskassan fördelade pengar till olika ersättningar och bidrag på ungefär 425 miljarder kronor.

Frågan har ställts här tidigare hur omfattningen ser ut när det gäller brotten och överutnyttjandet av de svenska trygghetssystemen. Det finns flera undersökningar som har gjorts av detta. En del av de undersökningarna pekar åt lite olika håll. Men en internationellt ansedd studie som har genomförts och som också har jämfört mellan olika länder och hur det

ser ut i dem, där nio länder har deltagit och där Sverige var ett av dem, är den brittiska rapport som Gunnar Axén tidigare pekade på.

Den visade att mellan 2 och 5 procent av de utbetalningar som hade gjorts var felaktiga. Det skulle i det svenska fallet peka på att de felaktiga utbetalningarna kan vara mellan 10 och 25 miljarder kronor. Det är en siffra som visar att de svenska trygghetssystemen och välfärdssystemen utsätts för stora ekonomiska påfrestningar. Men än värre är den påfrestning i form av minskande legitimitet och förtroende för trygghetssystemen som den här utvecklingen riskerar att leda till.

Många människor kommer naturligtvis att ställa sig frågan: Varför ska jag ägna mig åt att göra rätt för mig och betala in till trygghetssystemen i form av skatter och avgifter om stora pengar i de systemen fuskas bort? Varför ska jag som försöker göra rätt för mig fortsätta att göra rätt för mig i förhållande till de myndigheter som betalar ut förmåner om samhället ser genom fingrarna när det gäller de som fuskar, inte gör rätt för sig och begår brott och det inte får någon efterföljd?

Fru talman! Jag tror att det finns i grunden två olika sätt att se till att trygghetssystemen är robusta och håller för framtiden. Det ena sättet är att man har goda förmåner men att man har en stark och sträng kontroll. Det andra är att man har en liten eller obefintlig kontroll, men då tvingas man ha väldigt låga ersättningsnivåer.

För mig som socialliberal är det självklart att förespråka det första alternativet. Jag tycker att vi ska ha goda generösa ersättningar, bra bidrag, bra stöd till dem som behöver det och höga ersättningsnivåer i våra socialförsäkringssystem. Men om vi ska klara det fordras det också att vi har en tuff och skarp kontroll och en lagstiftning som gör brott mot de här trygghetssystemen kriminella och att vi sänder en tydlig signal om att det är ett oacceptabelt beteende att begå brott mot våra trygghetssystem.

Det tredje alternativet, som möjligen har föresvävat någon, att man ska ha generösa ersättningar och inte ha någon kontroll leder till att trygghetssystemen i sin förlängning riskerar att kollapsa.

Fru talman! Jag kan inte låta bli att fundera lite grann över oppositionens agerande i den här frågan. Jag tycker framför allt att Socialdemokraternas agerande är uppseendeväckande. Det gör mig beklämd.

När det gäller den utredning vars resultat ligger till grund för regeringens förslag om en bidragsbrottslag, som jag hoppas vi nu kan klubba i den här riksdagen, togs initiativet till den utredningen av den förra socialdemokratiska regeringen i maj 2005. Det ligger nu till grund för den proposition som den nya regeringen har lagt fram och som jag hoppas att vi kommer att kunna besluta om.

Varför är det som var rätt 2005 så fel 2007? Ni säger hela tiden att ni vill göra något åt bidragsbrotten och bekämpa fusk och överutnyttjande av de svenska trygghetssystemen, men i praktiken sitter ni med armarna i kors.

Det är för övrigt inte den enda inkonsekvensen i Socialdemokraternas agerande i utskottet vid behandlingen av den här propositionen. Å ena sidan säger man: Vi vill inte ha den här bidragsbrottslagen, för vi vill inte kriminalisera bidragsbrott på det sätt som regeringen föreslår. Samtidigt anklagar ni regeringen och regeringspartierna för att inte ha en tillräckligt omfattande bidragsbrottslag. Ni säger: Varför kriminaliserar ni inte brott

som näringsidkare ägnar sig åt? Ni säger också: Vi vill visserligen inte ha en bidragsbrottslag, men det är fel benämning på den.

Resonemanget hänger inte ihop. Jag är inte beredd att acceptera en ordning där vi sätter på spel grundläggande värden. Den som är sjuk ska ha rätt till sin sjukpenning. Den som behöver studiemedel för att klara sitt uppehälle under studierna ska få det. Men om vi inte beivrar fusk, överutnyttjande, bedrägerier och brott mot trygghetssystemen är det ytterst dessa människor det handlar om. Om vi inte klarar detta kommer en regering oavsett partifärg att tvingas skära ordentligt i trygghetssystemen. Det är en utveckling som jag absolut inte vill ha.

För mig handlar det här om solidaritet och engagemang och alla människors livschanser. Det är en central fråga för mig och för Folkpartiet. Trygghetssystemen är viktiga i en välfärdsstat.

Därför yrkar jag, fru talman, bifall till förslaget i betänkandet från socialförsäkringsutskottet.

Anf. 247 RONNY OLANDER (s) replik:

Fru talman! Det var väl ett försök av Tobias Krantz för att få en möjlighet till replik att måla ut vad vi socialdemokrater står för, vad vi i oppositionen har arbetat med, och så vidare. Om Tobias Krantz hade bemödat sig om att lyssna in alla tre inläggen, vågar jag påstå, så handlar det just om att fusk, missbruk och kriminalitet mot våra trygghetssystem ska bekämpas. Det råder inget tvivel om detta. Jag hade hoppats att vi skulle slippa den här debatten, att försöka glida över till något resonemang som Tobias Krantz nu precis gjorde.

Det är rätt att vi från den förra regeringens sida gav överåklagare Nils Recke uppdraget att titta på det. Det var också den frågan som Tobias Krantz ställde på hearingen, som han så mycket väl kommer ihåg, och som han också fick svar på.

När det gäller bidragsbrott kan man visst lyfta ut det ur en helhet och prata om bidragsbrott. Sedan vill man inte prata om skattebrott. Men man skulle kunna förvänta sig av regeringen att den tog ett samlat grepp och utredde. Vi pratar här om 1 miljard. Det kan vara mer pengar. Det ska bekämpas. Det är ingenting att snacka om.

Men varför tar man inte tag i den stora besvärligheten kring den svarta ekonomin på 100 miljarder? Varför riktar man sig bara mot enskilda personer och målar ut dem som det stora hotet mot välfärdssystemen? I våra välfärdssystem där myndigheterna betalar ut pengar finns det också sådant som går till företag där man blir krediterad på skattekonto och annat. Varför tar ni inte med det inom samma område som man mycket väl kunde ha tagit in i en bidragsbrottslag? Det är en frågeställning som ni får leva med.

Anf. 248 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Jag tror att Ronny Olander måste försöka få sin argumentation att hänga ihop. Å ena sidan använder Ronny Olander och Socialdemokraterna stor kraft och tid åt att säga att det inte behövs någon bidragsbrottslag. Å andra sidan ska bidragsbrottslagen ha en väldigt stor omfattning. Man säger att man inte vill ha någon bidragsbrottslag, men om den ska införas ska den heta något annat.

Något slags rim och reson i hur man resonerar måste man ändå kunna kräva av ett parti som jag utgår från gör anspråk på att vinna regeringsmakten 2010, också någon rim och reson i historiebeskrivningen.

Det var en socialdemokratisk regering som tillsatte den utredning vars resultat den nya regeringen nu har lagt på riksdagens bord. Så ser det ut. Jag ställde frågan i mitt anförande tidigare: Varför är det som var rätt 2005 så fel 2007? Ronny Olander har chansen att svara på den frågan.

Vi har i dag en särskild skattebrottslagstiftning. Det tycker jag är alldeles utmärkt. Det som är poängen med detta är att vi har saknat en lagstiftning som ska beivra bidragsbrott. De här brottstyperna har ju inte varit likställda med varandra. Jag är den förste att säga att alla skattebrott ska bekämpas med full kraft. Problemet har hittills varit att de här två brotten – det ena har riktat sig mot statsbudgetens inkomstsida och det andra mot utgiftssidan – inte har varit likställda. Det rättar vi till med det här förslaget, som nu har lagts på riksdagens bord.

Till sist: Jag har också lyssnat på vad både Ronny Olander och andra företrädare för oppositionen har sagt här, det vill säga att ni vill bekämpa fusk, överutnyttjande, bedrägerier och brott mot trygghetssystemen. Problemet är att detta riskerar att bara bli en läpparnas bekännelse om man inte lägger fram några andra konkreta förslag till hur brotten ska bekämpas.

Vi har lagt fram ett förslag här. Ni säger att det är dåligt, men var är era egna konkreta alternativa förslag som skulle kunna ge verkan? Den frågan bör Ronny Olander försöka svara på.

Anf. 249 RONNY OLANDER (s) replik:

Fru talman! Det som var rätt 2005 är fortfarande rätt. Det var rätt att tillsätta utredningen, men en utredning behöver inte alltid betyda omedelbar verkställighet.

Vi har lyssnat in vad tunga instanser har sagt. Vi har också konstaterat att det behövs rimliga förutsättningar för de myndigheter som nu har instrumenten att jobba över sina gränser, till exempel Försäkringskassan, Ams och andra, och på det sättet låta det här få lov att värka ut. Men man kan inte bara fortsätta när det blir en väldigt omfattande och kraftfull kritik och säga att det här ska genomföras oaktat allt annat.

Om man nu från den borgerliga regeringens sida vill skicka ut signaler i samhället är det också rimligt, precis som Tobias Krantz försökte säga tidigare – ”Varför ska jag betala in?” – att ta ett samlat grepp om kriminalitet och brottslighet och också se till att det ska finnas möjlighet att göra detta. Men instanser som exempelvis HSO går emot, som jag sade tidigare.

FUT-delegationen har lämnat en första rapport, och man skriver i utskottets överväganden vad felen kan bero på. Man har gått igenom 16 olika. Felen beror på slarv, okunskap eller rena bedrägerier från de sökandes sida, men felaktiga uppgifter lämnades också av annan än den sökande såsom arbetsgivare, läkare, skola och vårdgivare. I handledningen finns också flera felorsaker. En övergripande nivå rör behovet av åtgärder för att slå vakt om trygghetssystemen som helhet, att regelverken förtydligas och förenklas, att andra regelverk inte försvårar handläggning och kontroll, att myndigheter gemensamt utvecklar informat-

ionssystem och samverkansformer samt att myndigheterna ser över handläggningsrutiner med mera och att kontroller ges högre prioritet.

Vi sade också att vi ville göra ett försök att invänta Skatteverkets rapport för att få en samlad utbetalningsmyndighet som kan ta det här greppet. Det är en del av det hela. Vi har menat på att det är fel att så ensidigt som ni gör anta en bidragsbrottslag, riktad bara mot enskilda, fysiska personer.

Anf. 250 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Den svenska lagstiftningen har tidigare varit ensidig. Det har bara varit skattebrott som har haft den digniteten att ha den tydliga markeringen från samhällets sida. Det vi gör nu är att vi ser till att bidragsbrott och skattebrott jämföras. Jag är den förste, som jag sade tidigare, att säga att vi ska bekämpa skattebrott. Det är inte det som frågan gäller. Vi har redan en skattebrottslagstiftning i dag. Det intressanta är frågan: Behöver den här skattebrottslagstiftningen också kompletteras med en bidragsbrottslagstiftning? Ja, mitt svar på den frågan är ja. Det ska vara lika allvarligt att begå brott mot statsbudgetens inkomstsida som mot statsbudgetens utgiftssida. För mig är det en självklarhet.

Sedan tvingas jag konstatera att Ronny Olander tidigare inte har svarat på den fråga som jag har försökt ställa, som har handlat om just motiven till den socialdemokratiska omsvängningen i synen på bidragsbrottslagstiftningen. Det finns ingen regering som tillsätter en utredning om det inte finns en särskild intention och avsikt med att den utredningen ska tillsättas. Faktum är att det var en socialdemokratisk regering som 2005 tillsatte en utredning om en bidragsbrottslag. Nu läggs detta förslag fram av den nya regeringen, och nu säger Socialdemokraterna nej till detta. Jag tycker att det är ansvarslost att bete sig på det sättet.

Anf. 251 EVA JOHNSON (kd):

Fru talman! Jag vill börja med att tillstyrka förslaget i betänkandet och yrka avslag på motionerna, så jag inte glömmer det.

Fru talman! Vi ska i dag ta ställning till socialförsäkringsutskottets betänkande nr 12, som handlar just om bidragsbrottslagen. Det kan tyckas vara ett ganska enkelt och självklart beslut utan speciellt stora kontroversiella förtecken, för visst är vi väl alla överens om att det inte ska vara tillåtet att på ett otillåtet sätt tillskansa sig medel som man inte har rätt till? Det har vi hört otaliga gånger under den här debatten redan.

I betänkandet föreslås en särskild lag med straffbestämmelser som är anpassade till de särskilda förutsättningar som råder vid utbetalningar från välfärdssystemet. I sammanfattningen i betänkandet kan vi läsa att förslaget handlar om att den som lämnar en oriktig uppgift eller underlåter att anmäla ändrade förhållanden och genom detta orsakar fara för att en ekonomisk förmån felaktigt betalas ut eller betalas ut med ett för högt belopp ska dömas för bidragsbrott. Det finns ett ringa brott men också ett grovt brott, som benämns grovt bidragsbrott. Straffskalorna motsvarar i stort dem som gäller för bedrägeri.

Det är svårt att se på vilket sätt detta kan uppfattas som kontroversiellt. Frågan om bidragsbrott har varit ett känsligt ämne från det att den började debatteras i valrörelsen 2002 med något större intensitet. Det har

dock blivit alltmer accepterat att erkänna att fenomenet existerar och även att föreslå åtgärder för att komma åt fusk och överutnyttjande.

Socialdemokraterna, som länge anklagat de borgerliga partierna för att överdriva problemet och hävdat att vi skulle anklaga alla som går på någon form av bidrag för att vara fuskare, har själva föreslagit och under sin regeringstid genomfört en rad åtgärder för att komma åt bidragsbrotten.

När vår förra partiledare Alf Svensson våren 2002 som svar på en fråga sade att visst fusk troligen förekommer i det svenska sjukförsäkringssystemet så blev han minst sagt hårt ansatt, både av medier och politiska motståndare.

Inte minst Socialdemokraterna gjorde allt för att slå ned, förvränga och förneka påpekandet, men mycket har hänt på fem år. Jämför man den socialdemokratiska retorik som man hade under valet 2002 med de åtgärder som man under den förra mandatperioden genomförde, som vi har hört exempel på här tidigare, är det svårt att tro att det är samma parti som vi möter. Det har helt klart skett en attitydförändring. Med tanke på den förändringen borde det vara en självklarhet att bifalla det betänkande som nu ligger på riksdagens bord.

De senaste åren har flera undersökningar, kontroller och attitydmätningar visat att Kristdemokraterna hade rätt. Faktum är att det vid stickprov har visat sig att bidragsbrott är mer vanligt förekommande än vad många anat. I dag talas det öppet om fusk, felutnyttjande och brott. Det är bra.

Nyligen beskrev en statlig delegation situationen som att trygghetssystemet läcker på grund av bidragsfusket.

Delegationen menar att det finns flera fel som varit kända för myndigheter och ansvariga politiker i över tio år. Detta har enligt delegationen kostat skattebetalarna miljarder kronor – miljarder kronor – varje år.

Det betänkande som vi nu debatterar är viktigt och borde, som jag sagt tidigare i mitt anförande, vara både okontroversiellt och tillräckligt sakligt grundat för att tillfredsställa samtliga riksdagens partier. Att avslå förslaget i betänkandet med de reservationer som nu finns ter sig mer som ett slag i luften och ett uttryck för olycklig populism än som sakligt grundade överväganden.

Det allvarligaste problemet med att som vänsterkartellen gjort förneka eller trivialisera bidragsfusket är att det i slutändan drabbar de mest utsatta, de svårt sjuka och gamla. Varje krona som går till någon som till exempel stannar hemma på grund av annat än sjukdom är en krona som tas från dem som verkligen behöver den. Dessutom får de som dagligen går till arbetet dra ett mycket större lass.

Jag vill gärna passa på att med anledning av det som tidigare sagts i den här debatten hänvisa till Försäkringskassans lista över de vanligaste brotten. Man kan fundera över om det är de absolut svagaste och mest utsatta som utför de brott som Försäkringskassan listar, nämligen

- vård av sjukt barn samtidigt som man arbetar,
- sjukpenning samtidigt som man arbetar svart,
- bostadsbidrag – man skenseparerar och har nya relationer,

- bostadstillägg – man glömmer sin förmögenhet,
- barnbidrag – man har flyttat utomlands.

Dessa är de fem vanligaste brotten som Försäkringskassan listar. Mitt intryck är inte att det är fråga om de svagaste, mest utsatta, mest handikappade, de allra minsta människorna. När man läser listan får man intrycket att det handlar om människor som är ganska företagsamma.

Frågan om bidragsfusk är viktig eftersom den i grunden hotar den princip som hela vårt generella välfärdssystem vilar på, nämligen den om solidaritet. Solidariteten bygger på ett ömsesidigt socialt kontrakt. Den som kan försörja sig gör det och bidrar genom att betala skatt för att hjälpa dem som av olika skäl hamnat i en svår situation. I annat fall blir resultatet att tilltron till systemet urholkas, precis som vi sagt tidigare.

Fru talman! Låt mig också nämna några ord om på vems uppdrag vi arbetar. Det har i detta sammanhang talats mycket om vikten av rättssäkerhet och att människor inte ska riskera att behandlas som presumtiva brottsoffer, alltså utan att vara det. Det är naturligtvis mycket viktigt. Ingen ska misstänkliggöras i onödan. Samtidigt vet vi alla att det finns ett överutnyttjande av systemet. Det är vi rörande överens om. Det är ett faktum som varken är speciellt kontroversiellt eller okänt.

Vårt uppdrag som politiker är också bredare. Vi arbetar på samtliga skattebetalares uppdrag, och ett överutnyttjande från några innebär att andra drabbas. All form av överutnyttjande och fusk bör av den anledningen därför stävjas. Klok resursfördelning av våra gemensamma skattemedel ligger i allas vårt intresse.

Kristdemokraterna vill värna den solidariska finansieringen som finns i vårt trygghetssystem. Vi vill stärka välfärden. Allians för Sverige anser att alla som arbetar ska vilja bidra till det allmännas bästa så att resurserna räcker till god vård, skola och omsorg. Då krävs det att vi slår vakt om försörjningssystemet. Att vägra att acceptera ett orättfärdigt utnyttjande av systemet och tillåta kontroll så att det inte sker handlar om solidaritet. Missbruk och fusk måste benämnas för vad det är, och det måste också tas på största allvar.

Under de senaste tio åren har miljarder kronor runnit ur välfärdssystemet, pengar som gått till sådana som inte har rätt till dem, som fuskat med bidrag. Det är miljarder kronor som kunde ha gått till det vi vill, nämligen till vård, skola och omsorg, till dem som har rätt till och behöver pengarna. Det handlar om miljarder kronor som skulle ha gått till barn, äldre, svårt sjuka eller handikappade. I detta har vänsterkartellen en skuld. De har inte aktivt arbetat på sådant sätt att det gett som resultat att systemet slutat läcka.

Nu gör vi ett tydliggörande med den nya lagen. Jag vill därför uppmana vänsterkartellen att ta bort skygglapparna och sluta släta över fusk med bidragssystemet. Det gynnar ingen annan än dem som fuskar. Förlorarna blir alla de som är i verkligt behov av ett bra trygghetssystem – svårt sjuka, våra äldre och funktionshindrade, hårt arbetande sjukvårdsbiträden och förskollärare. Det är de människorna som förtjänar vårt stöd.

Kristdemokraterna kommer aldrig att låta svårt sjuka eller handikappade betala priset för fusk och missbruk. Vi välkomnar därför propositionen som stärker arbetet med att stävja fusk, och jag yrkar bifall till den. Jag vill uppmana samtliga partier att yrka bifall till regeringens proposition. Låt inte ännu fler miljarder kronor gå till annat än vår gemensamma välfärd.

Prot. 2006/07:126

14 juni

Bidragsbrottslag

Anf. 252 INGE GARSTEDT (m):

Fru talman! Om vi inte hade haft något missbruk, eller bara haft ett ringa missbruk i landet, skulle vi över huvud taget inte ha behövt stå här och diskutera en bidragsbrottslag. Men om vi haft ett samhälle där man under lång tid sett genom fingrarna eller sagt att missbruket inte existerar blir det ett mer eller mindre socialt accepterat beteende.

Den lagstiftning som i dag finns på detta område är den som gäller bedrägeribrott. Där fordras uppsåt. Det som skiljer det nya förslaget om bidragsbrottslag från den nuvarande lagen är att där inte finns något uppsåtskriterium. Däremot finns ett krav på grov oaktsamhet. Jag är säker på att många medborgare, också de flesta som behöver samhällets hjälp och bidrag, tycker att det är bra att vi äntligen får en klar lagstiftning på detta område.

Debatten har, fru talman, varit mycket intressant eftersom det skulle kunna sägas att man från vänsterkartellens sida kanske försökt blanda bort korten. Jag skulle i stället vilja säga att man försökt blanda in andra saker i kortleken, såsom svartarbete, skattebrott och Ekobrottsmyndigheten. Ingen har sagt vad som ska hända med Ekobrottsmyndigheten. Det pågår en utredning, och det har sagts att en utredning inte behöver innebära omedelbar verkställighet. Den behöver inte innebära verkställighet alls.

Jag tror att många medborgare och de tillämpande myndigheterna kommer att hälsa den nya lagstiftningen, som vi förhoppningsvis ska fatta beslut om i nästa vecka, med glädje. Det gäller alla dem som ser missbruket där pengarna rinner genom statens fingrar. 520 miljarder är väldigt mycket pengar. En procents missbruk av dessa pengar är 5,2 miljarder. De skulle kunna användas till dem som verkligen behöver bidragen och till andra välfärdsåtgärder i samhället.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 20 juni.)

22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 14 juni

2006/07:1363 Nordic Battle Group

av *Ulrika Carlsson* i Skövde (c)

till försvarsminister *Mikael Odenberg* (m)

2006/07:1364 PTS allmänna råd

av *Eva-Lena Jansson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1365 Kulturrådets styrelse

av *Siv Holma* (v)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:1366 Räddningstjänsten

av *Catharina Bråkenhielm* (s)
till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:1367 Samhällets samlade resurser mot terrorism

av *Johan Pehrson* (fp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1368 Kompetensutveckling av personal inom äldreomsorgen

av *Maria Öberg* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:1369 Utbildning för vårdpersonal

av *Maria Öberg* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:1370 Regional utveckling i Jämtlands län

av *Berit Andnor* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:1371 Psykologstöd för våldtagna kvinnor

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1372 Ratificering av konventionen mot människohandel

av *Carina Hägg* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1373 Samlad handlingsplan mot människohandel

av *Carina Hägg* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1374 Satsningar inom upplevelseindustrin

av *Luciano Astudillo* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 juni.

23 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 14 juni

2006/07:1308 Etiopiensvenskar

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1317 Bemötande gentemot oskyldig

av *Krister Hammarbergh* (m)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 juni.

24 § Kammaren åtskildes kl. 21.09.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 11 §
anf. 24 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.51,
av talmannen därefter till och med 15 § anf. 119,
av andre vice talmannen därefter till och med 16 § anf. 146 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 18 § anf. 193 (delvis), och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsägelse	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till utrikesutskottet.....	1
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
5 § Meddelande om skriftliga frågor under sommaruppehållet	2
6 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 7 juni.....	2
UU3 Norden.....	2
7 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 8 juni.....	3
TU16 Statens ansvar för vissa betaltjänster m.m.	3
MJU16 Tävling med hästdjur.....	3
MJU17 Ett utvidgat miljöansvar	4
8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 13 juni.....	5
FöU10 En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet	5
Kallelse till sammanträde	9
9 § Utvärdering av penningpolitiken	9
Finansutskottets betänkande 2006/07:FiU27	9
Anf. 1 LARS ELINDERSON (m).....	9
Anf. 2 ULLA ANDERSSON (v)	10
Anf. 3 STEFAN ATTEFALL (kd).....	14
Anf. 4 ULLA ANDERSSON (v) replik	17
Anf. 5 STEFAN ATTEFALL (kd) replik	17
Anf. 6 ULLA ANDERSSON (v) replik	18
Anf. 7 STEFAN ATTEFALL (kd) replik	18
Anf. 8 PÅR NUDER (s).....	19
Anf. 9 ULLA ANDERSSON (v) replik	21
Anf. 10 PÅR NUDER (s) replik.....	22
Anf. 11 ULLA ANDERSSON (v) replik	22
Anf. 12 PÅR NUDER (s) replik.....	23
Anf. 13 ULF SJÖSTEN (m).....	23
Anf. 14 ULLA ANDERSSON (v) replik	25
Anf. 15 ULF SJÖSTEN (m) replik	26
Anf. 16 ULLA ANDERSSON (v) replik	26
Anf. 17 ULF SJÖSTEN (m) replik	27
Anf. 18 PER ÅSLING (c)	27
Anf. 19 CHRISTER NYLANDER (fp)	28
Anf. 20 MATS PERTOFT (mp).....	31
Anf. 21 ULLA ANDERSSON (v) replik	32
Anf. 22 MATS PERTOFT (mp) replik	32
Anf. 23 ULLA ANDERSSON (v) replik	33
Anf. 24 MATS PERTOFT (mp) replik	33
(Beslut fattades under 17 §.)	33
10 § Statens upplåning och skuldförvaltning	34
Finansutskottets betänkande 2006/07:FiU22	34
(Beslut fattades under 17 §.)	34

11 § Utvecklingen inom den kommunala sektorn	34
Finansutskottets betänkande 2006/07:FiU24.....	34
Anf. 25 TOMMY TERNEMAR (s)	34
Anf. 26 ANNA LILLIEHÖÖK (m).....	35
Anf. 27 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	37
Anf. 28 GUNNAR ANDRÉN (fp)	38
Anf. 29 EMMA HENRIKSSON (kd).....	39
Anf. 30 ULLA ANDERSSON (v).....	41
Anf. 31 CHRISTINA ANDERSSON (c)	43
Anf. 32 ULLA ANDERSSON (v) replik	45
Anf. 33 CHRISTINA ANDERSSON (c) replik	45
Anf. 34 ULLA ANDERSSON (v) replik	46
Anf. 35 CHRISTINA ANDERSSON (c) replik	46
Anf. 36 MATS PERTOFT (mp).....	46
(Beslut fattades under 17 §.).....	47
12 § Ny lag om värdepappersmarknaden	47
Finansutskottets betänkande 2006/07:FiU25	47
(Beslut fattades under 17 §.).....	47
13 § Utlåtande om grönbok om finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag på den inre marknaden.....	48
Finansutskottets utlåtande 2006/07:FiU28	48
(Beslut fattades under 17 §.).....	48
14 § Införande av trängselskatt i Stockholm	48
Skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU19	48
Anf. 37 ULF BERG (m).....	48
Anf. 38 BIRGITTA ERIKSSON (s).....	48
Anf. 39 PETER PEDERSEN (v).....	51
Anf. 40 HELENA LEANDER (mp).....	54
Anf. 41 PETER PEDERSEN (v) replik.....	56
Anf. 42 HELENA LEANDER (mp) replik	56
Anf. 43 PETER PEDERSEN (v) replik.....	57
Anf. 44 HELENA LEANDER (mp) replik	57
Anf. 45 LENA ASPLUND (m)	57
Anf. 46 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik	59
Anf. 47 LENA ASPLUND (m) replik.....	59
Anf. 48 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik	60
Anf. 49 LENA ASPLUND (m) replik.....	60
Anf. 50 HELENA LEANDER (mp) replik	60
Anf. 51 LENA ASPLUND (m) replik.....	61
Anf. 52 HELENA LEANDER (mp) replik	61
Anf. 53 LENA ASPLUND (m) replik.....	62
(forts. 16 §).....	62
Ajournering.....	62
Återupptagna förhandlingar	62
15 § Frågestund.....	62
Anf. 54 TALMANNEN.....	62

<i>förmögenhetsskatten</i>	63
Anf. 55 LARS JOHANSSON (s)	63
Anf. 56 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	63
Anf. 57 LARS JOHANSSON (s)	63
Anf. 58 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	64
<i>Uppehållstillstånd för utländska studenter</i>	64
Anf. 59 ANNICKA ENGBLOM (m)	64
Anf. 60 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	64
Anf. 61 ANNICKA ENGBLOM (m)	65
Anf. 62 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	65
<i>En könsneutral äktenskapslagstiftning</i>	65
Anf. 63 ULF HOLM (mp)	65
Anf. 64 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	65
Anf. 65 ULF HOLM (mp)	66
Anf. 66 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	66
<i>Den organiserade brottsligheten</i>	66
Anf. 67 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp)	66
Anf. 68 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	67
Anf. 69 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp)	67
Anf. 70 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	67
<i>Åtgärder för att klara miljömålen</i>	68
Anf. 71 JACOB JOHNSON (v)	68
Anf. 72 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	68
Anf. 73 JACOB JOHNSON (v)	68
Anf. 74 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	69
<i>Ersättning för sjukvård utomlands</i>	69
Anf. 75 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	69
Anf. 76 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	69
Anf. 77 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	69
Anf. 78 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	70
<i>Fängslade svenskar i Etiopien</i>	70
Anf. 79 THOMAS BODSTRÖM (s)	70
Anf. 80 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	70
Anf. 81 THOMAS BODSTRÖM (s)	71
Anf. 82 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	71
<i>Regional utveckling och tillväxt</i>	71
Anf. 83 ANNIKA QARLSSON (c)	71
Anf. 84 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	71
Anf. 85 ANNIKA QARLSSON (c)	72
Anf. 86 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	72
<i>Pensionärernas ekonomiska situation</i>	72
Anf. 87 TOMAS ENEROTH (s)	72
Anf. 88 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	73
Anf. 89 TOMAS ENEROTH (s)	73
Anf. 90 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	73
<i>Miljö- och hälsokrav på nya besprutningsmedel</i>	74
Anf. 91 GUNVOR G ERICSON (mp)	74

Anf. 92 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	74
Anf. 93 GUNVOR G ERICSON (mp)	74
Anf. 94 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	74
<i>Förbättrat polissamarbete inom Europa</i>	74
Anf. 95 HILLEVI ENGSTRÖM (m).....	74
Anf. 96 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	75
Anf. 97 HILLEVI ENGSTRÖM (m).....	75
Anf. 98 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	75
<i>Arbetsgivaravgifterna för småföretagare</i>	76
Anf. 99 EVA-LENA JANSSON (s)	76
Anf. 100 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	76
Anf. 101 EVA-LENA JANSSON (s)	76
Anf. 102 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	77
<i>Jägares möjlighet till träning på skyttebanor</i>	77
Anf. 103 HELEN PETTERSSON i Umeå (s)	77
Anf. 104 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	77
Anf. 105 HELEN PETTERSSON i Umeå (s)	78
Anf. 106 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	78
<i>Pensionärernas skattesituation</i>	78
Anf. 107 YLVA JOHANSSON (s)	78
Anf. 108 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	79
Anf. 109 YLVA JOHANSSON (s)	79
Anf. 110 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	79
<i>Innehållet i polisutbildningen</i>	80
Anf. 111 LAILA BJURLING (s)	80
Anf. 112 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	80
Anf. 113 LAILA BJURLING (s)	80
Anf. 114 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	80
<i>Riskkapital till miljöteknikföretag</i>	81
Anf. 115 MARIE WEIBULL KORNIA (m).....	81
Anf. 116 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	81
Anf. 117 MARIE WEIBULL KORNIA (m).....	81
Anf. 118 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	82
Anf. 119 TALMANNEN.....	82
16 § (forts. från 14 §) Införande av trängselskatt i Stockholm	
(forts. SkU19)	82
Anf. 120 PETER PEDERSEN (v) replik	82
Anf. 121 LENA ASPLUND (m) replik	83
Anf. 122 PETER PEDERSEN (v) replik	83
Anf. 123 LENA ASPLUND (m) replik	84
Anf. 124 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	84
Anf. 125 HELENA LEANDER (mp) replik	86
Anf. 126 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	86
Anf. 127 HELENA LEANDER (mp) replik	86
Anf. 128 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	86
Anf. 129 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik	87
Anf. 130 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	87
Anf. 131 BIRGITTA ERIKSSON (s) replik	87

Anf. 132 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	88
Anf. 133 PETER PEDERSEN (v) replik	88
Anf. 134 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	89
Anf. 135 PETER PEDERSEN (v) replik	89
Anf. 136 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	90
Anf. 137 GUNNAR ANDRÉN (fp)	90
Anf. 138 HELENA LEANDER (mp) replik	93
Anf. 139 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	93
Anf. 140 HELENA LEANDER (mp) replik	94
Anf. 141 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	94
Anf. 142 PETER PEDERSEN (v) replik	95
Anf. 143 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	95
Anf. 144 PETER PEDERSEN (v) replik	96
Anf. 145 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	96
Anf. 146 LENNART SACRÉDEUS (kd)	97
Anf. 147 HELENA LEANDER (mp) replik	98
Anf. 148 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	99
Anf. 149 HELENA LEANDER (mp) replik	99
Anf. 150 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	99
Anf. 151 MARIA ÖSTBERG SVANELIND (s)	100
Anf. 152 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	102
Anf. 153 MARIA ÖSTBERG SVANELIND (s) replik	102
Anf. 154 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	103
Anf. 155 MARIA ÖSTBERG SVANELIND (s) replik	103
Anf. 156 BÖRJE VESTLUND (s)	103
Anf. 157 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	105
Anf. 158 BÖRJE VESTLUND (s) replik	106
Anf. 159 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	106
Anf. 160 BÖRJE VESTLUND (s) replik	107
Anf. 161 CHRISTINA AXELSSON (s)	108
(forts. 18 §)	110
Ajournering	110
Återupptagna förhandlingar	110
17 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	110
FiU27 Utvärdering av penningpolitiken	110
FiU22 Statens upplåning och skuldförvaltning	110
FiU24 Utvecklingen inom den kommunala sektorn	111
FiU25 Ny lag om värdepappersmarknaden	111
FiU28 Utlåtande om grönbok om finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag på den inre marknaden	111
18 § (forts. från 16 §) Införande av trängselskatt i Stockholm (forts. SkU19)	111
Anf. 162 LENA ASPLUND (m) replik	111
Anf. 163 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	111
Anf. 164 LENA ASPLUND (m) replik	112
Anf. 165 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	112
Anf. 166 MARGARETA CEDERFELT (m)	113

Anf. 167	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	114
Anf. 168	MARGARETA CEDERFELT (m) replik	114
Anf. 169	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	114
Anf. 170	MARGARETA CEDERFELT (m) replik	114
Anf. 171	BÖRJE VESTLUND (s) replik	115
Anf. 172	MARGARETA CEDERFELT (m) replik	115
Anf. 173	BÖRJE VESTLUND (s) replik	115
Anf. 174	MARGARETA CEDERFELT (m) replik	116
Anf. 175	HELENA LEANDER (mp) replik	116
Anf. 176	MARGARETA CEDERFELT (m) replik	116
Anf. 177	HELENA LEANDER (mp) replik	117
Anf. 178	MARGARETA CEDERFELT (m) replik	117
Anf. 179	SVEN BERGSTRÖM (c).....	117
Anf. 180	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	119
Anf. 181	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	119
Anf. 182	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	120
Anf. 183	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	120
Anf. 184	BÖRJE VESTLUND (s) replik	121
Anf. 185	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	121
Anf. 186	BÖRJE VESTLUND (s) replik	122
Anf. 187	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	122
Anf. 188	HELENA LEANDER (mp) replik	123
Anf. 189	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	123
Anf. 190	HELENA LEANDER (mp) replik	124
Anf. 191	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	124
Anf. 192	MARIA ÖSTBERG SVANELIND (s) replik	125
Anf. 193	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	125
Anf. 194	MARIA ÖSTBERG SVANELIND (s) replik	125
Anf. 195	SVEN BERGSTRÖM (c) replik	126
Anf. 196	PER BOLUND (mp)	126
Anf. 197	EMMA HENRIKSSON (kd).....	128
Anf. 198	PER BOLUND (mp) replik	129
Anf. 199	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	129
Anf. 200	PER BOLUND (mp) replik	130
Anf. 201	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	130
Anf. 202	LENNART HEDQUIST (m).....	131
Anf. 203	BÖRJE VESTLUND (s) replik	132
Anf. 204	LENNART HEDQUIST (m) replik	132
Anf. 205	BÖRJE VESTLUND (s) replik	133
Anf. 206	LENNART HEDQUIST (m) replik	133
Anf. 207	PER BOLUND (mp) replik	133
Anf. 208	LENNART HEDQUIST (m) replik	134
Anf. 209	PER BOLUND (mp) replik	134
Anf. 210	LENNART HEDQUIST (m) replik	135
Anf. 211	CHRISTINA AXELSSON (s).....	135
Anf. 212	GUNNAR ANDRÉN (fp)	135
Anf. 213	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	136
Anf. 214	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	136
Anf. 215	CHRISTINA AXELSSON (s) replik	137

Anf. 216 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	137
Anf. 217 LENNART HEDQUIST (m)	137
(Beslut skulle fattas den 20 juni.).....	138
19 § Grönbok om marknadsbaserade styrmedel för miljöpolitiken och närallgande politikområden.....	138
Skatteutskottets utlåtande 2006/07:SkU21	138
Anf. 218 CHRISTIN HAGBERG (s).....	138
Anf. 219 LENA ASPLUND (m).....	140
Anf. 220 CHRISTIN HAGBERG (s) replik.....	141
Anf. 221 LENA ASPLUND (m) replik.....	142
Anf. 222 CHRISTIN HAGBERG (s) replik.....	142
Anf. 223 LENA ASPLUND (m) replik.....	142
Anf. 224 KARIN NILSSON (c).....	143
Anf. 225 LENNART SACRÉDEUS (kd)	144
Anf. 226 MARIE ENGSTRÖM (v)	146
Anf. 227 HELENA LEANDER (mp)	148
(Beslut skulle fattas den 20 juni.).....	149
20 § Utredningar avseende barn som har avlidit i anledning av brott m.m.	149
Socialutskottets betänkande 2006/07:SoU14	149
Anf. 228 KENNETH JOHANSSON (c)	149
(Beslut skulle fattas den 20 juni.).....	150
21 § Bidragsbrottslag	150
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU12	150
Anf. 229 RONNY OLANDER (s)	150
Anf. 230 LISELOTTE OLSSON (v)	153
Anf. 231 GUNVOR G ERICSON (mp).....	155
Anf. 232 GUNNAR AXÉN (m).....	156
Anf. 233 RONNY OLANDER (s) replik.....	159
Anf. 234 GUNNAR AXÉN (m) replik	160
Anf. 235 RONNY OLANDER (s) replik.....	160
Anf. 236 GUNNAR AXÉN (m) replik	160
Anf. 237 LISELOTTE OLSSON (v) replik	161
Anf. 238 GUNNAR AXÉN (m) replik	161
Anf. 239 LISELOTTE OLSSON (v) replik	162
Anf. 240 GUNNAR AXÉN (m) replik	162
Anf. 241 GUNVOR G ERICSON (mp) replik.....	162
Anf. 242 GUNNAR AXÉN (m) replik	163
Anf. 243 GUNVOR G ERICSON (mp) replik.....	163
Anf. 244 GUNNAR AXÉN (m) replik	164
Anf. 245 SOLVEIG ZANDER (c).....	164
Anf. 246 TOBIAS KRANTZ (fp).....	166
Anf. 247 RONNY OLANDER (s) replik.....	168
Anf. 248 TOBIAS KRANTZ (fp) replik.....	168
Anf. 249 RONNY OLANDER (s) replik.....	169
Anf. 250 TOBIAS KRANTZ (fp) replik.....	170
Anf. 251 EVA JOHNSSON (kd)	170
Anf. 252 INGE GARSTEDT (m).....	173

(Beslut skulle fattas den 20 juni.)	173	Prot. 2006/07:126
22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	173	14 juni
23 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	174	
24 § Kammaren åtskildes kl. 21.09.....	175	

Tryck: Elanders, Vällingby 2007